JAMES GREENWOOD

Povestea UNUI MIC ZDRENȚĂROS

JAMES GREENWOOD

POVESTEA UNUI MIC ZDRENȚĂROS

Traducere de:
VIRGIL TEODORESCU și ANDREI BANTAȘ

1956
EDITURA TINERETULUI

Coperta de ILIESCU MARIN

DIN PARTEA EDITURII

O carte uitată, a unui autor necunoscut... Așa ar crede oricine. Nimeni nu știe cînd a trăit, ce a mai scris și ce a făcut James Greenwood. Deschideți enciclopediile, umblați prin fișierele bibliotecilor, frunzăriți vastele dicționare biografice, de cîte treizeci și patruzeci de volume... Nimic. Parcă s-ar fi stabilit un consemn general, un cuvînt de ordine: „Nimic despre Greenwood!" Pînă și monumentalul tezaur al culturii engleze, „Enciclopedia britanică", îl trece cu vederea.

Și totuși stăm și ne gîndim: „Povestea unui mic zdrențăros" poartă pecetea unei mîini măiestre. Nu poate rămîne necunoscut un om care scrie atît de bine. Trebuie să fie ceva la mijloc: o eroare, un nume fals, un complot al tăcerii...

Ultima presupunere e cea mai adevărată. Greenwood și operele lui au avut o soartă nedreaptă. Cîndva, el a fost celebru în Anglia. Mii și mii de ochi urmăreau scrierile lui, mii și mii de guri le comentau, căci el vorbea în numele mulțimilor de înfometați și de năpăstuiți. Tocmai de aceea, pesemne, cei care nu vo-

iau să audă asemenea voci au organizat un complot al tăcerii în jurul lui. Şi, cu timpul, Greenwood a fost dat uitării în propria lui ţară. Să nu ne mirăm. S-a mai întîmplat şi prin alte părţi ca vreun scriitor sau poet talentat să fie ignorat în ţara lui.

Există însă pe lumea asta un loc unde acest nedreptăţit este cunoscut şi iubit: Uniunea Sovietică, patria adoptivă — putem spune — a operelor lui. La numai doi ani după apariţie (adică în 1868), „Povestea unui mic zdrenţăros" fusese tradusă în ruseşte şi se bucurase de o primire entuziastă din partea publicului cititor rus. De atunci şi pînă astăzi — mai ales după Revoluţia din Octombrie — povestirea scriitorului englez a fost reeditată sau prelucrată în Rusia de peste treizeci de ori (pentru comparaţie: în Anglia, cartea n-a cunoscut decît două *ediţii: în 1866 şi în 1884). Cercetătorii sovietici s-au străduit îndelung, au scormonit prin cenuşa tuturor izvoadelor vechi, au răscolit documente şi cărţi, pînă au izbutit să dea de urma lui Greenwood, să-i deshume şi să-i reconstituie opera. Datorită căutărilor lor pline de strădanie, cel care a scris „Povestea unui mic zdrenţăros" nu mai e un necunoscut.*

...Afară de James (născut în 1833) mai erau în casa Greenwood încă unsprezece copii. Tatăl lor — un mic funcţionar londonez — se înţelege că nu putea să-i hrănească pe toţi. Au trebuit deci să muncească chiar din copilărie! James şi încă doi fraţi au nimerit într-o tipografie, unde au învăţat zeţăria. Unul dintre ei a plătit repede tributul mizeriei şi al muncii extenuante: a murit tuberculos. Ceilalţi doi — James şi Frederic — au avut ceva mai mult noroc. Au devenit gazetari. Frederic a izbutit să strîngă bani şi

a făcut carieră, ajungînd redactor-șef al unui ziar pare-se mult gustat de „lumea bună" a Londrei. James însă a preferat să rămînă un umil reporter și a coborît în lumea celor umili, a căror viață o descria în reportajele lui. Cutreiera mahalalele Londrei, dormea laolaltă cu vagabonzii în azilurile de noapte, pătrundea în amănuntele îngrozitoare ale vieții cîinești pe care o duceau miile de calici de tot soiul — copii fără adăpost, deținuți, hamali din port, pensionari ai azilurilor și ai spitalelor pentru săraci, muncitorii din fabrici (da, și ei trăiau la fel de cîinește)... Articolele lui — adevărate revelații pentru „marele" public englez, care parcă habar n-avea ce se petrece în juru-i — au trezit un viu interes și l-au făcut repede cunoscut. Tînărul ziarist scria mai departe, dezvăluind fără cruțare și fără înflorituri adevărata viață a omului de jos. „Iată cum trăiește marea Londră, gentlemani!" părea că spune el. Îl înspăimînta mai cu seamă soarta cohortelor de copii vagabonzi: „...prin vastul și înfloritorul oraș, — spunea el, — umblă zilnic, fie iarna, fie vara, cam o sută de mii de vagabonzi, băieți și fete, fără ca vreunul din noi să se ocupe de ei, să se întrebe dacă au mîncat, dacă poartă ceva pe ei sau dacă au ce face..." Copii pe care mizeria de acasă îi gonea și-i arunca în brațele mizeriei străzii. Greenwood îi urmărea, observa cum cerșesc, cum fură, cum dorm pe sub poduri sau prin văgăuni, cum își caută hrana prin gunoaie („Baza alimentației lor o constituie gunoaiele. Ca și cum pentru ei putreziciunile n-ar mai conține substanțe otrăvitoare, ci ar avea calitățile unor alimente proaspete..."). Ce se întîmpla cu ei? Parte din ei dispăreau morți de foame sau de frig, parte ajungeau hoți sau criminali, clienți ai puș-

cării'or sau ai caselor de muncă (*instituții de „reeducare", cu mult mai rele decît pușcăriile*).

Iată materialul din care Greenwood a plăsmuit povestea lui Jim, micul zdrențăros.

Din totalitatea faptelor observate și adunate vreme de ani și-a alcătuit volumul de reportaje și schițe intitulat „Cele șapte plăgi ale Londrei" (1869), care e o oglindă vie a tragediei celor exploatați și chinuiți.

După aceea a mai publicat multe cărți cu caracter social, dar faima lui trecuse. Burghezia nu mai voia să audă acuzațiile pe care Greenwood i le aducea. Chiar și cei care se înduioșaseră pentru o zi sau pentru o jumătate de ceas, acum își astupau urechile. Îi plictisea să tot afle de mizeria celor pe al căror grumaz își clădeau viața lor molcomă, tihnită. Editorii nu i-au retipărit lucrările, așa încît noile generații n-au mai aflat de el.

Și astfel, în cîteva decenii, James Greenwood a dispărut din istoria literaturii și din memoria oamenilor. Cînd a murit, în 1929, nimeni nu mai știa de el.

Pentru noi însă nu este de prisos nici o mărturie care ne dezvăluie și ne ilustrează starea de lucruri din diverse epoci ale orînduirii capitaliste — mai ales dacă mărturia are și valoare literară. Scrierile cu conținut social ale lui Greenwood constituie încă o piesă în rîndul documentelor care ne conving că, în orice epocă și sub orice climat, capitalismul a fost și este

la fel de odios, că victimele lui au fost și rămîn la fel de nenorocite.

Nu poate fi dat uitării un om care la vremea lui a militat pentru adevăr și pentru dreptate socială, demonstrînd societății burgheze cum arătau viața și realitatea „văzute de jos".

EDITURA TINERETULUI

CAPITOLUL I

In care se dau unele amănunte în legătură cu familia mea și cu locul nașterii

M-am născut la Londra, în parohia Clerkenwell, în casa cu numărul nouăsprezece, din fundătura zisă a Cratiței, ce se deschide din strada Turnmill.

E greu de crezut că cititorul ar avea cunoștință de acest colț de mahala. E și mai greu de crezut că, pornind în căutarea lui, l-ar putea afla vreodată. Și totuși, fundătura Cratiței există; se prea poate să nu fie o realitate tocmai îmbucurătoare, dar e de netăgăduit că există. Dacă treapta de piatră de la intrarea fundăturii nu s-ar fi ros pînă la cărămizile de dedesubt și dacă nu ar fi fost înnoită tăblița care-i purta numele, aș putea zice că fundătura și-a păstrat întru totul înfățișarea de acum douăzeci de ani, cînd încă mai locuiam acolo: aceeași boltă, la intrare, năruită și scundă; atît de scundă, încît gunoierul e nevoit să-și îndoaie genunchii, ca să poată trece cu coșul pe umăr, și atît de îngustă, încît i-ar putea sluji drept

poartă un oblon de prăvălie sau poate chiar un capac de sicriu.

Cînd eram copil, n-aveam o fire prea veselă ; sicriile si înmormîntările mă preocupau în mod deosebit. Prin fundătura noastră treceau multe înmormîntări, mai ales în timpul verii. Coşciugele late, cărate prin fundătura prea îngustă, îmi dădeau deseori de gîndit. Îi măsurasem din ochi pe mai toţi vecinii şi, după cît erau de înalţi sau de mătăhăloşi, îmi făcusem socoteala cît va fi de greu sau de uşor să li se care trupul prin fundătură spre cimitir.

Două persoane îndeosebi îmi dădeau multă bătaie de cap în această privinţă. Una era stăpînul cîrciumii „Căţelul şi Pîrleazul“ de pe strada Turnmill, iar cealaltă — o doamnă în vîrstă, doamna Winkship, care locuia aproape de gura fundăturii. După moartea soţului ei îi luase locul, împrumutînd cărucioare şi bani vînzătorilor ambulanţi de fructe din partea locului. Stătea cît era ziua de mare în pragul casei, pe o baniţă întoarsă cu fundul în sus, avînd drept pernă un sac umplut cu talaş. Aşa cerea îndeletnicirea ei — sau mai bine zis — firea muşteriilor ei. Dacă nu-i prindea cînd se întorceau acasă după vînzarea fructelor, şi dacă nu-i bătea la cap să-i plătească ce-i datorau, înainte de a intra în casă, putea să zică aleluia : un ban nu mai vedea de la ei.

Cînd era vreme proastă, se adăpostea în gang ; dar dacă era senin, nu se clintea de pe tronul ei, nici măcar pentru a se duce la masă. Ţinea la ea o nepoată — o fetişcană deşirată şi ciupită de vărsat, cu părul strîns într-un coc la ceafă. O boală cumplită îi pocise faţa şi-i răpise vederea unui ochi, aşa că nu prea-ţi venea să spui despre ea că e chipeşă ; dar ca şi mătuşă-sa, avea inimă bună şi nu rareori mi-a dat şi mie

cîte ceva demîncare. Ea ținea cheile șopronului din curtea cîrciumii „Cățelul și Pîrleazul“, plin cu cărucioare; ea avea grijă de casa mătușii-si, ea îi gătea.

Nouă, copiilor, ni se părea că pentru doamna Winkship toate zilele săptămînii erau niște adevărate duminici. După cină avea obiceiul să dea de dușcă un păhărel cu rom fiert, tăiat cu apă. Asta mai ales în timpul iernii, cînd pămîntul se acoperea cu zăpadă. Doamna Winkship ședea atunci ore-ntregi pe banița de măsurat cărbuni, pe cap cu o bonetă mițoasă cu clapele trase peste urechi, și în spinare cu o șubă de vizitiu; dar și vara, cînd bolovanii din fundătură dogoreau de-ți frigeau tălpile, iar în șanț seca ultimul strop de apă, ea da pe gît același păhărel cu rom tare și fierbinte.

Credeți poate că eram mai puțin cuviincioși cu doamna Winkship, din cauza acestei metehne a ei? Că o disprețuiam, că o necăjeam sau o luam în rîs? Nicidecum. Și nici n-am fi avut de ce: cînd da pe gît păhărelul cu rom, era întotdeauna în toane bune; iar de pe urma acestei metehne, noi nu trăgeam decît foloase. Pe noi ne trimitea doar de fiece dată la cîrciumă, să-i aducem de trei bănuți rom. Și așa mai băgam și noi cîte ceva în buzunar. S-a întîmplat chiar ca într-o singură după-amiază să mă aleg cu o coșcogeamite sumă de doi penny jumate.

Și cu toate astea pot jura cu mîna pe inimă că nu-mi făceam nici o clipă socoteala cît aș avea de pierdut de pe urma morții doamnei Winkship. Nu-mi păsa cîți bani aveam să pierd, mă chinuia doar întrebarea: ce-o să se-ntîmple cu ea după ce-o muri? Cum aveau s-o scoată din fundătură? Nu sînt decît două căi, îmi ziceam eu, pentru a ieși din încurcătură: s-o îngroape la intrarea fundăturii, unde se află bu-

toiul cu apă — de buna seama locul cel mai liniştit şi mai ales din toate, de vreme ce acolo îşi are casa perceptorul — sau, daca nu, s-o agaţe de-o macara cît toate zilele şi s-o poarte peste coperişurile caselor pînă-n strada Turnmill. Fără îndoiala că cea de a doua soluţie îmi venise-n minte privind macaralele care lucrau prin docurile şi depozitele de slănină din strada Tamisei şi din împrejurimile pieţii Billingsgate.

Trebuie să mărturisesc însă cu bucurie-n suflet că n-am apucat s-o văd pe doamna Winkship părăsind, nici vie, nici moartă, fundatura Cratiţei. În dimineaţa de pomină, cînd am fugit din casa părintească, alergînd îngrozit prin fundătură, am trecut pe lîngă doamna Winkship. Ea îngîna un cîntecel, aşezată ca de obicei pe baniţă, ca pe un tron. Părea în acel moment de o sănătate înfloritoare. Dar pînă la urmă a dispărut şi ea. Acum cîteva luni, cînd am dat o raită prin locurile acelea binecunoscute nădăjduind să întîlnesc măcar unul din puţinii prieteni de pe vremuri, fără să vreau mi-am îndreptat privirile într-un anumit loc, la intrarea fundăturii, acolo unde ştiam că se află baniţa în formă de tron. Dar doamna Winkship nu mai era acolo! Zadarnic am încercat să aflu unde-o puteam găsi. Nimeni n-a fost în stare să-mi spună ce se întîmplase cu bătrînica de treabă, care închiria cărucioare fructarilor. Iscodind, mi-am dat seama că niciunul din cei ce locuiau acum în fundătură n-o văzuseră şi nici nu auziseră de ea. N-o mai apucaseră. Şi nici nu era lucru de mirare. Moartea nu prea întîrzia să se arate în fundătura noastră. Seminţele svîrlite de mîna ei rodeau din plin, iar coasa ei se abătea des pe pămîntul acela. Nouăsprezece ani! Vreme multă.

Dacă te gîndeai altfel însă, fundătura nu se schimbase prea mult de cînd o părăsisem. La o fereastră se vedea atîrnînd obişnuita funie de ceapă, la cea de alături — felii de morun puse la uscat, la alta — ţepuşele cu scrumbii proaspete, care deveneau cu timpul „heringi afumaţi de Yarmouth". Ca şi pe vremuri, era zi de spălat, tot ca pe vremuri erau întinse, de la o fereastră la alta, funii de rufe sprijinite în prăjini sau în cozi de mătură, pe care femeile atîrnaseră macaturi zdrenţuite, nişte rupturi de pături portocalii, cămăşi peticite şi jachete de flanelă.

Ca şi odinioară, la capătul fundăturii se afla butoiul uriaş în care se strîngea apa. Era pe la vreo nouă dimineaţa, apa se revărsa din belşug şi, o dată cu ea, ca şi pe vremuri, ghionţii, ocările şi îmbrîncelile celor ce se înghesuiau să-şi umple vasele curgeau din belşug. Deşi trecuseră nouăsprezece ani încheiaţi, aprovizionarea cu apă în fundătură nu se îmbunătăţise cu nimic. Ca şi mai de mult, preţiosul lichid avea voie să curgă din ţeava principală tot trei sferturi de ceas şi, ca să poată lua cît de mult, oamenii scoteau canaua butoiului, lăsînd apa să ţîşnească cu putere.

Înghesuiala din jurul butoiului semăna ca două picături de apă cu cea de pe vremuri. Vedeai acolo femei voinice, ciolănoase, soioase, ciufulite, tîrîndu-şi papucii şi ţinînd pumnul încleştat pe mînerul căldării, ca şi cum ar fi fost o armă, gata să pocnească pe oricine îndrăznea să se îndese la rînd înaintea lor. Iată-l pe vlăjganul irlandez cu cratiţa în mînă, înghiontind şi împingînd fetişcanele care veniseră cu oale şi ceainice, strivindu-le fără milă picioarele desculţe, sub ciubotele lui ţintuite, şi silindu-le să se dea la o parte. Iată şi spaima mahalalei, precupeţul cu pletele unse, cu o legătură de mătase galbenă la gît,

mare cît o faţă de pernă, cu un ciot de pipă înfipt obraznic în colţul gurii, ducînd în spinare un coşcogea sac plin cu stridii. Nu se grăbeşte de loc. Calcă agale, drept spre butoi. Şi cînd îl văd venind, cînd îl aud cum tropăie pe pietre cu cizmele lui potcovite, toţi se dau la o parte, şi vlăjganul irlandez, şi bietele fetişcane desculţe — ba chiar şi ţaţele ciolănoase, cu mîinile încleştate pe toarta căldărilor. Sau dacă vreuna mai îndrăzneaţă cutează totuşi să-şi umple vasul, ea se hlizeşte linguşitor, frîngîndu-se din şale în faţa huidumei care se apropie de cişmea cu sacul de stridii. Ce alta ar putea face? N-are încotro! Căci vine să ia apă „Jack Şmecherul". E puternic ca un cal şi rău ca un dulău. Abia izbutesc trei poliţişti zdraveni să-l ducă la secţie. Pe oricare bărbat din fundătură, Jack Şmecherul ar fi în stare să-l apuce de mijloc, să-l ridice în aer şi să-l arunce peste umăr, mai uşor decît ar rupe o lulea în două. Şi dacă cumva nu vă place purtarea lui, n-aveţi decît să-l siliţi să şi-o schimbe! Dar ar fi bine să fiţi doi cînd faceţi încercarea. Ştie oricine că într-o bună zi s-a luat la harţă cu patru deodată şi pe toţi i-a aruncat ca pe nişte sfîrleze, prin aer. Şi doar erau oameni destul de voinici. E drept însă că i-a izbit şi cu picioarele, că i-a şi muşcat. De la întîmplarea asta, cine ar mai îndrăzni să-i conteste lui Jack Şmecherul dreptul de a sta la cişmea cît îi doreşte inima? Cine-ar fi atît de neghiob să-şi pună în primejdie găleata sau oala, lăsînd-o în calea lui Jack? Nimeni. Toţi tac chitic.

Toate acestea sînt aidoma ca pe vremuri, ca în amintirile mele dintîi. Sînt oare chiar cele dintîi? Degeaba caut altele mai vechi, privind în susul şi în josul fundăturii şi cercetînd casele una cîte una. Privirea mi se opreşte pe ferestrele de la al treilea cat

al casei cu numărul 19 și mă simt de parcă m-aş fi întors dintr-o dată în portul de unde am pornit în prima mea călătorie. Ferestrele sînt întocmai ca atunci. Poate doar vreun colţ din hîrtia de împachetat să se fi rupt, fiind înlocuită cu bucăţi de ţol vechi. Dar ţoalele vechi şi hîrtiile de împachetat sînt la fel pretutindeni, şi ferestrele acestea mi se par şi ele aidoma ca înainte. Atît de neschimbate mi se par, că nu m-ar mira prea mult să văd deschizîndu-se una şi răsărind în pervazul ei un cap cu părul roşu şi zbîrlit. Nu m-ar mira s-aud apoi o voce răguşită strigînd ascuţit:

— Jimmy! Jimmy! Unde eşti, ticălosule? Dă-te jos de pe treaptă şi plimbă fata, să nu mai urle; altfel îţi rup urechile!

Eram obişnuit să aud de la ferestrele acelea şi alintări, şi sfaturi, şi ocări. Acestea sînt ferestrele odăii în care s-a născut surioara mea Polly, cînd eu aveam vreo cinci ani. În odaia asta, cu ferestrele astupate cu hîrtie de împachetat, mi-a murit mama. A închis ochii la un sfert de ceas după ce Polly i-a deschis pe-ai ei.

Se cade totuşi să mă grăbesc să înlătur din mintea cititorului orice umbră de bănuială că femeia roşcată. cu glasul ascuţit, ar fi maică-mea. Îmi era mamă vitregă. Adevărata mea mamă aproape că nici nu mai ştiu cum arăta. Privind ferestrele sărăcăcioase, alături de chipul nesuferit despre care am pomenit parcă mai răsare unul; dar se iveşte ca printr-un văl de ceaţă şi abia îl pot desluşi. E chipul unei femei cu faţa albă, cu părul şi ochii negri. N-aş putea să spun dacă e frumoasă sau urîtă. În orice caz, un lucru m-a pus întotdeauna pe gînduri: dacă într-adevăr era o femeie bună, lucru pentru care pot pune oricînd mîna-n foc, de ce o certa mereu tata şi de ce-o ocăra în tot felul? De ce o bătea, făcînd-o să verse atîtea la-

crimi? În lunile din urmă, înainte de naşterea surorii mele, îi striga într-una acelaşi cuvînt: „Iudă" ; îi blestema ochii, picioarele, arunca după ea cu ciubotele, cu cănile și farfuriile și o lovea în cap, pînă-i cădea tot părul lung și negru peste obraz.

— Iudă, diavole, vînzator de neam! De n-ar fi băiatul ăsta, te-aș strînge de gît! îi striga el spumegînd de furie.

Mare taină mai era și afacerea asta cu vînzarea de neam. Mama nu-i spunea niciodată nimic. Și niciodată nu-l întreba de ce o-nvinuiește astfel. Sau cel puţin n-o auzisem eu. Poate că la început se-mpotrivise din răsputeri și apoi i se făcuse silă să mai zică ceva, socotind că e mai înţelept să rabde ocările în tăcere.

Și pe urmă, oricare ar fi fost crima făptuită de mama, din cine știe ce pricină, tata n-o dădea niciodată în vileag. Adesea, cînd se certau, o ocăra astfel în gura mare, în auzul întregii fundături. Dar daca a doua zi îl întîlnea cineva — chiar dacă acesta i-ar fi fost prieten la cataramă — și-i dădea a înţelege că ar vrea să mai afle cîte ceva în privinţa asta, tata se făcea că n-aude. Asta am băgat și eu de seamă. Pe vremea aceea tocmai îmbrăcasem primele hăinuţe de catifea și tatei îi plăcea să mă ia cu el, fiind foarte mîndru de mine. Se ducea să se bărbierească o dată pe săptămînă, duminică dimineaţa, și atunci mă lua cu el. Pînă cînd îi venea rîndul să-l săpunească, ședeam pe bancă, unul lîngă altul.

— Ce mîndreţe de băiat! zicea de obicei vreun prieten de-al tatei, arătîndu-mă. Parcă ar fi întotdeauna scos din cutie, nu-i așa Bob?

— Ba bine că nu. E un băiat și jumătate. Îi face cinste babei tale, nu, Jim?

— Da, e o mamă bună, răspundea tata, ca să curme vorba.

— Dar și nevastă bună, nu ?

— Se înțelege, ce să mai vorbim !

— Bine, Jim, dar atunci de ce o zgîlțîi din cînd în cînd, ai ?

— Atunci merită, răspundea tata răstit. Ce poți să știi tu sau ăstălalt ?

— Mă rog, dacă zici tu că merită, se vede că merită, altfel nu i-ai spune...

— Ce-i spun ? sărea tata ca ars.

— Eh, niște vorbe de ocară. Nimeni nu știe de ce i le spui, nimeni n-are habar.

— Și nici n-o să aibă, răspundea tata, dîndu-le să înțeleagă că nu mai avea chef să discute. Nimeni n-are dreptul să se amestece. N-are ce să afle și nici ce să-ntrebe. Știe ea prea bine și asta-i de ajuns. Dacă o veni să ți se plîngă, spune-mi, și-atunci om vedea noi ce facem.

CAPITOLUL II

Din care, povestindu-se ce năpastă a căzut pe capul unchiului meu, Benjamin, se va lămuri întrucîtva și taina vînzării de neam

Nu-mi închipui, doamne ferește, că deslușirile înșirate mai jos în legătură cu vînzarea de neam, de care era învinovățită mama, vor mulțumi pe deplin cititorul.

E vorba de unchiul meu Benjamin, fratele tatei.

Mai tînăr cu cîțiva ani decît tata, mai subțirel, mai firav, mai bine îmbrăcat și mai căpătuit. Cum venea asta, nu prea mă lămurisem, pentru că tata trudea

din zori pînă-n noapte, pe cîtă vreme unchiul se părea că nu muncește de loc. Nu prea dădea pe la noi.

Se însurase cu Eliza, lucrătoare la un atelier de jambiere din oraș. După nuntă trecea pe la noi și mai rar ca înainte.

Unchiul Benjamin și mătușa Eliza stăteau în cartierul Westminster, pe ulița Sfîntul Martin, în niște camere mobilate. Mîncau și beau numai lucruri bune și purtau haine atît de frumoase, că toată lumea din fundătura Cratiței rămînea cu gura căscată, cînd se întîmpla să vină în casa noastră. Meseria lui Ben Ballisat (binevoiască cititorul să afle că mă numesc James Ballisat) trebuie să fi fost grozav de mănoasă. De fiecare dată cînd venea pe la noi era tot mai bine îmbrăcat, pînă cînd, într-o bună zi, s-a prezentat cu mănuși de căprioară și ghete de lac. Mătușa Eliza purta o rochie de mătase, de culoarea piersicii, și o pălărie cu bride, care i-a făcut pe toți vecinii să fluiere de uimire și de admirație.

Mama se ducea uneori s-o vadă pe mătușa Eliza. Pe unchiul Ben nu ținea însă să-l întîlnească. Și cum unchiul ieșea întotdeauna din casă pe la trei după-amiază și nu se întorcea decît tîrziu, nu-i era prea greu să-l ocolească. Mătușa Eliza știa că are slujbă la o cafenea de lux, în cartierul West End, o cafenea care avea și mese de biliard.

Într-o luni după-amiază, mama s-a hotărît să meargă să bea ceaiul la mătușă-mea, pe care n-o mai văzuse aproape de-o lună. Nu mai puteam de bucurie că mă ia și pe mine. Cînd am ajuns, trecuse de trei. Ne-a deschis mătușa Eliza, îmbrăcată într-un capot verde de mătase, cu cercei mari de aur la urechi. Era albă la față și părea tristă. Ne-a făcut semn cu degetul spre scările pe care tocmai coborîse.

— Ce, n-a plecat Ben? întrebă mama.

— Sst! E sus, răspunse mătuşa.

— Păi, cum! Şi-a lăsat slujba? Sau o fi bolnav?

— Aş! Lucrează tot acolo şi-i merge foarte bine, spuse mătuşa Eliza. Dar s-a îmbătat iar. Nu ştiu ce-i cu el; nu dorm nopţi de-a rîndul: stau şi-l aştept, şi el vine abia cînd se crapă de ziuă. Azi dimineaţă a venit cu birja. Nici nu se putea ţine pe picioare, de beat ce era. Şi de cînd a venit, doarme dus.

Am urcat sus, iar cînd mama a intrat cu mătuşa Eliza în dormitor, să-şi scoată boneta, am intrat şi eu după ele. Unchiul Benjamin dormea trîntit de-a curmezişul patului, cu cizmele pline de noroi pe cearşaful alb şi cu haina pe el. Era atît de murdar, încît ai fi zis că se tăvălise prin şanţul uliţei.

— Aşa zace de cînd a venit, spuse mătuşa.

— Şi n-a mîncat nimic? întrebă mama.

— A adormit de cum a venit şi de atunci doarme buştean. L-aş trezi, dar mă tem să nu-i sară ţandăra, ca de obicei.

— Eu să fiu în locul tău, l-aş trezi şi i-aş da o ceaşcă de ceai tare.

— Dar de unde, dragă Polly? Dulapu-i gol. Abia aştept să se trezească. Fără el nu putem bea nici noi ceai. N-am o leţcaie.

— Şi de unde ştii că are bani? De unde ştii că nu-i şi el lefter. Cînd vine Jim al meu beat acasă, poţi să fii sigură să nu mai are para chioară, spuse maică-mea, bucuroasă că în unele privinţe Ben nu era mai breaz decît Jim al ei.

— De asta nu te-ngriji tu, răspunse cu trufie mătuşa Eliza. Ben are întotdeauna bani berechet. Atîta bucurie am şi eu. Trebuie să aibă ceva bănuţi de argint în buzunarul de la vestă; i-am auzit zornăind

cînd s-a trîntit pe pat. Ia uită-te, Polly! Se vede cît de colo că buzunarul din stînga e doldora de bani.

Cînd ne-am întors în odaia de la stradă, mama i-a spus:

— Bineînţeles că fiecare îşi are socotelile lui. Tu, Liz[1], fă cum crezi. Dar, dacă ar fi după mine, n-aş răbda ca bărbatul meu să doarmă beat mort, cu buzunarele pline de bani, şi eu să aştept ca o proastă, fără o leţcaie şi fără un fir de ceai, pînă cînd înălţimea sa o să catadicsească să se scoale.

Se înţelege că toate astea nu erau decît laude deşarte. Cum ar fi îndrăznit ea să pună mîna pe vreun gologan al tatei, cînd el dormea? Nici legătura de la gît nu îndrăznea să i-o desfacă atunci cînd tata venea acasă seara, beat turtă, se prăbuşea fără o vorbă pe scaun şi, rezemîndu-şi capul de spetează, începea să sforăie, înecîndu-se la fiecare răsuflare. Auzi vorbă! Cică ea nu aşteaptă ca o proastă. Ba încă cum ar fi aşteptat! Şi pînă dimineaţa ar fi aşteptat, dacă tata ar fi avut chef.

— Şi ce-ai face? întrebă mătuşa Eliza.

— Ce-aş face? M-aş servi singură.

— Aşa ar trebui, ai dreptate. Dar mă tem că o să iasă scandal...

— Mă rog! Fă cum crezi. Nu vreau, doamne păzeşte, să te bag în vreun bucluc! Tu îl cunoşti mai bine pe Ben decît mine. Dar, Liza, ascultă-ncoace! Dacă n-ai avea nimic împotrivă, i-am trage o păcăleală, ştii, pe cinste, adăugă repede mama. Una dintre noi s-ar strecura înăuntru şi ar lua din buzunarul de la vestă bani, ca să cumpere ceva fin la ceai. Ştii, să-şi lingă degetele şi să te ridice în slava ce-

---

[1] Diminutiv de la Elisabeth, ca şi Eliza. (n.r.)

rului. Şi, după ce-o să ne spună că n-a mai mîncat niciodată o bunătate ca asta, o să-l luam peste picior că ne-a făcut cinste fără să ştie. Ce-i place lui mai mult ?

— Marinată de somon, răspunse mătuşa Eliza rîzînd, căci o atrăgea gluma. Cînd vrea să se dreagă după beţie, îmi cere întotdeauna marinată de somon sau homari. Homarii îi plac şi mai mult. Dar costă prea scump.

— Nu-i nimic, — zise mama, — o să-i luăm homari. Dacă ţi-e teamă, Liz, mă duc eu să-i scot banii din buzunar, iar tu să alergi după cumpărături.

Şi, strecurîndu-se în vîrful picioarelor în odaia unde unchiul Ben zăcea pe pat, cufundat în somn, mama se înapoie cît ai bate din palme, ţinînd în mînă o jumătate de coroană şi un şiling.

— Poftim banii, Liz, — zise mama, — fugi şi cumpără un homar, dar vezi să fie unul mai măricel. Mai ia ceva, dacă crezi. Pînă te-ntorci, fierbe şi apa.

Mătuşă-mea s-a întors cu cumpărăturile şi, cînd a fost gata ceaiul, s-a dus să-l scoale pe unchiul Ben. Avea dreptate mătuşa să spună că nu-i prea place să-l trezeşti din somn ; bodogănea şi înjura de mama focului. Cînd a auzit că sîntem în odaia de la stradă, s-a mai potolit. În scurt timp şi-a făcut intrarea fără haină, încălţat în papuci de casă. La început nu prea era în apele lui : se simţea prost faţă de mama, că-l găsise în starea aceea de plîns, şi o tot repezea pe mătuşă-mea. Dar cum a gustat din homar, s-a îmbunat ca prin minune. A început să glumească, povestindu-ne felurite snoave pline de haz. A fost o masă cum nu se poate mai plăcută. La sfîrşit, cînd unchiul s-a ridicat de pe scaun, mătuşa Liz, care se pregătea să strîngă masa, îi zise :

— Ei, Ben, acuma, că ți-ai băut ceaiul, poate ne spui și nouă : ți-a plăcut sau ba ?

— A fost foarte bun.

— Dar homarul, ce zici, — îl întrebă mama, — nu era grozav ?

— De tine, Polly, n-am de ce să mă ascund și-ți pot spune că a fost grozav, răspunse unchiul Ben. Cu Liz însă e altă socoteală. Nici nu știi cît e de vicleană. De i-aș spune că mi-a plăcut, ar fi în stare să-mi ceară nu numai banii cheltuiți, dar și ceva pe deasupra, pentru osteneală. Apoi, întorcîndu-se către nevastă-sa, continuă : Mulțumesc pentru homar, madam Risipă. Mă bucur că-ți dă mîna să faci lux. Eu n-am de unde.

Sfîrșind de vorbit, dădu la iveală o tabacheră frumoasă, scoase un trabuc și-l aprinse foarte mulțumit de sine. Mama și mătușa Liza nu mai puteau de veselie și făceau mare haz de el.

— Nu-i rău să-i vezi cîteodată și pe ăi deștepți trași pe sfoară, nu-i așa ? zise mătușa.

— Cum adică, trași pe sfoară ? întrebă unchiul Ben, pufăind din trabuc. Ce, nu era homar ?

— Ba era. Numai că tu l-ai plătit, deșteptule, rîse mama.

Rîdea și el, dar se vedea bine că nu prea știe de ce rîde.

— Înțeleg, — spuse el, — vreți să ziceți că pînă la urmă tot eu o să scot banii din buzunar. Ba bine că nu.

— Aș, de unde, nu-i vorbă de asta, răspunse mama printre hohote de rîs. Noi sîntem de părere că l-ai plătit cu bani gheață, Ben. Da, cu bani peșin.

— Cum cu bani peșin ?

— Uite-aşa! Acum o jumătate de oră, spuseră femeile într-un glas, bătînd vesele din palme şi prăpădindu-se de rîs, cînd îl vedeau că nu înţelege nimic.

— Prostii! Pot să jur că de cînd am venit acasă, n-am scos măcar un sfanţ din buzunar. Despre ce bani tot îndrugaţi?

— Despre ăia din buzunarul vestei, dragă Benny, răspunse nevastă-sa. Polly ţi i-a luat cu vîrful degetelor, şi eu i-am cheltuit.

Unchiul meu se făcu deodată alb ca varul la faţă, de-ai fi crezut că e gata să leşine. Nici nu băgă de seamă că trabucul îi căzuse din gură şi ardea mocnit pe covorul nou-nouţ din faţa căminului.

— Din buzunar — din bu... buzunarul vestei zici... cînd dormeam! se bîlbîi el. Din care buzunar? Din care buzunar, n-auzi?

— Ăla din stînga — da, buzunarul din stînga, zise mătuşa, în vreme ce el se bătea cu mîna peste buzunar. Dar n-am luat cine ştie cît, dragă. Doar un şiling şi jumate coroana, Ben. Mie nu mi-ar fi dat prin gînd, dar Polly...

— Să vă ia dracu pe-amîndouă, răcni unchiul şi se repezi în odaie să-şi ia haina şi pălăria. N-am nevoie de scuzele tale blestemate. Spune-mi cui i-ai strecu... i-ai dat banii?

— Şilingul i l-am dat băcanului de lîngă magazinul de geamantane, şi restul — la pescăria din strada Castle, răspunse mătuşa, izbucnind în plîns. Te rog, nu te supăra, Ben, n-am să mai fac altă dată.

— Mare proastă eşti, Liz, spuse mama, furioasă că unchiul Ben face atîta gălăgie. Nu mai plînge degeaba. Ce rău i-ai făcut?

— Ce rău i-ai făcut... ce rău i-ai făcut!! o maimuţări unchiul în culmea furiei.

— Ei da, ce ţi-a facut! răspunse mama liniştită. Zău, Ben, mie mi-ar fi ruşine! Ai buzunarul plin de bani şi urli ca un nebun pentru cîţiva gologani, acolo! Cine te-ar auzi, ar crede că ai bani falşi şi că ţi-e frică să n-o păţeşti.

Fără îndoială, mama vorbise aşa, într-o doară, dar săgeata lovise drept în ţintă. Vorbele ei avură darul să-l pironească locului pe unchiul Benjamin, care se plimba zăpăcit prin odaie. Alb ca varul şi cu ochii scăldaţi în lacrimi se întoarse către mama, o luă de umeri şi-o ameninţă cu pumnul :

— Ticăloaso, strigă el. Fiinţă nemernică! Ştiai va să zică! Ştiai de cine ştie cînd şi ai venit azi, anume ca să mă vinzi, femeie fără suflet!

Şi, ca un făcut, parcă spre a adeveri că mama îl vînduse şi cumpărătorii abia aşteptau să încheie tîrgul, tocmai atunci se auzi o bătaie în uşa de la intrare. Unchiul Benjamin făcu grăbit cîţiva paşi spre coridor, dar n-apucă să ajungă, pentru că proprietăreasa deschisese uşa. În prag se iviră trei oameni — băcanul, negustorul de peşte şi un poliţist.

— Vă rugăm să ne iertaţi, domnule şi cinstite doamne, zise poliţistul, intrînd în cameră împreună cu ceilalţi doi şi aşezîndu-se în uşă. Sper că nu vă stînjenim. Am venit doar să vedem dacă mai aveţi ceva marfă din asta. Vă descotorosesc de ea fără să mai pierdem vremea.

În timp ce vorbea, întinse palma în care ţinea un şiling nou-nouţ şi o monedă de jumătate de coroană.

Unchiul Ben nu păru de loc tulburat.

— Sigur, cu plăcere, spuse el tare, arătîndu-se nepăsător. Dacă ai nevoie de bani dintr-ăştia, ai nimerit cum nu se poate mai bine, domnule. Pot să-ţi schimb acum şi-o hîrtie de douăzeci de lire în mo-

nede de aur şi de argint. Ia uită-te! Şi zicînd acestea, scoase din buzunarele vestei şi din buzunarul de la piept mai multe fişicuri cu bani, tot aşa de strălucitori, ca şi cele două monede pe care poliţistul le ţinea în palmă. Aruncîndu-le nepăsător pe masă, hîrtia subţire se desfăcu, şi monedele se risipiră pe tava de ceai, zornăind şi rostogolindu-se printre ceşti şi farfurii.

— Asta-i tot, prietene, îi spuse unchiul Benjamin poliţistului, împreunîndu-şi mîinile. Acuma, dacă ai cumva la-ndemînă o pereche de brăţări, pune-mi-le repede şi-ţi voi rămîne îndatorat. Căci altfel ar trebui poate să pătimesc şi pentru altceva, în afară de răspîndire de bani falşi.

Din fericire, în timp ce el vorbea, poliţistul luase seama la privirile ameninţătoare pe care le arunca unchiul Benjamin cînd spre mama, cînd spre cuţitul de pîine aflat pe masă. Scoase cătuşele din buzunar şi, cît ai clipi, i le prinse de încheieturile mîinilor.

Nu mai era nimic de făcut; fiind vorba de răspîndire de bani falşi, unchiul Ben a fost condamnat la deportare pe viaţă. Mama n-a avut încotro; a trebuit să fie martoră la judecată, şi oricît de puţin a încercat să vorbească, totul era împotriva lui. Acuzatul din boxa, unchiul Ben, rînjea plin de ură şi scrîşnea din dinţi. Îi intrase în cap că ea-l vînduse şi nimeni nu i-ar fi putut scoate din minte gîndul ăsta.

— Priviţi-o! Asta-i nevasta fratelui meu, strigă el, după ce mama depusese mărturie. Nevasta fratelui meu, repetă el, arătînd-o cu degetul celor din sală. A venit în casa mea, a mîncat din pîinea mea, a rîs şi a vorbit cu noi; şi toate astea cînd? După ce-mi întinsese capcana. Fii blestemată, Polly! E soi rău, Jim! (Tata era şi el în sală, la judecată.) Fereşte-te de ea!

CAPITOLUL III

In care cititorul va afla ce s-a petrecut într-o vineri de pomină

Inima-mi spune că mama merita tot aşa de puţin să fie înfierată şi socotită drept o Iudă, pentru nenorocirea care se abătuse asupra unchiului Ben, ca şi cinstiţii mei cititori. Şi, totuşi, trebuie să mărturisesc că tata era de altă părere. Asta scuza într-o oarecare măsură purtarea lui aspră faţă de maică-mea. Numai într-o oarecare măsură însă; această scuză era departe de a-l îndreptăţi s-o bată, s-o cicălească şi să-i amărască sufletul într-atît, încît s-o aducă în pragul morţii. Pentru că, în cele din urmă, acolo a ajuns.

Pe de altă parte, însă, pentru a nu-l nedreptăţi nici pe tata, trebuie să spun că, necăjind-o şi bătînd-o tot timpul, nu-i trecea de loc prin minte că asta o va ucide. Vreau să cred că o socotea pe mama la fel de voinică şi răbdătoare ca mai toate femeile din fundătura noastră. Cred aşa din mai multe pricini; şi mai ales în urma unei întîmplări pe care am să v-o spun îndată.

Intr-o vineri după-amiază, la sfîrşitul verii, mă întorceam acasă de la joacă. Urcam scările s-ajung în odaia din faţă, cînd dintr-o dată, spre marea mea uimire, madam Jenkins, care locuia cu bărbatul ei sub camera noastră, ieşi din odaie şi-mi spuse că n-am voie să intru. Cînd am pus mîna pe clanţă să deschid, ea a venit repede la uşă, a scos capul şi mi-a strigat cu glas aspru să-mi văd de joacă, pentru că acolo n-au ce căuta copiii. Mi-aduc aminte cu părere de rău că, întărîtat de cele ce-mi spusese doamna Jenkins şi furios că auzisem cheia învîrtindu-se în broască, am început să urlu cît mă ţinea gura şi să

izbesc cu picioarele şi cu pumnii în uşă. Strigam la mama s-o dea îndată afară pe doamna Jenkins şi mie să-mi aducă o felie mare de pîine cu melasă. M-am potolit abia cînd a venit mama la uşă.

— Nu mai striga atîta, Jimmy, că mama e bolnavă, o doare capul, spuse ea cu blîndeţe. Nu mai ţipa, că-mi faci rău. Na, du-te şi ia-ţi o prăjitură.

Auzind un sunet metalic la picioarele mele, am coborît ochii: prin crăpătura de jos a uşii îmi aruncase un gologan de un sfert de penny. L-am luat şi m-am dus să-mi cumpăr o bomboană cu vişinată.

M-am înapoiat acasă cam cînd ştiam că vine de obicei tata. Urcasem pînă la jumătatea scărilor cînd, dintr-o dată, am auzit în spatele meu un pas grăbit şi nişte ghete ce scîrţîiau. Cît ai clipi a trecut pe lîngă mine un domn înalt, în haine negre, grozav de grăbit, care urca sărind cîte două trepte deodată. A ajuns la uşa odăii noastre, a bătut, şi după ce-a intrat, a închis-o la loc. M-am aşezat pe-o treaptă a scării, aşteptînd să iasă din cameră domnul cu ghete scîrţîitoare.

Dar n-a mai ieşit şi, tot aşteptînd, am aţipit. Aşa m-a găsit tata, care în seara aceea s-a-ntors acasă mai tîrziu ca de obicei. Cred că băuse puţin, pentru că a început să strige şi să vorbească tare, întrebînd unde dracu o fi mama, că de ce n-are mai multă grijă de mine şi pe unde umblă.

— Mama e sus, tată, i-am spus eu.

— E sus! Şi te lasă pe scări, să te calce toată lumea în picioare. Lămuresc eu acum chestia asta.

Şi, urlînd ca un taur, urcă tropăind scările. Eu i-am strigat din urmă:

— Tată, e cineva în odaie.

— Cineva! Cine-o fi?

— Un domn cu...

— Ce ! ? Un domn ?

— Da, un domn cu cravată albă şi ghete cu scîrţ. E şi doamna Jenkins acolo, tată.

Auzindu-mă, tata s-a întors încet înapoi, rîzînd şi clătinînd din cap.

— Bine, bine, Jimmy, zise el blînd şi mă luă în braţe. Acuma ştiu cine e acolo, Jim. Hai să mergem la bătrînul Jenkins, să vedem ce ne spune.

Am coborît şi am bătut la uşa bătrînului Jenkins. La început părea că nu-i nimeni înăuntru. Pe urmă, însă, cînd tata a început să bată mai tare, în prag s-a ivit domnul Jenkins, frecîndu-se la ochi, de parcă tocmai atunci se sculase din somn. L-a apucat pe tata de mînecă şi l-a tras înăuntru.

— N-ai fost încă sus ? întrebă el repede.

— Nu, tocmai voiam să urc, răspunse tata. Dar ce-i ? Ce s-a întîmplat ? Ceva rău ?

— Vino înăuntru şi-am să-ţi spun. Aşa, bine. Trebuie să ştii Jim că i-am făgăduit babei mele că o să te pîndesc, ca să-ţi spun despre ce-i vorba, înainte de-a apuca să urci. Dar vezi, Jim, eu mă scol cu noaptea în cap şi tu ai cam întîrziat în seara asta, aşa încît...

— Şi ce trebuie să-mi spui ?

— Cred că am dormit puţin, continuă domnul Jenkins cu tremur în glas. Eu să fiu în locul tău, Jim, nu m-aş duce sus. Nevastă-mea-i acolo, înţelegi. Cînd s-a întîmplat, ea a fost prima. Doamne fereşte, să fi văzut cîte femei se strînseseră pînă să vie doctorul ! Doctorul le-a întrebat :

— Cine ar vrea să aibă grijă de biata femeie ?

— Eu, dacă-mi daţi voie, a răspuns nevastă-mea.

— Bine. Atunci celelalte, care mai sînteți pe aici, cărați-vă pentru că trebuie să vă spun, cu părere de rău, că pentru cazul ăsta am nevoie de liniște. Poate n-o fi spus el chiar așa, o să afli mai bine de la nevastă-mea. Oricum, însă, le-a alungat pe toate.

— Foarte bine. Ce te miră atît că le-a dat afară? spuse tata. Lasă-mă-n pace. De ce cauți să mă sperii? Ai îmbătrînit degeaba. Nu știi că totdeauna așa se-ntîmplă? Cum vrei să-și vadă de treabă, cînd toate cîrîie și sporovăiesc?

— Jim, cît să fie ceasul?

— Trecut de șase, vreo șase jumătate, răspunse tata și începu să fluiere, ca să-i arate parcă fricosului Jenkins că puțin îi pasă de pălăvrăgelile lui.

— Trei jumate — patru jumate... Ehe, apoi stă acolo... — fără să mai punem la socoteală că s-a mai dus să ia nu știu ce de acasă — da, Jim... stă acolo de patru ceasuri încheiate! E cam multișor, nu crezi? întrebă d-l Jenkins, clătinînd îngrijorat din cap.

— N-are asta a face, și nici n-ai de unde să știi, se încăpățînă tata. De obicei așa stau, mult. Ehei, cînd s-a născut țîncul ăsta pe care-l țin în brațe...

— Vai de mine, de cînd sînt n-am pomenit un om ca tine! Nici nu vrei să ții seama de spusele altuia! strigă domnul Jenkins și se întoarse supărat, prefăcîndu-se că înțelește focul. Apoi, văzînd că nu-i chip să se înțeleagă, se întoarse către tata, cu vătraiul în mînă:

— Ascultă, Jim Ballisat, de vreme ce tot trebuie să știi, află că s-a întîmplat ceva cît se poate de rau acolo sus, spuse el, arătînd cu degetul spre tavan.

— Cît de rău?

— Foarte rău, Jim. C î t s e p o a t e d e r ă u!

Nu atît vorbele domnului Jenkins, cît felul apăsat în care fuseseră rostite l-au tulburat deodată pe tata. Nu mai avea inimă să se ciorovăiască. Şi-a scos şapca groasă din cap şi s-a lăsat într-un scaun de lîngă fereastră, luîndu-mă pe genunchi.

— Cînd a apucat-o ? întrebă el repede.

— Puţin înainte de ora ceaiului, după cîte am aflat şi eu, răspunse domnul Jenkins.

— Dacă era duminică, aş fi fost şi eu acasă, zise tata. Dar poate că-i mai bine aşa ! Fac prinsoare cu tine Jenkins că nici n-a întrebat de mine.

— Ba, tocmai, Jim. Tot timpul a cerut să te vadă. În astea trei ceasuri n-a făcut altceva decît să strige după tine.

— Să strige după mine ? A vrut ea să mă vadă ? Ciudat ! spuse tata după un răstimp, îngîndurat şi tulburat. Ţie nu-ţi pare ciudat, Jenkins ?

— Dar eu ce fac altceva ! Nu mă străduiesc să-ţi arăt că toate astea sînt ciudate ? răspunse domnul Jenkins.

— Toate, dar mai ales asta. Să strige ea după mine trei ceasuri, să vrea să mă vadă ! Doar ştie că nu ajung niciodată acasă înainte de cinci. Ce-o fi pălit-o? În viaţa mea n-am pomenit o chestie mai curioasă ca asta.

— Tot aşa ai fi zis şi dacă ai fi auzit-o ce lucruri grozave spunea, răspunse domnul Jenkins.

— Ce fel de lucruri ? Spune, Jenks, ce spunea ?

— Lucruri de mirare ! „Vreau să mă sărute" zicea. „Vreau să-mi ia mîna într-a lui şi să mă sărute. Vreau să mă împac cu el, înainte de a mă stinge".

De vreme ce gheaţa se spărsese şi omul prinsese curaj, cred că i-ar fi înşirat tatei şi alte vorbe, la fel de ciudate, pe care le rostise mama. Dar cît auzise

i-a fost de ajuns tatei, ca să se ridice în grabă de pe scaun. A străbătut de cîteva ori odaia, atît de încet, de nici nu i se auzea pasul pe podeaua goală, macar că avea ciubote potcovite. Pe urmă s-a oprit, cu spatele la domnul Jenkins şi ochii aţintiţi pe tabloul „Focul de la Parlament". De mai multe ori mi s-a părut că era gata să-şi pună şapca pe cap, dar tot de atîtea ori s-a răzgîndit.

— Jenks, — glăsui el, fără să-şi ia ochii de pe „Focul de la Parlament", — poate că eu n-am ce căuta sus, dar cred că pe un moşneag ca tine l-ar primi. Ce zici, Jenks?

— Cine ar putea să mă oprească? Adică de ce nu m-ar primi? întrebă la rîndul lui domnul Jenkins, ocolind răspunsul.

— Atunci, ce-ar fi să te duci pînă sus şi să-i spui nevestei tale că aş vrea să schimb o vorbă cu ea! Ce zici? Se poate?

Domnul Jenkins întîrzie iarăşi cu răspunsul.

— Bine-nţeles, Jim. Mă duc dacă... dacă zici tu, spuse el şovăielnic.

Cît a urcat domnul Jenkins scările, tata nu şi-a dezlipit ochii de pe tablou. Pieptul i se umfla — simţeam cum mă apasă bumbii vestei lui în pulpa piciorului — şi răsufla greu, de parc-ar fi cărat pietre de moară. Am auzit uşa de deasupra deschizîndu-se şi pe doamna Jenkins spunînd că l-a auzit pe tata venind şi că tocmai se pregătea să coboare. După asta a intrat în cameră însoţită de bărbatul ei şi s-a aşezat greoi pe scaun. Îşi acoperea faţa cu şorţul. Se legăna pe scaun încolo şi-ncoace, pînă cînd a înecat-o un sughiţ de plîns, care m-a speriat din cale-afară.

— Mama s-a sculat? am întrebat-o eu.

— Să se scoale? Nu, puişorule, oftă ea din rărunchi. Nu, biet orfan! N-o să se mai scoale *niciodată!*

O clipă, tata şi-a întors privirile de la tabloul cu focul Parlamentului şi s-a uitat la doamna Jenkins de pare-ar fi vrut să-i spună ceva. Dar n-a scos o vorbă.

— Se topeşte văzînd cu ochii, Jim! mai adăugă doamna Jenkins. Doctorul zice că numai durerile o mai ţin în viaţă. Dar, din clipă în clipă, durerile or s-o lase, şi atunci s-a sfîrşit.

Uşurîndu-şi sufletul de vestea înfricoşătoare, doamna Jenkins, înecîndu-se şi oftînd, începu sa se legene iarăşi pe scaun şi să se vaiete, în timp ce bătrînul se tot învîrtea în jurul ei şi-i punea mîna pe umeri, căutînd s-o îmbărbăteze. Cît despre mine, deşi aveam mintea prea necoaptă pentru a prinde pe de-a-ntregul înţelesul celor spuse de doamna Jenkins, am priceput destul ca să mă sperii. M-am dat jos din braţele tatei şi am alergat să-mi ascund capul în poala bătrînei.

Dar nici spaima mea, nici tulburarea bietului domn Jenkins sau a soţiei lui, nimic nu era în stare să abată privirile tatei de la tabloul agăţat de perete. Cu fiecare clipă părea să-l intereseze tot mai mult, pînă cînd îşi lipi în sfîrşit fruntea de el. Deodată, însă, cu o sforţare supraomenească, îşi înfrînse durerea, scoase batista şi-şi zvîntă ochii.

— Doctorul mai e acolo? întrebă el.

— Este, ţie-l dumnezeu. Doamne, Jim Ballisat, dar ce-ţi închipui că n-am inimă? Cum era s-o las singură?

— Mai e cineva acolo, în afară de doctor? întrerupse tata.

— Doctorul și atît. De ce Jim?
— Mă duc și eu sus, spuse tata cu hotărîre.
— Tu? Ți-ai ieșit din minți, omule! răspunse doamna Jenkins, înmărmurită, sculîndu-se de pe scaun și tăindu-i calea.
— Ascultă: mă duc și gata! Biata femeie! Auzi, să vrea ea să țină mîna asta care-a lovit-o de atîtea ori. Mă roagă să mă împac cu ea... Madam Jenkins, lasă-mă singur cu ea cîteva clipe. Poate dorește să-mi spună ceva numai mie personal și se sfiește să mai audă și alții.
Ținea atît de mult să urce la mama, încît doamna Jenkins nici nu mai încercă să-l oprească. Tata a ieșit repede din odaie; numaidecît după asta am auzit deschizîndu-se ușa de la camera noastră și pe doctor strigînd:
— Hei, doamnă — cum îți zice? Vino sus!
Doamna Jenkins sări în picioare și, venindu-și în fire, se grăbi să urce scara, cu tata după ea.
După asta l-am auzit iar pe doctor spunînd:
— Ei, la dracu, dar dumneata ce mai vrei?
— Vă rog, domnule, eu sînt soțul ei.
— Oricine-ai fi, aici ești de prisos, răspunse doctorul înțepat. Și închise fără milă ușa. Nu mai era nici o nădejde.
Tata coborî și mă luă iar pe genunchi. Se rezemă cu cotul de colțul mesei, își sprijini capul în mînă și nu mai scoase o vorbă.
Era prin mijlocul lui septembrie și seara răcoroasă venea repede. Am rămas așa tăcuți amîndoi. Jenkins se făcea că nu bagă de seamă în ce stare sufletească se află tata. Umbla de colo pînă colo prin cameră, făcîndu-și de lucru pe la cuștile cu ca-

nari. Asta era patima lui: îi plăcea să crească păsărele. Abia amurgise, dar curînd se făcu așa de întuneric, încît moșul fu nevoit să vină la fereastră, ca să poată sfredeli o scîndurică, pentru a trece apoi o sîrmă prin ea. Tata se sculă pe neașteptate în picioare și răcni atît de tare, că bătrînul tresări, gata-gata să-și găurească degetul cu burghiul.

— Doamne, dumnezeule, Jenkins! Nu mai pot. Mă înăbuș dacă mai stau aici. Ce să mă fac? întrebă el, desfăcîndu-și basmaua galbenă de mătase de la gît.

— În locul tău, Jim, aș ieși să iau puțin aer. M-aș plimba. Nu cine știe cît. Cîteva minute. Hai că vin și eu cu tine.

— Și cu băiatul ce facem?

— Nu i-ar strica nici lui să ia puțin aer.

— Ba, mai bine să rămînă aici. Hm, ce zici?

— Fie și-așa, zise domnul Jenkins. N-o să se supere dacă o să lipsim puțin, nu-i așa Jimmy? Da. Să rămîie aici și să se uite la veverița asta, cum aleargă fără rost în cușca ei.

M-am învoit, deși nu-mi venea de loc la socoteală. Au plecat și m-au lăsat singur în odaie. De perete erau agățate mai multe colivii cu păsărele. Toate dormeau cu capul sub aripă, neclintite, ca niște gheme de puf. Doar o mierlă nu dormea, stătea însă și ea neclintită și clipea spre mine, parcă făcîndu-mi cu ochiul, ori de cîte ori îmi îndreptam privirile într-acolo.

Ceasul cu cuc din ungher arăta că se scursese multă vreme de la plecarea tatei și a domnului Jenkins. Se-ntunecase de-a binelea. Veverița n-o mai vedeam, îi zăream numai plastronul alb de pe piept

mișcîndu-se în sus și-n jos, după gratiile închisorii ei, în care se învîrtea fără odihnă, nebunește.

De ascultat însă aveai ce asculta în odaia aceea. Roata din cușca veveriței scîrțîia; se auzea cum bietul animal aleargă în neștire, zgîriindu-i spițele cu ghearele. Ceasul cu cuc ticăia neîntrerupt. Dar peste toate aceste zgomote se auzea un tropăit înfundat deasupra, în camera mamei. Nu era acel du-te-vino obișnuit, forfota de toate zilele; cineva umbla de la fereastră la perete, înainte și înapoi, cu un pas egal, liniștit. Da, era mersul unui om în așteptarea cuiva care întîrzia, dar care trebuia să vină negreșit.

Mi-era cald. Mă apucase spaima; nu mai puteam îndura. M-am dat jos de pe scaun, am trecut cu ochii închiși pe lîngă mierla aceea îngrozitoare, am bîjbîit pînă la ușă și, urcînd scara pînă la jumătate, m-am așezat acolo pe o treaptă. Dac-ar fi fost numai madam Jenkins la mama, aș fi urcat pînă sus. Dar din cînd în cînd deslușeam scîrțîitul acela de ghete, care mă speria. Cum era să îndrăznesc eu să dau piept cu cineva căruia nu-i fusese frică nici de tata, coșcogeamite om? Nu-i strigase că n-are ce căuta acolo, și nu-i trîntise ușa în nas? Nu era prea plăcut să stai pe treapta tare, într-un întuneric de-ți dădeai cu degetele în ochi, dar era de zece ori mai bine acolo, decît în odaia înspăimîntătoare de sub scară. Prin gaura cheii pătrundea o rază subțire de lumină, de ajuns însă ca să lumineze bara balustradei. M-am apropiat de balustrada luminată și m-am prins cu amîndouă mîinile de ea. Ora mea de culcare trecuse de mult, așa că ținîndu-mă strîns de bară și sprijinindu-mi capul de ea, m-a furat curînd somnul.

CAPITOLUL IV

În care li se dă de lucru cioclilor, iar tata nu îngăduie să fie mîngîiat

M-am trezit brusc, înspăimîntat. Nu-mi dădeam seama cît dormisem. Prin gaura cheii nu mai pătrundea nici o rază de lumină; era întuneric beznă și la urechi îmi ajungeau niște sunete care mă nedumereau din cale-afară. Auzeam țipînd un copil. Dar în casa noastră nu erau copii de țîță. Am coborît scările in goană și m-am repezit la ușa care dădea spre stradă.

Cînd dam s-o deschid, tocmai intra tata cu domnul Jenkins. Tata era cît pe-aci să se împiedice de mine.

— Hei! Cine-i acolo? Tu ești, Jimmy? Ți s-a urît să stai singur cuc, nu-i așa?

— Nu, spusei eu, apucîndu-l pe tata de haină. Dar să știi că nu locuim aci. Să știi c-ai greșit casa, tată.

— Cum să greșesc, mă? Se vede că visezi, Jimmy! Nu-i nimic cocoșelule, hai cu mine sus!

— Asta nu-i casa noastră, nu mă lăsam eu. Am auzit cum țipă un copil mic în casă.

— Ai auzit țipînd un copil? strigă tata repezit. Ești sigur, Jimmy?

Chiar în clipa aceea, copilul misterios adeveri el însuși cele spuse, țipînd în așa fel, ca să-l audă toată lumea.

— Ai auzit, Jenkins? spuse tata. Mare bucurie, nu-i așa? Încep să cred că pînă la urmă toate s-au sfîrșit cu bine, băiete.

— Aflăm noi îndată, răspunse bătrînul Jenkins. Hai sus!

— O fi plecat nesuferitul ăla? spuse tata, oprindu-se lîngă ușa camerei lui Jenkins, gata să urce mai sus și să se lamurească singur în această privință. Dar chiar în clipa aceea „nesuferitul ăla“, cum îi zisese tata doctorului, ne dădu de veste, sau mai degrabă ghetele lui ne dădură de veste că nu plecase încă. Scîrț, scîrț se auzi de sus. Scîrț se auzi apoi în dreptul ușii. Clanța pocni și pe urmă scîrț, scîrț, scîrț, în jos, pe treptele scării. La auzul acestui zgomot, tata bătu repede în retragere, călcînd în vîrful picioarelor cu pași mari spre celălalt capăt al odăii lui Jenkins. Acolo se așeză pe un scaun.

— A plecat în sfîrșit, Jenks, zise el, frecîndu-și mîinile. Te rog, bătrîne, luminează-i drumul. Dacă-a plecat, să știi că e semn bun. Dacă i-ar fi rău femeii, n-ar pleca el.

Dar nesuferitul nu plecase sau cel puțin nu plecase încă. Înainte de a pleca de-a binelea, mai avea să-i spună ceva tatei.

Ajuns în dreptul ușii lui Jenkins, doctorul se opri, tuși și ciocăni cu bastonul în ușa întredeschisă.

Domnul Jenkins, care tocmai se pregătea să-i lumineze drumul, ieși în întîmpinarea lui.

— Mi se pare că numele dumitale e Ballisat, spuse doctorul. Ești soțul...

— Eu sînt cel pe care-l căutați, spuse tata și, luîndu-mă iute-n brațe, i se puse în cale. Să nu vă fie cu supărare domnule, eu sînt bărbatul ei. Ați vrea să-mi spuneți cum se mai simte?

Era doctorul parohiei, care-i îngrijea pe săraci. Un domn bătrîn, cu ochelari și părul coliliu. Era bine făcut, înalt, doar umerii-i avea puțin aduși.

— Oh, dumneata ești domnul Ballisat! zise el cu alt glas decît atunci cînd îl repezise pe tata, spu-

nîndu-i să-și vadă de treabă. Asta o fi voinicelul de care tot vorbea ea?

— Așa se vede, domnule, răspunse tata. N-aș putea să urc sus, să schimb o vorbă cu ea? N-aș vrea s-o tulbur, bineînțeles, dar dacă...

— Ei, măi prichindelule, — îi tăie doctorul vorba, luîndu-mi mîna între degetele lui lungi, înmănușate în negru, — acuma, cînd maică-ta s-a dus, silește-te să fii băiat cuminte. Numai așa ai s-o poți vedea iar într-o bună zi. Vezi să-ți iubești surioara și să te porți frumos cu ea, de dragul mamei tale. Noapte bună, domnule Ballisat. Nu te pierde cu firea, fii bărbat. Trimite mîine dimineață pe cineva la mine, să-i dau certificatul de deces.

Tata dădu din cap; altfel ai fi crezut că nici n-auzise ce spunea doctorul. Cînd doctorul plecă în sfîrșit, urîndu-i noapte bună, el răspunse iarăși dînd numai din cap, fără o vorbă.

Abia după ce bătrînul Jenkins ieși cu lumînarea să-i lumineze doctorului drumul, el se dezmetici și-și recăpătă graiul.

— Doamne, dumnezeule! Iisuse Hristoase! S-a dus! S-a dus, strigă el cu glas surd, înăbușit de durere. Apoi, împleticindu-se, se înapoie în odaia lui Jenkins, cufundată în întuneric, mă luă pe genunchi și, strîngîndu-mă tare la piept, începu să geamă și să ofteze ca scuturat de friguri.

Așa ne-a găsit bătrînul Jenkins, cînd s-a întors cu lumînarea aprinsă, și tot așa ne-a găsit doamna Jenkins și preotul, pe care nici nu-l auzisem urcînd. Era tînăr de tot, dar cu înfățișarea severă. Se căznea să-l îmbărbăteze pe tata, arătîndu-i că jalea nu era bună la nimic și că, dimpotrivă, ar trebui să se bucure că nevastă-sa părăsise lumea asta nedreaptă

şi rea. Dar tata, cu ochii înotînd în lacrimi amare, nu se lăsă de loc înduplecat de spusele lui. În loc să-l domolească, preotul nu izbuti decît să-l aţîţe. Tata îi arătă pe şleau că, dacă n-avea altceva de spus, ar face mai bine s-o şteargă cît mai repede — ceea ce, de altfel, preotul şi făcu, bucuros că scapă din încurcătură.

Nici madam Jenkins nu izbuti să-i aducă vreo mîngîiere, deşi apucă o cale cu totul deosebită de a preotului. Îi aminti tatei cît de minunată era soţia pe care o pierduse şi-i repetă vorbele blînde pe care biata femeie i le lăsase cu limbă de moarte.

— Jim, chiar dacă ai fi fost cel mai cumsecade bărbat din lume, tot nu te-ar fi iertat mai uşor, spuse doamna Jenkins. Auzind-o vorbind astfel, tata lăsă capul în piept şi izbucni în sughiţuri de plîns, mai rău ca înainte.

— Doamne fereşte, Jim, doar n-o să te laşi covîrşit de durere. Gîndeşte-te la cei doi copii părăsiţi, orfani de mamă. Gîndeşte-te la mieluşelul ăsta, care era mai bine, poate, dacă nu se năştea. Ascultă, Jim, uită-te încoace, tu nici nu ţi-ai văzut pruncul.

Nici nu mă gîndisem că-l avea la ea. O văzusem eu cu o boccea în braţe, dar credeam că e o boccea şi atîta tot.

— Ia-o în braţe, Jim. O să-ţi facă bine. Seamănă leit cu biata comoară care s-a prăpădit. Aceiaşi ochi, acelaşi păr, adăugă doamna Jenkins, legănînd mereu copilul, pînă să-l aşeze pe genunchii tatei.

Femeile din fundătura noastră năvăliseră în vremea asta în cameră, şi una dintre ele zise:

— Ce îngeraş dulce. Uite ce chip nevinovat are! Şi ce drăguţ e semnul ăla roşu de pe obraz!

— Maică-sa avea unul la fel, dacă-ţi aduci aminte, adăugă altă vecină. I se mai vede şi acum pe faţă. Sărmana, e galbenă ca ceara!

La vorbele lor, tata îşi ridică capul din piept şi tresări. Tresări atît de tare, încît pruncul pe care-l ţinea pe genunchi, doar printr-un noroc nu se rostogoli jos. El i-l aruncă doamnei Jenkins în braţe, ca şi cînd ar fi fost un lucru cu totul neînsemnat, apoi începu să răcnească cu ochii ieşiţi din orbite şi scăpărînd de furie:

— Lăsaţi-mă odată în pace! Ce tot vreţi cu mine! Nu sînt eu destul de chinuit şi fără cicăleala voastră? Poate credeţi că nu ştiu de unde vine vînătaia aceea? De ce mă-nebuniţi cu toate astea? Ascultaţi! Dac-aş putea să spăl semnul cu sîngele mîinii care l-a făcut, mi-aş reteza mîna asta, uite acum, în faţa voastră. Dar acolo e, şi acolo rămîne! şi arătînd spre copil: uite-l şi colea! O să-mi stea în faţa ochilor toată viaţa. Nu-i asta oare destulă pedeapsă?

Vorbele astea i-au ieşit ca un vîrtej din gură. Apoi tata s-a lăsat iar pe scaun şi, rezemîndu-şi coatele de masă, şi-a ascuns capul în mîini, dînd de înţeles că nu mai are de vorbit cu nimeni. La început, cumetrele se prefăcură că nu prea pricep, dar tăcerea apăsătoare care urmă le-a făcut să-şi dea seama că nu mai aveau nici un rost să se prefacă, aşa că părăsiră odaia, una cîte una. Cum doamna Jenkins avea treabă sus, ne lăsă iarăşi doar cu bătrînul Jenkins, care închise uşa în urma ei.

— Acum să-ţi dau un sfat, Jim, zise el. Ia băiatul şi duceţi-vă de vă culcaţi în odaia din fund, în patul lui Joe. Cum bine ştii, fiu-meu nu se întoarce acasă pînă dimineaţa. Culcă-te Jim; chiar dacă n-o să poţi dormi, cel puţin o să ai linişte.

CAPITOLUL V

În care tata se străduieşte să-mi lămurească înţelesul cuvintelor „moarte“ şi „niciodată“

Odaia tînărului Joe Jenkins, în care după oarecare stăruinţă am primit să ne petrecem noaptea, nu s-ar fi putut spune că era tocmai potrivită pentru dormitorul unei persoane delicate.

Joe Jenkins lucra în schimbul de noapte la o fabrică de grafit, de pe malul drept al Tamisei. Fiind isteţ şi cam năstruşnic din fire, iar pe deasupra avînd timp berechet în timpul zilei, îşi făcuse din dormitor un adevărat atelier. Ca şi taică-su, Joe îşi umplea timpul cu „crescătoria“. Aşa botezaseră ei afacerea asta; de fapt făceau negoţ cu păsărele, cîini, iepuri de casă, şobolani pentru concursurile de ogari şi dihori, buni să alunge guzganii din hambare. În afară de vînzarea acestor păsări şi lighioane, Joe se mai îndeletnicea şi cu altele: întocmea colivii pentru păsărele, împăia păsări şi creştea cu mare grijă tot felul de păsăruici cîntătoare.

Bătrînul Jenkins îi spusese tatei că, dacă n-o putea dormi, cel puţin o să aibă parte de puţină linişte. Dar nici măcar de asta n-a avut parte. Cîtă vreme s-au mai perindat oameni prin casă, cît s-au mai auzit paşi pe scări şi cîtă vreme nu s-a potolit zarva din strada Turnmill, tata a stat, ce-i drept, destul de liniştit. Aş fi crezut chiar că-l cuprinsese somnul, dacă nu s-ar fi răsucit pe pat aruncînd cu braţele-n lături şi n-ar fi scos din cînd în cînd nişte sunete ciudate, ca un plescăit de buze. Eu stăteam liniştit, cu toate că eram mai treaz ca oricînd. Nu izbuteam de loc să-mi strîng gîndurile care-mi răscoleau mintea. Nu ştiam ce anume se întîmplase, dar îmi dă-

deam seama că se petrecuse un lucru înspăimîntător.

Cu timpul, zgomotele de pe stradă și din fundătură s-au topit în întunericul nopții. Deasupra caselor stăpînea liniștea, și înăuntru era liniște. Doar din camera de deasupra, dinspre stradă, se mai auzeau pași înfundați și glasuri înăbușite de femei. Peste vreun ceas, femeile au ieșit binișor din cameră, închizînd ușa cu cheia, și au coborît repede scările. Cînd au ajuns lîngă ușa odăii în care ne aflam, una din ele îi spuse celeilalte:

— Ce facem cu lumînarea?

— Stinge-o și pune-o ici, lîngă ușă.

— Bine zici. Știi că el doarme cu băiatul aici. O pun lîngă prag și las cutia de chibrituri alături.

— N-are rost să-i lași chibriturile.

— Ba da. Poate o să-i vină chef peste noapte să urce sus, să se uite, și nu prea cred eu să urce pe întuneric.

— Asta fără doar și poate, răspunse cealaltă chicotind pe înfundate. Dacă l-am cîntărit eu bine, nici ziua nu prea cred să se grăbească s-o vadă, dar'mite noaptea. Și, drept să-ți spun, nici mie, dacă aș fi în locul lui, nu mi-ar face prea mare plăcere.

— Și cu cheia ce facem?

— Păi, n-are rost să-i lăsăm lumînarea și chibriturile, dacă nu-i lăsăm și cheia. Pune-o tot acolo.

— Ba eu mă gîndesc să facem altfel. Uite-așa! spuse cealaltă, și după zăngănit am înțeles că împinsese cheia pe sub ușă, în odaia noastră.

Iar după mirosul de seu ars care plutea în aer, mi-am dat seama că stinseseră lumînarea. Pe urmă le-am auzit cum coborau scările.

Cît timp șușotiseră femeile, tata nu s-a clintit de la locul lui. Auzise fără îndoială tot atît de bine ca și mine vorbele lor; le înțelesese însă mult mai bine. Cînd liniștea s-a așternut din nou în toată casa, tata s-a ridicat într-un cot și, aplecîndu-se peste marginea patului, a început să pipăie podeaua. Era limpede: căuta cheia pe care femeia o vîrîse sub ușă.

Dar de ce-o căuta oare? Avea de gînd, cum spusese și femeia aceea, să se urce sus în camera mamei, s-o vadă. Nu, n-avea de gînd să urce pentru că, după un răstimp de bîjbîială, găsind în sfîrșit cheia, o ridică și-o puse sub pernă.

Eram cu totul buimăcit de întîmplările neobișnuite din cursul zilei. La urma urmei, ce se întîmplase cu mama? Iată întrebarea care-mi frămînta mintea. Doamna Jenkins spusese „s-a dus" și totuși cele două femei mai rămăseseră ceasuri de-a rîndul în odaia de sus, în odaia noastră, împreună cu mama. Cînd vorbiseră de cheie și lumînarea nu spuseseră ele oare: „Poate vrea să urce la ea, s-o vadă"? Oare o lăsaseră singură, pe întuneric, pentru că era bolnavă? Și totuși, dacă te puteai bizui pe vorbele doamnei Jenkins, mama se dusese.

— Biata de ea. Și dumneata, madam Jenkins, erai acolo cînd s-a dus? o întrebase o femeie. La care ea răspunsese:

— Da, am stat cu ea pînă-n clipa din urmă.

Dacă mama se dusese, atunci încotro plecase și cînd avea să se întoarcă? N-avea să se mai întoarcă *niciodată*. Și lucrul ăsta îl auzisem tot din gura doamnei Jenkins.

— Cît o să treacă pînă se-ntoarce mama acasă, doamnă? o întrebasem eu. Și ea îmi răspunsese:

— Nu se mai întoarce *niciodată* acasă, puiule. A plecat pentru totdeauna acolo unde se duc toţi oamenii de treabă, şi n-o să se mai întoarcă niciodată.

Dar cît timp înseamnă „niciodată"?

O zi, o săptămînă, o lună? Pînă la ziua mea de naştere sau pînă la Craciun? Or fi mai multe feluri de „niciodată" sau numai unul singur? Pe mama şi pe tata îi auzisem adesea rostind vorba asta, dar cînd o spuneau ei, nu prea ştiai bine cît durează. Bunăoară, l-am auzit pe tata spunîndu-i mamei:

— Să te ia dracu! Am isprăvit cu tine. Pîine şi sare n-o să mai mîncăm niciodată-mpreună. Să-mi rămînă-n gît, dacă n-o fi aşa.

Aşa vorbea dimineaţa, în timp ce îmbuca ceva. Iar seara, cînd venea acasă, se aşeza la masă şi mînca împreună cu mama pîine şi sare, fără „să-i rămînă-n gît". Era limpede că „niciodată" putea să dureze şi mai mult şi mai puţin. Dar de data asta cît avea să ţină? Trebuie negreşit s-o întreb pe madam Jenkins mîine dimineaţă. Dar, stai! Poate că ştie tata!

— Tată, dormi?

— Nu, Jimmy. Nu dorm. Da' de ce?

— Tată, cît timp înseamnă „niciodată"?

A tresărit la întrebarea mea şi s-a ridicat în capul oaselor. Se vedea că-l pusesem în mare încurcătură.

— Ss! Culcă-te, Jimmy! Oi fi visat ceva, spuse el.

— Nu, tată. N-am dormit de loc. Din cauza asta nu pot dormi. Nu vrei să-mi spui cît timp înseamnă „niciodată"? Adică „niciodată" al mamei?

— „Niciodată" al mamei? repetă el. Curioasă întrebare pentru un copil ca tine. Nu înţeleg ce vrei să spui, Jimmy. Ce legătură are mama cu „niciodată"?

— Tocmai asta aş vrea să ştiu şi eu, i-am răspuns. Credeam c-o să-mi spui tu.

— Haide, fii băiat cuminte şi culcă-te, zise tata, punîndu-mi capul pe pernă şi învelindu-mă cît mai bine. Hai, dormi, Jimmy. Nu-ţi mai bate capul cu „niciodată“ ăsta. „Niciodată“ e o zi lungă.

— Doar o zi? O zi lungă? Ce bine-mi pare! Îmi pare bine că-i numai atît. Ţie nu-ţi pare bine, tată?

— Nu prea. Ce am eu cu toate astea? Pentru mine, Jimmy, lungă ori scurtă, e totuna.

— Dar pentru mama nu-i totuna, nu-i aşa?

— Iar începi? Ce tot o amesteci pe mama? zise tata, ridicîndu-se iar din pat şi privindu-mă.

— Cînd o să se împlinească „niciodată“, mama se va întoarce acasă. Nu te-ai bucura să fie iar cu noi?

Tata s-a sculat iar în capul oaselor şi m-a privit lung. La lumina slabă a lunei i-am zărit ochii plini de nelinişte.

— Cine ţi-o fi băgat în căpşor toate astea? întrebă el.

— Madam Jenkins, i-am răspuns fără întîrziere.

— Madam Jenkins, cu toată osteneala care şi-o dă, e o toantă fără pereche, spuse tata furios. Nu asculta, băiete, trăncănelile ei. Zadarnic încearcă să-ţi mîngîie inima îndrugîndu-ţi minciuni. Mama s-a dus, Jimmy. Nu se mai întoarce. Chiar de am plăti o baniţă sau un sac cu aur, n-o mai putem aduce înapoi. Cum să se mai întoarcă la noi, dacă-i moartă? Nu ştiai că mama e moartă?

— Moartă?

— Moartă! repetă tata în şoaptă. Vezi pasărea aceea de pe poliţă?

Era o pasăre pe care tînărul Jenkins se pregătea s-o împăieze. O vedeam destul de bine la lumina slabă a lunei. Era o vedenie înspăimîntătoare, fără ochi, cu ciocul căscat și trupul străpuns de multe țepușe de fier.

— O vezi, Jim ? Ei, asta-i moartea. Mama nu mai poate învia, nu se mai poate scula, nu mai poate umbla, cum nici cintezoiul ăsta nu mai poate să se dea jos de pe policioară, să caute firimituri, să cînte sau să zboare prin cameră.

— Tată, eu credeam că atunci cînd mori te duci undeva ! Dar cintezoiul nu s-a dus nicăieri. Atunci, nici mama n-a plecat ? Poate o fi sus și-o fi avînd și ea țepușe înfipte în trup ?

— Doamne ferește ! Ce-i poate trăsni prin cap unui copil. S-o ia naiba pe madam Jenkins ! Ascultă, tu știi ce te ține în viață ? Știi sau nu știi ?

— Ce mă ține în viață ? Nu știu, tată — de unde să știu ?

— Sufletul te ține în viață. Sufletul se duce, băiete, și te lasă așa, ca pasărea aceea. Dar, cum ți-a spus și doctorul, Cel de sus ți-l va mîntui, dacă o să fii băiat cuminte și o să te rogi în fiecare zi. Cînd sufletul a ieșit din tine, gata : nu mai poți striga, nu te mai poți mișca, nu mai auzi, nu mai răsufli, nu mai vezi. Într-un cuvînt : nu mai simți nimic. Fie că te-ar străpunge cu țepușe, ca pe cintezoiul ăla, fie că te-ar lăsa în pace, totuna ți-e. Și așa se-ntîmplă cu oricine, cînd îi vine ceasul. Moartea nu caută dacă ești primar, ori ditamai judecătorul, ori boier, ori filfizon, sau dacă umbli numai în trăsură. Toți ăștia pentru ea nu prețuiesc mai mult ca podarii. Maică-ta a murit ; mîine sau poimîine au să aducă un coșciug, au s-o așeze înăun-

tru și au s-o scoată din casă. Pe urmă au s-o poarte pe umeri pînă la cimitir și-au s-o închidă în groapă.

Rostind aceste cuvinte, tata nu se mai putu stăpîni și, îngropîndu-și fața în pernă, izbucni în hohote de plîns, de se zguduia patul. Mîhnirea de mai înainte nu însemna nimic, pe lîngă durerea pe care o arăta acum. Îngrozit de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, începui și eu să plîng și să urlu cît mă ținea gura. A fost un noroc. Un noroc într-adevăr, pentru că, temîndu-se să nu trezesc vecinii cu urletele mele, tata s-a căznit din răsputeri să-și înăbușe durerea, ca s-o poată potoli pe a mea.

S-a străduit mult pînă să mă împace. Mă umplea de groază chipul înfricoșător al morții, așa cum mi-l înfățișase tata. Adevărul mi se păruse și pînă acum destul de dureros, deși abia-l întrezăream prin ceața nesiguranței și a neștiinței. Dar acum, cînd vălul fusese smuls în chip atît de crud și realitatea îmi apărea în toată hidoșenia ei înspăimîntătoare, n-am mai fost în stare să rabd. Tata încercă zadarnic să mă liniștească în fel și chip. Mă amenință, mă luă cu binișorul, îmi făgădui fel de fel de daruri. Ba încercă chiar să-mi spună o poveste, cum se pricepea și el, cu un căpcăun fioros cu șapte capete, care fierbea în fiecare dimineață copiii în ceaun, ca să-i mănînce. Vă dați seama că basmul ăsta n-a făcut decît să toarne gaz peste foc. Tata s-a dat jos din pat și, scoțînd din buzunarul pantalonilor o pungă cu tot felul de lucruri, mi-a dat-o să mă joc cu ea. Mi-a făgăduit că o să mă ia a doua zi dimineață în căruciorul lui, pînă la piața Covent Garden. Știind că mă dădeam în vînt după scrumbiile de Yarmouth, și-a dat cuvîntul că, dacă încetez, o să-mi dea a doua zi de dimineață să mănînc eu singur una întreagă. Pe strada Ayles-

bury își avea atelierul un meseriaș care cioplea cai de lemn. De multe ori îmi arătasem dorința să am și eu unul din armăsarii aceia minunați — cu șa și scări — pe care-i văzusem în atelierul lui. Dar de fiecare dată fusesem refuzat, fără de cruțare și fără nădejde. Acum, tata îmi făgădui că, dacă mă potolesc, o să-mi aducă chiar a doua zi cel mai frumos cal de lemn.

Nu! Nu! Nu! Nu-mi trebuia nimic! N-o voiam decît pe mama! După cum spusese chiar tata, ea zăcea singură în camera de sus, străpunsă cu țepușe de fier, întocmai ca cintezoiul lui Joe Jenkins sau, dacă nu, ajunsese în așa hal, că nu-i mai păsa dacă era străpunsă sau nu — ceea ce însemna cam același lucru. Eu țineam morțiș ca tata să meargă cu mine s-o luăm de-acolo pe mama. Altfel nu aveam să mă opresc din plîns. I-am adus aminte că avea cheia sub pernă. Mă rugam și mă închinam lui să mergem sus și să încercăm s-o scăpăm pe biata maică-mea..

— Nu mă duc. Nu pot. Nu m-aș duce, nici de mi-ai da o sută de lire, acum pe loc, zise tata apăsat. Și dacă nu vrei să te cumințești, n-ai decît să plîngi pînă n-oi mai putea. Tot ai să te oprești odată și-odată.

În sfîrșit, cu condiția ca el să se scoale să aprindă lumînarea și s-o văd pe mama a doua zi dis-de-dimineață, m-am înduplecat să-l sărut și am încetat să mai plîng.

Vedeam că tata era mulțumit de izbînda pe care o cucerise cu destulă ușurință, totuși el nu-și dădea seama că nu era de loc ușor să îndeplinească ce-i cerusem eu. S-a dat jos din pat, a bîjbîit după lumînare și a văzut atunci că bătrînul Jenkins o luase cu el.

— Iaca pozna, Jim! spuse tata. Netrebnicul de Jenkins a luat lumînarea cu el. O să-i zicem vreo două mîine dimineață, să ne țină minte.

— E o lumînare afară lîngă ușă. Sînt și chibrituri. Le-au lăsat acolo femeile care au coborît scările.

— Ei, lasă acuma, Jimmy! Ce nevoie ai de lumînare, zise tata, încercînd să mă induplece. Mai bine gîndește-te că mîine, cum s-o crăpa de ziua, am să-ți aduc să mănînci o scrumbie, o scrumbie întreagă! Uite ce-am să fac: am să dau perdeaua puțin la o parte, să intre mai bine luna-n odaie! Ia uite! Phii! Ce mai lumină! Parcă-ar fi-n amiaza mare! Nu-i așa, Jimmy?

Drept răspuns, am început iar să plîng și s-o strig pe mama. Tata a înțeles că n-avea încotro: trebuia să îndeplinească tot ce-i cerusem.

Mormăind necăjit, deschise foarte încet ușa și luă chibriturile și sfeșnicul. A scăpărat un chibrit și a pus sfeșnicul aprins pe poliță.

Eram prea mic ca să mă întreb ce simțea tata și ce gîndea atunci cînd stătea cu ochii ațintiți la flacăra lumînării. Mai tîrziu, însă, toate astea îmi veneau mereu în minte. Lumînarea aceea era pentru mine o lumînare obișnuită de seu, și doar atîta îmi părea rău, că nu era mai mare, ci un căpețel, nici măcar de două degete, o feștilă cu mucul strîmb, care sfîrîia înecîndu-se în seul topit. În ochii pironiți ai tatei mi se părea însă că citesc gînduri triste. Se gîndea că lumînarea asta arsese toată noaptea la căpătîiul mamei și că ultimele ei priviri se agățaseră de flacăra ei pîlpîitoare.

Și, copleșit de gîndul ăsta, dumnezeu știe la ce mai putea cugeta. Poate își zicea că mama murise

și din vina lui, în mare parte, și că odată și odată va da socoteală de acest lucru. Nu m-aș mira. Fără îndoială că stînd așa, cu privirile ațintite la flăcăruia luminării, îi treceau prin minte tot felul de gînduri ciudate. Și chiar așa trebuie să fi fost, pentru că nu-l mai văzusem niciodată și nici nu l-am mai văzut vreodată, după aceea, atît de amărît și de abătut.

În ce mă privea, cintezoiul acela gata să fie împăiat îmi dădea destul de gîndit. La lumina palidă a lunei abia izbutisem să-i deslușesc forma, dar acum, după ce tata aprinse lumînarea, îl vedeam limpede din cap pînă-n coadă. De atunci încolo n-am mai putut suferi cintezoii și nu mi-ar mai fi trebuit, chiar dacă cineva s-ar fi gîndit să-mi dăruiască pe cel mai bun „cîntăreț" din Londra. Mie mi se părea că cintezoiul acela întruchipează însăși moartea. Nu-mi puteam dezlipi ochii de la pasăre. Mă amețea, mă vrăjea capul ei negru, țuguiat, cu ochii scoși, ciocul căscat, picioarele crăcănate; petele purpurii care-i mînjeau penele; sîrmele strălucitoare și ascuțite, care o străpungeau din toate părțile. Curînd, lumînarea începu să sfîrîie, căci flacăra abia mai pîlpîia, înăbușindu-se, scăzînd și ridicîndu-se iarăși, ca un om gata să se înece. Din pricina asta, pasărea prinsă în țepi părea că saltă și se scufundă, că se zbuciumă, zbătîndu-se să scape din piroanele care o țintuiau. Luptînd din răsputeri cu vedenia asta, m-am întors cu fața la perete și am adormit. Am dormit pînă dimineața, cînd m-a trezit zăngănitul de cești și blide, care venea din odaia lui Jenkins.

CAPITOLUL VI

În care văd pentru prima dată în viața mea cum arată pe dinăuntru o biserică și o groapă în curtea cimitirului

După moartea mamei, multă vreme nu prea am avut pricină să jelesc. Dimpotrivă, eram în cîștig de pe urma tristei întîmplări. Și iată de ce: Cum s-a zvonit că am rămas orfan, toate femeile din fundătura Craiiței au început să mă răsfețe. Cum mă iveam în pragul ușii, începeau să strige toate deodată.

— Iată-l pe bietul, pe sărmanul Jimmy! Și nu ajungeam bine pînă la colțul străzii, că se și găseau cîteva să mă mîngîie compătimitor pe cap, îndesîndu-mi în mînă bucăți de budincă și de pîine cu melasă, mai mult decît aș fi putut mînca de dimineață pînă seară.

Dar mărinimia vecinilor nu se mărginea numai la atîta: nu-mi dădeau numai de-ale mîncării. Mă opreau în drum oameni pe care-i cunoșteam doar din vedere, mă mîngîiau și mă alintau, punîndu-mi în palmă un bănuț sau chiar doi. Strînsesem o avere întreagă în buzunarul pantalonilor. Nu mai puneam nici un preț pe bani și devenisem risipitor. Mă înfruptam din toate bunătățile aflate pe rafturile cofetăriei de după colț. Prietenii mei de aceeași vîrstă cu mine își dădeau care mai de care silința să mă ajute, născocind mereu alte mijloace pentru a-mi cheltui banii. Odată, urmîndu-le sfatul, am cumpărat o legătură mare de morcovi proaspeți, zemoși. A treia zi după moartea mamei mi-a fost așa de rău, că au fost nevoiți să-l cheme pe doctorul cel cărunt. Toți credeau că mă duc și eu după mama. Și

în felul acesta cei din jur, care începuseră să mă cam dea uitării, își aduseră iarăși aminte de mine.

Mama se prăpădise într-o vineri, și înmormîntarea trebuia să aibă loc marți, cînd tîrgul era ca și închis; asta pentru a nu stingheri prea mult treburile tatei.

Din ziua cînd murise mama și pînă la înmormîntare n-am prea stat pe acasă, așa că habar n-aveam de pregătirile care se făceau; mă luase doamna Winkship la ea și-mi făcuse culcuș în pătuțul în care dormise nepoata ei, Martha, cînd era copil. N-aș fi văzut nici cînd a adus sicriul, dacă nu l-ar fi zărit, din fericire, o cumătră care stătea peste drum de casa noastră și care mă poftise la ea, să beau ceai. M-a luat repede în brațe și m-a ridicat pe masa așezată lîngă fereastră, ca să-l pot vedea mai bine.

În fundătura Cratiței, înmormîntările nu se bucurau de prea multă pompă. Erau considerate o afacere ca oricare alta, în care unul mai dădea și celalalt mai lăsa din preț; nimeni nu-și pierdea mințile de durere și nici lacrimile nu curgeau gîrlă.

Căruțașul n-avea haine de „sărbătoare". Cele mai bune haine erau pentru el veșmintele în care putea lucra mai bine. Cu hainele astea se dusese în pețit la aleasa inimii lui, în ele se-mbrăcase la cununie, cu ele muncise pentru ea și tot cu ele o petrecuse la groapă. Așa și tata. Pentru acest prilej nu-și cumpărase decît o pereche de ghete, iar mie îmi tîrguise o șapcă de marinar cu cozoroc. Cînd a aflat că aveam să merg și eu în urma sicriului, domnul Crowl, dricarul, mi-a luat șapca din cap și a înfășurat pe ea o panglică neagră, care mi-atîrna pînă la călcîie.

Trebuiau să însoţească sicriul pînă la groapă : tata. eu, madam Jenkins, ducînd fetiţa nou-născută în braţe, şi încă patru prieteni de-ai tatei, care veniseră mai devreme şi aşteptau acum în odaia din faţă, în care locuia Jenkins. Doi dintre ei stăteau chiar în fundătură, pe ceilalţi doi nu-i cunoşteam. Judecînd însă după izul ce-l răspîndeau, nu puteau fi altceva decît pescari sau negustori de peşte. La mîneca surtucelor de flanelă aveau prinse fîşii de pînză neagră. Nu păreau că se simt prea la largul lor, dar cu toate astea se purtau cît se poate de cuviincios. Făcuseră cerc în jurul tatei ; trăgeau din pipă, vorbind rar, în şoapte. Eu stăteam la taifas cu nişte tovarăşi de joacă, în pragul casei de-alături de noi, cînd mă strigă o cumătră, trimisă se vede să mă cheme. Necăjită că alergase după mine, mă smuci din loc spunîndu-mi :

— Ce aştepţi, Jimmy ! Toţi sînt gata şi numai tu nu eşti de găsit nicăieri. În timp ce mă tîra după ea spre casă, şi-a umezit colţul şorţului şi mi-a şters grijulie faţa şi mîinile.

Pînă la cimitirul bisericii din parohia noastră nu erau mai mult de o sută de stînjeni ; dar şeful cioclilor se gătise de parcă s-ar fi pregătit pentru o zi întreagă — îşi lustruise ghetele, îşi unsese părul şi îşi pusese mînuşi negre, de piele de căprioară. Păşea în fruntea alaiului, legănîndu-se. În urma lui, oamenii cărau pe umeri ceva acoperit. Chiar dacă o să credeţi că eram cam prostuţ pentru un băieţaş de vîrsta mea, adevărul mă sileşte să vă mărturisesc că la început nu mi-a trecut de loc prin minte ce fel de povară duceau oamenii aceia. Pentru mine, toate astea nu erau decît o comedie bizară, cum nu mai văzusem vreodată. Ceva lung şi negru, strălucitor,

învelit într-o pînză cu franjuri, mergea încet pe opt picioare. Nu erau toate opt la fel, ci unele mai subțiri, altele mai groase, și unul încălțat cu o gheată ruptă, prin care se vedea ciorapul.

— Ce-i asta, tată? am întrebat eu în șoaptă.

— Care, puiule?

— Asta cu opt picioare.

— St-st! Asta-i mama, Jimmy. Nu-ți aduci aminte ce-ți spuneam? Acum o ducem la groapă.

Și, vorbind astfel, băgă mîna în buzunarul surtucului, scoase batista și o duse repede la ochi, ca și cum i-ar fi intrat pe neașteptate un fir de praf și-l ustura ochiul. O răbufnire de vînt a ridicat deodată pînza neagră cu franjuri și atunci am zărit sub ea un capăt al lăzii simple, de lemn, pe care mi-o arătase de la fereastră femeia din casa de peste drum de-a noastră. Din vălmășagul de gînduri care-mi năvăleau în minte, curînd avea să iasă la lumină crudul adevăr.

Era o zăpușeală înăbușitoare și noi răsuflam greu, înghesuiți unul într-altul. În capul cortegiului se mișca încet povara aceea neagră, urmată de o mînă de oameni care boceau într-una și de lumea care se alătura, de o parte și de alta. Toate ar fi fost cum ar fi fost, dar șapca de marinar mi-era prea largă pe cap (tata o cumpărase pe ghicite) și cozorocul îmi venea ca o streașină, pînă la jumătatea nasului, împiedicîndu-mi vederea. Priveam doar cu coada ochiului, cît îmi îngăduia cozorocul. De vreo două ori am căutat să împing șapca pe ceafă. Dar atunci, panglica neagră se tîra de pămînt; doamna Jenkins, care venea cu pruncul în brațe, la un pas în urma noastră, călcînd pe ea, îmi împinse șapca pe frunte. De aceea, acuma vedeam și mai puțin decît

înainte. După cîteva clipe de adîncă deznădejde am cutezat s-o dau iar pe ceafă. Însă doamna Jenkins mi-o așeză cît ai clipi la loc, bodogănind supărată foc: „Doamne, doamne, ce mi-e și cu copilul ăsta!“ Nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă supun.

Am luat-o pe stradă în sus, am trecut de baraca cu Uriașul și Piticul (pe sub streașina șepcii nu l-am putut zări decît pe măscăriciul de la bîlci, care scosese o mînă a piticului pe fereastra căsuței lui), pe lîngă prăvălia în care fusesem cu mama să-mi cumpere niște ghete de ocazie, apoi am trecut drumul, și iată-ne in poarta cimitirului. Poarta era deschisă și paracliserul ne aștepta acolo, în haina lui cu fireturi, sprijinindu-se-n baston. Am intrat pe poartă; cele opt picioare se mișcau acum încet din cale-afară. În urma noastră se-nghesuia o mulțime de oameni, dar, după ce intrarăm noi, cei care aveam agățată de braț fîșia îndoliată, paracliserul trînti poarta și o încuie.

Domnul Crowl, dricarul, era tot în frunte... Ajungînd la ușa bisericii, dată de perete, domnul Crowl se opri și se întoarse, făcînd semn cu degetul cioclilor să se oprească și ei. Apoi își scoase pălăria strălucitoare și o apăsă pe piept, cu ochii mai îndurerați ca oricînd. Ți se părea că inima i se sleise de tot și că, nemaiputînd îndura suferința, i-ar fi sărit din piept, dacă n-ar fi apăsat-o cu pălăria lui strălucitoare. Cu capul înclinat pe umăr, ca să-i vadă mai bine pe cei care boceau în urma sicriului, le făcu semn să se descopere înainte de a intra în sfîntul lăcaș. Mi s-a părut că semnul pe care-l făcuse Crowl îi pusese în mare încurcătură pe cei patru prieteni ai tatei, care se priveau înspăimîntați, ne-

maiştiind ce să facă. Poate se gîndeau la pipele din buzunarul surtucelor de flanelă.

— Ascultă, dom'le! Trebuie neapărat să intrăm?

— Nu *neapărat*, răspunse domnul Crowl; dar de vreme ce aţi venit în acest scop aici, după cît se poate bănui, şi ca prieteni ai decedatei, pare cam...

— Bine, bine; dacă nu trebuie să intrăm neapărat, am îndrăzni, dacă nu vă e cu supărare, cinstite domn, să vă rugăm să ne iertaţi. Niciunui din noi n-a trecut vreodată pragul ăsta. Jim, măi frate, nu facem asta ca să te jignim pe tine sau pe ea, după cum prea bine ştii. O să ne mai plimbăm pe aici şi o să te aşteptăm, uite, acolo... în locul ăla.

Am intrat în biserică şi pe urmă am ieşit iar afară. Cam asta e tot ce ştiu din toată oficierea înmormîntării mamei. Cum am intrat ne-am aşezat într-o strană înaltă, din care eu nu vedeam decît tavanul — cu toate că doamna Jenkins îmi scosese şapca din cap. E drept că auzeam pe cineva vorbind tare, şi din cînd în cînd un alt glas, cu totul deosebit de celălalt, amestecîndu-se şi el, în vorbă, dar nu-mi pot da seama de loc ce anume vorbeau cei doi. Cînd cele două glasuri au încetat şi bătrînul paracliser s-a apropiat, a deschis strana şi ne-a dat drumul, am răsuflat uşurat.

Din biserică n-am mai ieşit pe uşa pe care intrasem, ci pe alta mai mică, aflată la celălalt capăt. Nu mai intrasem niciodată într-o biserică, aşa că priveliştea ce mi se deschidea în faţa ochilor m-a umplut de uimire.

Ca şi la intrarea în biserică, domnul Crowl se afla şi acum în fruntea cioclilor care purtau pe umeri povara cea neagră; după ei venea tata cu mine, urmaţi îndeaproape de doamna Jenkins, cu copilul în

brațe. Am ieșit din biserică pe o altă potecă, pietruită, mai îngustă ca aleea pe care venisem, dar după cîțiva pași am părăsit-o, luînd-o pe un drum numai gropi și hîrtoape, pe care cele opt picioare ce mînau povara trebuie că au fost puse la grea încercare. Cu piciorușele mele scurte n-am fost în stare să trec peste toate gropile acelea, așa că tata era mereu nevoit să mă salte. Pînă la urmă și-a dat seama că era mai simplu să mă ducă în brațe.

Cocoțat pe umărul lui, eu cel dintîi i-am putut zări pe cei patru bărbați, care nu voiseră să intre în biserică. Stăteau pitiți după o cruce mare de piatră. Lîngă ei se vedea o movilă de pămînt galben și o groapă lungă, întunecoasă. In fața gropii stătea un om în capul gol, îmbrăcat în alb din cap pînă-n picioare, și ținînd o carte în mînă.

Curînd am ajuns și noi lîngă groapa aceea neagră și cioclii s-au oprit. Dintre pietrele înalte, care acopereau mormintele, s-au ivit deodată patru bărbați în jachete, cu șepcile și cizmele pline de noroi. Aveau palmele mînjite cu pămînt, parcă atunci veneau de la săpat. Intr-o clipă, cioclii au ridicat lințoliul de catifea neagră, l-au scuturat și l-au împăturit cu mare grijă. Apoi s-au îndepărtat, îndreptîndu-și spinarea. Cei patru, care veniseră parcă de-a dreptul de la săpat, au apucat lada de lemn nedat la rindea cu mîinile lor mînjite de lut, au trecut pe dedesubtul ei o frînghie și, cît ai număra pîn' la zece, au și coborît-o în groapă.

Acum aflasem într-adevăr totul despre moarte, despre mormînt și despre „niciodată". Atunci cînd ridicaseră lințoliul negru ce învelea sicriul, parcă ridicaseră și de pe ochii mei o perdea de ceață, o perdea pe care nici lămuririle limpezi ale tatei nu

fuseseră în stare s-o înlăture. Vedeam, auzeam şi înţelegeam pe de-a-ntregul tot ce se petrecuse şi mi se părea că mama abia acum murea, că o uciseseră oamenii aceia, cu mîinile pline de pămînt. Dacă vreunul din cei care boceau se simţea mai zguduit decît mine în clipa aceea, omul acela era vrednic de plîns. Dar nu cred să fi fost vreunul. Sau, poate, numai tata. El ştiuse însă, încă de vineri, că mama murise şi oarecum se deprinsese cu gîndul ăsta. Cînd am pornit de-acasă, ştia prea bine că mergem s-o îngropăm, şi nu se poate să fi fost prea uimit cînd a văzut-o pe mama coborînd în mormînt. Pentru mine era cu totul altceva. Eu abia aici o văzusem murind, abia aici o văzusem cum se despărţise de viaţă şi de lumea însorită, sub privirile celor zece-cincisprezece oameni.

Feţele lor îndurerate nu-mi aduceau nici o mîngîiere. Pe unii din prietenii tatei îi văzusem în alte împrejurări şi mai abătuţi, ba chiar copleşiţi de durere, atunci cînd păgubeau din pricina negoţului. Iar pe doamna Jenkins o mai văzusem plîngînd în hohote, ca acum, şi frîngîndu-şi mîinile (lucru pe care în clipa aceea nu-l putea face, pentru că ţinea copilul în braţe), de cîte ori se-ntîmpla ca domnul Jenkins să vină beat acasă. Dar tocmai cei care ar fi trebuit să plîngă şi să bocească, aveau ochii uscaţi. Tata nu plîngea. Nu m-ar fi mirat de loc să-l văd plîngînd, căci părea într-adevăr îndurerat pînă în fundul sufletului. Şi eu aş fi vrut să plîng, dar oricît mă înţepau şi mă usturau ochii, lacrimile totuşi nu se îndurau să curgă. Eram prea hărţuit de gîndurile care mă trăgeau cînd într-o parte, cînd într-alta, şi plînsul era ca un nor negru, alungat şi răsucit de vînturile potrivnice, înainte de a izbuti să-şi re-

verse puhoiul de ploaie. Pruncul nou născut nu plîngea: adormise. Dar de asta nu cred să fi fost cu nimic vinovată doamna Jenkins.

Sfîrşind slujba, preotul a închis cartea de rugăciuni şi s-a dus, iar după plecarea lui s-au risipit şi ceilalţi. Domnul Crowl nu mai era nici pe departe atît de ţanţoş ca atunci cînd pornisem, ci mergea în rînd cu tata, arătîndu-se foarte prietenos. Ne-a călăuzit pe un drum mai scurt, am tăiat de-a dreptul prin cimitir şi am ieşit într-o ulicioară. În ulicioara asta era o cîrciumă, şi în faţa cîrciumii ne aşteptau cei patru oameni care purtaseră pe umeri sicriul.

— Mergem acasă sau...

Şi domnul Crowl făcu semn cu degetul către cîrciumă.

— Facem cum crezi dumneata că e mai bine, zise tata, bătîndu-se cu palma peste buzunarul pantalonilor, ca să arate că avea de unde.

Toţi cei care jeliseră, precum şi cei patru ciocli intrară în cîrciumă. Am intrat şi eu, cu tata de mînă. Domnul Crowl veni spre tejghea, făcu un semn din cap cîrciumăriţei şi-i spuse ceva, aşa că nici nu apucasem bine să ne aşezăm la masă cînd veni chelnerul, aducîndu-ne bere, gin şi tutun.

— Cît face? întrebă tata, scoţîndu-şi punga.

— Asta mă priveşte pe mine, spuse domnul Crowl şi, arătînd cu mîna către tejghea, ne dădu să-nţelegem că aranjase dinainte cu cîrciumăreasa.

— Bine, dar cînd poftesc pe cineva la un pahar... începu tata.

— Dragă prietene, e un obicei al meu şi, pe cinstea mea, ţin tare mult la obiceiul ăsta, îi luă vorba din gură dricarul.

Şi, cum tocmai se pregătea să-şi aprindă pipa, îl atinse uşor pe tata cu beţişorul chibritului, oprindu-i mîna în care ţinea banii.

— Fie şi-aşa, spuse tata. De data asta nu mă amestec, dar să ştii că următorul rînd e al meu.

Aşa că s-au pus cu toţii pe băut şi pe fumat. În scurt timp, în cîrciumă era atîta fum, încît abia mai răsuflam. După ce am încercat zadarnic să-i dau a înţelege tatei că vreau să plec (n-am izbutit pentru că se luase la harţa cu un cioclu, în privinţa felului cum trebuie rostit cuvîntul „sparanghel"), mi-am desfăcut panglica de la şapcă, am pus-o pe masă şi, strecurîndu-mă afară, am luat-o la goană spre casă.

CAPITOLUL VII

Unde e vorba mai ales de femeia pe care soarta nemiloasă mi-a hărăzit-o mamă vitregă

La acelaşi cat cu noi stătea o irlandeză, pe nume Burke. Era văduvă. Doamna Burke nu-mi plăcea de loc şi nu pentru că ar fi fost urîtă ori bătrînă; dimpotrivă, era mult mai tînără ca mama. Avea o fire veselă, cînta şi fluiera toată ziulica, şi o înfăţişare atît de plăcută, încît nu era praznic sau chef prin împrejurimi la care să nu fie şi ea poftită.

În primul rînd nu mă împăcam cu pielea ei pistruiată. Pe obraz, pe gît, pe braţe şi pe mîini era stropită cu punctişoare gălbui-roşiatice, o puzderie de punctişoare între care zadarnic te-ai fi chinuit să găseşti un locşor, ca să înfigi un vîrf de ac. În naivitatea mea îmi închipuiam că doamna Burke le-ar fi putut spăla, dacă şi-ar fi dat osteneală să se frece

cu mai mult săpun. Dar, cum nu catadicsea să le spele, ci dimpotrivă le lăsa sa se înmulţească în voia lor (aşa mi se părea pe vremea aceea, deşi azi mă îndoiesc de acest lucru), aveam motive puternice s-o cred certată cu curăţenia. De cîte ori îmi dădea cîte ceva — şi, ca toţi irlandezii, era mărinimoasă şi darnică, făcînd o adevarată risipă cu proviziile din cămară — nu-mi puteam înfrînge scîrba. Dacă-mi dădea bunăoară un măr, nu puteam muşca din el pînă nu-l curăţam de coajă, luind jos un strat gros de tot.

Cum v-am mai spus, după ce m-am furişat afară din cîrciumă, am pornit-o în goană spre casă. Urcînd în camera noastră, am găsit-o acolo pe madam Burke. De cîte ori veneam acasă la ora asta, spre asfinţit, o găseam pe mama încovoiată în faţa sobei, aţiţînd focul, ca să pună ibricul la fiert. Cînd se-ntorcea tata, trebuia să fie totul pregătit. Peretele era şi acum luminat de focul din sobă. Poate că toată povestea asta cu sicriul şi groapa nici nu se petrecuse de-adevăratelea. Poate că masa se afla şi acum în odaie, aşa cum o găsisem cu cinci zile în urmă, cînd mă-ntorsesem acasă. Jilţul se legăna, scîrţîind. O femeie cînta cu glas tărăgănat, ca irlandezele. Am înţeles atunci că nu putea fi altcineva decît doamna Burke.

Am întredeschis uşa şi mi-am aruncat ochii în odaie.

Da. Era doamna Burke. Într-o rochie curată de stambă, pe cap cu boneta ei cea mai bună, se aşezase la gura sobei cu surioara mea în braţe. O legăna încetişor, îngînînd un cîntec. Pe masă erau frumos rînduite ceştile pentru ceai, şi în odaie plutea o aromă plăcută de pîine prăjită.

— A, în sfîrșit! Tu ești, Jimmy, scumpule?! spuse ea cu un glas mult mai blînd ca de obicei. Intră, puișorule! Vino să stai lîngă foc.

— Nu vreau. Mi-e destul de cald!

— Hai, vino aici, fii băiat drăguț. Stai jos și bea-ți ceaiul ca un domn mititel, mă îndemnă madam Burke, făcîndu-mi semn cu degetul să mă apropii.

N-avea rost să mă împotrivesc. I-am făcut pe voie, dar cu o mutră tare morocănoasă.

Cum puteam fi atît de urîcios? Abia făcusem cîțiva pași spre ea, că a și început să-mi pară rău de purtarea mea, gîndindu-mă ce lipsit de recunoștință sînt. Casa strălucea de curățenie. Buna irlandeză așezase toate lucrurile la locul lor. Era atîta curățenie în jur, că ar fi putut poftii la ceai chiar pe un domn adevărat. Niciodată locuința noastră nu mi se păruse atît de frumoasă. Plita de tuci era aproape la fel de neagră și de strălucitoare ca pălăria domnului Crowl, iar căminul întreg, pînă și cenușarul, tot atît de alb ca miezul unui nap. Înfloriturile de la polița căminului sclipeau și ele, podeaua era bine frecată cu nisip. În fața căminului așternuse un covoraș curat. Vasele și farfuriile noastre fuseseră strînse pe tava doamnei Burke, iar lingurițele, puse cu grijă în cești, tot ale doamnei Burke erau. De obicei îmi sorbeam ceaiul dintr-o cană de cositor. Acum, însă, la locul meu obișnuit de la masă, alături de cana și farfuria tatei, se afla o ceașcă de porțelan, pe care scria cu litere de aur „Suvenir de la băile Tunbridge". Înăuntrul ceștii, o linguriță. Dar asta nu era tot. Doamna Burke n-avea copii și, fiind o femeie chivernisită, își cumpărase un bufet, pe care-l umpluse cu felurite obiecte de sticlă și porțela-

nuri. Chiar în mijlocul bufetului se răsfăța un castron de porțelan, la care ținea cel mai mult. Asta se vedea cît de colo. Așezase castronul pe o bucată de satin galben, cu marginile frumos tăiate. Vasul de modă veche, dar artistic fasonat, era colorat în verde, albastru și stacojiu. Ei bine, castronul de porțelan cu mîncarea fetiței înăuntru se afla acum pe marginea căminului! Cu smalțul lui verde și stacojiu, luminat de flăcările căminului, mi se părea un lucru într-adevăr minunat.

— Unde-i tăticu, Jimmy? întrebă doamna Burke, luîndu-mi șapca din cap și agățînd-o într-un cui, după ușă. Unde l-ai lăsat, Jim? La cimitir?

— Da, doamnă, cam pe-acolo.

— Adică cum cam pe-acolo, puiule?

— E la cîrciumă.

— Ei, bietul om! S-o fi oprit la tejghea să ia un păhărel, ca să mai prindă inimă, zise madam Burke, ștergîndu-și ochii cu colțul șorțului. Nu-i nimic, Jimmy, nu plînge (nici prin gînd să-mi treacă). N-avea grijă! Vine el curînd acasă.

— Nu s-a oprit la tejghea! A intrat în cîrciumă și s-a așezat la masă cu oamenii care-au ajutat la înmormîntare.

— S-a așezat la masă, da? repetă ea, vorbindu-i dulce copilului și mîngîindu-i ușurel bărbia grăsulie. Plîngea, Jimmy?

— Nu. Fuma și bea gin.

— Vai, cît e de scumpă! strigă doamna Burke, apucată de o dragoste subită pentru surioara mea.

Apoi se ridică, așeză copilul pe pat și, aducînd o mătură din odaia ei, mătură cenușa căzută pe jos și potrivi cleștele, vătraiul și lopățica. După asta luă castronul, îl lustrui cu marginea șorțului și îl puse la loc,

pe marginea căminului. Mai şterse şi rîndui din nou lucrurile, şi cînd sfîrşi, ieşi pe uşă, vîrîndu-şi numai capul, ca un musafir atunci sosit, şi rotindu-şi ochii prin odaie. Apoi se repezi şi împinse castronul puţin mai încolo, pe marginea căminului, ca să poată fi văzut, în toată frumuseţea lui de oricine ar fi intrat. Privi încă o dată de jur împrejur şi, mulţumită că toate erau aşa cum trebuie, luă fetiţa în braţe şi se duse cu ea la fereastră. Rămase în faţa ferestrei, cercetînd strada Turnmill, pînă se întunecă de-a binelea. Atunci se clinti din loc, trase perdelele şi, apucînd un sfeşnic de alamă, lucios ca o oglindă, înfipse în el o lumînare.

Se vede că-şi dădea seama cu cîtă admiraţie priveam sfeşnicul strălucitor, căci se-ntoarse spre mine şi zise :

— E cam murdar. Ar trebui să-l mai frec. Tu, altfel erai obişnuit să-l vezi, nu-i aşa, Jimmy ?

— Ba nu, doamnă, e de zece ori mai curat ! E tare frumos, i-am răspuns eu, cinstit.

— Mă rog ! Poate merge şi aşa ! Să ştii însă că tăticul tău ţine foarte mult la curăţenie. N-o să mormăie oare cînd o vedea castronul ăsta vechi şi murdar, ce zici ?

— Care castron murdar ?

— Ala în care am pus mîncarea fetiţei. Castronul de pe marginea căminului.

— Cum murdar ? Dar nu-i murdar de loc. Totul e curat, în afară de...

— În afară de ce ? Hai, zi ! În afară de ce, zi !

Doamna Burke se înroşise toată. Acum vorbea repede, aspru. Poate că asta a fost salvarea mea. Neştiutor cum eram, în mijlocul acelei curăţenii minunate mi se păreau murdare numai faţa şi mîinile ei

pistruiate, şi tocmai asta mă pregăteam să-i spun. Ghicind însă că şi-ar fi ieşit din fire auzindu-mă, ca un mic făţarnic ce eram, iată cum am răspuns la întrebările ei nerăbdătoare :

— În afară de mine. Uite ce mîini am !

Scoţînd un strigăt, de parcă în viaţa ei n-ar fi văzut mîini mai murdare (deşi, la drept vorbind, erau mai curate ca de obicei), a lăsat fetiţa din braţe şi m-a dus în odaia ei. Acolo m-a spălat pe faţă şi pe mîini cu săpun galben, şi atîta m-a frecat cu colţul unui prosop aspru, încît mi-au dat lacrimile. M-a pieptănat chiar cu pieptenele ei şi mi-a uns părul cu ulei de-al ei, făcîndu-mi chiar şi bucle pe tîmple.

— Spune, Jimmy, vrei să bei ceaiul acum sau să-l aşteptăm pe tăticu ? m-a întrebat ea, după ce m-a aşezat pe un scăunel, lîngă foc.

— Mulţumesc. Mai pot s-aştept. Nu mi-e aşa foame.

Doamna Burke cosea saci pentru cartofi ; aflînd că nu vreau să beau ceaiul, s-a dus în odaia ei, înapoindu-se într-o clipă cu trei saci gata cusuţi şi cu cele trebuincioase pentru al patrulea. Sacii terminaţi i-a pus alăturea de ea, pe un scaun. Apoi, îmbrăcînd un şorţ de pînză, ca să-şi păzească rochia, s-a apucat de treabă. Un sac pentru cartofi nu se face uşor. Îţi pierzi destulă vreme cu el. N-aş putea spune cît timp îţi trebuie, dar, cînd doamna Burke sfîrşise de cusut sacul, lumînarea se topise cam de două degete. Şi, cam de vreo jumătate de oră sau chiar ceva mai mult, doamna Burke dădea semne de nelinişte. Nu mai avea răbdare să stea locului, se tot scula de pe scaun, privea pe fereastră, îşi ciulea urechea, doar o auzi vreun zgomot la uşă, mormăia şi bodogănea înăbuşit. Cînd somnul începu să-mi dea tîrcoale, nemaiţinînd seama că-mi pieptănase părul cu atîta osteneală, mi-am vîrît amîn-

două mîinile în el și am început să mă scarpin, aducîndu-l într-o stare de plîns. În culmea furiei, doamna Burke s-a repezit la mine aruncîndu-mi un cuvînt de ocară pe care, mulțumită grijii și hărniciei mamei, nu-l meritam.

— Ia vino-ncoace, măi purcelușule. Decît să tot horăi și să scurmi acolo, mai bine vino și ține-mi lumînarea.

M-am dus să țin lumînarea, pînă a terminat de cusut sacul. Lemnele din sobă se trecuseră și deodată s-au dărîmat, zvîrlind scîntei și cenușă peste albeața căminului.

Pîinea pusă la prăjit se rumenise prea tare și, colac peste pupăză, o bucată de jeratic țîșni printr-o spărtură a căminului drept peste castronul de porțelan, împroșcîndu-l cu atîta funingine, că roșul nu se mai deosebea de verde.

— Dracu să le ia pe toate! strigă doamna Burke, aruncînd priviri furioase în jur, și împinse castronul fără să-i pese că-și frige degetele. Eu trudesc, și el stă în cîrciumă! Acu o să se întoarcă acasă beat ca un porc. Bine-a zis cine-a zis: „să nu strici orzul pe gîște", mai adăugă ea, uitîndu-se încruntată împrejur, și mai ales la mine, ca și cum, împins de dușmănie, eu aș fi ațîțat cărbunele împotriva castronului. Dar în aceeași clipă se domoli și, uitîndu-și mînia, începu să-ngîne un crîmpei de cîntec.

— Nu-i nimic, Jimmy, zise ea. Pe mare se întîmplă nenorociri și mai mari. Apoi a început să potrivească repede lemnele-n sobă, să măture și să șteargă praful cu cîrpa. A curățat castronul de funingine, lustruindu-l din nou cu șorțul de pînză, a întors feliile de pîine puse la prăjit, și pe urmă a dat o goană pînă la ea în odaie, de unde s-a întors cu peria de cap și s-a re-

pezit să-mi netezească părul. Sfîrşind cu toate astea, a împăturit sacul pe care tocmai îl terminase, aşezîndu-l peste ceilalţi trei. A plecat iarăşi să-şi aducă pînză pentru încă un sac şi s-a apucat să-l coasă foarte liniştită.

Tocmai aţipisem pe scăunelul de lîngă sobă, cînd m-a trezit zgomotul paşilor şovăitori şi împiedicaţi ai tatei, care urca scările. A deschis uşa şi a intrat.

CAPITOLUL VIII

În care madam Burke îi face ochi dulci tatei

— Intră, domnule Ballisat, spuse doamna Burke cu glasul blînd şi vesel, ca şi cum tata ar fi bătut la uşă.

Tata intră. După cîţiva paşi se opri şi aruncă priviri mirate în jur. Se vedea bine că băuse zdravăn. Şapca îi stătea strîmb pe cap. Cozorocul îi ajunsese la ceafă. Într-o mînă ţinea o plătică mare, iar în cealaltă — o legăturică de vreascuri.

— Nu mă aşteptam să te-ntorci atît de curînd acasă, domnule Ballisat, spuse doamna Burke, cerîndu-şi parcă iertare. M-am luat cu treaba. Te rog să mă ierţi că am întîrziat atît în odaia dumitale. Plec chiar acum.

Nu era greu de văzut buimăceala tatei. Bălăbănindu-şi mîinile în care ţinea peştele şi legăturica de vreascuri, rămăsese ţintuit în mijlocul odăii, privind plin de uimire cînd la castronul de pe cămin, cînd la pruncul înfăşat în scutece albe şi aşezat cu atîta grijă pe pat. Cu ochii înlăcrimaţi mă privi apoi pe mine, privi pîinea prăjită şi ceştile de ceai de pe masă şi clătină din cap cu un aer grav ; şi deodată se prăbuşi pe scaun, îşi luă capul în palme şi şi-l acoperi cu mîne-

cile hainei. Nici nu băgă de seamă că vreascurile îi căzuseră din mînă, şi plătica alunecase pe podeaua lustruită.

— Nu te simţi bine, domnule Ballisat ? întrebă grijulie doamna Burke. L-a doborît amărăciunea, bietul de el !

— Nu atît asta, cît...

— Ba să nu-ţi fie cu supărare da' eu aşa cred, zise doamna Burke. Ţine-ţi firea, Jim. Am trecut şi eu prin d-alde astea, aşa că-mi dau prea bine seama în ce stare te afli.

— Nu, nu-i atît asta, — se încăpăţînă tata, — cît mai ales tot ce-am văzut cînd am intrat aici. Întorcîndu-mă acasă îmi ziceam : de-acum încolo s-a sfîrşit. Nici tu foc pîlpîind în vatră, nici tu ceainic cu apă clocotiţă. De acum încolo vei fi nevoit să-ţi găteşti singur şi, dacă ţi-ar fi poftă de plătică, degeaba o mai cumperi ! Ce să faci cu ea, cînd n-ai nici lemne pentru foc şi nici grăsime pentru tigaie. Ia uită-te, madam !

Zicînd acestea, tata scoase din buzunarul hainei nişte grăsime învelită într-o bucată de hîrtie şi o puse oftînd pe masă.

— Vai de mine, Jim Ballisat ! Îndrăznesc să spun că te cunosc destul de bine, ştiu că nu eşti mofturos şi că te mulţumeşti cu puţin ; mă mir că nu te-ai gîndit că în casa asta se află o fiinţă tot aşa de singură şi nenorocită ca şi tine, care n-ar putea vedea doi copii orfani...

— Da. Aşa-mi spuneam ... vorbi mai departe tata, oftînd. Şi, venind acasă, ce găsesc ? Toate-s puse la locul lor, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Da. Ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Ba-i chiar mai bine ca înainte, aş putea spune.

Zicînd acestea, tata se porni pe un plîns și mai amarnic.

— Te rog să mă crezi, — zise doamna Burke întorcînd capul și ducîndu-și șorțul la ochi, — n-am vrut să te amărăsc mai rău cu vorbele mele, domnule Ballisat, zău că nu.

— Nu, Kitty, nu, suspină tata. Nici o clipă nu m-am gîndit că ai vrut să mă amărăști. Ai inimă prea bună. Mi-am zis întotdeauna că ai o inimă de aur. Acum sînt sigur de asta.

— Mai vrei ceva, domnule Ballisat ? întrebă respectuoasă doamna Burke, prefăcîndu-se că n-a auzit ultimele lui cuvinte și purtîndu-se în așa fel, ca și cum n-ar fi fost niciodată altceva decît prea supusa lui roabă. Să-ți mai torn o ceașcă de ceai și pînă una, alta să dau fuga la mine, să-ți prăjesc peștele ?

— Nu, mulțumesc, răspunse tata, liniștit acum, deși încă plin de deznădejde. Nu pot să-mbuc nimic. Prea mă doare-n suflet.

— Dacă ai nevoie de ceva, te rog să mă strigi, spuse doamna Burke, pregătindu-se să plece în odaia ei.

— Ții neapărat să pleci ?

— N-aș vrea să te stingheresc, domnule Ballisat.

— De ce nu rămîi să bei cu noi o ceașcă de ceai ? Zău, fă bunătatea. Ți-aș rămîne îndatorat.

Dînd din cap cu tristețe, ca și cum ar fi înțeles pe deplin toată durerea tatei, durere ce-l făcea să crească în ochii ei, madam Burke se dădu bătută și-și trase un scaun lîngă masă. Tata își apropie și el scaunul.

— Jim, cum îți place ceaiul ? Mai dulce, mai amar ?

— Nu-ți bate capul cu mine, madam Burke. Te rog servește-te dumneatale, răspunse tata politicos.

— Ei, mare lucru ! zise doamna Burke, punîndu-i o linguriță de zahăr în ceai. Mestecă, gustă, mai adău-

gă un vîrf de linguriță și gustă din nou. Cred că o să-ți placă. Ia vezi! Tata păru mulțumit. Oftînd adînc, întinse mîna și luă o felie de pîine prăjită.

— ...Stai, strigă doamna Burke speriată, smulgîndu-i felia de pîine. Nu mă rabdă inima să te văd mîncînd din felia asta. Se prăjește de mai bine de-un ceas! Las-o pentru mine și ia te rog bucățica astălaltă mai moale, unsă cu unt.

— Măi Jimmy, să știi că dacă ne-o ține așa, o s-ajungem niște răsfățați, zise tata, în timp ce lua felia unsă cu unt, pe care i-o întindea vecina noastră.

— Dă scăunelul puțin mai încolo, Jimmy, să-l dogorească mai bine focul pe tata, zise doamna Burke.

— Mulțumesc, nu-i nevoie, răspunse tata. Stai acolo unde ești. La drept vorbind, n-aș prea vrea să mă bată căldura la picioare. Ciubotele astea noi mă strîng al dracului și, dacă se-nfierbîntă, e și mai rău. Bine-ar fi dacă le-aș putea scoate.

— Păi, de ce nu le scoți? Jimmy, fă-ți datoria față de tata. Desfă-i șiretul de la bocanci și adu-i papucii de casă.

— Ia lasă-mă cu prostiile, răspunse tata rîzînd. Ce rost are să-mi vorbești mie de papuci de casă? Cine te-ar auzi, ar putea crede că nu mă cunoști și că mă iei drept cine știe cine.

— N-ai papuci de casă, Jim? Vai! Cred că doamna Burke nu s-ar fi arătat mai uluită nici dacă tata i-ar fi mărturisit că n-are picioare și că ceea ce luase ea drept picioare nu erau altceva decît două cioturi de lemn.

— În viața mea n-am avut așa ceva, răspunse tata. Ce-i trebuie papuci unui țăranoi ca mine?!

— Auzi vorbă! Cum, ce-i trebuie? Mă uimești vorbind astfel, James, spuse nedumerită madam Burke.

Țărănoi. Ei, da, poate. Atîta timp cît muncești și te zbați să-ți cîștigi în mod cinstit traiul. Dar cînd vii acasă, s-a isprăvit! Dacă nu știi că pentru o nevastă iubitoare, bărbatul e un domn în toată puterea cuvîntului, în clipa în care s-a așezat acasă, în fața focului, atunci habar n-ai de dragostea unei neveste. Pentru o nevastă adevărată, singurul domn și stăpîn e bărbatul ei. Haide, Jimmy, scoate-i ghetele tatei, așa cum ți-am spus, și dacă ne dă voie, îl ajutăm noi să-și odihnească picioarele, într-o clipită.

Nu-i desfăceam pentru prima dată tatei șireturile de la ghete. În vreme ce-i dădeam zor, doamna Burke ieși. Din odaia ei se auzi un zgomot de lucruri răvășite și după un lung răstimp se-ntoarse cu o pereche de papuci în mînă. Erau niște papuci grozavi, din piele fină, cu căptușeală călduroasă. Trebuie să fi costat destule parale cînd erau noi, și numai cineva gros la pungă putuse să-i cumpere. Pesemne doamna Burke îi luase din vreo casă unde spăla sau făcea curățenie.

— Îi purta bărbatu-meu înainte de a se prăpădi, fie-i țărîna ușoară, zise doamna Burke. Iartă-mă că îndrăznesc să-ți dau asemenea vechituri. Dar îmi vine greu să te aud văitîndu-te de picioare, sărăcuțul de tine. Poate în felul ăsta o să-mi ierți obrăznicia. Să-i usuc puțin la foc. Mi se par cam jilavi.

Zis și făcut. Se așeză în genunchi și ținu papucii la gura căminului, pînă se uscară ca feliile de pîine prăjită, de alături. În vremea asta, eu izbutisem să-i trag tatei din picioare ciubotele grele. Ea s-a întors, așa cum stătea în genunchi, și i-a potrivit papucii, bătînd din palme atît de bucuroasă că-i veneau bine, ca și cum chiar ea și-ar fi lăfăit picioarele obosite în ei.

— Ei, cum te simți, Jim? Mai bine? Nu-i așa? întrebă ea.

— Parcă mi-ai fi învelit picioarele în catifea, răspunse tata, ridicînd un picior și privindu-l cu mîndrie. Mulți gologani trebuie să fi dat pe ei. Și vrei să spui că din ce cîştiga Tim ai cumpărat papucii ăştia ?

— O ! Da' de unde ! rîse doamna Burke. Asta ar fi fost cam greu. Nu, Jim, ca să-i cumpăr am pus deoparte cam un penny pe zi, din cîştigul meu.

— Ce vorbeşti ? Să fie adevărat ? strigă tata, lăsîndu-se pe speteaza scaunului şi privind-o întrebător, cu ochii lui împăienjeniți de băutură.

— Și de ce nu ? Nu era oare asta datoria mea față de cel care trudea din zori şi pînă-n noapte să aducă-n casă ? Dacă n-aş fi făcut asta şi încă atîtea altele — fără ca el să mă fi rugat — pentru omul pe care-l alesesem ca tovarăş de viață, aş mai fi fost oare femeia care păşise alături de el pragul bisericii ?

Tata începu să-și soarbă ceaiul fără să mai scoată un cuvînt. Doar din cînd în cînd privea țintă la madam Burke, clătinînd din cap, ca și cum nu-i mai ieşeau din minte şi-l uimeau mereu spusele ei, privitoare la îndatoririle unei bune soții.

— Nu ți-o fi fost greu să vezi şi de copii, şi pe deasupra să deretici prin odaie ? întrebă tata într-un tîrziu.

— Ce tot spui ! Copiii nu-ți dau chiar atîta bătaie de cap. Mai degrabă îți aduc bucurie, răspunse doamna Burke cu inima uşoară.

— Eşti o ființă ciudată, spuse tata vesel. E greu să ții odaia curată cînd ai copil mic. Sau, cel puțin, așa mi s-a dat să-nțeleg.

— Aş, depinde cum munceşti. Cînd eşti obişnuită cu gospodăria, ți se pare, zău aşa, un joc. Poftim, domnule Ballisat, judecă singur dacă mi-au dat sau nu

bătaie de cap copiii. Uite, sacii ăştia i-am cusut printre picături. Fiecare face patru penny şi jumătate.

— Nu vorbi ! Cum de-ai avut timp ? Cînd ai deretica şi cînd ai cusut sacii ? strigă tata, numărînd sacii pe degete. Ai cîştigat optsprezece penny, ai îngrijit doi copii, ai curăţat lună odaia, şi toate astea într-o singură după-amiază. Pe ochii mei, eşti o femeie grozavă.

— Şi să nu crezi că am dat în brînci, adăugă ea rîzînd. În tot cazul, află că Kitty Burke nici nu se sperie, nici nu fuge de treabă.

Dar, după cum cititorul îşi poate da seama, ăsta nu era adevărul adevărat. Nu cususe toţi sacii acolo, pe scaunul din faţa căminului. Trei fuseseră gata cusuţi. De faţă cu mine terminase doar unul şi-l începuse pe al doilea. Crezînd că din greşeală vorbise aşa, eram cît pe-aci să-i atrag atenţia. Dar, chiar în clipa cînd deschideam gura, ea m-a zărit şi, ghicindu-mi intenţia, a scuturat din cap şi s-a încruntat la mine. Nu era greu să înţeleg ce însemna căutătura aceea încruntată. Dar puţin îmi păsa. Aş fi vrut să mă răzbun pe ea pentru că mă pusese să ţin lumînarea, ca să nu mai vorbim de ocara pe care mi-o aruncase. Cu atît mai mult că acum, fiind tata de faţă, n-ar fi îndrăznit să se atingă de mine. Aşa că, trăgîndu-mă mai aproape de tata, i-am spus :

— Frumoase poveşti te mai pricepi să-ndrugi, doamnă Burke !

Ea s-a mîniat nevoie mare şi s-a uitat la mine de parcă ar fi vrut să mă înghită.

— Cine ? întrebă tata, întorcîndu-se deodată către mine.

— Chiar dînsa, susţinui eu.

— Care dînsa ? Cum îndrăzneşti să-i spui „dînsa“, măi prostule! „Dînsa“ spui pisicii, că ea-i de-o seamă cu tine. Şi de ce zici că doamna Burke se pricepe să-ndruge poveşti ?

Văzîndu-l că duce mîna la curea, mi-a fost frică să mai deschid gura.

— Doamne, Jim, nu te supăra pe el. N-a spus-o cu gînd rău, săracul. Eu cred că o fi vorba de poveştile pe care i le-am spus ca să nu adoarmă, pînă s-o întoarce acasă tăticul lui. Asta voia să spună.

— Aha, asta e! Mă temeam să nu spună că-nşiri la gogoşi, cu sacii ăştia.

— Cum adică ? întrebă doamna Burke cu nevinovăţie.

— Mă rog, credeam că prostovanul ăsta vrea să dea a-nţelege că te-ai înşelat la numărătoare. Dar, la urma urmei, asta nu-i treaba lui şi nici a mea.

— Ba da, Jim, adevărul e treaba tuturor, răspunse cinstita femeie. Întorcîndu-se către mine, îmi făcu cu ochiul, apoi se încruntă şi mă întrebă: Uite, Jimmy dragă, aici sînt patru saci. Spune-i tu tăticului cîţi am cusut în timp ce stăteai şi te uitai la mine.

Ce era să fac ? Se vedea cît de colo că tata înclina mai degrabă s-o creadă pe ea decît pe mine. Eu nu gustasem niciodată din plăcerea bătăii cu cureaua, dar auzisem pe mama strigînd că o omoară, cînd tata o izbea peste umeri.

— Patru doamnă, am răspuns eu.

— Chiar aşa, spuse liniştită doamna Burke. Şi-mi dădu repede o linguriţă cu zahăr.

Aş putea să zic că pentru prima dată în viaţă spuneam cu bună ştiinţă o minciună. Şi cred că a fost o minciună, într-adevăr ticăloasă.

Am rămas pînă azi încredinţat că, arătîndu-i cît de uşor poate cîştiga optsprezece penny, doamna Burke l-a tulburat pe tata mai dihai decît atunci cînd îi servise ceaiul sau îi pusese papucii-n picioare.

Doamna Burke ridică copilul în braţe şi, aşezîndu-l pe genunchi, îl rugă pe tata să-i dea castronul de pe marginea căminului. Apoi se apucă să hrănească copilaşul, să-i vorbească şi să-l sărute, de-ţi era mai mare dragul. Fără îndoială, şi tatei i-ar fi mers la inimă, dar, copleşit de căldură şi simţindu-se la largul lui, adormise, lucru pe care doamna Burke îl băgă de seamă de-abia cînd el începu să sforăie. Atunci, ea ridică ochii, clătină uşor din cap şi continuă să hrănească fetiţa fără a mai scoate o vorbuliţă. Cînd isprăvi, se ridică de pe scaun, duse copilul în odaia ei şi se întoarse numaidecît să ia ceştile de ceai. Zăngănitul ceştilor îl deşteptă pe tata.

— La ce oră te scoli mîine dimineaţă, domnule Ballisat ? îl întrebă ea plină de cuviinţă.

— La ce oră ? Ca de obicei. Dar de ce ?

— Aşa, pentru gustarea de dimineaţă. Dacă eşti bun, spune-mi la ce oră te scoli, ca să ştiu cînd să pun ceainicul la fiert.

— Gustarea de dimineaţă ? Ha, ha ! Să-ţi dea dumnezeu sănătate, dar eu obişnuiesc să iau gustarea în piaţă, rîse tata.

— Şi de ce, mă rog ? Nu e mai plăcut să mănînci colea lîngă foc, decît în piaţă, în frigul ăla ? Ce zici, Jim ?

— Ba, aşa e. Vezi, însă, că eu plec la cinci, cu noaptea-n cap, aşa că e cam greu, răspunse tata.

—De ce, greu ? întrebă doamna Burke, holbîndu-şi ochii căprui cu prefăcută uimire. Crezi că, dacă ai rămas singur, am să te las să ieşi în frig fără să sorbi

măcar o picătură de cafea, să te mai încălzească ? Vai de mine ! Chiar dacă ai pleca la trei, nu la cinci, crezi că ar fi cine știe ce pentru o femeie harnică ? Noapte bună, domnule Ballisat ! Și n-avea grijă. Apa în ceainic o să clocotească înainte de-a te scula.

Și și-a ținut cuvîntul. Dormeam și eu și tata. Nici nu se crăpase bine de ziuă, cînd am auzit o bătaie în ușă.

— E patru și jumătate, domnule Ballisat. Ceainicul fierbe. Te-așteaptă și o bucată bună de pește cald, spuse ea. Și se înapoie în odaia ei, cîntînd veselă ca o ciocîrlie. După o clipă, însă, am auzit-o din nou.

— Dacă nu te superi, domnule Ballisat, adu și acul de pe cămin. Mi-am adus aminte că l-am lăsat acolo aseară. Vorba ceea : Dacă nu-i cap, vai de picioare. De o jumătate de ceas nu-mi găsesc astîmpăr, tot căutînd ceva de lucru.

— Bine, doamnă, strigă tata. Apoi mormăi ca pentru sine : Să mă ia dracu, dacă am mai întîlnit femeie ca asta.

CAPITOLUL IX

Despre noua mea mamă. Dintr-o discuție între tata și un prieten aflu cîteva lucruri de preț

Negreșit, cititorul va fi ghicit unde au dus toate astea : madam Burke a devenit curînd mama mea vitregă. N-aș putea să spun prea bine cît trecuse de cînd tata își îngropase prima soție și pînă o luase pe cea de-a doua, dar trebuie să se fi scurs cîteva luni — cel puțin șapte. Știu că evenimentul s-a petrecut cînd surioara mea, Polly, ajunsese mărișoară. Mi-amintesc că mi-era destul de greu s-o duc în brațe de la un capăt

la celălalt al fundăturii fără să mă odihnesc. Dar, oricîtă vreme ar fi trecut, știu că eu nu-mi schimbasem de loc simțămintele față de doamna Burke, fiindcă nu-mi plăcuse niciodată. Nici cînd o văzusem întîia oară. Acum, însă, o uram din toate puterile. Și ea mă ura și nu se sfia de loc să mi-o arate. Chiar în dimineața următoare zilei de pomină cînd am îngropat-o pe mama, mi-a dezvăluit fără înconjur ce avea pe suflet.

— Ia vino încoa', drăguțule! mi-a spus ea, apucîndu-mă de mînă și trăgîndu-mă spre scaunul pe care sta. Îți mai aduci aminte ce măgărie voiai să-mi faci aseară? Îți stătea pe limbă, hai?

Știam că era vorba despre minciuna ei cu sacii, pe care eram gata s-o dau în vileag. Nu i-am răspuns nimic, dar ea și-a dat seama că înțelesesem ce voia să spună.

— ...Ai crezut că o să mă poți înfrunta, pentru că era taică-tu de față? Ascultă-mă pe mine! Numai să îndrăznești să-i șoptești ceva despre cele ce fac sau ce spun, că te cotonogesc, să știi.

Ar fi fost zadarnic să-mi măsor puterile cu ea, așa că am fost nevoit să-mi schimb purtarea. Nu ieșeam din vorba ei și făceam tot ce-mi cerea; alergam după tîrguieli, iar în privința matrapazlîcurilor ei, tăceam ca pămîntul. Ea însă era rea cu mine. Începînd de dimineață și pînă se-ntorcea tata acasă mă încărca cu fel de fel de treburi; și trudeam, și roboteam ca o slugă. Fie vorba între noi, cred că nici o slugă n-ar fi trudit așa cum trudeam eu. Întîi și-ntîi îngrijeam de copil. Trebuia să-l plimb sau, așezat pe un scăunel, fie la intrare, fie în spatele casei, să-l legăn pînă adormea, pentru că doamna Burke nu putea suferi să-l audă țipînd. Și cînd, după multă caznă, izbuteam să-l adorm și-l lăsam în leagăn, doamna Burke mă punea să-i ce-

rujesc sfoara de cusut sacii, sau să aduc cărbuni, sau să cern cenuşa, sau să curăţ podeaua, frecînd-o cu o bucată de flanelă şi o perie. După ce micuţa Polly adormea şi pînă cînd se deştepta iarăşi, într-un fel sau într-altul se găsea întotdeauna de lucru pentru mine. Niciodată nu se milostivea să-mi mulţumească măcar cu o vorbă sau o privire.

Era o femeie rea. Cu banii pentru tîrguieli cumpăra gin şi mă ameninţa că o să mă pedepsească în fel şi chip, dacă îndrăznesc să-i spun tatei că flămînzisem la prînz.

Trebuia să-i spun, dacă m-ar fi întrebat, că mîncasem cît se poate de bine.

Pentru cina tatei găsea totdeauna să încropească ceva. Dar eu, cel puţin de patru ori pe săptămînă, între gustarea de dimineaţă şi ceaiul pe care-l sorbeam seara, nu puneam în gură decît o coajă de pîine. Cînd se aşeza tata la masă, mă înfigeam lîngă el, nădăjduind să capăt şi eu ceva. Dacă madam Burke era întoarsă cu spatele, atunci mă alegeam şi eu cu o îmbucătură. Dar, cum îl prindea pe tata că-mi da să mănînc din farfuria lui, sărea cu gura :

— Pentru numele lui dumnezeu, lasă-l în pace, omule, că o să se îmbolnăvească de atîta mîncare! Băiatul e cuminte, nu zic, dar e lacom cum nu se mai află. Uite, chiar adineauri, la cina, a înfulecat trei porţii de rasol — poate să-ţi spună singur — şi încă ce porţii, nişte hălci zdravene că, vorba aia, putea să se sature şi un bivol.

— Atunci, ce tot te învîrteşti pe lîngă mine şi-ţi ascuţi dinţii, de parcă n-ai fi pus nimic în gură de o săptămînă, pui de şarpe lacom ? se răstea la mine tata. Eşti bine hrănit, dar prost crescut — asta e ! Hait, şterge-o la culcare, că acuşi te iau într-o probă !

Fără să crîcnesc, mă duceam la culcare, amărît şi flămînd.

Într-o zi mi-a făcut una mai boacănă decît toate. Îndată după gustarea de dimineaţă a venit în vizită la doamna Burke o cumătră. S-au pus pe băut gin, au băut şi-au tot băut, pînă s-a topit şi ultimul sfanţ din cei doi şilingi şi jumătate, pe care îi lăsase tata pentru prînz şi cină. După plecarea femeii, doamna Burke şi-a venit în fire şi a început să dea din colţ în colţ. Trebuia să scoată din pămînt bani pentru cina tatei. Ce era de făcut ? Una din rochiile ei, fierul de călcat, ba chiar şi castronul de porţelan fuseseră amanetate. Dintre vecini, nimeni nu i-ar fi dat bani cu împrumut sau marfă pe datorie. A plecat de acasă nu ştiu unde, dar s-a întors curînd şi mai tulburată ca înainte. S-a aşezat pe scaun şi-a început să se legene, plîngînd şi zbuciumîndu-se, de-ţi era mai mare mila.

— Ce mă fac ? Ce-am să mă fac ? striga ea. Jimmy, drăguţule, cînd o veni taică-tu acasă şi o să vadă că n-are ce mînca, o să mă omoare în bătaie. Vai de capul meu ! Ce-o să mă fac, sărmana de mine ! N-am pe nimeni, nimeni să m-ajute !

Eu n-am putut niciodată îndura să văd pe cineva plîngînd.

— Spune-mi numai cum să te ajut, şi-o să vezi pe urmă, zisei eu repede, apucîndu-i mîna pistruiată, într-atît mă tulburase văicăreala ei plină de căinţă. Spune-mi numaidecît cu ce te pot ajuta.

— Bine, bine, puiule ! Jimmy, ţie nu ţi-ar fi greu să mă ajuţi, numai ca nu-mi stă în fire să te rog aşa ceva. Totuşi, pentru că ai inimă bună şi singur ai zis că vrei să m-ajuţi, uite, ţine trei gologani şi fă cu ei ce pofteşti.

Se vede că împrumutase gologanii adineauri, cînd o ştersese de acasă. Ştiam că ultimul sfanţ mi-l dăduse ca să-i mai cumpăr o litră de gin. De cînd intrase în casa noastră, nu-mi dăduse niciodată măcar o para, aşa că mărinimia ei m-a lăsat cu gura căscată. Am rugat-o deci încă o dată să-mi spună cum aş putea s-o scot din încurcătură.

— Ştii ce mă gîndesc eu, Jimmy ? Spune-i tatei că ai pierdut jumătatea de coroană, zise ea mîngîindu-mă pe cap.

— Cum era s-o pierd ? N-ai schimbat-o dumneata ? Mie nu mi-ai dat decît un şiling, cînd m-ai trimis să cumpăr prima dată gin.

— Sst, dă-l încolo de gin, Jim dragă ! Ce-ar fi dacă i-ai spune tatei că te-am trimis cu jumătatea de coroană, să cumperi de un penny anison pentru fetiţă, c-ai alunecat pe stradă şi banul s-a rostogolit în canal ? N-ai vrea să-i spui aşa, ce zici, Jimmy ?

— Aoleo, ce chelfăneală aş mînca !

— Ei, mare lucru cîţiva ghionţi, acolo ! Mai ales că o să fiu şi eu de faţă. N-ai nici o grijă, Jimmy ! O să-i spunem că te-a îmbrîncit un găligan şi că în toată afacerea asta n-ai nici o vină. Nu-ţi fie teamă ! N-o să se-ntîmple nimic. Bizuie-te pe mine. Şterge-o şi cheltuieşte-ţi gologanii după pofta inimii.

Deşi mă încercau presimţiri rele, m-am dus să spînzur banii pe care mi-i dăduse. Mi-am petrecut toată după-amiaza în piaţa Farringdon. Abia cînd ceasul a bătut ora cinci, mi-am adus aminte că ar fi timpul să mă întorc acasă.

Dar nu mă trăgea de loc inima. Îmi făceam socoteala că ar fi mai bine să ajung acasă după venirea tatei ; s-aştept să-i spună doamna Burke întîi ce s-a

întîmplat cu banii, iar eu să sosesc după ce i-o trece supărarea.

Cînd am ajuns, tata era acasă. N-aş putea spune de cîtă vreme venise, dar cînd am urcat scările şi am deschis uşa, l-am găsit aşteptîndu-mă, în picioare, cu centura în mînă. Am dat s-o şterg înapoi. El însă m-a-nhăţat de ureche.

— Ia-n stai oleacă, măi ţîncule! zise el, alb la faţă de furie. Vino-ncoace, să schimbăm două vorbe-mpreună. Ce-ai făcut cu jumătatea aia de coroană?

— Am pierdut-o, tată, i-am răspuns eu înspăimîntat, rugînd-o din ochi pe doamna Burke să-mi sară-n ajutor.

— Aha, ai pierdut-o! Şi unde, mă rog?

— Mi-a scăpat într-o gură de canal. Întreab-o şi pe doamna Burke dacă nu-i aşa?

— Eu cu tine vorbesc, nu cu doamna Burke. Povesteşte-mi, rogu-te, cum s-a-ntîmplat. Dar ia seama să nu-mi spui minciuni c-o păţeşti.

— Păi, am început eu, mă dusesem să iau de un penny mîncare pentru fetiţă şi nu ştiu cum s-a făcut c-a dat un găligan peste mine şi... şi am scăpat banul din mînă.

— Nu cumva îţi închipui că-o să mă las prostit de palavrele tale?!

Vorbele tatei nu m-au mirat prea mult. Dar am rămas uluit şi îngrozit cînd doamna Burke a spus rîzînd batjocoritor:

— Nu vezi, Jim, că vrea să te-mbrobodească! Mi-a înşirat şi mie povestea asta cînd s-a întors cu ceaşca goală. Ia întrebă-l unde a umblat toată după-amiaza şi unde şi-a murdărit şorţul în halul ăsta.

Într-adevăr îmi pătasem şorţuleţul la piept. Cumpărasem de un penny o bucată de plăcintă cu rinichi, şi

se vede treaba că, în timp ce muşcam din ea cu poftă, zeama se prelinsese pe şorţ.

— Dar-ar boala-n tine, — zise tata, scuturîndu-mă zdravăn de umăr, — ai furat banii şi-ai umblat toată după-amiaza dracu ştie pe unde, pînă i-ai făcut praf !

— Aşa zic şi eu, Jim, dar nu se cuvenea să vorbesc înaintea ta, spuse maştera. Şi, măcar că mi se rupe inima de jale, te sfătuiesc, Jim, să mă asculţi şi să-l înveţi minte. Nu uita că în Sfînta Scriptură stă scris : „De cruţi nuiaua, strici copilul".

Aşa că tata a luat cureaua şi m-a bătut, în faţa ei, pînă la sînge. Cît a dat în mine n-am încetat să strig, încercînd să-i arăt, printre sughiţurile de plîns, cum se petrecuseră într-adevăr lucrurile. El nici n-asculta. M-a lovit cu centura pînă a obosit. Clocoteam de mînie. După ce m-a snopit în bătaie, m-a zvîrlit în odaia din dos, să zac acolo, pe întuneric, pînă la culcare. Cum zăceam aşa, deodată a intrat maştera să ia nu ştiu ce şi a spus destul de tare, ca s-o audă tata :

— Nădăjduiesc, măi băiete, că lecţia asta o să-ţi prindă bine. Bagă de seamă, cînd te rogi seara, la culcare, nu uita să-i ceri iertare bunului dumnezeu.

— Du-te naibii, prefăcuto ! Nu pot să te sufăr, i-am strigat eu. Ce n-aş fi dat s-o văd murind pe loc ! Tare aş fi vrut ca moartea, aşa cum o văzusem eu sub chipul îngrozitoarei păsări cu ochii scoşi, străpunsă de fiare, să i se strecoare noaptea în pat, s-o înţepe şi s-o sfîşie, îmbrîncind-o în groapă.

Dar degeaba ! Nu i s-a întîmplat nimic. În dimineţile care urmară, parcă era mai veselă şi mai strălucitoare ca oricînd, pînă în ziua cînd tata a luat-o de nevastă.

Nunta a fost sărbătorită în linişte. Nimeni din fundătură n-aflase nimic despre asta, nici măcar eu n-aveam habar că trebuia să se întîmple un lucru atît de

însemnat. Intr-o seară, tata și madam Burke s-au întors acasă împreună (știam că dimineața plecase gătită și împopoțonată, dar cum ăsta era un obicei la ea, nu-mi dăduse de loc de gîndit). Aduseseră cu ei un tînăr, un prieten de-al tatei. Se pare că el îi păzise tatei căruciorul, în vreme ce se cununa în biserică cu doamna Burke. Cînd au picat acasă, tocmai ieșisem să plimb fetița. M-au chemat înăuntru și m-au trimis să cumpăr o sticlă cu rom.

Cum l-am adus, străinul cel tînăr și-a turnat un pahar.

— Ei, spuse el, dumnezeu să binecuvînteze toate perechile fericite. Deie domnul să trăiți mulți ani și să muriți cu sufletu-mpăcat!

Tata dădu binevoitor din cap, și cînd tînărul goli paharul, i-l luă și i-l umplu din nou.

— Ascultă, Jimmy, știi tu cine stă pe scaunul de colo? mi se adresă tata, arătînd către irlandeză.

— Cum să nu! am răspuns eu, înveselindu-mă la auzul unei asemenea întrebări.

— Ei, cine? întrebă tata, fără măcar să zîmbească.

— Cum cine? Doamna Burke.

— Ia mai zi o dată! Gîndește-te bine la ce spui, și dă-i drumu încet.

— Doamna Burke.

— Foarte bine! Acum ascultă-mă! Buzele tale să rostească azi pentru ultima oară aceste cuvinte. Ce spui tu nu-i adevărat. De azi încolo n-o mai cheamă nici Burke, așa cum n-o cheamă nici Green, nici Tomkins.

— Nu? Dar cum o cheamă, tată?

— Mamă, așa să-i zici. De mult n-ai mai avut cui spune mamă. Acum îi poți spune ei, și încă din toată inima, mă-nțelegi? Îți poruncesc să-i spui mamă și să

te porți cu ea ca și cum ți-ar fi mamă adevărată! Și dacă nu m-asculți, să știi că o să ai de-a face cu mine!

Eram obișnuit cu amenințările tatei. Vorbele lui nu mă puteau face să plîng, dar, nu știu din ce pricină, cînd l-am auzit vorbind astfel, m-a podidit plînsul. Plîngeam, nu pentru că m-ar fi amărît vestea căsătoriei lor. Pentru mine era totuna. E drept că, după lege, doamna Burke căpăta acum mai multă putere asupra mea, dar, de vreme ce n-avea cum să mă urască mai mult, nici să mă bată mai rău, n-aveam nimic de pierdut.

— Ei, ce zici ? mă întrebă tata înciudat. Nu ești mulțumit ? Nu-ți pare bine că ai altă mamă ?

Nu i-am răspuns nimic. De cîte ori îl auzeam spunînd vorba mamă, mi se încleșta gura și mă îneca plînsul.

— Ce tot se smiorcăie neisprăvitul ăsta ? zise tata cu glas aspru și, întorcîndu-se către madam Burke, adăugă : Să mă ia dracu ! Nu cumva o fi vrînd să-i cer lui voie ?

— Nu-l lua în seamă, dragule! zise noua lui nevastă. Cînd își bagă ceva în cap, e mai încăpățînat ca un diavol. Nu sînt eu femeia care să te necăjească, plîngîndu-se de toate fleacurile, și mi-e necaz că trebuie să ți-o spun, dar am văzut de mult lucrul ăsta. Ce să mai vorbim : îl cunoști mai bine decît mine și știi de ce-i în stare.

Făcea aluzie la povestea aceea nenorocită, cu jumătatea de coroană. De cîte ori îi venea la socoteală, nu pierdea ocazia să-l ațîțe pe tata împotriva mea. M-am stăpînit cu greu să n-o reped. Străinul cel tînăr cred că mi-a ghicit gîndul. Mi-a făcut cu ochiul, glumeț, să-mi țin gura. Pe urmă, dînd din cap, m-a chemat alături de el.

— Ei, lasă, lasă, nu vă purtaţi prea aspru cu puştiul ăsta, zise el. Poate, gîndindu-se că are iar mamă, plînge de bucurie. Cîţi ani are, Jim?

— Nu ştiu. Cîţi ani o fi avînd, Kitty? o întrebă tata pe doamna Burke.

— Merge pe-al şaptelea.

— Apăi, n-ar fi timpul să-nceapă să-şi cîştige singur bucata de pîine?

— Ba, chiar aşa, zise repede mama vitregă, luînd-o înaintea tatei. Voinic e, slavă domnului. Ar fi bine să-nceapă cît de curînd, pînă n-o apuca să se facă prea mare.

— Păi, ce să mai înceapă, că a şi început. Nu-i aşa, Kitty? întrebă tata, încruntîndu-se grozav.

Aşa a aflat nevastă-sa — dacă nu cumva ştiuse pînă atunci — ce fire schimbătoare avea tata!

— Cum adică? Aş vrea să ştiu şi eu!

— Ei, cum! Uite-aşa: cărînd-o în braţe pe micuţa Polly de dimineaţă pînă seara. Sau poate crezi că asta nu se cheamă muncă?

— Muncă! Auzi, dom'le, cică asta-i muncă, să stai jos şi să ţii în poale un mormoloc nici cît o vrabie? Iar cînd ţi se năzare, să-l pui deoparte şi s-o tuleşti la joacă.

— Tu, Jack, ce zici? îl întrebă tata pe străin.

Străinul răspunse apăsat că, în ce-l privea, ar scoate mai degrabă stridii din fundul mării, cît e ziua de mare, decît să dădăcească un copil.

— Cred şi eu. Mi-aduc bine aminte de vremea cînd erai dădacă la copil, spuse tata.

— Eu atîta ştiu, că n-am mai putut de bucurie cînd am scăpat de pacostea asta. Măcar că n-aveam altă meserie mai bună de ales decît lătratul.

În timp ce spunea acestea, străinul bun la inimă

mi-a strecurat în palmă un gologan şi, cum eram nerăbdător să plec şi să-l cheltuiesc, n-am mai auzit restul discuţiei.

Dar cuvintele rostite de străinul cel ciudat prinseseră rădăcini în mintea mea. Zicea că abia aşteptase să scape de dădăcit, deşi n-avea de ales altă meserie decît lătratul. Ei bine, atunci aş fi fost şi eu bucuros să ajung mai degrabă lătrător, decît să fiu dădacă.

Dar ce-o fi însemnat oare „lătratul" ăsta ? M-am gîndit, m-am răzgîndit şi, la urma urmei, mi-am zis că „lătrătorul" nu poate fi altceva decît un băiat care-l ajută pe cioban să mîne turma de colo-colo, lătrînd ca un cîine.

Nu ştiam că era vorba de o meserie adevărată, din care-ţi puteai cîştiga o pîine, şi înclinam să cred mai degrabă că e un fel de negoţ, din care nu-ţi rămîne cine ştie ce cîştig. Fireşte că atunci cînd ciobanii, în locul cîinelui, îşi luau un băiat cu simbrie, chibzuiau să pună cîţiva bani deoparte. Aşadar, băiatul acesta primea mai puţini bani decît s-ar fi cheltuit cu hrana unui cîine şi, prin urmare, n-avea cum să se îngraşe peste măsură.

Totuşi, străinul spusese, iar tata întărise vorbele lui că, decît să ţii copilul în braţe, era mai bine să „latri". Şi, după cum bănuiam, asta chiar în împrejurări obişnuite, cînd aveai o mamă care te iubea cu adevărat şi te pedepsea doar cînd o făceai prea boacănă. Atunci, ce să mai zic eu, rămas fără mamă, cu un tată pentru care nu preţuiam mai mult ca o stacană cu bere, şi mereu cu burta goală ? Îmi blestemam zilele cărînd copilul în braţe şi îmi venea din ce în ce mai greu, deoarece Polly se făcea tot mai mare şi mai voinică. Dar, după cum se va vedea în capitolul următor, asta nu era singura pricină a necazurilor mele.

CAPITOLUL X

Despre necazurile pe care mi le pricinuia Polly în fiecare noapte. Cum am ajuns să mă iau la harță cu maică-mea vitregă și să fug de acasă

Socoteala mea că n-aveam nimic de pierdut din căsătoria tatei cu doamna Burke, că n-aveam s-o duc mai rău ca înainte, s-a dovedit pe de-a-ntregul greşită.

Înaintea acestui eveniment, oricît de mult mă istoveam în cursul zilei, puteam nădăjdui să mă odihnesc o dată cu venirea serii. Cînd se-nsera, madam Burke mă scutea de grija copilului, iar eu mă vîram în așternut și dormeam neîntors, trezindu-mă a doua zi dimineaţa, pe deplin întremat. Acuma, însă, lucrurile se schimbaseră. Maștera fu de părere, și după ea se luă și tata, că Polly ar putea foarte bine să doarmă în același pat cu mine.

Dacă ar fi fost vorba de dormit, mai treacă-meargă. Divanul din odaia doamnei Burke era destul de mare ca să încăpem amîndoi, și cum fetița mi-era tare dragă, nu m-ar fi stingherit de loc. Dar ea nu dormea. Se vede că începuseră să-i iasă dinții şi asta o chinuia din cale-afară, sărăcuța de ea. Cum-necum, vorba e că mă hărțuia îngrozitor. Doamna Burke o așeza în patul meu cum se-nsera. Dacă mă strecuram cu băgare de seamă în așternut, izbuteam aproape totdeauna să adorm fără să trezesc copilul, cîştigînd astfel trei-patru ceasuri bune de somn. Fetița avea însă obiceiul să se trezească singură în fiecare noapte, între unu şi două. Începea să urle cît o ținea gura și nu mai voia să se culce la loc, pînă nu-i dădeam să mănînce și să bea zdravăn. Ca să-și potolească foamea și setea, i se puneau întotdeauna lîngă pat cîteva bucățele de pîine cu unt și o cană plină de lapte amestecat cu apă. Ei, dacă s-ar fi

mulţumit cu atît, ar mai fi mers cum ar mai fi mers. Nenorocirea însă era că porţia de mîncare şi băutură nu-i erau de ajuns. La miezul nopţii o apuca o poftă de mîncare, că-ţi stătea mintea-n loc. Inghiţea bucăţelele de pîine una după alta, cu coajă cu tot. Şi cînd vedea că s-a isprăvit se pornea iar pe plîns.

Vă închipuiţi cîtă caznă pe mine, să fac copilul să tacă. Îmi trebuia atîta isteţime că, dacă ar fi fost mai bine folosită, ar fi putut sluji, bunăoară, la născocirea maşinii cu aburi sau a telegrafului electric.

— Nu vrei să mergi la plimbare cu Jimmy? o întrebam eu. Uneori, mai ales în nopţile cu lună, consimţea. Bineînţeles, mă prefăceam numai că mergem la plimbare, dar în aşa fel ca ea să nu prindă de veste. Ne îmbrăcam pe-ndelete, cu multă grijă, ca şi cum într-adevăr ne-am fi pregătit să ieşim la plimbare. De tocul uşii era atîrnată o bonetă veche de mătase a doamnei Burke. I-o legam sub bărbie şi o înveleam în jacheta mea, ca într-o manta. Eu îmi puneam pe cap o căciuliţă şi trăgeam pe mine o flanelă de-a tatei, ascunsă anume în acest scop între tăblia patului şi saltea.

Cînd eram gata îmbrăcaţi şi ne pregăteam să pornim, o doamnă Burke, închipuită, îmi vorbea prin uşă, punîndu-mi în vedere să fac o plimbare frumoasă cu fetiţa şi să-i arăt prăvălia cu dulciuri. Eu îi răspundeam foarte ascultător, spunîndu-i că am să fac întocmai şi că pornim îndată. Şi mă ţineam de cuvînt. Dar, ca un făcut, nu izbuteam să găsim niciodată uşa odăii. Pentru asta întrebuinţam o tactică ce constituia partea cea mai însemnată a reprezentaţiei. Muream de nerăbdare să ieşim, să tîrguim zaharicale de la prăvălie, dar nu puteam ieşi, pentru că nesuferita de uşă se ascundea de noi. Boneta de mătase îmi era un ajutor ne-

prețuit în toată această mascaradă. Clapele ei negre se înălțau ca niște adevărați pereți de o parte și de alta a obrazului fetiței. Și ea privea ca prin niște ochelari de cai: numai drept înainte. În dreapta și-n stînga ei nu vedea absolut nimic.

Era însă o adevărată nenorocire cînd n-avea poftă să se plimbe cu Jimmy al ei. Atunci n-o puteam potoli, oricîte acadele aș fi făgăduit să-i cumpăr a doua zi. Oricît îmi dădeam eu silința să fac ca pisica și cățelul, ca măgarul și ca bivolul furios, era în zadar: în loc să amuțească de admirație și de mirare, se speria cumplit și striga într-una: „pîie! pîie!", ceea ce însemna pe limba ei pîine cu unt. Asta era singurul răspuns pe care-l dădea la toate încercările mele de-a o potoli.

Cînd țipetele ei se-ntețeau, maică-mea vitregă bătea cu un toroipan în perete.

— Ce faci, ticălosule? De ce chinuiești copilul?

— Vrea „pîie"!

— Și ce-i mare lucru să te scoli și să-i dai o bucățică de pîine cu unt? Doamne, mare leneș mai ești!

— De unde să-i mai dau?

— Cum de unde?

— Nu mai e. A mîncat-o toată.

— Mincinosule, cum era s-o mănînce toată? Ce dracu! Iar ai făcut vreo porcărie! Oi fi înfulecat tu mîncarea micuței. Mă rog, te privește. Fă ce-oi face, dar să n-o mai aud țipînd. Altfel mă scol și vin la tine! Și atunci știi ce te-așteaptă.

Da, știam ce m-așteaptă. Doar o pățisem de atîtea ori. Nemaiavînd altceva de făcut, începeam să mă rog cu lacrimi în ochi de Polly să fie cuminte. Aș, ți-ai găsit. Cînd îi ajungea la ureche glasul mașterei, se pornea pe urlete, mai rău ca înainte. Mi se făcea inima

cît un purice, cînd o auzeam pe mașteră mormăind furioasă în camera vecină, apoi, imediat după asta, hîrșîitul papucilor pe podea și mîna ei bîjbîind să apuce pe-ntuneric clanța ușii. Ca o pisică sălbatică, îmbrăcată doar în cămașa de noapte, cu o bonetă plisată pe cap, maștera se ivea în odaie și, nici una, nici două, se năpustea asupra mea, izbindu-mă cu pumnii unde apuca. Îmi răsucea gîtul și-mi frîngea coastele cu mîinile ei osoase, pînă-mi tăia răsuflarea și nu mai eram în stare să scot o vorbă. Tata nu știa niciodată cît de amarnic eram pedepsit căci tot timpul cît mă lovea tot ea striga, cît putea mai tare, că o să mă snopească în bătaie altă dată, dacă mai îndrăznesc să mă ating de mîncarea fetiței.

— Nu-l mai tot amenința, mai bine dă-i vreo două javrei ăsteia lacome, striga tata, care n-auzea decît amenințările ei. Prea ești bună cu el! De asta își face de cap.

Și lucru ciudat, cum îmi încasam porția și madam Burke se retrăgea în odaia ei, Polly se ghemuia în pat, mai cuminte ca un pui de căprioară, și adormea cît ai clipi, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Bineînțeles, purtarea ei n-avea în sine nimic rău. Partea proastă era însă alta: s-ar fi putut crede că numai să fi vrut și aș fi fost în stare s-o astîmpăr numaidecît. Chiar așa mi-a spus și tata, cînd mi-am luat inima în dinți și m-am dus la el să mă plîng.

— Nu mi-e milă de tine nici atîtica, mi-a spus el. Un nemernic și un încăpățînat ca tine nici nu merită altceva. Ba încă se poartă cu tine cu prea multă blîndețe.

— Bine, i-am răspuns eu. (Asta se întîmpla într-o dimineață, după ce mă snopise în bătaie, că nici nu-mi

mai simțeam spinarea). Bine, dar să știi că n-o să-i mai meargă mult.

— Nu o să-i mai meargă mult? Și de ce nu? întrebă tata batjocoritor.

— Abia aștept să mai cresc puțin și o să-i arăt eu, i-am răspuns însetat de răzbunare.

Tata se uită lung la mine, apoi începu să rîdă. Asta îmi dădu curaj:

— ...Dacă aș fi destul de mare, i-aș turti nasul și i-aș rupe picioarele, să nu mai aibă cu ce merge. O urăsc!

Tata rîse iar. Cu greu își recăpătă în cele din urmă asprimea pe care o cerea acea împrejurare.

— Haide, haide, ce tot îndrugi acolo? Ascultă aici: nici n-am auzit ce mi-ai spus acum. N-am auzit! mai zise el.

— Te minte de la obraz! Nu-ți înșiră decît minciuni, îi dădui eu înainte și, amintindu-mi spusele lui că e tare greu să cari copilul de colo pînă colo, m-am gîndit că n-ar fi rău să trag spuza pe turta mea. Nici nu mai știu ce-i jocul, — am zis eu, — muncesc de dimineață pînă seara și ea tot nu-mi dă pace.

— Cum adică, muncești?

— Păi, am grijă de Polly și...

— Și ce e dacă ai grijă de copil? îmi tăie vorba tata. Haimana. Doar n-ai vrea să crească singur, nu? Adică ce-ai vrea tu? Să umbli teleleu toată ziulica și să trăiești pe spinarea mea și a maică-ti? Doar ești destul de măricel. Mie mi-ar fi rușine, să fiu în locul tău, zău așa.

— Aș vrea să găsesc o slujbă, zisei eu, cu toată seriozitatea de care eram în stare.

— Ei, nu mă-nnebuni! rîse tata. Doar nu-ți închipui că slujba umblă după oameni și întreabă din casă

în casă dacă nu-i cumva nevoie de ea. Dacă ți-ar arde într-adevăr de slujbă, te-ai duce s-o cauți.

— Unde, tată ? întrebai eu nerăbdător.

— Cum unde ? Oriunde ! răspunse el înfierbîntîndu-se. N-avem atîtea hale ? Prin Billingsgate sau Covent Garden, pe la patru-cinci dimineața, cînd mătăluță mai dormi dus, văd întotdeauna învîrtindu-se niște băiețași, nici jumătate cît tine, zbătîndu-se să facă rost de cîțiva gologani pentru o ceașcă de cafea caldă, să mai prindă inimă.

— Bine, dar eu n-am nici ghete, nici ciorapi, spusei eu. N-am nici măcar o șepcuță.

— Ei, aşi ! Parcă ei or fi avînd ? Mă prind că mulți dintre ei n-au nici cămașă în spinare. Nu cumva aştepți să te îmbrac ca pe un prinț, înainte de-ați cîștiga pîinea ? Te pomenești că ai fi vrînd haină albastră, cu nasturi brodați şi țilindru pe cap ?

Discuția asta cu tata s-a întîmplat cînd împlinisem vîrsta de șapte ani. Doamna Burke era de șase luni mama mea vitregă. Cînd îi spusesem tatei că n-aveam de gînd să mai îndur multă vreme bătăile ei, vorbisem din tot sufletul. Cu fiecare zi ce trecea, mă chinuia mai mult. A început să mă chinuiască și mai rău cînd tata, întorcîndu-se acasă, a găsit-o zăcînd beată moartă în mijlocul camerei și-i arsese vreo două palme, ca s-o trezească. Pînă în seara aceea izbutise întotdeauna să apară în ochii lui ca o femeie cumsecade. De-atunci, însă, nu mai avea ce pierde : mascarada se sfîrşise ! Și ea începu să se poarte cu mine chiar în fața tatei aproape tot așa de rău, ca atunci cînd era plecat. Dacă n-ar fi fost doamna Winkship, de care am pomenit la începutul povestirii, spun drept că de multe ori m-aş fi culcat flămînd. Doamna Winkship o cunoscuse pe ma-

ma cu mulți ani înainte de a muri și totdeauna spunea :

— Femeie mai bună ca ea nu se află în lumea asta. Maică-ta era prea bună pentru tat-tu, dar și el e prea bun pentru fățarnica și vagaboanda asta de irlandeză, care l-a prins în undiță.

Toate necazurile i le împărtășeam doamnei Winkship. Ea mă chema pe furiș în bucătăria ei din fundul curții și mă îndopa cu tot ce rămînea de la masa de prînz. Ba, de multe ori, lua pruncul în brațe și-l legăna un ceas, două, cît mă mai jucam eu pe-afară.

Am întrebat-o pe doamna Winkship ce-i aia „lătrător", și ea m-a lămurit că meseria asta n-avea nici în clin, nici în mînecă cu păstorii, așa cum crezusem eu. Era vorba de un băiat tocmit de fructari sau zarzavagii să le-mpingă căruciorul pînă-n piață și să facă de pază pe lîngă el, cît timp îl încărca stăpînul cu marfă, și cînd era plin, să-l împingă iar spre casă. Apoi, băiatul pleca prin oraș cu stăpînul, să vîndă încărcătura. Pe lîngă asta trebuia să strige din răsputeri, lăudînd marfa.

Nu voiam însă să-i destăinuiesc că mă bătea gîndul să m-apuc și eu de „lătrat", deși aș fi dat nu știu cît ca doamna Winkship să-mi spună tot ce știa ea despre meseria asta.

— Cam cît de mititei erau băiețașii pe care i-ai văzut matale „lătrînd" pe lîngă vînzători ?

— Cît erau de mititei ? Păi, unii erau așa de mărunței, că ție abia ți-ar fi venit pînă la umăr. Dar ce are a face cît ești de înalt sau de scund ? Vorba e să ai gură bună, să te pricepi să lauzi marfa. Asta-i. Poți să fii înalt cît *Goliac* și bătrîn ca *Metusalam,*[1] dacă nu

---

[1] Numele stîlcite ale lui Goliath și Matusalem. (n. r.)

te pricepi să strigi cum trebuie, degeaba, nu te-nțelege nimeni și nu scoți o para chioară.

Și, avînd chef de vorbă — ceea ce i se întîmpla de obicei după masă — și după ce-i tot adusesem de băut (vîrîsem în buzunar al treilea bănuț de aramă), începu să răspundă la toate întrebările mele. Am aflat astfel că în viața ei cunoscuse o sumedenie de vînzători de fructe și pește, oameni de ispravă, de altfel, cărora nu le prea mergeau afacerile, pentru că aveau glasul răgușit, ori spart, ori erau de felul lor gîjîiți.

— Firește că marfa de rînd, — îmi spuse ea, — cum ar fi bunăoară cartofii, ceapa sau varza, o desfaci repede, oricum ți-ar fi glasul, descărcîndu-ți căruciorul pe la mușteriii obișnuiți, care te cunosc de multă vreme și te așteaptă să treci pe la ei. Dar mai sînt și altfel de mărfuri, mai gingașe, pe care le capeți cu mare greutate din cînd în cînd, și cu mărfurile astea se schimbă lucrurile. Uite, de pildă, peștele. Se prea poate ca mîine să găsești pește, dar tot așa de bine se poate să nu găsești. Nici negustorii mari din piață nu-ți pot da în scris că o să găsești sau nu. Și, pe urmă, se poate să fie scump, după cum se poate foarte bine să fie ieftin. Mă rog, să zicem că e ieftin. Bunăoară, calcan. Ai găsit în piață calcan, ai cumpărat o cantitate mare și pe urmă pornești prin oraș, să-l vinzi la un preț mai bun. Ei, și dacă mormăi „Hai la calcan, calcan proaspăt !“, ca și cum ai avea în cărucior ridichi sau cartofi, crezi că o să vinzi ceva ? Aș ! Abia de-o să-ți scoți bani de untură, ca să-ți prăjești un peștișor la cină. Trebuie să strigi cu inimă, în așa fel ca să crezi și tu singur că vinzi calcanul așa de ieftin, încît aproape că-l dai de pomană. Dar, ca să faci una ca asta, te trec toate sudorile. Cum

ai intrat pe-o stradă, chiar în clipa aia începi să strigi cît te țin bojocii: „Calcan de Dover. Calcan de mare! Prima-ntîi! Calcan grozav! Mai bun ca plătica! Abia scos din apă! Hai la calcan proaspăt! Proaspăt!“ Și o tot ții așa, fără o clipă de răgaz, împingînd de zor căruciorul. Și cu poamele, parcă nu-i la fel? Cum crezi că vinzi cireșele, vișinele, caisele? Au unii vînzători un dar să laude poamele, că-ți lasă gura apă numai cît îi auzi. Mai ales fructele timpurii, la începutul verii.

Cum o fi glasul meu oare? mă gîndeam. O fi sau nu ademenitor pentru urechea oamenilor? Atunci cînd îmi povestea, n-am îndrăznit s-o întreb pe doamna Winkship lucrul acesta, dar multă vreme nu mi-am putut lua gîndul de la el. Îmi ziceam că maștera trecea drept o cîntăreață destul de bună și că eu învățasem de la ea destule cîntece, pe care i le cîntam fetiței seara, să adoarmă mai repede. Și totuși, faptul că eram în stare să cînt pentru plăcerea mea „Riley flăcăul“ sau „Soldatul cel viteaz“ dovedea oare asta că eram înzestrat cu un glas potrivit pentru a striga pe străzi „calcanii de Dover“ sau „prune goldane“?

Ei, aici e aici. Aveam sau n-aveam un glas potrivit? Această întrebare începuse să-mi frămînte mintea, mai ales din ziua în care îi arătasem tatei că sînt hotărît să nu mai îndur bătăile mamei mele vitrege. Gîndeam că altă scăpare nu putea fi decît lătratul. Judecînd însă după spusele doamnei Winkship, care pentru mine erau literă de evanghelie, nu te tocmea nimeni să latri, dacă n-aveai un glas potrivit, iar eu nu știam ce să cred despre al meu. Și nu era de loc ușor să aflu. Am făcut eu cîteva încercări destul de izbutite, dar nu strigînd în gura mare. Eram oare în-

dreptăţit să fac un pas atît de însemnat, fără a avea o dovadă mai temeinică?

Stam pe pragul casei, cu surioara mea Polly în braţe, atît de cufundat în gînduri, încît nu mi-am dat seama cînd mi-a sărit din braţe şi s-a rostogolit cu zgomot pe pietre, ţipînd de-ţi lua auzul.

Doamna Burke s-a repezit la mine ca un trăsnet. Fără să mai aştepte vreo lămurire sau măcar s-o ridice pe fetiţă de jos, m-a înhăţat de păr şi m-a izbit de cîteva ori cu capul de canatul uşii. S-a repezit apoi să-mi rupă urechile, dar neputînd ajunge la ele, pentru că mă tot feream, mi-a zgîriat obrazul pînă la sînge. În sfîrşit, a dat în mine ca în fasole.

— Am să-ţi rup nasul ăsta blestemat, potaie scîrboasă! strigă ea, răsucindu-mi nasul între degete, ca într-un cleşte. Am crezut că înnebunesc de durere. Se vede că, ieşindu-mi cu totul din minţi, m-am repezit la ea, am prins-o de mînă şi, apucîndu-i degetul între dinţi, am strîns din toate puterile. Cred că a secat-o la ficaţi, cînd mă gîndesc la răcnetele ei. Mi-a lăsat nasul în pace, iar eu m-am smuls într-o clipă din mîinile ei şi am luat-o la sănătoasa spre capătul fundăturii, fugind cît mă ţineau picioarele.

CAPITOLUL XI

În care voi povesti cum am petrecut o după-amiază în piaţa Smithfield şi cum am scăpat ca prin minune de ghearele doamnei Burke

Odată ieşit din fundătura Cratiţei, n-am mai întors capul să mă uit în urma mea. Am trecut pe lîngă buna doamnă Winkship, care şedea pe baniţa ei şi care, în-

țelegînd după înfățișarea mea îngrozită că am scăpat de la o mare primejdie, mi-a strigat :

— Fugi, Jimmy, fugi! Să te-ajute dumnezeu.

Tocmai cotise pe fundătură un băiețel, ducînd într-un pahar de trei penny rom fierbinte. Ca să nu dau peste el, am făcut la stînga, urmînd din tot sufletul sfatul înțelept al doamnei Winkship.

Mai tîrziu, cînd mă aflam la mii de kilometri depărtare de Anglia, mă întrebam adesea în sinea mea : Ce s-ar fi întîmplat, dacă nu cotea atunci pe fundătură băiatul acela, cu paharul de rom îndoit cu apă fierbinte, și, în loc s-o iau la stînga, o luam la dreapta ? Pentru că, dacă o luam la dreapta și-o țineam tot înainte, aș fi ajuns curînd la grădinile de zarzavat și pe urmă pe cîmp, într-un cuvînt undeva afară din oraș, la țară. Poate acum eram plugar, pălmaș — un flăcăiandru cu cămașa pe dinafara pantalonilor, cu pălăria de pîslă pe-o sprînceană și cu ciubotele veșnic pline de glod. Poate că... dar ce rost are să ne lăsăm pradă gîndurilor, să vorbim cu „dacă" și „însă" și cu „poate că" ? M-au dus picioarele spre stînga — și asta e tot. Am luat-o în jos pe strada Turnmill, am trecut pe la Crucea Vacii și am întins-o într-o goană pînă în piața Smithfield.

Nu era zi de tîrg, și piața era liniștită, aproape pustie, ca de obicei în asemenea zile. M-am cocoțat pe o bîrnă mai înaltă, sub acoperișul ocolului de porci și, simțindu-mă acum în siguranță, mi-am făcut socoteala că madam Burke, chiar dacă a pornit după mine, m-a scăpat din ochi și mă caută cine știe unde. Îmi plăcea tare mult pe bîrna aceea înaltă, pentru că puteam să văd totul de jur împrejur, pînă hăt departe. Dar nu zăream nici o figură cunoscută și nimeni nu mă lua în seamă.

Cînd mă gîndesc acum în ce stare jalnică mă aflam, mă minunez singur că oamenii treceau fără să mă vadă. La drept vorbind, era un loc pe unde mișunau băiețași de seama mea, zdrențăroși și nenorociți, dar eu arătam de zece ori mai jalnic și mai zdrențăros decît oricare dintre acești bieți copii ai nimănui. Izbucnisem în plîns sub loviturile doamnei Burke, mai sălbatice ca niciodată. Plînsesem tot timpul cît alergasem încoace și nici acum nu mă potolisem. Abia mai suflam, obosit de atîta goană, suspinînd de supărare, de durere și furie. Lacrimile mi se amestecau cu sîngele care-mi curgea din zgîrieturile făcute de unghiile doamnei Burke pe obraji și pe nas. Eram fără șapcă, cu părul vîlvoi, cu picioarele goale, năclăite de glod, și jachețica ferfeniță. În halul ăsta jalnic stăteam cocoțat pe bîrna de sub acoperișul ocolului de porci, în frumoasa lună mai, într-o zi de miercuri, pe la amiază. Tîrziu, cînd ceasul din turnul bisericii a bătut ora patru, începui să mă gîndesc mai bine la ce aveam de făcut.

Să mă întorc acasă? Nu aveam curaj. Doamna Burke m-ar fi snopit în bătaie. Mi-ar fi sucit iar gîtul și m-ar fi pocnit peste față cu degetele ei osoase. Mă amenințase de atîtea ori că o să-mi smulgă ficatul! Și ce aș fi putut să-i spun tatei, ca să-mi ierte sălbăticia? (Ajunsesem să cred că tot ce făcusem fusese o sălbăticie din partea mea.) Scăpasem fetița din brațe! Datoria mea era să păzesc fetița, s-o țin în brațe; și eu o scăpasem jos! Cine știe cu ce se alesese din căzătură, sărmana fetiță! Iată, așadar o latură a chestiunii, pe care pînă acum o trecusem cu vederea. Ce pățise Polly? Țineam minte că bufnise straşnic de pămînt cînd o scăpasem din brațe și începuse să țipe, de ți se rupea inima. Te pomenești că

și-o fi rupt ceva! Era limpede: de întors acasă, nici vorbă.

Atunci, unde să mă duc? Se cam întunecase. Fanaragiul aprindea felinarele și acolo, în tîrgul de porci, nu era de loc plăcut să-ți petreci noaptea. Îmi făceam mereu socoteala ce mi s-ar putea întîmpla dacă m-aș întoarce acasă. Mă căzneam să-mi aduc aminte de cea mai grozavă bătaie pe care o îndurasem, cît de tare mă duruse, cumpănind dacă aș fi în stare să îndur acum alta, de două ori mai cruntă, pentru că la altceva nu mă puteam aștepta. Eram gata să mă dau bătut, cînd cineva mă luă de braț. Ridicînd ochii, văzui un domn bine îmbrăcat, care-mi întindea doi bănuți de un penny.

— Na! Ia, pui de bogdaproste! îmi zise el. Cumpără-ți și tu o bucată de pîine.

Pînă să-mi vin în fire din uluială, domnul bine îmbrăcat se făcu nevăzut în întuneric.

— Să-l ia dracu cu banii lui cu tot! Dacă i s-a făcut milă de mine, de ce n-a spus: „Uite doi penny!" și gata! Dar, la urma urmei, nu eram un pui de bogdaproste? De fapt, nu vorba asta mă umilise cel mai mult. Domnul ăsta, însă, îmi poruncise să-mi cumpăr pîine pe banii lui, ca și cum eram un biet calic, care trăia din pomana oamenilor. Îmi țiuiau urechile de vorbele lui, cum îmi țiuiau cînd mi le lungea doamna Burke. M-am uitat de-a lungul străzii, în sus și în jos, și m-am simțit mai ușurat, încredințîndu-mă că nu fusese nimeni martor la cele petrecute. Am încercat așadar să-mi potolesc amărăciunea și umilința, strigînd sfidător în urma domnului bun la inimă, care dispăruse în întuneric:

— Du-te naibii! Cui îi poruncești tu? N-o să cumpăr nici o pîine! O să cumpăr ce vreau eu.

Zis și făcut. Ca și cum străinul mi-ar fi fost dușman de moarte și deci trebuia să-i fac în ciudă, am luat-o în jos, către strada Barbican. Cînd treceam pe lîngă ferestrele brutăriilor, întorceam capul cu înverșunare (deși-mi chiorăiau mațele de foame), hotărît să-mi fac de cap în seara aceea. Pe strada Barbican se afla pe atunci o prăvălioară dărăpănată, unde se vindeau dulcețuri și compoturi. Doi penny! O sumă bunicică! Puteam intra fără teamă, să tîrgui. Una e să cumperi de o jumătate de penny și altceva să cumperi de doi penny.

— Dați-mi de doi penny dulceață de prune, vă rog, rostii eu tare și, după această repetiție generală, mă îndreptai hotărît spre ușa prăvăliei. Dar nu apucasem bine să pun piciorul pe prag, că cineva mă plesni peste ureche, de văzui stele verzi.

— Cară-te de-aici, strigă la mine bătrîna care vindea și care habar n-avea că eram pentru ea un mușteriu serios. De zece minute te pîndesc, pungașule, mai adăugă ea, trîntindu-mi ușa în nas și închizînd-o cu ivărul.

Oricît de nenorocit m-am simțit atunci, azi nu mă mai îndoiesc că bătrîna aceea mi-a făcut un mare bine. Ce-mi trebuia mie dulceață de prune? Intrasem să cumpăr, împins de o neghioabă sete de răzbunare față de binefăcătorul meu. Bătrîna mă alungase din prăvălie și mă pălmuise tocmai la timp. Trebuie să mărturisesc, însă, că pe vremea aceea nu ajunsesem încă să cuget atît de înțelept. Ba, chiar sînt silit să spun, cu toate că-mi plesnește obrazul de rușine, că m-am repezit în stradă, să caut o piatră și s-o zvîrl în vitrina prăvăliei cu zaharicale. Dar, tocmai atunci mi-a năvălit în nări un miros atît de ispititor, că mi-am uitat dintr-o dată mînia.

Mirosul venea de la un birt din apropiere, unde se vindeau mîncăruri pentru acasă. Dacă mi-aş fi risipit banii, tîrguind o biată porţie de dulceaţă de prune, ia gîndiţi-vă ce s-ar fi întîmplat cu mine acum, cînd descoperisem birtul !

Fără să şovăi o clipă, am intrat în birt şi am cerut demîncare. Pe o foaie mare de varză mi s-a dat o bucată de ficat prăjit (mi-era tare ciudă că n-aveam la mine un vas sau o farfurie, în care să-mi toarne lingura de sos care se servea pe deasupra). Am mai cumpărat de cîte o jumătate de penny budincă umplută cu mazăre, şi cartofi ferţi. Dacă ar fi fost după mine, aş fi înfulecat pe loc tot ce cumpărasem, dar îmi era teamă. Auzisem vorbindu-se de oameni haini la inimă, care se năpusteau asupra copiilor şi le smulgeau mîncarea. De aceea mi-am învelit cumpărăturile în foaia de varză şi, ascunzîndu-le sub haină, am luat-o grăbit spre tîrgul de porci. Mi-am căutat un ungher mai ferit şi, aşezîndu-mă, am înghiţit cu lăcomie totul, pînă la ultima firimitură.

Dar, nu cumva să credeţi că m-am săturat. Nici gînd ! Aş fi mîncat de trei ori pe-atîta, dacă aş fi avut ce. Oricum însă, acum mă simţeam mult mai bine. Şi asta în toate privinţele : cina bună îmi muiase şi inima.

Ce-o fi făcînd micuţa Polly ? Mă gîndeam la ea mai mult decît la tata, la casă sau la orice altceva. Şi nu e de mirare. E adevărat că în timpul zilei era pentru mine ca o ghiulea de picioare şi că-mi dădea mult de furcă, noaptea. Totuşi, ce copil drăgălaş ! De vorbit, nu putea să-mi vorbească, dar, de cîte ori mă vedea plîngînd, plîngea şi ea. Iar cînd doamna Burke îmi zdrobea oasele şi eram din cale-afară de amărît, biata Polly mă lua de după gît cu mănuţele ei şi mă

săruta, lipindu-și gurița de obrazul meu. Era singura mea mîngîiere și mă tem că nici bietul copil n-avea alta decît pe mine.

Stăteam în ungherul ferit din tîrgul de porci, gîndindu-mă la toate aceste lucruri triste și la multe altele, pînă cînd n-am mai putut răbda. M-am hotărît să mă duc acasă și să iscodesc ce mai e pe-acolo, fie ce-o fi. Sau, cel puțin, să dau o raită prin fundătura noastră și să mă învîrtesc pe acolo, pînă oi întîlni vreun cunoscut pe care să-l pot întreba. Întîmplarea a făcut ca la cîțiva pași de fundătura Cratiței să dau peste vechiul meu prieten Jerry Pape.

Vorba vine că am dat eu peste el; aș spune mai degrabă că el a dat peste mine. Trecea în goană strada și, cînd m-a văzut, m-a strîns tare în brațe, bucuros peste măsură.

— Tu ești, Jim? Ce mai faci, mă puștiule? Unde te duceai? strigă Pape, fără să mă slăbească din îmbrățișare.

— Nu prea știu nici eu, răspunsei, întinzîndu-i prietenului meu mîna. Mă gîndeam să trec pe-acasă, să văd...

— Va să zică, n-ai dat pe-acasă? întrebă vesel Jerry.

— Nu.

— N-ai mai fost de loc pe-acolo, de azi dimineață, de cînd ți-ai luat tălpășița?

Am băgat de seamă, după tremurul glasului, că Jerry era tulburat.

— Nu, răspunsei eu. Am lipsit toată ziua. Ce fac ai mei, Jerry? Ai dat cu ochii, azi după-masă, de micuța Polly?

Pape nu-mi răspunse.

— Dacă n-ai fost pe acasă, n-ar fi rău să treci chiar acum, zise el, apucîndu-mă de guler cu un zel mai mult decît prietenesc și împingîndu-mă înainte. Ascultă ce-ți spun: trebuie să te-ntorci neapărat acasă.

Purtarea lui Jerry m-a pus pe gînduri.

— De ce tot mă-mpingi, Jerry? Las'că merg eu și fără să mă-nghiontești.

— Cine te-nghiontește? Te-mping eu? La urma urmei, ce-mi pasă mie? Să știi că altă dată, cînd ți-oi mai face vreun hatîr, o să am grijă să te anunț dinainte, piciule.

— Cum adică? Ce hatîr îmi faci, Jerry?

— Păi, cum! Toți din fundătură plîng după tine.

— Cine plînge?

— Cum cine? Taică-tu, maică-ta, Polly și toți ăilalți, de la mic la mare. N-am mai putut răbda să-i văd smiorcăindu-se. Ia uite, îmi ziceam, cum plîng după el, de ți se rupe inima și, cu toate că au la cină budincă cu carne și cartofi fierbinți de toată frumusețea, nici nu vor să știe de mîncare pînă nu se-ntoarce. Și, în timpul ăsta, el poate că se învîrte prin apropiere și nu îndrăznește să se întoarcă acasă, de frica bătăii. Jim mă cunoaște, m-am gîndit eu. N-am să suflu o vorbă nimănui. Mă duc să-l caut, să-i spun că totul e în regulă.

„Auzi, să plîngă toată lumea după mine! mă frămîntam eu. Și budinca cu carne să se sleiască din pricina mea!" M-a cuprins o căință amară și gîndindu-mă la toți ai mei, care plîngeau după mine, mi s-au umplut ochii de lacrimi.

— E adevărat ce spui, măi Jerry? l-am întrebat eu, sculîndu-mă în picioare și strîngîndu-l de mînă. Ești sigur că nu te-nșeli? Pentru că, dacă te-ai înșela cumva, ar fi vai și amar de pielea mea... Cred că ai

văzut şi tu, măi Jerry, cum mă bate femeia asta şi cum îmi smulge părul.

— Să mă-nşel ? Cum m-aş putea înşela ? mă întrebă la rîndul lui puşlamaua, ferindu-se să-mi răspundă.

— Eu ştiu ? Cu plînsul şi cu celelalte.

— Ascultă-mă ce-ţi spun, măi. Plîng toţi după tine, de parcă ar fi luat casa foc.

— Şi tata plînge, Jerry ?

— Mai e vorbă, răspunse Jerry Pape apăsat. I-a-ntrecut pe toţi.

— Dar, surioara mea e sănătoasă ? Cum e ?

— Ca un trandafir. N-am văzut-o în viaţa mea mai sănătoasă.

— Nu i s-a-ntîmplat nimic azi dimineaţă, cînd am scăpat-o pe scară ? Nu i-a curs sînge din nas, nu i-a ieşit vreun cucui ?

— A, de asta ţi-e frică ? zise Jerry, răsuflînd uşurat. S-o ţie dumnezeu, mititica ! Rîdea de se prăpădea cînd au ridicat-o de jos. Şi cînd au dus-o la doctor...

— Ce ? Au dus-o la doctor ? Vai ! Dar de ce, Jerry ? Parcă ziceai adineauri că n-a păţit nimic şi că murea de rîs ?

— Păi, nu-ţi spusei ? Ţi-am pomenit eu ceva de doctor ? Nu-mi aduc aminte, răspunse Jerry Pape, întorcînd capul.

— Ce ? Ai uitat ? Nu mi-ai spus tu, chiar acum, că au dus-o la doctor ?

— La doctor ? Da, au dus-o. Dar, ştii pentru ce ? o întoarse Jerry, ridicînd din nou capul. Orice urmă de încurcătură dispăruse de pe faţa lui obraznică.

— De unde vrei să ştiu ? Hai, Jerry, te rog, spune-mi odată !

— Nu ghiceşti ? Doar ţi-am spus că murea de rîs cînd au ridicat-o de jos.

— Ce-i cu asta ?

— Mă, da' tare eşti de cap ! Mă rog, dacă ţii neapărat să afli, atunci uite : rîdea aşa de tare, că le-a fost teamă să nu i se fi rupt ceva înăuntru. De-aia au dus-o la doctor.

Cu inima uşoară şi încrezîndu-mă pe deplin în spusele lui, am pornit-o grăbit spre fundătura Cratiţei. Jerry se ţinea scai după mine, sporovăind vesel din cale-afară. Abia cînd am ajuns la o zvîrlitură de băţ de fundătură, mi s-au deschis ochii. Atunci mi-am dat seama de purtarea lui făţarnică şi vicleană.

Prin dreptul fundăturii Trandafirilor, un băiat pe care-l cunoşteam, cam de o seamă cu Jerry Pape, s-a repezit la mine şi m-a cuprins strîns cu amîndouă mîinile, aşa cum făcuse mai înainte Jerry.

— L-ai prins, Jerry ? Facem juma-juma, înţelegi, strigă băiatul vesel.

— Pe dracu, urlă Jerry, înşfăcîndu-mă şi el de braţ. De ce să facem juma-juma ? Nu umblu eu după el de cînd s-a întors tat-su acasă ? Cine l-a prins ? Nu l-am prins eu ?

— Ascultă ce-ţi spun : facem pe din două, strigă celălalt băiat, sporindu-şi strînsoarea, ca nu cumva să-i scap. Parcă ce, eu am stat cu mîinile-n sîn ? De cînd l-ai înhăţat stau mereu cu ochii pe voi. Păi cum? Erai tu singur în stare să-l duci acasă ? Hai, lasă gura, Jerry Pape. Dă-l încoace !

— Nu vreau ! Ai uitat ce-a zis Jim Ballisat ? N-a zis el că cine-l prinde întîi şi-l aduce acasă capătă un şiling ? Ăluia care vine la de-a gata i-a făgăduit el ceva ?

— Haide, haide, lasă vorba, atîta îți spun, se răţoi celălalt băiat, mai voinic ca Jerry Pape. Apoi, smucindu-mi mîna, să mi-o smulgă din umăr, se răsti la mine: Haide acasă! Cu tine n-aş prea avea chef să fac pe din două, drăguţule. Cînd o pune tat-tu laba pe tine, mare minune să mai scapi cu viaţă!

Puşlamaua de Jerry Pape, care abia aştepta răsplata faptei lui mîrşave, se făcu alb de mînie cînd văzu că altul e gata să-i sufle şilingul. De felul lui era un fricos și un laş, acum însă, împins de furia care clocotea în el, se năpusti pe neaşteptate asupra celuilalt şi-l izbi zdravăn cu pumnul în obraz.

— Na, satură-te, răcni Jerry, dacă nu-ţi vîrai tu nasul, l-aş fi cărat de mult acasă.

Un gînd mi-a fulgerat prin minte: Să nu scap prilejul! Să spăl putina.

Și aproape tot atît de repede cum gîndisem, am sărit într-o parte şi am luat-o la sănătoasa, lăsîndu-i pe cei doi nemernici, în noroiul drumului, cu buza umflată.

CAPITOLUL XII

În care îmi dau silința să învăţ meseria „lătratului", și fac noi cunoștințe

Am făcut cale-ntoarsă, gonind din răsputeri, și în scurt timp am ajuns la Smithfield, îndreptîndu-ma spre ungherul unde-mi petrecusem mai toată ziua. Nu se luase nimeni după mine, şi piaţa era mai întunecată și mai pustie decît o lăsasem cu o jumătate de oră înainte.

Așadar, nici vorbă de-ntors acasă. Ce să fac? Unde să dorm? Iată întrebările care mi s-au ivit în minte,

întrebări fireşti, pentru că pînă atunci mă culcasem în fiecare seară într-un pat — fie el moale sau tare. Să mă culc chiar acolo, în piaţă ? Şi de ce nu ? De mîncat, mîncasem destul de bine şi vremea nu se stricase încă ; nopţile nu erau prea reci. Puteam deci să-mi caut un colţişor, unde să mă ghemuiesc în noaptea asta. N-o să mi se-ntîmple nici un rău. Dar, înainte de a mă culca, trebuia să chibzuiesc, să văd, a doua zi, în zori, de ce muncă anume să mă apuc.

Într-adevăr, ce era mai la-ndemînă ? Nu mai încăpea vorbă : „lătratul". Mi-am făcut planul ca a doua zi, cum s-o lumina, să mă duc într-una din pieţe : Covent Garden sau Billingsgate — în oricare din ele, — să mă învîrtesc printre vînzătorii cu cărucioare, să ochesc unul mai potrivit şi să-i spun că vreau să intru să-l slujesc. Şi, dacă m-o întreba cît cer pe zi, am să-i spun că...

Mda... Foarte bine. Să zicem că am să-mi găsesc într-una din pieţe un stăpîn potrivit. Să zicem chiar că l-am găsit şi m-am învoit cu el. Dar dacă n-o să fiu în stare să-l slujesc aşa cum trebuie ? Dacă glasul meu n-o să fie destul de bun pentru „lătrat" ? N-ar fi mai bine să încerc pe loc ? Prea tîrziu nu e. Nouă, nouă şi ceva. Ia să mă duc eu colea, în tîrgul de porci, şi să încerc dacă merge.

Hm ! Hm ! mi-am dres eu glasul.

— Micşunele ! Micşunele frumuşele, micşunelele !

Suna destul de frumos, dar chiar şi pentru urechile mele era limpede că nu mergea cum trebuie. Cei care se pricepeau în meserie nu strigau aşa. Mai ales primul cuvînt trebuia altfel rostit : mai cîntat, mai lung. Ia să mai încerc o dată ! Am să-mi fac palmele pîlnie la gură, să se-audă cît mai departe.

— Micşu-ne-le! Micşunele frumuşee-le, micşunelele!

Ei, aşa da! Era mult mai bine. M-am tot sucit încoace şi-ncolo, prin ungherele întunecate din piaţă, şi vreme de un sfert de ceas am strigat ca cel mai înfocat vînzător de flori. M-am prefăcut chiar că stau de vorbă cu un cumpărător închipuit şi am început să mă tocmesc cu el pentru un şiling şi o jumătate de şiling, de parcă ar fi fost aievea.

Apoi, bucuros că-mi vîndusem toate micşunelele, m-am gîndit să-mi aleg pentru vînzare nişte fructe de sezon. Mi-am ales căpşunile. Plin de încredere după prima mea izbîndă, m-am apucat cu multă tragere de inimă să vînd căpşunile, dar curînd am fost silit să-mi dau seama că, pe un începător în ale „lătratului“, negoţul cu căpşunile îl punea în mare încurcătură. Eram nevoit să rostesc vorbe care nu prea aveau legătură între ele.

— Căpşuuuuni! Patru penny cana, hei, oameni buuuuni!

Totuşi, nu m-am lăsat. Cu multă răbdare şi după nenumărate repetiţii am izbutit să strig aşa cum credeam eu că trebuie să strige un adevărat vînzător de căpşuni. Eram gata să mă declar mulţumit cînd, deodată, aşa cum şedeam cocoţat pe gardul ocolului de porci, mi s-a părut că cineva îmi tot dă tîrcoale. Mi-a sărit inima de spaimă. Dacă cumva Jerry Pape şi potrivnicul său, după ce s-au bătut ce s-au bătut, s-au împăcat şi au luat-o amîndoi pe urmele mele? După o clipă n-am mai avut pic de îndoială că era întocmai cum gîndisem. Dîndu-şi seama pesemne, că i-am mirosit, unul din urmăritorii mei — căci erau doi — s-a repezit cu mîinile în părul meu şi a început să tragă de el sălbatic.

— Hei, oameni buuuni! Hei, oameni buuuuni! urla el, bătîndu-şi joc de felul cum strigasem cu puţin înainte, cînd îmi închipuisem că vînd căpşuni. Şi, de cîte ori striga „hei“, mă trăgea de păr. Măi coate-goale! De ce faci gălăgie în piaţă la ora asta, în loc să te culci? De ce? Ai?

În vreme ce vorbea, se prefăcea că e un vardist hapsîn şi-şi învîrtea pumnul prin aer, ca pe un baston de cauciuc.

Deşi mă trăgea de păr, de-mi săreau ochii din cap de durere, am fost aproape bucuros la început, cînd am văzut că urmăritorii mei nu erau nici Jerry Pape, nici tovarăşul său. Erau doi băieţi cam la fel cu ei, poate ceva mai înăltuţi, dar pe care nu-i mai văzusem niciodată.

— Hei, mă! Ce, eşti surd? răcnea la mine aşa-zisul poliţist, prefăcîndu-se că vrea să scoată din buzunar cătuşele. Întinde-o de aici sau, dacă nu, am eu grijă să te pun la păstrare pînă mîine dimineaţă. Cel mai bun lucru ar fi să te cari acasă, mă-nţelegi? Altfel, dacă te duc la post, să ştii că acolo putrezeşti. Nu-ţi mai dau drumul, nici pentru o mie de şilingi.

— Cară-te tu acasă, i-am răspuns eu, smulgîndu-mă din strînsoare şi sărind de pe gardul pe care eram cocoţat. Cară-te acasă şi lasă-mă-n pace!

— Păi, noi acasă mergem, zise celălalt băiat, care rîdea aşa de tare de închipuitul poliţist, încît se ţinea de marginea ocolului ca să nu cadă jos. Am fost la panorama din Shoreditch[1], şi acum ne ducem spre casă. Pe urmă, adresîndu-se tovarăşului său: Haide,

[1] Shoreditch — cartier, cu o populaţie foarte deasă, în partea de răsărit a Londrei. În 1576—1577 a fost clădit în acest cartier primul teatru din Londra. (n.r.)

Mouldy, că altfel nu mai ajungem în seara asta la Westminster.

Fusesem cu tata de cîteva ori în piața Covent Garden și știam că e în Westminster sau prin apropiere. Dar, de cîte ori plecasem cu tata într-acolo, făcusem drumul în cărucior. Nu mă dumiream care ar fi calea cea mai bună pînă în piață și, auzindu-l pe băiatul acesta pomenind de Westminster ca de un loc care-i era bine cunoscut, m-am gîndit că e un prilej nimerit să-i cer unele lămuriri.

— Stați în cartierul Westminster, va să zică ? In ce parte ? l-am întrebat pe cel care vorbise adineauri și care, după cît deslușeam prin șapca lui numai găuri, avea părul tot atît de roșu ca și doamna Burke.

— În ce parte ? Unde-i mai nobel ! Nu-i așa, Ripston ? răspunse băiatul căruia celălalt îi zisese Mouldy.

— E aproape de Covent Garden ? l-am întrebat, grăbit.

— De teatrul Common Garden [1], zise Mouldy, împingîndu-și șapca pe ceafă și răsucindu-și zulufii la tîmple, ca tinerii din lumea bună. Mda ! Cu caleașca ajungem de acasă la teatru cît numeri pîn' la zece! Eu și Ripston avem loja noastră la teatrul ăsta. Nu-i așa, măi?

— Ce rost are să tai la piroane ? rîse Ripston. Stăm aproape și de Covent Garden, și de piață, și de teatru. Și, dacă ții morțiș să știi, află că ne-am statornicit la Delphi. [2] Dar tu, tinere, unde stai cu casa ?

---

[1] *Common* (corect *Covent*) *Garden Theatre* — Jim se referă la piața Covent Garden, iar Mouldy — la vestitul teatru Covent Garden, ambele situate în același cartier. (n.r.)

[2] Delphi — denumire prescurtată pentru Adelphi-Terrace — grupă de clădiri cu arcade subterane, unde se adăposteau vagabonzii. Era situată pe strada Strand, una din străzile cele mai animate din Londra. (n.r.)

Nu prea mă sinchiseam eu de locuință. O să-mi găsesc la urma urmei vreun adăpost aproape de piața: dacă nu chiar în piață, cel puțin tot atît de bun ca și ăsta din Smithfield, fără să mai pun la socoteală ca băieții mi-ar fi arătat drumul pînă acolo și că, deci, aveam prilejul să fiu la fața locului cum se crăpa de ziuă. Fără să mai stau pe gînduri, am sărit de pe gardul ocolului de porci și-am venit lîngă ei.

— Haideți, le-am zis eu. Se face tîrziu.

— Și, adicătelea, unde vrei să mergi? m-a întrebat Mouldy cam mirat.

— Unde mergeți și voi, am zis dintr-o suflare.

Mouldy șuieră printre dinți și privi cu uimire la Ripston.

— Mă rog, — am adăugat eu, — de vreme ce vreți să știți totul de-a fir-a-păr, aflați că nu stau nicăieri și că deci nu mă pot întoarce acasă.

— Cum, adică, nu stai nicăieri? Păi, unde dormi?

— Uite colea, le-am răspuns eu, arătînd cu mîna, jur împrejur, țarcurile și ocolurile pentru vite.

— Astea-s prostii, zise Mouldy. Cum dracu? Păi, orice individ are un culcuș al lui. Tu ce-ai făcut cu al tău?

— Ce-am făcut? După întrebarea asta, zvîrlită pe neașteptate drept în față, după felul cum se uitau la mine și după ochiadele pe care și le aruncau, am înțeles că băieții își dăduseră seama în ce încurcătură mă aflam. Mouldy urmă șirul întrebărilor:

— Dacă zici că n-ai unde sta, atunci ce mănînci?

— Și ce faci duminica? întrebă Ripston la rîndul lui.

Mă hotărîsem ca cel puțin deocamdată să nu le dezvălui noilor prieteni tot adevărul despre mine, și

iată-mă deodată încolţit, fără putinţă de scăpare. Dar, la urma urmei, unde era primejdia? După cît se părea, băieţii ăştia îşi cîştigau singuri pîinea şi trăiau de capul lor, fără să le poarte cineva de grijă. Poate ar fi fost în folosul meu să le spun de-a dreptul cum stăteau lucrurile cu mine, sau măcar să le dau să-nţeleagă.

Poate că ei s-ar fi priceput să mă sfătuiască cum să găsesc mai lesne de lucru.

— Şi, dacă vă spun tot ce-i cu mine, îmi făgăduiţi că nu mă daţi de gol? i-am întrebat.

Amîndoi băeţii s-au jurat pe ce-aveau mai scump că mai degrabă ar muri decît să se înjosească pînă într-atîta.

— Atunci, ascultaţi aici, începui eu. Pînă azi am locuit acasă. Adică şi noaptea trecută am dormit acasă.

— Cum, cu babacu, maică-ta şi cu tot neamul? întrebă Ripston.

— Chiar aşa!

— Şi de ce-ai fugit? De ce nu mai vrei să te-ntorci?

— N-o să mai mă-ntorc niciodată, le-am răspuns eu, fără să m-ascund, mi-e groază să mai dau pe-acolo.

— Înţeleg, zise Mouldy, dînd cu înţelepciune din cap. Ce-ai săltat de-acasă?

— Cum să salt?

— Adică, ce-ai şterpelit, ce dracu, nu-nţelegi? Te-au prins cu mîţa-n sac sau ai izbutit s-o-ntinzi cu ce luaseşi?

— Ce vrei să spui? Cum, adică, să mă prindă cu mîţa-n sac?

— Ei, asta-i bună! zise Mouldy. De unde vrei să știu eu ce-ai furat? Doar nu eram de față, ce naiba?

— Dar n-am furat nimic. Mă stîlceau în bătăi și de-aia am fugit.

Bineînțeles că nu le venea să creadă. Mouldy și-a apucat nasul între degete, clipind de zor.

— Va să zică, numai pentru că te chelfăneau ți-ai luat tălpășița, numai pentru atîta? mai întrebă Ripston.

— Numai pentru atîta! Auzi vorbă! Să fi încasat tu scatoalcele pe care le-nghițeam eu de obicei, n-ai mai zice „numai pentru atîta"!

— Dar mîncare și alte chestii de-astea îți dădeau, nu?

— Da, îmi dădeau.

— Și aveai pat ca lumea, cu cearșaf, plapumă și perne?

— Aveam, răspunsei eu.

— Auzi-l cum gungurește? „Aveam!" rînji Ripston. Adicătelea, cum s-ar zice, aveai de toate: mîncărică, pătuc moale cu plapumă și cearșaf, și vrei să ne duci că ai fugit de-acasă numai pentru că te bumbăceau și că de-aia nu mai vrei să te-ntorci. Zău că mare mincinos mai ești!

— Sau și mai rău: prost de dai în gropi, adăugă Mouldy.

— Dacă nu vreți să mă credeți, treaba voastră. Aflați însă că tot ce v-am spus e adevărul adevărat, am îndrugat eu — căci altceva ce le-aș fi putut spune?!

— Mă rog, se mai întîmplă și d-alde astea! S-ar putea să nu ne vinzi gogoși, zise Ripston. După mine, un băiat care fuge de-acasă cînd are ce mînca și unde dormi, numai pentru că o încasează din cînd în cînd, ar trebui să umble cu mațele goale și să n-aibă unde-și pune capul, ca să vadă și el ce-i aia.

— Mamă-mamă! Ce n-aş da să găsesc şi eu aşa o pomană, se amestecă în vorbă Mouldy. Aş plăti bucuros preţul ăsta.

— Nu-ţi mai face inimă rea, măi Mouldy, rîse tovarăşul său. Ascultă-mă pe mine, trebuie că are el pe suflet şi altceva. Numai că ţine sicret, i-e frică să nu-l dăm de gol. Şi, ca să spun drept, nici eu n-aş face altfel.

Ripston era cu cel puţin doi ani mai mic decît Mouldy, dar, din felul lui de a vorbi şi a se purta, se vedea bine că trecuse prin multe.

Vorbind astfel într-una, am mers tot înainte, cît îngăduiau de repede scroabele din picioarele lui Mouldy. În drumul nostru am trecut pe lîngă judecătoria Old Bailey şi închisoarea Newgate. Băieţii m-au întrebat dacă ştiam pe unde sînt aduşi oamenii ca să-i spînzure şi, pentru că eu habar n-aveam, s-au oprit o clipă locului, să mă lămurească. Traversînd strada Sudgate, am intrat deodată într-un vălmăşag de uliţe sucite, întortochiate şi murdare, cum nu mai văzusem niciodată. Am mers cît puteam de repede — eu ceva mai în urmă — străbătînd păienjenişul acela de străduţe sărăcăcioase, şi am ajuns după un scurt timp într-o stradă largă ca un bulevard, luminată cu gaz aerian — strada Strand.

CAPITOLUL XIII

Despre locuitorii gangurilor întunecate. Sînt martor la o joacă de-a lor. Cum mi-am aflat culcuş prima noapte într-un camion

Cu toată ora tîrzie — aproape unsprezece — era zarvă încă şi multă vînzoleală pe strada aceasta. Abia ne puteam strecura prin mulţimea oamenilor ce se-n-

vîrteau pe-acolo, fără primejdia de a fi călcaţi pe bătătură sau chiar răsturnaţi.

— Haide, vorbi Ripston peste umăr. Hai, că acuşi ajungem.

Deodată însă i-am pierdut pe amîndoi din vedere. Parcă intraseră în pămînt, nu alta!

Ce se-ntîmplase cu ei? Să-i fi întrecut oare? Nu prea-mi venea să cred, pentru că tot drumul avusesem grijă să nu-i pierd din ochi. Altceva, însă, ce să fi fost la mijloc?

M-am întors, m-am uitat în dreapta şi-n stînga, i-am strigat pe nume, dar nici un răspuns. Atunci am luat-o repede înainte, strigînd din toate puterile: „Ripston, Ripston". Iarăşi nici un răspuns. Prietenii mei nu erau nicăieri.

Dar mai-nainte ca deznădejdea să pună stăpînire pe mine, mi-a ajuns la ureche un glas, pe care n-avusesem încă timp să-l uit:

— Unde eşti, Smiffield?[1]

După cum ştiţi, nu mă cheamă Smithfield. Aşa se numea oborul unde mă găsiseră cei doi prieteni ai mei şi, de vreme ce nu-mi ştiau numele adevărat, se vede că mă porecliseră astfel. Glasul care mă striga era al lui Mouldy, fără îndoială.

— Aici sînt! Dar tu unde eşti? am întrebat la rîndul meu.

— Uite, ici! Nu mă vezi?

Îl auzeam, dar de văzut nu-l vedeam. Glasul mi se părea că vine dintr-unul din gangurile care despărţeau prăvăliile în faţa cărora mă aflam. Dar, din care anume, nu puteam să desluşesc, în ruptul capului.

---

[1] Pronunţare greşită pentru Smithfield. (n.r.)

Deodată, din bezna unui gang ţîşni un băiat care se repezi la mine şi mă luă de mînă.

— Mouldy, tu eşti ? l-am întrebat.

— Dar cine vrei să fie ? răspunse el răstit, împingîndu-mă înainte. Dacă ţi-e în gînd să vii, atunci mişcă-te o dată !

După o clipă am înţeles că Mouldy nu mă trăsese într-o locuinţă adevărată. Mă tîrîse după el într-un gang îngust, pavat cu bolovani şi cu tavanul scund, întocmai ca fundătura Cratiţei. Simţeam năvălindu-mi în faţă un aer umed şi rece. Dar de văzut, nu vedeam la un pas. Era un întuneric, de-ţi dădeai cu degetele-n ochi.

— Asta-i loc... adică aicea staţi, Mouldy ? l-am întrebat eu.

— Prin apropiere, răspunse el. Mai e puţin. Ce ai ? Te-ai speriat ?

— Nu, dar e grozav de întuneric.

— Mă rog, pentru indivizii care halesc în fiecare zi şi pe deasupra au dormitorul luminat cu lumînări de ceară, aşa o fi. Noi ăştialalţi ne mulţumim cu mai puţin. Hai, vino, dacă ai de gînd să vii, sau, dacă nu, dă-mi drumul, că n-am timp de pierdut.

Îl strîngeam într-adevăr de mînă, cît puteam de tare. Nu ştiam ce să fac, şi Mouldy simţise, se vede, că-mi tremură mîna.

— Ce ai, măi băiete ? Doar nu te mănîncă nimeni, zise el cu blîndeţe în glas. Dacă ne grăbim, o să dăm noi peste un camion sau vreo căruţă cu ceva paie, unde să ne cuibărim la noapte. N-ar fi rău, zău aşa ! E cam rece afară !

Luîndu-mi inima în dinţi, mi-am potrivit pasul după al lui Mouldy. Coboram mereu şi, pe măsură ce îna-

intam, ne venea în faţă un aer tot mai rece şi mai stătut. Curînd l-am ajuns din urmă pe Ripston, care începu să ne ocărască, furios că intîrziasem atîta şi că din pricina asta o să găsim toate căruţele şi toate camioanele ocupate.

Călcam acum pe un pămînt moale, mocirlos şi duhoarea umedă se înteţea.

— Unde mergem? am întrebat. Unde duce drumul ăsta?

— Dacă o ţinem aşa, ajungem în Tamisa, răspunse prietenul meu rîzînd.

— În Tamisa!

— De ce-l bagi în sperieţi, se amestecă Mouldy în vorbă. Da, Smithfield, e drept că dacă am ţine-o tot înainte, am ajunge în rîu. Noi însă o să cotim îndată.

Peste puţin am ieşit din gang şi am început să coborîm nişte trepte. Cînd am sfîrşit de coborît, Mouldy a spus:

— Iată-ne ajunşi. Rip, apucă-l tu de mîna cealaltă, ca să nu se-mpiedice de ceva, să-şi rupă un picior.

— Vezi să-ţi ridici picioarele cît mai sus, Smithfield, zise Ripston. Dacă ai să dai de ceva moale şi cald, să nu crezi că e vreun manşon de cucoană sau vreo căciuliţă de blană. Şi să nu care cumva să-l ridici de jos, că te muşcă.

— Cine mă muşcă? am întrebat eu nedumerit. În sinea mea muream de ciudă că nu rămăsesem peste noapte în oborul de porci.

— Cum cine? Şobolanii, răspunse Ripston răutăcios, bucurîndu-se de spaima mea. Să fii tu sănătos! Ai să vezi că pe-aici e unii mai dihai ca pisicile. Nu-i aşa, Mouldy?

— Nu te uita la el, Smithfield, zise prietenul său.

E şobolani berechet pe-aici, într-adevăr. Numai că, dacă apucă să vadă oameni, se feresc din calea lor.

— Ba încă cum se mai feresc, mamă doamne! E chiar politicoşi, se ridică în două picioare şi-ţi fac plecăciuni şi temenele cînd treci pe lîngă ei. Nici nu-i de mirare, rîse Ripston batjocoritor. Dar cum rămîne cu femeia aia bătrînă, pe care au mîncat-o pe jumătate astă-noapte? Ce zici, Mouldy? N-au prea fost politicoşi cu baba, nu-i aşa?

— Tacă-ţi fleanca! Vino-ncoace şi vezi ce ai de făcut. Sau poate vrei să te-nvăţ eu cum trebuie să te porţi? răspunse Mouldy ameninţător. Şi domnişorul Ripston, înţelegînd ce-l aşteaptă, nu mai cricni o vorbă.

Ne aflam într-un loc îngrozitor. Era cu neputinţă să ghiceşti cam cît era de mare; dar la licărirea luminărilor de seu, care pîlpîiau ici şi colo, se zărea pe pereţii de cărămidă stratul gros de mucegai.

Toată lumina venea de la capetele astea de lumînări, înfipte în zidul mucegăit, în jurul cărora se desluşeau oameni îngrămădiţi unu-ntr-altul.

Cam la vreo douăzeci de paşi de gaura pe unde intrasem ardea un căpeţel de lumînare, înfipt ca într-un sfeşnic în lama ruptă a unui briceag cu tirbuşon, vîrît între cărămizile înverzite de umezeală. Feştila se înălţa ca la vre-un metru de la pămînt, şi în dreptul ei şedea, pe un coş pescăresc paradit, un bătrîn jegos şi numai zdrenţe, care dregea o gheată. Pentru treaba asta avea drept scule o furculiţă ştirbă şi o bucată de sfoară. Purta ochelari — sau mai bine-zis un fel de monoclu. căci n-avea decît o lentilă. Vă puteţi închipui mutra lui cu gura strînsă pungă şi capul strîmbat într-o parte, chinuindu-se să tragă cît mai mult folos de pe urma bieţilor ochelari betegi.

Mîna-i tremura aşa de tare, încît chiar atunci cînd dibuia gaura prin care trebuia să treacă firul, se scurgea mai mult de un minut, pînă izbutea să facă o împunsătură. Lumina gălbuie a luminării cădea peste roata şi coşul unei căruţe care se afla la cîţiva paşi mai departe. Restul era acoperit de beznă, dar, cum se putea ghici după rîsetele şi zarva care răzbăteau de dincolo de perdeaua de-ntuneric, nişte haimanale îşi făceau de joacă, aruncînd cu noroi în luminarea bătrînului.

— Nu-i ăsta moş Snoavă? întrebă Ripston, oprindu-se să vadă ce se-ntîmplă.

— Ba el e! Damblagiul! răspunse Mouldy. Să-i fie de bine! Aşa-i trebuie! Ha, ha! Ai văzut, Smithfield? Nu-i aşa că-i grozav jocul ăsta? (Mouldy se prăpădea de rîs, pentru că un bulgăre de noroi îl pocnise pe bătrîn drept în frunte.)

— De ce să-i fie de bine? Ce le-a făcut? am întrebat eu nedumerit.

— Cum ce le-a făcut? Asta-i bună! Păi nu-i el cel mai mare zgripţuroi? răspunse Mouldy, plin de scîrbă. Se zice că toţi banii — sute şi mii de bani de aur — îi ţine ascunşi sub un bolovan, nu ştiu unde, prin gangurile astea. Dar-ar domnul să-i găsim noi! He, he, ce zici Rip?

Zgripţuroiul izbutise cu chiu, cu vai să treacă sfoara prin gaură, cînd alt bulgăre de noroi, bine ţintit, îi smulse gheata din mînă, zvîrlind-o cît colo. Moşul se aşeză în patru labe, bîjbîind prin întuneric după gheată. Din căruţa unde se aflau adăpostiţi băieţii, izbucni un hohot de rîs care răsună pînă departe, sub bolţile gangului. Ripston rîse iar, din toată inima.

— Hai, fiţi băieţi buni. Lăsaţi-mă să-mi termin treaba! se rugă bătrînul, după ce-şi găsi gheata. Da-

ţi-mi pace să-mpung de cinci-şase ori şi vă las vouă lumînarea, să faceţi ce vreţi, — să jucaţi rişca sau cărţi.

— Bine, moşule, dar pînă una alta cîntă-ne un cîntec şi-o să tăcem ca peştii, strigă unul din căruţă.

— Fie! Ce să vă cînt?

— Păi, cîntă-ne „Năsucul cîrn“!

— Ba „Mere coapte“!

— Cîntă-ne „Tippity Witchit“!

Totuşi, majoritatea era pentru „Mere coapte“. Bătrînul începu să cînte cu glasul lui subţire, dogit şi tremurat, căutînd totodată să folosească din plin acest răgaz şi să isprăvească de cîrpit gheata.

Cîntă prima strofă şi începu refrenul: „Hei, tot tiddy-iddy“. Băieţii îi ţineau isonul. Dar cînd se aştepta mai puţin, un bulgăre de noroi îl plesni peste sticla ochelarilor, în vreme ce altul, şuierînd prin aer, nimeri drept în lumînarea prinsă-n zid şi-o zvîrli la pămînt. În căruţă, veselia ajunsese la culme.

— Haide, strigă Mouldy, n-are rost să căscăm gura pe aici! Camionul nostru e tocmai în capătul ălălalt.

Oricine şi-ar fi dat seama că cei doi prieteni cunoşteau bine locurile. Înaintau fără cea mai mică şovăială, în vreme ce eu alunecam la fiecare pas pe pardoseala plină de noroi, mă împiedicam mereu de oiştea căruţelor ori de lanţurile şi şleaurile cailor. Cele cîteva lumînări răspîndeau o lumină atît de slabă, încît nu puteam desluşi nimic în întuneric. Pe lîngă asta, mucurile lumînărilor, în afară de cel la care-şi dregea ghetele, „Zgripţuroiul“ (am aflat mai tîrziu că nenorocitul fusese pe vremuri mînuitor de păpuşi la bîlci), nici n-aveau cum să împartă lumina lor săracă, fiind înconjurate de grupuri de băieţandri şi oameni în toată firea, unii aşezaţi de-a dreptul pe pămîntul mo-

cirlos, alții pe cîte un pumn de paie, jucînd cărți sau rișcă, la o jumate penny miza.

Nu după mult timp ne-am oprit.

— Stai așa, Smiffield, uite ici camionul nostru, zise Mouldy. Peste o clipă l-am auzit — că de văzut nu-l putem vedea — sărind pe butucul roții.

— Ei, ce se-aude? întrebă Ripston.

— E în regulă, răspunse Mouldy, dinăuntru.

— Atunci, haide sus! îmi zise Ripston. Pune piciorul ici, pe roată, și ține-te de mine, să te-ajut.

Zis și făcut. M-a „ajutat" îmbrîncindu-mă atît de tare, că m-am rostogolit pe fundul căruței, ghemuindu-mă acolo ca un arici.

— Aici dormim?

— Aici. Fii binevenit în cuibul nostru, răspunse Mouldy ca o gazdă primitoare.

— Dar patul unde-i? l-am întrebat.

— Ce anume? se miră Moudly.

— Patul. Trebuie să aveți și un pat, nu?

— A, da, desigur. O minunăție de pat, moale, de te-ngropi în el, cu saltea de puf, perne, cearșafuri, mă rog, tot ce vrei. Trebuie să fie pe undeva pe-aici! Și Mouldy se învîrti prin căruță, răscolind cu piciorul. Unde-o fi patul ăla, măi Rip? Să fie al dracului, că nu dau de el de loc!

Ripston izbucni în rîs la gluma prietenului său, dar nu-i răspunse nimic.

— A, da! Acum mi-aduc aminte, Smiffield! zise Mouldy, prefăcîndu-se îndurerat. Ni l-au luat deunăzi portăreii, cu tot restul mobilei! Mai lasă-te de prostii și nu ne da nouă peste nas! Ce, fără pat ți se-apleacă?! Patul nostru uite-l, zise el, izbind cu călcîiul în scîndură. Și dacă nu ți-o fi destul de moale, bagă-te dedesubt, că acolo-i noroiul pînă la gleznă.

— Nu te lua după el, zise Ripston, mai bun la inimă, curmîndu-şi rîsul. Nu e chiar atît de moale cum ar trebui, că nu prea e paie. Ei, dar se-ntîmplă uneori să găsim paie în camionul ăsta, că ai putea să umpli, mă rog, nu zic un sac, dar pe-aproape. Atunci e grozăvie curată. Ia închipuie-ţi că vii aici într-o seară friguroasă, gîndindu-te că iar o să fie vai de capul tău, că iar o să-ţi zdreleşti oasele şi-o să te-mpungă scîndurile în coaste! Te urci în camion blestemîndu-ţi soarta şi, cînd colo, ce găseşti — paie berechet — şi pe deasupra uscate! Te repezi numaidecît, le strîngi maldăr şi te-nfunzi în ele. Oh!

Numai gîndindu-se la plăcerea asta, Ripston trase aerul în piept cu nesaţ, ca şi cum ar fi sorbit dintr-o ciorbă gustoasă şi fierbinte.

— Da' cînd te dezbraci nu ţi-e frig? l-am întrebat.

— Nu ştiu, răspunse scurt Ripston. N-am încercat niciodată!

— N-ai încercat niciodată? Păi, tu nu te dezbraci cînd te culci?

— Ultima dată cînd m-am dezbrăcat, dar ştii, aşa cum m-a făcut mama, — zise Ripston, — a fost... A, da! în august, anul trecut, dacă mi-aduc bine aminte. În tot cazul era pe vremea cînd se coceau prunele. Mouldy, mai ţii minte cînd ne-am bălăcit ultima oară în rîul Serpentina din Hyde-Park?

— Dacă mai stăm la palavre, să ştii că mîine n-o să ne putem scula devreme, căscă Mouldy. Trebuie să fie aproape două'şpe. Să ne culcăm, dacă e vorba de dormit.

— Gata, răspunse Ripston. Dar stai o clipă: cine-o să fie pernă?

Nu pricepeam de loc ce anume voia să zică Ripston, aşa că nici n-am luat în seamă întrebarea lui.

— Cînd nu sînt paie, nu prea vrea nimeni să stea pernă, rîse Ripston.

— Smiffield, nu vrei să fii tu pernă? întrebă Mouldy.

Mă simţeam atît de nenorocit, că nu-mi mai păsa de nimic, ceea ce le-am şi spus de altfel.

— Mă rog, noi nu te silim, zise Mouldy. Acuma că sîntem trei, ne-am putea aranja mai bine. Însă nimeni nu te sileşte să stai pernă, dacă nu vrei, înţelegi?

— Asta, după cum ţi-e cheful, zise Ripston. Unora nu le pasă de frig cînd dorm, numai să stea pe moale. Alţii, tocmai pe dos, ar dormi cum nu se poate mai bine într-un cuptor de cărămizi. Smiffield, ţie cum ţi-ar place mai mult?

— Mie-mi place să-mi fie şi cald şi moale, răspunsei eu printre lacrimi.

— Ei, nu zău, şi poate amîndouă deodată? mă luă Mouldy în batjocură. Să fii sănătos şi să ai parte de culcuşul pe care ţi-l doreşti. Deocamdată, dacă n-ai nimic contra şi vrei să stai pernă, aşează-te jos. Dacă nu vrei, zi odată şi-o să se aşeze altul. Dar bagă-ţi în cap că n-avem nevoie aici de smiorcăielile tale. Eu atît îţi spun, miorlăitule! Proşti am fost că te-am luat cu noi! Ne-am făcut-o singuri!

M-am grăbit să-i explic lui Mouldy că plîngeam pentru că nu mă puteam opri, şi că nu m-am gîndit o singură clipă să-l jignesc. I-am mai spus că eram gata să fac orice mi-ar cere, şi că mă fac imediat pernă, dacă mi-arată cum să mă aşez.

— De arătat, n-am ce să-ţi arăt, vorbi Mouldy mai îmblînzit. Pernă e cel care stă întins jos, în căruţă, ca să-şi pună ăilalţi capul pe el. Lor le e moale sub cap, iar lui îi ţin de cald.

— Haide, să nu mai lungim vorba, strigă Ripston. M-aşez eu pernă. Hai, culcaţi-vă.

— Smiffield, acuşica fă ca mine, strigă Mouldy, întinzîndu-se pe fundul camionului.

Să fac ca el! Dar cum? Mouldy se întinse cît era de lung, rezemîndu-şi capul de pieptul și burta lui Ripston, aşa încît nu-mi mai rămîneau drept pernă decît picioarele. Să-i fi spus, mi-aş fi răcit gura degeaba. Așa că m-am ghemuit şi eu lîngă el, cum am putut mai bine.

După o tăcere de cîteva minute, Mouldy întrebă iar:

— Rip, ai de gînd să adormi imediat?

— Te cred. Chiar şi aţipisem. Ţie nu ţi-e somn, Mouldy?.

— Nu știu cum se face că întotdeauna îmi piere somnul după ce văd luptele alea. Auzi dom'le, minunăţie! Să te pomenești tam-nesam cu trei tipi pe corabie și tu, mă băiatule, să n-ai decît cămașa pe tine şi două iatagane la brîu!

— Da, dom'le, la panorama asta din Shoreditch vezi nişte piese date dracului, răspunse Ripston somnoros. Ei, noapte bună!

— Noapte bună.

Am rămas multă vreme treaz, cu obrazul ud de lacrimi lipit de pulpa lui Ripston, gîndindu-mă la viaţa mea de pînă atunci, la pasul pripit și necugetat pe care-l făcusem și la cele ce m-aşteptau în viitor. N-aș fi ajuns aici, dacă mi-aş fi luat inima-n dinţi, hotărîndu-mă să-ndur iar bătaia doamnei Burke, cum o mai îndurasem de zeci şi zeci de ori. Poate m-ar fi snopit mai rău ca altă dată. Dar n-ar fi fost oare mai bine să mă fi întors acasă, măcar atunci cînd mă-nhăţase Jerry Pape? N-ar fi fost fost mai bine să fi dat iar piept cu tata şi cu neno-

rocita lui de curea? Poate pînă la ora asta tîrzie din noapte s-ar fi isprăvit totul, şi acum aş fi stat la căldurică, în pătucul meu din odaia din fund, corcolind-o pe micuţa Polly.

Biata mea surioară! Mi se rupea inima cînd mă gîndeam la ea şi totuşi nu puteam face altfel. Îmi aminteam mereu drăgălăşeniile ei, atunci cînd o îmbrăcam în toiul nopţii, prefăcîndu-mă că o scot la plimbare, cum se strîngea la pieptul meu şi cum mă săruta, cînd doamna Burke intra să-i aducă încă o bucată de pîine cu unt şi mă lovea pe nedrept, învinuindu-mă că i-aş fi mîncat eu porţia, şi mă podidea plînsul; cred că udasem leoarcă pantalonul lui Ripston!

Unde era Polly acum, domnul s-o aibă în pază! Ce făcea oare? Dormea dusă, în odaia din faţă, sau zăcea, aşteptîndu-mă să mă-ntorc, în patul meu din camera din fund?

Era oare sănătoasă, aşa cum îmi spusese Jerry Pape? Dar cum puteam să mă-ncred în cuvintele lui? Se dovedise a fi un ticălos fără pic de suflet. Poate nu era de loc sănătoasă, cum spusese Jerry. Poate zăcea bolnavă. Nu cumva, căzînd pe scări, işi rupsese o mînă sau un picior? Poate acum zăcea nemişcată cu mîna sau piciorul legat în lopăţele de lemn. Pe poarta spitalului din piaţă, unde-mi petrecusem toată după-amiaza, văzusem intrînd şi ieşind numai oameni betegi.

Dar dacă Polly murise? Da, numai aşa se lămurea mînia şi în acelaşi timp mărinimia tatei. Nu le făgăduise el băieţilor un şiling întreg, dacă mă prind? Îmi aduceam aminte ce încurcat era Jerry Pape cînd îl întrebasem cum se simte surioara mea. Te pomeneşti că Polly murise într-adevăr şi Jerry

știa asta. Poate își zdrobise capul de piatră, cînd o scăpasem din brațe, și acum zăcea singură în odaie, înțepenită și fără viață, ca cintezoiul lui Joe Jenkins.

Așa m-am chinuit, în bezna gangului, pînă cînd a adormit și Mouldy. Sforăia și el tot atît de tihnit ca Ripston. Am auzit niște tropăituri de pași și dintr-o dată certurile, înjurăturile și ocările jucătorilor de cărți și rișcă, încetară ca prin farmec. Cît ai bate din palme, se cățăraseră cu toții în camioane și-n căruțe, strigînd înăbușit :

— Stinge lamba mă : Vine curcanii !

Avusesem timp să aflu că polițiștii erau porecliți curcani și, la gîndul că doamna Burke trimisese poate vardiștii pe urmele mele, m-a cuprins o teamă atît de cumplită, încît toată duioșia de mai-nainte m-a părăsit dintr-odată. Mă gîndeam acum numai la pielea mea, dornic să mă știu la adăpost de primejdia care mă pîndea. Ce prost fusesem că nu mă făcusem „pernă" ! Acum, prietenii mei m-ar fi ascuns cu trupurile lor ! Trop-trop-trop — spre camionul nostru, veneau glonț vreo trei curcani. Veneau întins spre noi ! Mîinile și picioarele începură să-mi tremure și, în loc de lacrimi, îmi simțeam fața scăldată de-o sudoare rece. Unul din curcani se săltă pe lanțul din spatele camionului și se uită înăuntru, luminînd cu felinarul. Mi se părea că dintr-o dată camionul luase foc ! Am oftat ușurat cînd polițistul a coborît fără să zică nimic. Apoi, polițiștii au plecat vorbind de ale lor și în curînd tropăitul cizmelor s-a pierdut în întuneric. Zarva de mai-nainte s-a potolit și ea. Nu se mai auzea decît sforăitul celor adormiți și chițăitul șobolanilor. Pe urmă, încet, încet n-am mai auzit nimic.

CAPITOLUL XIV

În care leg tovărășie cu domnișorii Ripston și Mouldy și primesc să fac ce fac și ei

Dormeam încă adînc cînd „perna“ de sub mine s-a tras deoparte și capul mi-a căzut, greu, pe podeaua camionului. A fost o bufnitură straşnică.

Vreo cîteva clipe am rămas ca buimac. Mi se părea că nu trecuseră nici cinci minute de cînd polițistul ne luminase cu felinarul lui. Pe lîngă asta, eram înțepenit de frig şi obosit, de parcă nu-nchisesem ochii toată noaptea. Dar ce-aş fi putut face? M-am ghemuit iar într-un colțişor, punîndu-mi mîinile sub cap, drept pernă.

— Hei, Smiffield! strigă Ripston, care nici vorbă că-nțepenise și el stînd pernă, şi-avea tot dreptul să fie supărat. Haide, scoală-te! Doar nu ți-oi fi pus în gînd să zaci întins aici toată ziua.

— Păi nici nu s-a crăpat de ziuă, mormăii eu. Nu vezi că-i întuneric beznă?

— Mai bine scoală-te și beleşte ochii. Ehe! De cînd a răsărit soarele! Scoală-te și priveşte!

Vorbindu-mi astfel, Ripston se cocoțase pe peretele camionului, lîngă Mouldy. Cu puțină osteneală m-am suit și eu alături de ei:

— Unde vezi soarele?

— Cum unde? Uite-l colo! Iese din albia rîului! Ia uite!

De jur împrejurul nostru era o întunecime înfricoșătoare, dar privind într-acolo unde-mi arăta Ripston, am putut desluşi ceva ca un fel de minge argintie strălucitoare. Dacă te uitai cu luare-aminte, vedeai însă că e doar o gaură rotundă, prin care soarele își revărsa puzderia de raze. Se mai zărea prin borta aceea apa

tremurătoare a Tamisei, scînteind ca o vîlvătaie aprinsă, un petic de cer albastru și un șlep încărcat cu fîn, care plutea alene în josul apei.

— Hai s-o luăm din loc, spusei eu, încălecînd marginea camionului.

— Unde vrei să te duci ? întrebă Mouldy.

— Acolo, la soare. E mai bine cred decît în bezna asta.

— Așa o fi dacă zici matale, răspunse morocănos Mouldy. Mă rog ! dacă-ți face plăcere, n-ai decît s-o iei din loc.

— Dar voi nu mergeți ? Nici tu, nici Ripston ?

— Noi avem altă treabă, zise de data asta Ripston. Ne ducem în alt loc.

— Adică unde ?

— Cum unde ? În piața Common Garden, ca de obicei. Ce să căutăm pe malul rîului ?

— Poate că tu știi vreo meserie care se cere pe-acolo, adăugă Mouldy. Ia spune, Smiffield, nu cumva aduni de prin gunoaie oase și alte chestii d-astea ?

— Da de unde, le-am răspuns eu. Habar n-am de așa ceva.

— Atunci, spune odată ce-nvîrtești ?

— Deocamdată nimic. Vreau să am și eu cu ce trăi. Atîta tot. Mă gîndeam să m-apuc de „lătrat". Nu-i chiar o meserie de lepădat, nu-i așa ?

Mouldy se uită la Ripston și amîndoi izbucniră în rîs.

— Ai mai încercat vreodată ?

— A, nu ! Un prieten de-al tatei m-a făcut să mă gîndesc la asta. Pînă acum n-am „lătrat" niciodată, dar tare aș vrea s-o fac.

— Și de unde știi că ești în stare să „latri" ? întrebă Ripston.

— Păi, am făcut probă.

— Ascultă, măi Smiffield! Mare mincinos mai ești. Uiți de la mînă pîn' la gură. Ce dracu! N-ai spus adineauri că n-ai mai „lătrat“ niciodată?

— Adevărat! De „lătrat“ n-am „lătrat“, dar am făcut singur probă. Aseară, în oborul de vite, cînd voi ați dat buzna peste mine, tocmai asta făceam.

— Să știi că așa e, se amestecă în vorbă Mouldy. Nu ți-aduci aminte, Rip? Măi Smiffield, ai un glas destul de curățel pentru treaba asta. Cred că o să meargă!

M-am bucurat auzindu-l vorbind astfel.

— Atunci, Mouldy, crezi că o să fac ceva parale?

— Cum adică, să faci parale?

— Adică o să-mi găsesc stăpîn? O să-mi pot cîștiga pîinea?

— Stăpîn o să-ți găsești tu, nici vorbă. Dar de cîștigat pîinea... Mouldy nu-și isprăvi vorba și dădu din mînă, făcîndu-mă să-nțeleg că, în privința asta, se cam îndoiește.

— Unora le-o fi plăcînd meseria asta, înțelegi, adăugă el. Eu unul nu mă dau în vînt după ea. Și nici Ripston nu prea se omoară.

— Va să zică ați încercat și voi? întrebai eu dezamăgit.

— Ba bine că nu! Am încercat de toate, nu-i așa Ripston? Da, de lătrat am lătrat și noi. Și-au mai încercat sorții în meseria asta și alți băieți. Ăștia o să-ți spună, ca și noi, că a doua oară nu s-ar mai băga să-i tai. Zău, na! Dacă ar fi după mine, mai degrabă m-aș băga la un doctor. Ce zici, Rip?

— Ar fi mișto, răspunse Ripston. Păi ce, lătratu' ăsta-i viață?! Te scoli cu noaptea-n cap, nici nu mijește bine de ziuă, și dă-i drumul, băiete, opinteș-

te-te-n cărucior pin' la piață, în vreme ce stăpîn-tu merge ca un boier pe trotuar. Pe urmă, pînă cînd cumpără dumnealui marfa, fii cu ochii-n patru, să nu umfle careva căruciorul. După asta înhamă-te la el pînă acasă, și dacă dă dumnezeu să ai de vînzare verdețuri, apucă-te de le spală și le așază, ca să-i ia ochii clientului. Dar stai, că n-ai terminat : acum abia te spetești de-a binelea, împingînd căruciorul pe străzi toată ziulica și răcnind din fundul bojocilor.

— Și asta e floare la ureche, zise Mouldy. Dacă se-ntîmplă să-ți pice într-o zi numai zarzavaturi mărunte, mai ușor de cărat cu coșul — cum ar fi arpagicul de pus la murat ori ridichi de lună — spre seară te mînă iar stăpînul să le vinzi și iar începi să strigi și să alergi pe ulițe, pînă cînd se sting toate luminile pe la case, în afară de alea de la mansardă, și e prea tîrziu ca să mai faci vreo treabă. Și la urmă cu ce te alegi ? Cu niscaiva haleală și gata. Ce părere ai Ripston, nu zic bine ?

— Ba chiar așa ! Numai că în chestia cu haleala n-ai nimerit-o. Se mai întîmplă să rămîi și cu burta goală.

Spusele lor m-au lămurit pe deplin. De la bun început îmi pusesem în gînd să m-apuc de lătrat. Tocmai această hotărîre și închipuirea că nu era prea greu să-mi duc gîndul la îndeplinire, dacă aveam un glas plăcut, mă-mpinsese în primul rînd să fug de-acasă ; mai ales că, după proba pe care-o făcusem în ocolul de vite de la Smithfield, glasul meu se dovedise într-adevăr frumos. Iar cînd Mouldy și prietenul său mi-au dat să înțeleg că locuiau în preajma pieței Covent Garden, m-am grăbit să plec cu ei. Și iată, aflam acum că băieții încercaseră meseria lătratu-

lui, părăsind-o scîrbiţi amîndoi. Găsiseră oare altceva mai bun de făcut? Ce anume?

— Atunci, voi din ce trăiţi? i-am întrebat.

— Din toate şi din nimic! răspunse Mouldy în doi peri.

Ne dăduserăm jos din camion şi o luasem spre gangul prin care intrasem aici noaptea trecută.

— Ce-i aia, din toate şi din nimic?

— Adică din ce ne pică, răspunse Ripston. Căscăm ochii pe ici, pe colo şi cum dăm de ceva, gata ne-am şi înfipt.

— De asta n-am mai auzit! O fi ceva nou?

— Ba, dacă nu te superi, e vechi de cînd lumea, răspunse Mouldy rîzînd. Dacă strîmbi din nas, te-ai ars, mă-nţelegi. Te agăţi, băiatule, de ce-ţi pică, că altfel mănînci răbdări prăjite. De ales, n-ai ce alege. Şi dacă ai baftă, s-a făcut.

— Ei, dar frumuseţea e că niciodată nu ştii cum se întoarce roata, se amestecă în vorbă şi Ripston. Şi tocmai d-asta nu-ţi pierzi corajul. Cîteodată crezi că ţi-a pierit norocul şi că s-a zis cu tine. Şi cînd colo, de după colţul străzii îţi răsare în cale mai chipeş ca oricînd. Să vezi, de pildă, ieri după-masă. Toată ziua nu ciupisem măcar o leţcaie. Nu pusesem în gură pic de cafea, mîncasem numai răbdări prăjite şi dimineaţa, şi la prînz, plus nişte morcovi putrezi culeşi de prin gunoaie. Mouldy îşi pierduse orice nădejde — asta e boala lui, de altfel. Şi dintr-o dată îl aud că-mi spune: „Ascultă, Rip, ce rost are să ne tot învîrtim pe-aici şi să dîrdîim de frig? Hai mai bine la Delphi, că-i mai cald ca aici“. Dar eu îi zic: „Stai, măi băiete! Mai ai puţină răbdare. Hai să mai ocolim de trei ori piaţa şi, dacă n-o ieşi nimic, ne luăm tălpăşiţa“. Şi ce să vezi dumneatale?

Nici nu isprăvisem de zis, că odată strigă unul la noi: „Hei!“ Un boier, mă-nţelegi, un boier în toată puterea cuvîntului... Striga să-i aducem o trăsură. Mouldy a dat o goană, i-a adus trăsura la scară şi ăla l-a mînjit cu şase penny. Birjarul i-a dat şi el un penny. Care va să zică, în total şapte. Ei, ai văzut cum s-a-ntors roata? Dacă n-am mai fi avut puţină răbdare, ne blestemam viaţa în ganguri!e astea, îngheţaţi şi flămînzi, aşteptînd trei-patru ceasuri pînă să ne vină camionul. Pe cînd aşa, făcusem rost de cinci penny pentru haleală şi de încă doi pentru panoramă. De aia, cînd ne-ai văzut, ţi-am spus că venim de la panoramă. Ne ducem des la panoramă, nu-i aşa Mouldy?

— Mîine seară mergem la un spectacol de *benefis*, dacă facem rost de ceva pitaci, răspunse Mouldy.

— Cică piesa de mîine îţi ia piuitul şi mai multe nu, adăugă Ripston. „Căpitanul vampir sau piratul deşertului“. Se vede şi după titlu că trebuie să fie faină? Nu?

— Smiffield, tu ai văzut vreo piesă? mă întrebă Ripston.

— Am văzut la bilci, i-am răspuns.

— Fleacuri! Şi ce-ai văzut? Pesemne vreo caraivană dintr-aia, trasă de-o gloabă. Ehei, atunci să ştii că habar n-ai ce-i aia o piesă adevărată, măi Smiffield, zise Ripston rîzînd dispreţuitor. Noi ne ducem la un teatru-n toată regula, mă-nţelegi, cu scenă de-adevăratelea, şi pe scena asta se bat oamenii cu săbii adevărate. Actorii sînt îmbrăcaţi la mişto — numai în catifele, aur, diamante, smarande şi alte chestii de-astea. Măi Smiffield, dacă zici că n-ai fost niciodată, zău că n-ar strica să te duci şi tu.

Vorbind așa, ajunserăm pe strada Strand, din cale-afară de liniștită, căci abia bătea ora cinci la ceasul din turnul bisericii. Mouldy ne făcu semn să ne oprim.

— Stai oleacă, mi se adresă el. Văd că am luat-o din loc, dar nu știm încă ce-ai de gînd? Vrei să cobori pe malul Tamisei sau vrei să vii cu noi la Common Garden?

— Aș merge cu voi, dacă mă luați.

— Uite ce vrea să știe Mouldy, se băgă în discuție Ripston. E o chestie la mijloc: vrei să lucrezi pe cont propriu sau ai de gînd să intri în tovărășie cu noi?

În asemenea împrejurări, întrebarea asta era binevenită.

— Mă gîndesc să intru în tovărășie cu voi, le-am răspuns eu. Și e frumos din partea voastră că vreți să mă luați.

— Da' știi, tovarăși adevărați, șopti Ripston.

— Cu noi lucrezi, cu noi mănînci, cu noi dormi.

— Înțeleg.

— Cu noi imparți tot ce găsești, tot ce-ți cade în mînă și tot ce capeți, mai zise Ripston tot în șoaptă, dar mai încruntat. Nu iei nimic fără știrea noastră și nu cheltuiești pe ascuns măcar un sfanț.

— Nu! Niciodată! Pe onoarea mea!

— Și dacă te agață vreun vătaf, să-ți primești porția, dar să nu-ți vinzi niciodată tovarășii, chiar dacă turnîndu-i ai scăpa tu. Ce zici, primești să faci așa?

— Primesc, am răspuns eu, cu toate că la drept vorbind, nu pricepusem tot ce-mi ceruse Mouldy.

— Așadar n-o să ne-nșeli, n-o să-ți fie niciodată frică și n-o să șovăi niciodată?

— Niciodată.

— Atunci, adă palma încoace, zise Mouldy. Bate laba și cu Ripston. Așa, de azi încolo sîntem tovarăși. Și acum, hai ! Vino să vedem ce-avem de făcut.

CAPITOLUL XV

În care se dă la iveală ce fel de negoț învîrtim și unde se va vedea că ajung și eu hoț, momit de o bucată de plăcintă fierbinte

Odată intrat în horă, nu mai aveam ce face: trebuia să joc. Din spusele lui Mouldy și Ripston se putea vedea că nu duceau o viață prea grea; sau cel puțin în privința mîncării, nu o duceau mai rău decît mine, numai că eu mă săturasem pînă-n gît de traiul meu de pîn' atunci. Hoinăreau după pofta inimii, pe unde se nimerea. Nu-i ciomăgea nimeni, băgau în buzunar tot ce cîștigau și cheltuiau după plac. Pe deasupra se mai duceau și la teatru. Luate una peste alta, ți s-ar fi părut că am avut mare noroc să dau peste băiețașii ăștia isteți. Și nici eu nu mă puteam plînge de noroc, de vreme ce mă primiseră cu brațele deschise și ne înțelegeam de minune. Cu ce nu mă puteam însă împăca de loc era locuința, deși trebuie spus că deocamdată o încercasem fără paie pe jos.

Gîndurile astea m-au tot frămîntat pînă am ajuns la Covent Garden. N-am intrat în hala acoperită, ci ne-am tot sucit în jurul ei, prin piața mare, unde se încărcau căruțe și cărucioare. Trecuse atîta vreme de cînd ne vînturam așa, încît începusem să mă-ntreb cînd o să ne apucăm de o treabă ca lumea. Eram

gata să deschid gura, cînd deodată Ripston o zbughi de lîngă noi, îndreptîndu-se glonț spre un om care stătea în fața unei grămezi de lăptuci și tocmai ridicase un deget în aer.

— Unde s-a dus Ripston? am întrebat eu.

— Să lucreze. Nu l-ai văzut pe tipul ăla cu degetul în aer? Asta înseamnă că tipul are nevoie de-un băiat. Dacă ar fi ridicat două degete, însemna că are nevoie de un om în toată firea. Ripston o să ne facă rost de bani pentru cafea. Și dacă, în timp ce el își vede de treabă, mai găsim și noi de făcut ceva, iese și haleala. Cafeaua e apă chioară, nu-ți ține de foame nici pîn' la prînz. Vezi de cască ochii bine, măi Smiffield!

M-am silit să fac precum îmi spusese. Dar n-a mai ridicat nimeni degetul; sau cel puțin n-am băgat eu de seamă. Nici Mouldy n-a avut mai mult noroc. Peste vreun sfert de ceas am luat-o încet spre una din cafenelele de pe strada Bow. N-a trecut mult și hop! și Ripston.

— Ei, Rip, cum stai? întrebă Mouldy.

— Trei penny jumătate. Tu ai făcut ceva?

Mouldy dădu amărît din umeri.

— Nici Smiffield?

— Nici.

— Atunci să mergem. Ce ziceți? Luăm cafeaua acum sau așteptăm pînă mai strîngem doi-trei gologani și pentru ceva mîncare?

— Eu zic să mergem chiar acum, vorbi Mouldy. Îmi vine leșin de foame. Tu ce părere ai, Smiffield?

Eu n-am avut nimic de adăugat, așa că ne-am dus tustrei la cafenea, și Ripston a cerut trei cești de cafea tare. Era grozavă: dulce și fierbinte, deși nu

chiar așa de tare cum cerusem. După ce-am băut-o, simțindu-ne mai înviorați, am pornit-o iar după lucru.

Dar în ziua aia norocul nostru era spart în fund. Am tot căutat noi ceasuri întregi. Dar de nicăieri nu s-a ivit nimic. Mi-ar fi crăpat obrazul de rușine, dacă Mouldy ar fi avut mai multă baftă ca mine. Nici Ripston n-a mai pus mîna pe alți gologani. A rămas cu ăi trei bănuți și jumate, care-i picaseră dimineață. Mi-era jale că dădusem greș, dar veselia tovarășilor mei îmi alină tristețea. Ei săreau plini de voie bună de colo-colo, glumind și hîrjonindu-se printre tarabele din piață, de parcă după hoinăreala asta îi așteptau codri întregi de pîine unsă cu unt.

Pe la vreo zece am părăsit piața, îndreptîndu-ne pe niște străduțe lăturalnice spre Drury-Lane.

— Ei, Smiffield, — zise Mouldy, — cum te simți în tovărășia noastră ? Ce zici, ai să te ții de ea ?

— O să mă țin, dacă o să avem ceva mai mult noroc, le răspunsei eu. N-am prea făcut mare scofală azi dimineață.

— Putea să iasă și mai prost, zise Ripston. Azi ne-am apucat de lucru prea tîrziu.

— Te cred, zise Mouldy. Mie însă mi-a mers binișor, și ție, Smiffield, ar fi putut să-ți meargă mai bine.

Cum era și firesc, am luat vorbele lui Mouldy drept o glumă, așa că i-am întors-o înapoi :

— A, da ! Mi-a mers grozav azi ; tot atît de grozav ca și ție, Mouldy.

Tovarășii mei izbucniră în rîs și-și făcură cu ochiul. Voioși ca niște greieruși, am țopăit așa pînă am ajuns pe Drury-Lane. La intrarea unei fundături mohorîte, numită stradela Wilde, ne-am oprit.

Mouldy se uită de-a lungul străduţei, să se încredinţeze că nu ne vedea nimeni. Pe urmă-mi şopti:

— Haide, Smiffield, scoate!

— Ce să scot? am întrebat uimit. Pe faţa lui şi a lui Ripston nu era însă nici urmă de zîmbet. De data asta era limpede că nu le ardea de glumă.

— Scobeşte-te şi dă încoace, zise şi Ripston, înghiontindu-mă nerăbdător. Dar nu tot o dată! Pe rînd. Hai, dă-i drumul. Uite, mă aşez în faţa ta.

Nu înţelegeam nici de frică ce voiau să spună prietenii mei. Şi mai ales nu înţelegeam de ce tot arătau cu degetul spre buzunarele jachetei şi ale pantalonilor. Mouldy începu deodată să-mi pipăie coastele şi şoldurile. Dar, judecînd după mînia care i se întipărise pe faţă şi după scîrba din privirile lui cînd se-ntoarse spre Ripston, nu părea de loc mulţumit de rezultat.

— Ha! ha! ha! rîse el răutăcios. Ia uite, ce mai tovarăş! Halal! Ei, să ştii că ne-a pus dumnezeu mîna-n cap!

— Ce-i cu el? întrebă Ripston.

— Ce-i cu el, ce-i cu el?! îl maimuţări Mouldy. E tufă. N-a cules măcar o coacăză. Tufă de Veneţia! Asta e!

Timp de cîteva clipe, tovarăşii mei rămaseră tăcuţi, aruncîndu-mi priviri pline de nemulţumire.

— Şi, zi, ne eşti tovarăş, ai? Tovarăş la cataramă, zise Ripston. Află că eşti un tip tare!

— Păi, sigur că vă sînt tovarăş, le-am răspuns eu. Toată vremea am fost cu ochii-n patru. Ce sînt eu de vină că n-am găsit nimic de cărat?

— Nu, zău! rînji Mouldy dispreţuitor, în vreme ce Ripston rîdea mînzeşte.

— Ține-ți firea, Mouldy, zise el. Smiffield e un ageamiu, asta e. Smiffield, ia uită-te-ncoace. Zicînd acestea, scoase din buzunarul hainei nu mai puțin de șapte mere de toată frumusețea. Pe urmă m-a poftit să mă uit ce are în buzunarele pantalonilor. Unul era plin cu migdale, iar celălalt plin cu nuci.

— Ce ți-a venit să cumperi nuci și migdale? l-am întrebat uluit.

— Le-am cumpărat ca să le vînd, nu-nțelegi? răspunse Ripston, stăpînindu-și rîsul care i se vedea în ochi. Fac negustorie, stimabile.

— Dar cînd le-ai cumpărat, că nu te-am văzut?

— Nici individul care le vindea, nu m-a văzut. Tocmai servea un mușteriu în clipa aia și mi-am zis că nu face să-l tulbur. Așa că m-am servit singur, n-am mai așteptat să mi le pună în pungă. Ei, acum ai priceput?

— Vax! Ți-ai și găsit omul! Ori gîdili o piatră de moară, ca s-o faci să rîdă, ori te-apuci să-i esplici ăstuia, tot aia-i, zise Mouldy batjocoritor. Ascultă, puștiule, vezi tu merele și nucile alea din buzunarele lui Ripston? Le vezi? Ei, află că le-a săltat! Le-a manglit sau le-a furgăsit — mă rog, cum vrei s-o ici. Acum ai băgat la devlă ori încă nu? Ia ginește ici! (Avea la haina un buzunar mare pe dinăuntru, de jur împrejurul căptușelii.) Vezi astea? Le-am șparlit cu mîna mea, măi băiatule, și-mi pare rău că n-am putut agonisi mai mult. Acuma, hai în sus, pe fundătura asta, să desfacem marfa și să punem laba pe ceva bani pentru haleală.

N-aș vrea să credeți că eram un băiat gingaș din cale-afară sau mofturos. Și cu toate astea vă mărturisesc că Mouldy m-a băgat în răcori spunîndu-mi așa, de la obraz, cu mojicie și brutalitate, că era hoț.

— Doamne, doamne! Ce mai domnișorică, strigă Mouldy, batjocoritor. Nu cumva ai fi crezut că ai de-a face cu niște d-ăia de la școala duminicală, care nu ies nici morți din slova cartehismelor și-a cazaniilor? Dacă asta ți-a fost în gînd, te-ai înșelat amarnic, amice.

Ripston, adăugă cu o dulceață prefăcută în glas:

— Ție ți-o fi dînd mîna să ai purtări alese că, de, te poți întoarce cînd poftești în pătucul pe care nu știu de ce l-ai părăsit. În tot cazul, un lucru să-ți fie limpede, măi Smiffield: nu te silește nimeni să te înfrupți și tu din plăcinta pe care ne ducem, uite chiar acușica, s-o cumpărăm... Ești o bomboană de băiețel și nu te ține nimeni legat. Poți să-ți iei valea oricînd dorești.

Isprăvind ce-aveau de spus, băieții s-au răsucit pe călcîie și au luat-o pe uliță-n sus, lăsîndu-mă în mijlocul drumului.

Iată-mă deci slobod s-o șterg. Gustasem din viața de hoinar; fără să știu mă înhăitasem cu niște pungași; mîncasem, băusem și dormisem cu ei. Dar steaua norocului fiindu-mi binevoitoare, izbutisem să-mi dau seama cu cine am de-a face, cînd nu era încă prea tîrziu, cît mai eram încă băiat cinstit. Se ivise un prilej nimerit să scap de ei. Da, de asta îmi dam prea bine seama. Și dacă i-ar trece cuiva prin gînd să-mi aducă învinuirea că am apucat pe calea păcatului cu ochii deschiși, n-aș avea ce aduce în apărarea mea. Mărturisesc, plin de umilință, că cel mai firesc lucru pe care trebuia să-l fac ar fi fost să-mi iau inima-n dinți și să mă-ntorc acasă. Dar vă rog să nu uitați, doamnelor și domnilor, starea jalnică în care mă aflam și s-o cîntăriți cum se cuvine. Vă încredințez că nici cel mai aspru judecător

al faptelor mele de-atunci n-ar dori să mă vadă în starea nenorocită în care mă aflam. Gîndul că cei doi băieți erau niște adevărați pungași mă îngrozea însă. Și gîndul ăsta trăgea greu la cîntar. Da, dar din nefericire mai era ceva la mijloc, care nu cîntărea de loc mai puțin: foamea, foamea chinuitoare. Tremuram de frig și-mi chiorăiau mațele, în vreme ce Ripston îmi spusese răspicat că se duce să cumpere plăcintă și că, dacă nu țineam s-o împart cu ei, n-aveam decît să-mi iau tălpășița. Se-nțelege de la sine, din spusele lui, că numai eu singur puteam hotărî ce-mi rămînea de făcut. Peste puțină vreme i-am zărit pe cei doi băieți venind înapoi.

Au trecut pe lîngă mine glumind și rîzînd, luînd-o spre Long Acre, unde știam că se află o plăcintărie. Mouldy a intrat înăuntru, iar Ripston a rămas afară, privind pe fereastră. Apoi Mouldy a ieșit cu o foaie de varză, pe care se afla o porție de plăcintă din care ieșeau aburi, dar o porție atît de zdravănă, că la vederea ei mi s-a tăiat răsuflarea. Aerul pe care-l trăgeam în piept parcă era o lamă de cuțit; tremuram din toate încheieturile, simțind cum crește mereu golul din pîntec.

Am trecut strada și am pornit după ei. Nu eram mult în urma lor, așa că l-am putut vedea pe Ripston luînd o bucată de plăcintă, ducînd-o la gură și mușcînd din ea cu nesaț. Mamă, știu că-nghițea! Apoi a mai luat una, și încă una, și mereu așa. (Judecînd după numărul și mărimea înghițiturilor, vă dați seama ce de bani cheltuiseră). Foamea care mă chinuia cumplit îmi tot da ghes să m-apropii de ei. În cele din urmă ajunsesem atît de aproape, încît îi auzeam cum mestecă. Ripston trăgea aerul în plămîni cu gura deschisă, sufla apoi peste plăcinta fier-

binte și întorcea din cînd în cînd capul, ca să-i pot citi în ochi satisfacția.

Avuseseră cu totul cinci bucătoaie de plăcintă pe foaia de varză, și acum trecuse fiecare la a doua bucată. Dacă era vorba să mă-nvoiesc cu ei, atunci nu mai aveam nici o clipă de pierdut.

— Parcă aș zice că m-am săturat, zise Ripston. E sățioasă al dracului.

— E, hai, hai, nu te-ndopa, să nu-ți vie rău, rîse Mouldy. Dacă nu mai poți, las' c-o halesc eu.

N-am mai putut răbda și, smucindu-l de mînă, am strigat :

— Mouldy, dă-mi și mie o bucată.

Mouldy sări ca ars, cu toate că nu-l smucisem cine știe ce, și se întoarse speriat spre mine. Dar se potoli repede.

— Ah, tu ești, Smiffield ? Pe unde-ai umblat ? Oi fi fost pe-acasă, să miroși ce mai e pe-acolo, și te-or fi gonit iar, ai ?

— Sau s-o fi dus la ăia din piață, să ne toarne ! Nu-i așa, Smiffield ?

— Ba n-am fost nicăieri. M-am ținut după voi, le-am răspuns eu amărit.

— Foarte frumos din partea ta. Află însă că n-avem poftă să se țină nimeni după noi, mai ales turnătorii, zise Mouldy.

— Dar nu sînt turnător, Mouldy, răspunsei eu. Fii bun și dă-mi și mie o bucățică. Dacă ai ști cum mă rîcîie prin burtă, n-ai mai sta atît la tocmeală.

— Nici nu mă gîndesc, zise ticălosul cu neîndurare, și, ca să mă chinuiască mai mult, își umplu gura cu ce mai rămăsese din cea de-a doua bucată de plăcintă. Adu-ți aminte ce scrie în Sfînta Scriptură : Nu fura și nu te atinge de lucru furat. Mi-e

rușine mie, Smiffield, că poți să mă rogi să fac o asemenea ticăloșie! Dacă ți-aș da o bucățică, ți s-ar opri în gît și ai muri înecat.

— Doar ne-am învoit să-mpărțim frățește tot ce-avem, mă rugai eu, căznindu-mă să-i trezesc conștiința, de vreme ce cu mărinimia nu făcusem nimic.

— Da, și mă țin de-nvoială. Nu-mi calc cuvîntul nici acum, răspunse Mouldy. Dar vezi că mătăluță te-ndeși numai la halitul plăcintei, pe cînd la șparleală dai bir cu fugiții. Așa fiind, nu prea cred să capeți mare lucru. Ce zici, Rip?

— Știu eu?! Poate n-o fi priceput joculețul, răspunse Ripston care, cum s-a putut vedea din cele povestite, era mai bun la inimă ca celălalt. Dacă îi spuneam de la început cum stă chestia, poate se purta altfel. Nu-i așa, Smiffield?

Vorbind astfel, Ripston mi-a întins ce mai rămăsese din bucata de plăcintă din care mușcase. M-am grăbit s-o înghit, ca să-i pot răspunde. Ce îmbucătură strașnică. Gustoasă, caldă, sățioasă! Pe foia de varză din palma lui Mouldy se mai odihnea încă o bucată aburindă. Din asta aș fi mușcat cel puțin de zece ori!

— Ei, Smiffield, zi: te-ai fi purtat altfel?

Repetînd întrebarea, Mouldy duse la gură ultima bucată de plăcintă, dar se opri cînd Ripston îl împinse cu cotul, și rămase cu gura căscată.

O s-o înfulece și p-asta sau mi-o lasă mie? Era limpede că, în privința asta, răspunsul meu avea să fie hotărîtor. Mîncasem seara trecută o biată cină de doi gologani și sorbisem dimineața o ceașcă de cafea. În afară de asta, nu mai pusesem toată ziua nimic în gură.

— Ai dreptate, Ripston, am răspuns eu cu hotărîre în glas. Dacă aş fi înţeles cum trebuie, m-aş fi purtat altfel.

— Bun. Dar acuma că te-ai lămurit, o să te porţi cum se cuvine? Asta-i întrebarea.

— Da, am răspuns.

— De cînd, întrebă Mouldy?

— Chiar de azi, dacă se iveşte prilejul.

— E-n regulă, zise Ripston. Mouldy, dă-i bucata de plăcintă, că moare de foame.

— Ei, lasă, lasă, nu fi aşa grăbit, răspunse Mouldy. De mîncat, n-o mănînc. Am s-o păstrez aici (şi-o vîrî în buzunarul încăpător al hainei). Trebuie s-o cîştige ca să i-o dăm. Să ne arate că făgăduiala lui de-adineauri nu e vorba goală. Hai să mergem!

— Unde să mergem? întrebă Ripston.

— Haideţi să ne-ntoarcem la Common Garden.

Zis şi făcut. Mergeam alături de Mouldy, lîngă buzunarul unde vîrîse bucata de plăcintă. Ştiam ce mă aşteaptă şi sînt silit să vă mărturisesc că nu-mi trecea de loc prin gînd să mă dau în lături. Cînd am ajuns la intrarea pieţei, ne-am oprit, şi Mouldy şi-a rotit ochii în jur.

— Vino-ncoace, Smiffield, zise el după scurt timp. M-am apropiat plin de-ndrăzneală.

— Vezi taraba de colo, prima dintre stîlpii ăia? A individului cu şorţ albastru, care şi-a înşirat coşurile cu nuci pe un singur rînd?

— Da, o văd.

— Primul coş din capul ălălalt e plin cu migdale. Şterge-o! Noi te-aşteptăm aici.

Mouldy n-a mai adăugat nimic. Dar era lesne de-nţeles ce voia să spună. Trebuia să fac ce-oi face şi să

şterpelesc migdale din coş. Şi dacă nu izbuteam, mă ştergeam pe bot de bucata de plăcintă pe care Mouldy o păstra în buzunar. Cum să fac să pun mîna pe ea ? Mouldy îmi dase să-nţeleg că trebuie să trec la fapte fără şovăială. Aşadar, cu inima bătînd să-mi spargă pieptul, m-am îndreptat spre taraba cu nuci.

Jumătate din tarabă era plină cu grămezi de conopidă şi păstărnac. Apropiindu-mă îmi făceam socoteala că cel mai nimerit ar fi s-o iau pe după grămezile de conopidă şi, strecurîndu-mă prin spatele lor, s-ajung la coşul cu migdale. Intre grămezile de conopidă şi coşurile cu nuci era o potecuţă strîmtă, pe unde nu circula decît zarzavagiul. Infruntînd primejdia, m-am dus de-a dreptul spre tarabă, ca un cumpărător obişnuit, şi ghemuindu-mă după grămada de conopide, mi-am înălţat binişor capul. Zarzavagiul stătea cu spatele la mine, tocmindu-se cu un muşteriu. Coşul era plin vîrf şi nu se uita nimeni într-acolo. Am vîrît mîna o dată, încă o dată şi încă o dată, umplîndu-mi buzunarele. Apoi m-am furişat pe potecuţa aceea îngustă şi-am zbughit-o spre Mouldy şi Ripston, care pîndeau ascunşi după un stîlp.

— Haide, Smiffield ! strigă Mouldy, cînd eram la doi paşi de ei. Imi vorbea cu totul altfel decît înainte. Vino-ncoace, şmechere ! Nu-mi trebuie mai mult ca să-mi dau seama ce tip eşti. Şi noi te credeam un ageamiu. Mamă, ce fraieri ! Na, ia plăcinta ! Păcat că nu e dublă.

Drept să spun, nu puneam prea mare preţ pe ce făptuisem. Dar Mouldy prea făcea caz de isteţimea mea. După felul cum vorbea şi mai ales după purtarea lui, se vedea că nu-şi rîde de mine. Infulecam din plă-

cintă, ținînd pasul alături de el, și Mouldy nu-și mai lua ochii de la mine, dînd mereu din cap, ca și cum îi lipseau cuvintele să-și arate toată admirația pe care i-o stîrnisem.

CAPITOLUL XVI

În care Mouldy apare în chip de judecător și, încercînd să mă mîngîie, îmi arată care e deosebirea dintre „a fura“ și „a lua“

Toate bune cît încă nu se întunecase și burta plină cu plăcintă mă făcea să văd totul în roz (pe migdadele furate căpătasem doi gologani de la un om din Coal Yard). Dar cînd s-a lăsat noaptea și m-am întins iarăși în bezna camionului, înainte de a mă cuprinde somnul, remușcările față de purtarea mea ticăloasă din timpul zilei au început să-mi dea tîrcoale.

Ajunsesem hoț! Degeaba aș fi încercat să ascund sau să îndulcesc cumplitul adevăr — asta eram: un hoț! Furasem cu bună știință o jumătate oca de migdale, fugisem cu ele în buzunar, le vîndusem și cheltuisem toți banii!

De data asta era pernă Mouldy și, pare-se ca o cinste deosebită adusă îndemînării mele, îmi dăduse voie „să-mi aleg locul“, așa că-mi culcasem capul pe pieptul lui Mouldy, în vreme ce Ripston și-l rezemase de picioarele lui.

Dar, în ciuda acestui mare hatîr, nu puteam adormi. Sîngele îmi zvîcnea în creier și auzeam parcă mereu cuvîntul acela înfiorător.

— Hoț! Hoț! Hoț!

Îmi răsuna în inimă, în tîmple, îl simțeam ciocănind în mîini, în picioare. Zadarnic mă căzneam să-nchid ochii. M-am trezit șoptind fără să vreau:

— Hoț! Hoț!

Credeam că Mouldy doarme dus, dar nici el n-adormise.

— Cine-i hoț? întrebă el.

— Eu, Mouldy, i-am răspuns.

— Aș, tu nu ești nicidecum hoț, zise Mouldy clătinînd din cap, ca și cum în această privință știa el ce știa. Ce-ai făcut tu azi nu se cheamă hoție. Nu seamănă și nu răsare.

— Vezi bine că nu, vorbi și Ripston, cu aceeași hotărîre.

— Bine, dar atunci ce e asta?

— Nu știu exact cum îi zice. Știu numai că ce-ai făcut tu nu e hoție adevărată.

Eu dădeam neîncrezător din cap, și Mouldy a simțit mișcarea.

— Dacă nu crezi, cercetează legea, zise el. S-a scris vreodată în ziare despre un caz ca al tău?

— Hoție înseamnă să iei bunul altuia — sau cel puțin așa am auzit spunîndu-se, răspunsei eu.

— Cunosc eu toate farafasticurile astea, zise Mouldy săltîndu-se pe-o rînă, ca să poată lămuri mai bine chestiunea atît de-ncurcată. Ai de zic așa, sînt niște idioți, pentru că ei n-au încercat niciodată. Și atunci, te-ntreb, de unde vrei să știe? Ascultă-mă pe mine, Smiffield. Altfel stau lucrurile. Să zicem că un tip intră într-un magazin din piața Common Garden, se servește singur cu banii din tejghea, și-l prinde; aia da, e furt! Sau altul își bagă laba în buzunarul unei cucoane sau al unui boier, care vine să cumpere

flori sau alte fleacuri de-astea. Să zicem că-l prinde cu mîna-n buzunar ; şi aia e hoţie. Dar dacă un golan, un golan jerpelit şi lefter, care s-a dat peste cap, dar n-a fost în stare să cîştige cinstit un ban, e prins şparlind niscaiva mere sau nuci, vînzătorul îi arde o labă, îi arde un picior în spate şi strigă vătaful. Ăsta-i mai arde cîteva beţe şi pe urmă îl lasă-n plata domnului. Ehei, păi dacă vătafului i-ar veni chef să-l ducă pe unul dintr-ăştia în faţa judecătorului, şi-ar aprinde la sigur paie-n cap. Judecătorul l-ar lua la trei-păzeşte, învinovăţindu-l că-i răpeşte vremea şi poate chiar l-ar da în brînci afară.

— Deci, cînd îi iei unuia nuci sau alte lucruri dintr-astea, nu e furt. Atunci, mă rog, spune tu, cum se cheamă ? l-am întrebat pe Mouldy.

— Ei, se cheamă cum ai mai auzit că-i zicem : furgăsit, manglit, şparlit.

— Sau, dacă vrei, zi că faci la stînga, că salţi, că ai cumpărat cu cinci degete şi-o-nvîrtitură, — adăugă Ripston, — dar, Maică Precistă, ce-are a face că-i spune aşa sau altfel.

— Dacă l-am întreba pe un curcan, el cum i-ar zice ? am mers eu mai departe cu întrebările.

— Ei, ştii că-mi placi ? Dar cine stă să-i întrebe pe mincinoşii ăia de sticleţi ? strigă Ripston.

— Să fii tu sănătos ! Aşteaptă s-ajungi la vîrsta mea şi n-o să te mai sperii de cuvinte, zise Mouldy. Cînd eram ţînc şi locuiam cu bătrîna, ciuleam uneori urechea la ce citea babacul în gazetă. Ei bine, nici nu poţi să-ţi închipui cîtă caznă le trebuie chiar şi şmecherilor ălora de avocaţi, ca să le spună lucrurilor pe nume. Dacă nu-l prinde pe tip chiar atunci cînd dă să-nhaţe ceva, nici ăştia nu-ndrăznesc să-i zică hoţ.

O iau pe ocolitelea, mai cu binişorul, vorbind de „însuşire“, sau „dilepădare“. Dacă şuteşti o pîine de pe tejgheaua brutarului, asta înseamnă la ei cel mult „însuşire“ . Aici nu poate fi vorba de „dilepădare“. Să fiu al dracului, măi Smiffield ! Dacă ţie ţi se pare că atunci cînd ştergi o mînă de nuci de pe tarabă e hoţie, apăi pentru tine „dilepădarea“, cum îi zic ei, trebuie să fie tîlhăria la drumul mare !

Totuşi, ca şi noaptea trecută, am adormit greu din cale-afară. Cuvintele de îmbărbătare ale prietenilor mei nu izbutiseră să mă încredinţeze că aveau dreptate. Fie ce-o fi, nu mai fac niciodată chestii din astea ! Mă hotărîsem să le spun a doua zi dimineaţa, lui Mouldy şi lui Ripston, că voiam să rămîn băiat cinstit, că n-o să mai fac în viaţa mea ce făcusem, şi că o să-ncerc să trăiesc din ce-oi găsi de lucru în piaţa Covent Garden. Şi aveam de gînd să adaug că, dacă nu vor să le mai fiu tovarăş, n-aveam ce face. După ce mi-am băgat bine în cap toate astea, am adormit numaidecît, cu sufletu-mpăcat.

Nu mă dau înapoi să mărturisesc că a fost singurul lucru bun care a ieşit din toate căinţele încercate în noaptea aceea. M-am trezit dimineaţa pătruns de frig, mă simţeam murdar şi nenorocit, eram mai amărît chiar decît cu o zi înainte. Dinţii îmi clănţăneau. Un fior rece îmi străbătea tot trupul. Pentru o ceaşcă de cafea fierbinte, aş fi fost în stare să-mi dau şi haina de pe mine. Mouldy avea în buzunar banii de cafea. Seara trecută, în colţul străzii Strand, Mouldy ţinuse de frîu calul unui boier care intrase într-o băcănie, să cumpere nişte stridii, şi se alesese cu şase penny. Patru cheltuisem. Ne rămăseseră doi penny. Dacă puneam mai devreme mîna pe gologani, ne-am fi dus tustrei la teatrul din bîlciul Shoreditch. Dar era prea

tîrziu, așa că am cumpărat niște pîine și pește prăjit pentru cină, și ăi doi gologani rămași i-am pus deoparte, pentru cafeaua de dimineață.

— Cum e vremea azi ? îl întrebă Ripston pe Mouldy, care-și scosese capul afară din camion.

— E tîmpită rău, sună răspunsul. Plouă din gros. Se vede de-aici cum cad picăturile în rîu.

— Ce-o să ne facem ? spusei eu.

— Cum adică, ce-o să ne facem ? zise-ntr-o doară Ripston.

— Păi, dacă ieșim, ne udă pîn' la piele.

— Ce zici de el ? Ai mai pomenit o hahaleră ca asta ? strigă Ripston rîzînd. Ascultă, Mouldy, ce-ar fi să cobori tu întîi și să împrumuți de pe undeva o manta de ploaie sau o umbrelă de mătase pentru Smiffield ? Măi, că fraier mai ești. Tu nu știi că ploaia îți face părul numai cîrlionți ? ! Dați-i drumul !

Am ieșit, tremurînd, pe caldarîmul ud, dînd în toate băltoacele și noroaiele, stropindu-ne din cap pînă-n picioare. Ploua mărunt, cu încăpățînare. Mai aveam o bucată pînă la cafenea, și cămașa mi se lipise de umeri, iar pantalonii de genunchi. Nu uitasem o clipă ce-mi pusesem în gînd peste noapte, ba aș putea zice că asta a fost prima mea grijă, de cum am deschis ochii. Cît am mers prin ploaie, încercam mereu să-mi iau inima în dinți și să le spun băieților ce hotărîsem. Dar, cum dracu să-mi iau inima-n dinți ? Înghețasem sloi și mi-era o foame de nu vedeam cu ochii. Ploaia mă pătrunsese pînă la os. Unde aș mai fi găsit un sprijin în lumea asta, dacă mă certam cu Mouldy și Ripston.

— Vă rog, dați-ne de doi bănuți cafea fierbinte, în trei cești separate, îi ceru Mouldy cafegiului.

Nu mai era nimic de făcut. Dacă mi-ar fi oferit altcineva cafea, poate aş mai fi avut putere să spun ceea ce gîndeam. Dar vezi că ceaşca asta cu cafea mi-o plătise Mouldy, şi cu fiecare înghiţitură simţeam cum mi se încălzeşte inima de dragoste pentru el. Îmi ziceam că, la urma urmei, poate n-o fi chiar aşa soi rău, că ar fi o dobitocie din partea mea să-i întorc spatele şi să-i dau peste nas, amintindu-i felul lui de viaţă. Dacă n-aveam de gînd să mă-nhăitez cu el, atunci nu trebuia să-l las să-mi facă cinste din banii pe care-i cîştiga cum îi cîştiga. Şi pe urmă, parcă în ziua aceea nu prea era primejdie să-nvîrtească ceva. Ceasul din piaţă nu arăta încă şase, dar îngrămădeala şi alergătura erau în toi. Înainte de a termina cafeaua, Mouldy zise:

— Ei, hai, daţi-i zor, fraţilor. În dimineaţa asta presimt că o să ne meargă bine. Ştii, Smiffield, tipii ăştia care pe vreme frumoasă îşi cară de obicei singuri din piaţă cumpărăturile, cînd plouă, aleargă ca nebunii după hamali.

Aşa a şi fost. De la şase la zece, vreme în care ploaia n-a contenit o clipă, n-am stat nici noi din lucru. Şi, cînd îmbulzeala s-a mai domolit şi-am avut răgaz să facem socotelile, am văzut că ne mersese de minune. Eu cîştigasem unsprezece penny, Ripston un şiling şi trei penny, iar Mouldy nouă penny şi jumătate. Cîştigînd mai mult ca Mouldy, mă simţeam în dimineaţa asta mult mai mîndru decît ieri, cînd primisem laude pentru felul cum ştiusem să şterpelesc migdalele de pe tarabă. Într-adevăr, era aşa de plăcut să joci în mînă grămada de bănuţi de aramă, cîştigaţi fiecare cu trudă şi adunaţi bănuţ cu bănuţ! Cu toate că mă udasem leoarcă şi-mi crestasem pînă la os degetul cel mare de la picior, într-un ciob de sticlă,

m-aş fi simţit mai fericit ca oricînd, dacă nu mi-ar fi venit mereu în minte chinuitoarele gînduri din timpul nopţii.

— Ce n-aş da să pot munci şi să nu... să nu fac celălalt lucru, zisei eu.

— Nu văd cine te sileşte, răspunse Mouldy. Numai că totul e foarte bine, atît timp cît capeţi de lucru. Partea proastă e că fericirea asta nu ţine mult. Trebuie să iei lucrurile aşa cum e ele. Asta-i diviza mea.

Ripston ne mărturisi că asta era şi „diviza" lui şi, tot vorbind aşa, am intrat într-un birt popular din Long Acre, unde am mîncat cu toţii pe săturate. Întrucît, scăzînd banii de cină, tot ne mai prisoseau şase gologani, Mouldy îşi dău cu părerea că n-ar fi rău să tîrguim o pereche de ghete pentru mine. Ripston n-a avut nimic împotrivă. După-amiază am dat o fugă pînă-n aleea Petticoat şi am cumpărat cu cei şase penny o pereche de botine — cam mari, e drept, dar destul de solide.

CAPITOLUL XVII

În care se-nşiră multe din cele ce mi s-au întîmplat făcînd felurite hoţii prin piaţă, pînă-ntr-o duminică seară, cînd m-am îmbolnăvit şi am dat semne de înrăutăţire

Zilele astea petrecute în piaţă semănau una cu alta ca două picături de apă. Începînd de luni dimineaţa şi pînă sîmbătă ne sculam în fiecare zi la revărsatul zorilor şi-o luam spre Covent Garden, bătînd aceleaşi drumuri în căutare de lucru şi cărînd aceleaşi poveri. Dacă treburile mergeau prost, atunci mai şterpeleam cîte ceva pe ici, pe colo, duceam prada noastră tică-

lesului bătrîn din Coal Yard, pe Drury Lane, şi ne hrăneam potrivit norocului pe care-l avusesem.

Intr-un fel, cele cinci luni petrecute ca asociat al firmei Mouldy şi compania nu m-au schimbat aproape de loc. Cititorul îşi va aminti poate că, părăsind casa părintească, plecasem în lume cu veşminte nu prea bogate. La drept vorbind, n-aveam pe mine decît nişte pantaloni, o cămaşă şi o jachetă veche şi peticită. Pantalonii şi cămaşa le mai aveam şi-acum. Numai jacheta fusese înlocuită cu un surtuc, deoarece ajunsese în ultimul hal de jerpeleală. Şi dacă vreţi să ştiţi adevărul-adevărat, deşi mare cît toate zilele, surtucul ăsta nu prea era surtuc. Oricum, însă, nu era mai prejos decît jacheta. Eram şi acum desculţ ca în ziua fugii de-acasă, pentru că botinele de şase penny se rupseseră şi se tociseră de tot, iar cîştigurile noastre zilnice erau prea mici ca să ne putem îngădui a doua oară un asemenea lux. Din cele spuse îşi poate da oricine seama cît de rare erau zilele în care se întîmpla să mai încropim unsprezece penny, ca atunci cînd tîrguisem botinele.

Mă întovărăşisem cu Mouldy şi Ripston pe la mijlocul lui mai, iar acum, cu voia cititorului, voi face un salt pînă în luna octombrie a aceluiaşi an. In afară de treburile obişnuite nu s-a mai întîmplat nimic, care ar merita să fie pomenit.

In cursul celor cinci luni ne-am dus de vreo şapte, opt ori la bîlciul din Shoreditch şi am petrecut de minune. O dată am stat la păstrare o noapte-ntreagă la secţia de poliţie, în strada Bow, bănuit fiind că aş fi furat un căţeluş. Era o potaie cenuşie, cu părul iăţos atîrnînd peste ochi. Nici prin cap nu-mi trecuse să-l fur. Se ţinuse scai după mine, într-o sîmbătă, tot dru-

mul, din piaţa Covent Garden pînă la gangurile noastre. Nu m-am îndurat să-l alung şi i-am făcut peste noapte un adăpost în camionul nostru, iar a doua zi i-am dat demîncare, cu toate că duminicile mîncam totdeauna te miri ce şi mai nimic. Duminică seara, poliţiştii au dat o raită prin ganguri şi au găsit căţeluşul în camionul nostru. Aflînd cine l-a adus acolo, m-au umflat pe loc, şi dacă n-ar fi fost Ripston, m-ar fi aruncat în închisoare, fără doar şi poate. Între mine şi Ripston se înfiripase o prietenie foarte strînsă. S-a dat peste cap să mă scape. A cercetat al cui era căţelul şi a intrat plin de îndrăzneală în casa cu pricina — o casă boierească, situată într-un parc din cartierul apusean al oraşului. Nu s-a lăsat pînă n-a fost primit înăuntru şi nu i-a povestit cucoanei toată întîmplarea cu căţeluşul, de-a fir-a-păr. În urma acestei convorbiri am scăpat cu obrazul curat, iar stăpîna căţelului, m-a răsplătit cu cinci şilingi. Două monezi de doi şilingi jumate. Niciodată de cînd eram tovarăşi nu avusesem atîţia bani la un loc. Am luat hotărîrea să petrecem cît mai bine, cu ei.

Masa de prînz am luat-o la birt — carne de viţel, slănină cu mazăre verde, şi la sfîrşit cîte o halbă mare de bere. Lucru necugetat pentru că, nefiind obişnuiţi cu băutura, ne-am ameţit pînă-ntr-atît, încît n-am găsit altceva mai bun de făcut, decît să ne urcăm pe platforma omnibusului care făcea cursa pînă la Shoreditch, cheltuind doi penny de cap. Mouldy şi Ripston fumau trabucuri de trei penny jumate bucata. După asta, lui Mouldy i s-a făcut rău şi a-nceput să verse, aşa că pe la jumătatea piesei ne-a dat afară din teatru şi a trebuit s-o-ntindem pe jos pînă acasă, prin ploaie, pentru că ne lefterisem de tot.

Într-o dimineață, cam la cinci săptămîni după ce fugisem de acasă, am întîlnit în piață un om care locuia prin preajma fundăturii noastre, o cunoștință de-a tatei. Cum m-a văzut s-a repezit la mine și abia am putut scăpa de el, strecurîndu-mă pe după un camion încărcat cu varză. Știam că uneori treburile îl mînau pe tata prin piața asta, așa că eram mereu cu ochii în patru. Tovarășii mei, cărora le descrisesem în cele mai mici amănunte înfățișarea tatei și acum știau bine cum arată, îmi săreau întotdeauna în ajutor.

În dimineața care a urmat întîlnirii cu acel cunoscut, am fost mai cu luare-aminte ca de obicei și, după cum veți vedea, pe bună dreptate. Pe la șapte, Mouldy, deși avea de cărat niște verze, stătea la pîndă. Deodată șuieră, făcîndu-ne atenți, și arătă spre doi oameni care veneau din piața de fructe.

Într-o clipă mi-am dat seama cine sînt: unul din ei era omul care fusese gata să mă-nhațe cu o zi înainte, și celălalt — tata. Era alb ca varul la față — așa se întîmpla întotdeauna, cînd era stăpînit de furie — și ținea sub braț un bici de mînat măgarii. Cum el nu avea măgar, bănuiesc că împrumutase biciul de la un prieten, anume pentru mine. Mi s-a părut că nu mai aveam nici o scăpare. Și cînd, ascuns în spatele lui Ripston, i-am privit din nou fața albă de furie, au început să-mi tremure genunchii și să-mi clănțăne dinții.

— Rip, o să mă prindă! Nu mai scap din mîinile lui! Oh, ajută-mă, Rip. Uită-te numai ce mutră are! Uite ce bici ține în mînă!

Fără să-mi răspundă, Ripston se dădu îndărăt și-mi făcu semn cu cotul să merg și eu de-a-ndăratelea, în spatele lui. Mergînd astfel, ne-am apropiat de o gră-

madă mare de coşuri pentru agrişe. Ne-am furişat după grămada asta şi Ripston, dînd repede la o parte cîteva coşuri, îmi făcu semn să mă ghemuiesc în locul rămas gol. Apoi puse coşurile la loc unul peste altul, iar el se aşeză pe unul ceva mai încolo.

Abia intrasem în ascunzătoare, chircit, cu genunchii la gură, că am şi auzit glasul tatei :

— Dacă-l prind acum, nu mai scapă el cîte zile-o avea ! Ia stai puţin ! Să-l întrebăm pe băiatul ăsta dacă nu l-a văzut cumva. Şi ăsta pare să fie tot de teapa lui.

Zicînd acestea, veni drept la Ripston, care curăţa liniştit un morcov şi muşca din el.

— Ascultă, măi fîrtate, — începu tata, — nu cumva ai zărit învîrtindu-se prin piaţa asta azi dimineaţă un copilandru îmbrăcat într-o jachetă şi nişte pantaloni de catifea cu dungi ? Un băiat, uite, cam aşa de mare.

Ca să arate cît eram de mare, tata atinse cu mîna grămadă de coşuri, la o palmă deasupra capului meu. Eu vedeam tot ce se petrece, prin ochiurile împletiturii.

— Un băiat cu faţa blîndă, fără şapcă şi cu părul netuns, mai adăugă tata.

— Cum îi zice ? întrebă scurt Ripston, mestecînd înainte morcovul.

— Jim.

— Şi cîţi ani să aibă ? mai întrebă Ripston.

— Şapte-mpliniţi. Merge pe opt, răspunse prietenul tatălui meu.

— Merge pe opt ? repetă Ripston gînditor şi scărpinîndu-se după ureche cu bucata de morcov. Şi zici că-l cheamă Jim ?

— Da. Jim Ballisat, așa-l cheamă, n-ar mai ajunge! zise tata înciudat.

— Aa, Jim Ballisat! răspunse Ripston, luminîndu-se deodată. Acuma știu de cine-i vorba. Abia cînd i-ai rostit numele întreg mi-am dat seama. Noi îi zicem Rouser și de-aici vine toată încurcătura. Înțelegi, domnule, cum stă chestia?

— Da, bine, dar unde-i acum? Ține-mă doamne! Aș da și un penny numai să-mi pice în palmă! După cîte văd, știi cum îl cheamă și-l cunoști bine. Unde-l găsesc?

— Stătea pe la Crucea Vacii, nu?

— Da, da. El e. Spune-mi de unde să-l iau?

— Taică-su era fructar sau așa ceva?

— Chiar așa. Mare ești doamne! Ei, dar unde-l găsesc?

— Taică-su e un tip dat dracului, nu-i așa? Îl ardea pe Jim cu cureaua, de-i săreau ochii, nu?

— Așa a zis el, ha? Lua-l-ar moartea de pușlama! Auzi? Asta drept mulțumire pentru toate cîte am făcut!

— Maică-sa vitregă e o zgripțuroaică turbată, care-l înfundă cu minciuni și bea de stinge și care... Dom'le, te rog nu te lua de mine! Nu spun decît ce-am auzit de la el.

— Unde-i acuma, urlă tata, înhățîndu-l pe Ripston de guler și zgîlțîindu-l așa de tare, că grămada de coșuri era mai-mai să se răstoarne.

— Dă-mi drumul, dacă vrei să-ți spun! Dă-mi drumul odată!

După felul cum vorbea, îmi venea să cred că avea într-adevăr de gînd să mă dea de gol.

— Ei, zi odată! spuse tata.

— Mă rog, dacă ţii morţiş să ştii, atunci află că s-a dus să lucreze la încărcatul vapoarelor.

— Unde? Cînd a plecat? întrebă tata.

— Nu ştiu unde s-a dus şi nici nu mă priveşte, răspunse Ripston morocănos. Ştiu numai atîta, că ieri după-masă s-a întîlnit c-un pretin de-al meu, şi ăla l-a întrebat: Ce mai nou, măi Rouser? Ce cauţi tu pe-aici, pe podul Westminster? Nu mai merg treburile-n piaţă? Şi Rouser i-a răspuns: Nu mai am ce căuta prin piaţă. Bătrînul e pe urmele mele, aşa că o-ntind. Unde o-ntinzi? l-a mai întrebat ălălalt. Apăi, — zice Rouser, — mă cunosc c-un barcagiu de la şlepurile din Wan'sworth şi mă duc cu el, să lucrez la-ncărcatul vapoarelor. Ei, acum ştii tot atît cît şi mine, încheie Ripston.

Tata, care luase drept bun tot ce-i spusese el, strigă:

— Păcătosul! Şi n-a spus cînd se-ntoarce?

— Alte amănunte nu ştiu, dar nu m-aş mira să nu se mai întoarcă niciodată.

— Şi de ce, mă rog, nu te-ai mira?

— Pen-că vorbea toată ziua că vrea să plece pe mare, — îl lămuri Ripston, — şi dacă ajunge pe Tamisa şi vede vapoarele şi toate chestiile alea, atunci s-a zis! Îşi ia valea.

— Aha, asta-i povestea? spuse tata dezamăgit şi-şi puse biciul subsuoară. Hai, Jack, să mergem! Ce rost mai are să-l căutăm? Să ştii, măi Jack, că de cînd te-a zărit ieri p-aici, şi-a luat lumea-n cap.

Zicînd acestea, tata s-a întors şi a plecat împreună cu prietenul său, spre marea mea bucurie. Mincinosul de Ripston, care rîdea să moară de gluma ce-o făcuse, mă ajută să ies din ascunzătoare.

După întîmplarea asta, n-am mai dat niciodată ochii cu tata sau cu prietenul său, cît am mai hoinărit prin piața Covent Garden.

În ultima duminică a lunii octombrie din anul în care i-am cunoscut pe Mouldy și Ripston, m-am îmbolnăvit. Deși mă țineam pe picioare și nu mă plîngeam, de vreo cîteva săptămîni încoace nu mă simțeam de loc în apele mele. La urma urmei, dacă mă gîndesc la viața pe care-o duceam, nici nu era lucru de mirare. S-a întîmplat ca vara aceea să fie peste măsură de ploioasă, și uneori, timp de mai multe zile în șir, rămîneam cu hainele ude sau jilave pe mine, căci n-aveam cum să le-ntind la uscat și nu puteam să mă dezbrac nici măcar noaptea. În ultima vreme mă supăra rău gîtul și aveam junghiuri la umăr. Odată, un dinte m-a chinuit cumplit două săptămîni încheiate... A fost ceva îngrozitor. Cînd te-ndeamnă foamea, nu e de lepădat un morcov crud sau chiar un cotor zemos de varză. Dar în cele două săptămîni de chin, gura care-mi zvîcnea toată nu primea asemenea mîncăruri uscate și tari. N-aveam încotro și trebuia să aștept pînă cînd un vînt norocos ne-ar mîna spre brutărie sau plăcintărie. Toată noaptea mă perpeleam de durere, ghemuit într-un colț al camionului, spre marele necaz al tovarășilor mei, care, așa cum se va vedea în curînd, nu erau lipsiți de inimă pentru bolnavii adevărați, dar nu puteau să-nțeleagă, în ruptul capului, de ce era nevoie să fac atîta tămbălău pentru un nenorocit de dinte. În cele din urmă, un lăutar bătrîn care umbla cu scripca pe ulițe, adăpostit și el în gangurile acelea întunecoase, s-a îndurat de mine și mi-a scos dintele cu pricina, legîndu-l cu o bucățică de maț de oaie și smulgîndu-mi-l din gură.

Părea că norocul ne-ntorsese spatele. Nici de lucru nu mai găseam și nici altfel nu mai ieșea nimic. Nu trecea o zi fără ca unul dintre noi să nu fie atins de bățul vătafului sau izbit de piciorul vreunui zarzavagiu. Și n-ar fi fost nimic dacă primeai un picior în spate, prin împrejurimile terasei Adelphi ; negustorii purtau pe-acolo botine ușoare și uneori chiar papuci de casă. În piață, însă, unde se învîrteau carele și căruțele încărcate cu mărfuri, negustorii purtau ciubote țintuite sau cizme țărănești, așa că, dacă unul d-ăștia te pocnea cu piciorul, nu era jucărie. Odată, unul l-a izbit pe Mouldy așa de rău cu piciorul în spate, că trei zile în șir abia a fost în stare să se tîrască de ici-colo.

Toată lumea era pornită împotriva noastră ; negustorii, vătafii, vînzătorii — într-un cuvînt, toți. Nici nu mai așteptau să ne prindă asupra faptului. Cum dădeau cu ochii de noi, se năpusteau cu pumnii și cu picioarele. De foame ne sălbăticisem într-așa hal, că eram în stare să facem orice.

Toată după-amiaza stătusem tăcut și mohorît, dar nimeni nu mă luase în seamă. Lumea gangurilor era întotdeauna mohorîtă duminica. În zilele de lucru aveai voie să umbli în zdrențe și să-ți cîștigi pîinea cum te-o tăia capul, duminica, însă, poliția și paznicii care măsurau terasa te opreau să faci așa ceva.

— Cară-te de-aici ! Mișcă-te, spînzuratule ! strigau ei.

Ușor de zis, dar unde să pleci sau să te miști — adică să te muți în altă parte — cînd n-aveai adăpost ? Mai dormeau unii și pe la azilul de noapte. Dar după ce plecau dimineața, se închidea ușa în urma lor și pînă seara nu se mai deschidea.

Şi din pricina aceasta, şi din alte pricini, pe care nu face să le mai înşir, în fiecare duminică lăsată de dumnezeu era o îngrămădeală nemaipomenită în ganguri. Oamenii nu erau toţi de soi — mai bine-zis erau de două soiuri — şi dacă nu te dădeai bine fie pe lîngă unii, fie pe lîngă ceilalţi, te simţeai în ganguri tot aşa de stingher de parcă ai fi fost singur. Unii erau nenorociţii părăsiţi de soartă care-şi căutau aici un adăpost unde să-şi petreacă ziua. Bărbaţii trîndăveau, fumînd chiştoace de ţigări de foi, pe care le împuşcaseră pe străzi dimineaţa, în vreme ce femeile se strîngeau laolaltă, cîte două sau trei, şi moţăiau sau sporovăiau pe şoptite.

În ce priveşte celălalt soi de oameni, bărbaţii şi femeile arătau fără-ndoială mai multă bună dispoziţie, dar erau mai pociţi şi mai cruzi la înfăţişare, fiind bandiţi şi răufăcători de teapa cea mai joasă. Jucau cărţi toată ziulica, înjurau de toţi sfinţii şi părinţii şi petreceau pe socoteala celor neajutoraţi şi pricăjiţi, necăjindu-i în fel şi chip.

Nici eu, nici Ripston şi nici Mouldy n-am avut vreodată de-a face cu asemenea tîlhari şi sînt fericit că o pot spune. Duminica după-amiază, cînd era frumos afară şi fluxul era bun, porneam tustrei la plimbare pe malul Tamisei, unde poliţiştii nu ne ziceau nimic. Seara ne întorceam devreme în camionul nostru. Camionul ăsta era al unui zarzavagiu din Bedfordbury şi căruţaşul ne dăduse voie să ne aciuăm în el. Întinşi în camion, ne omoram timpul îndrugînd verzi şi uscate, pînă ne prindea somnul.

Întocmai aşa s-au petrecut lucrurile şi-n duminica în care am căzut bolnav. Mouldy şi Ripston plecaseră ca deobicei după-masă. Eu însă n-avusesem chef să mă

duc cu ei; rămăsesem să-i aştept în camion, pînă se-ntorc.

Cu o seară înainte pusesem mîna pe ceva părăluţe, aşa că acum ne potolisem foamea cu o jumătate de pîine şi puţină melasă. Mai bine zis, şi-o potoliseră ei, pentru că doar Ripston şi Mouldy mîncaseră. Mie nu-mi făcea cu ochiul nici pîinea, nici melasa. La drept vorbind, nu mai pusesem nimic în gură de sîmbătă de la prînz. Mă treceau fiori, cînd calzi, cînd reci. Mi se uscase limba în gură și ochii-mi erau săgetaţi de o durere arzătoare. Mă mai duruse capul şi altă dată, dar nu ca acuma. Parcă-mi zvîcneau niște ciocane în creier. Din fericire, mai rămăsese în camion de cu seară un braţ de paie și, arătîndu-mi o grijă deosebită, la care nu te-ai fi aşteptat din partea lor, tovarășii mei le lăsaseră pe toate numai pentru mine. Dar asta nu-mi prea ţinea de cald. Degeaba tot înfoiam paiele şi le tot aşezam. Cînd mă-ntindeam să mă culc, îmi simţeam capul ca un bolovan așezat pe o piatră.

Mai tîrziu mi s-a făcut rău de-a binelea. Era rîndul meu să stau „pernă" în seara aceea. Dar Ripston, milos din fire, s-a oferit să-mi ţină el locul. Întrecîndu-se în bunăvoinţă, Mouldy mă sili să mă sprijin de trupul lui Ripston, acolo unde era mai moale, cu toate că era rîndul lui să-şi aleagă locul cel mai bun, de vreme ce stătuse „pernă" o seară înainte. Ba chiar s-au culcat cu un ceas mai devreme ca de obicei, ca să pot eu să mă odihnesc mai mult.

Deşi băieţii s-au străduit să-mi facă un culcuş cît mai moale, lăsîndu-mi mie toate paiele, eu mă simţeam din ce în ce mai prost. Ca și-n timpul zilei, mă treceau fiori, cînd calzi, cînd reci, pleoapele-mi atîrnau grele ca plumbul, şi ochii îmi ardeau. Limba mi se uscase ca iasca. Răsuflam scurt şi greu.

CAPITOLUL XVIII

În care îmi iau rămas bun de la tovarășii mei și de la gangurile întunecoase, fiind transportat la azil pentru a mă vindeca de „fierbințeală"

Vedeam bine că Mouldy și Ripston erau tot mai îngrijorați de starea mea, cu fiecare clipă ce trecea.

— Poate c-o fi numai o răceală, șopti Ripston. Nu-i așa, Mouldy, că atunci cînd răcești zdravăn, ți-e rău de tot?

Mouldy nu răspunse decît:

— Eh!

— A răcit, Mouldy, nu? Tu ce crezi?

— E ceva, în tot cazul! răspunse Mouldy, fără să spună ce anume și vorbind atît de încet, că abia-i auzeam șoapta.

— Dacă nu se face bine pînă mîine dimineață, trebuie să-i aducem vreo doctorie, ceva, zise Ripston.

— Da.

— Ce zici, Mouldy, am auzit că prișnițele cu muștar fac bine cînd ți-e prins coșul pieptului, nu-i așa?

— Da, așa cred și eu.

— Mi-aduc aminte că mi-a pus și mie odată prișnițe de-astea cînd eram mic. Oare cît muștar i-ar trebui? Crezi că de-un gologan ar ajunge? Nu e prea lat la piept.

Destul de ciudat, dar Mouldy nu prea lua în seamă ce-i spunea tovarășul lui. Ba nici nu i-a răspuns la întrebare. După un scurt răstimp, Ripston vorbi iar.

— ...Parcă îi hîrîie tot mai rău în piept și răsuflă greu. Ție, Mouldy, nu ți se pare? Poate că niște hapuri i-ar prinde mai bine decît muștarul, tu ce zici? Numai că hapurile au niște nume trăsnite și nici nu știi cum să le ceri.

— Eu aş cere de un gologan hapuri — şi-atîta tot.

— Ei, şi dacă tipul din dosul tejghelei te întreaba: „Ce fel de hapuri doreşti, tinere“?

Mouldy stătu puţin pe gînduri.

— Aş cere o curăţenie, zise el.

— Atunci ne-am înţeles, adăugă Ripston. Cu primii gologani pe care punem mîna mîine dimineaţa, luăm hapuri pentru Smiffield. Ce zici, Mouldy?

Mouldy nu zise nimic şi o vreme tacură amîndoi. Se pare că tăcerea lui Mouldy, cît şi faptul că pînă atunci răspunsese cam în silă, l-au făcut bănuitor pe Ripston.

— Mouldy! strigă el deodată. Dacă nu e răceală, atunci ce-ar putea să aibă Smiffield?

— Dar cine zice că nu e răceală? De unde să ştiu eu mai bine ca tine ce are? răspunse Mouldy morocănos.

— Ei, ştii tu, Mouldy, că doar ai fost în spital şi ai văzut bolind acolo mulţi tipi, o întoarse Ripston. Nu-ţi mai aduci aminte dacă vreunul dădea aceleaşi semne de boală ca el?

— Ssst! Vino-ncoace şi scoate capul afară, că poate, cine ştie, nu doarme şi-o să se sperie.

S-au ridicat amîndoi pe nesimţite şi şi-au săltat capetele peste marginea camionului. Dar în seara aceea, nu ştiu cum se făcea că aveam auzul neobişnuit de ascuţit. Tot ce vorbeau ei îmi suna în urechi atît de desluşit, de parcă s-ar fi aplecat anume asupra mea, ca să-i aud mai bine.

— Rip, tu eşti vacinat?

— Da, se vede şi urma. Dar ce legătură are cu Smiffield?

— Ştii, Rip, eu n-am fost vacinat niciodată, aşa că pînă dimineaţă o să mă trag în capătul celălalt al ca-

mionului. Tu n-ai nimic, frate, şi poţi să dormi lîngă el, dacă vrei. Dacă eşti vacinat, nu se mai ia.

— Ce să se ia ?

— Cum ce ? Fierbinţeala. Asta are Smiffield, şi eu n-am poftă să mă molipsesc, răspunse apăsat Mouldy.

— Şi atunci moare ? Zi, Mouldy, moare ?

— Mă tem că da.

— Dintr-o dată, Mouldy ? Moare dintr-o dată ?

— Nu chiar dintr-o dată, sau cel puţin ăia de am văzut eu, n-au murit pe loc, şopti Mouldy. Le mai face tot felul de socoteli înainte să moară de fierbinţeală. Îi rade-n cap şi alte chestii d-astea.

— Da' de ce ? întrebă Ripston cu spaimă-n glas.

— Pentru că se scrîntesc la cap şi-şi smulg părul, dacă nu-i rade, răspunse Mouldy.

— Vai de mine ! Şi cum, bietul Smiffield o să moară ? zise Ripston după un răstimp de tăcere. Bietul Smiff !

Nu-mi venea să-mi cred urechilor, dar ăsta era totuşi adevărul — Ripston plîngea.

Eu nu eram de loc înspăimîntat, ba nici măcar uimit că-l auzeam pe Mouldy vorbind de fierbinţeală. Şi doar liniştea mea nu izvora din neştiinţă. Mă simţeam foarte bolnav — şi cum fierbinţeala era cea mai grea boală de care auzisem, părea că într-adevăr ăsta era răul de care sufeream. „Fierbinţeala" era un lucru obişnuit în fundătura Craţiţei. Nimeni nu-i zicea altfel decît „fierbinţeală", şi odată cuibărită în fundătura noastră, veneau negreşit zile mănoase pentru domnul Crowl. Dar, cu toate că mi se-ntipărise-n minte că boala mea îi ucidea de obicei pe cei pe care-i lovea, şi cu toate că prin faţa ochilor îmi trecu ca o nălucire înspăimîntătoare cintezoiul cu gura căscată şi cu sîrmele înfipte în trup, nu-mi era de loc frică.

Nu voiam nimic altceva decît să fiu lăsat în pace — să nu mă mişte nimeni din loc, să nu mă atingă şi să nu-mi vorbească nimeni. M-am bucurat cînd Ripston şi Mouldy s-au mutat în celălalt capat al camionului.

Ghemuindu-se unul într-altul, băieţii şuşoteau mereu între ei, dar, deşi mi-am ciulit urechile, n-am mai auzit ce-şi spuneau. De altfel nici nu-mi mai păsa. Zumzetul glasurilor lor îmi ajungea la urechi o dată cu hărmălaia, rîsul, răcnetele şi înjurăturile băieţilor care jucau rişca sau cărţi. Auzeam tropăituri înfundate, scîrţîitul scîndurilor de la căruţe şi zornăitul lanţurilor cînd cineva se cocoţa sus, la adăpost. Cu timpul, însă, aceste zgomote se împuţinară şi se răriră, pînă cînd încetară cu totul. Dar prietenii mei nu se culcaseră : şopteau mai departe. Asta m-a bucurat foarte mult, pentru că de vreo jumătate de ceas încoace mi-era grozav de sete şi tare aş fi vrut să beau o înghiţitură de apă. L-am strigat pe Mouldy :

— Mouldy, dormi ?

— Nu, băiete, nici gînd să dormim !

— Mouldy, n-ai putea să-mi dai puţină apă ?

— Ei, iaca ! se plînse Ripston. Mare fraier eşti, Mouldy ! De ce l-ai stîrnit ? Degeaba ţi-am făcut semn cu cotul să te prefaci că dormi.

— Vrei apă, Smiffy ? Dar cum să-ţi aduc, măi băiete ? zise Mouldy cu glas blînd. De unde s-o iau ?

— N-ai vrea să te duci la cişmeaua de pe strada Strand, Mouldy ? Adu-mi puţină, măcar o picăturică, zău !

— Pînă la cişmea m-aş duce eu, dragă Smiffy, dar ce folos ! În ce vrei s-o aduc ? N-am niciun ciob, nimic. Stai liniştit pînă dimineaţa — pînă pe la cinci,

cînd vin căruţaşii să-şi scoată caii. Atunci o să ai atîta apă, că n-o s-o poţi bea.

— Cît o fi ceasul ?

— Aproape de unu. Nu, Ripston, tu ce zici ?

— Cam aşa ceva. La unu începe fluxul şi parcă se şi aude izbind în perete! Tu n-auzi nimic, Smiffield ?

Mi-era o sete cumplită şi, ascultînd, parcă auzeam şi eu zgomotul plin al apei care creştea şi izbea în temelia zidului. Era un zgomot plăcut. Nici nu-mi trecea prin gînd că fluviul avea noaptea cu totul altă înfăţişare, că era întunecat, murdar, respingător. Auzeam plescăitul valurilor şi în mintea mea cuprinsă de arşiţă întrezăream numai înfăţişarea lui din zorii primei zile, cînd mă deşteptasem în ganguri — apa cu mii de vălurele scînteind în bătaia soarelui, pe care pluteau alene şlepurile încărcate cu fîn. Un gînd mi se-nfipse în minte : să cobor pînă la mal şi să beau. La urma urmei, de ce nu ? Ştiam pe unde s-o apuc şi n-aveam nevoie nici de cană, nici de urcior. Puteam să mă întind peste bolovanii cheiului, să-mi aplec capul şi să beau, să beau după pofta inimii.

M-am sculat şi am încercat să mă agăţ de peretele camionului. Bezna era atît de adîncă, încît tovarăşii mei n-aveau cum să mă vadă. M-au auzit însă, şi cînd să trec piciorul dincolo, Ripston m-a apucat de celălalt picior şi m-a tras de el cu toată puterea.

— Ce faci, Smiffield ! strigă el, speriat şi gata să izbucnească în plîns. Hei, măi frate-miu ! Unde-o porniseşi ?

— Să beau apă.

— De unde ? Oh, ce blestem şi cu tine, Mouldy, că nu eşti vacinat ! strigă bietul Ripston. Vino şi

prinde-l, te rog, vino, fii bun! Nu-i nicăieri apă, măi Smiffy!

— Ba este, răspunsei eu, zbătîndu-mă să scap din mîinile lui Ripston. Chiar tu ai zis. Ai zis că a-nceput fluxul. Mă duc pîn' la fluviu.

— Ba n-ai să te duci! scînci Ripston, trăgîndu-mă din răsputeri de picior. Tu nu după apă te duci! Vrei să te-neci. Ți-ai pierdut mințile, așa cum zicea Mouldy că o să ți se întîmple. Vrei acum să te arunci în apă. Așa-i? Hai, vino odată, Mouldy! Apucă-l de braț! Prinde-l cu o bucată din haina mea, dacă ți-e frică! Numai vino odată și ajută-mă să-l culc la loc!

Dar Mouldy nu se lăsa urnit. Îl ținea pe loc fie gîndul că nu era vaccinat, fie teama că înnebunisem și o să-i fac vreun rău, o să-l mușc. În orice caz, nu se clinti de pe fundul camionului. Îmi vorbi de-acolo:

— Ce vrei să faci, măi Smiffield? Vrei să-i scoli pe toți în picioare și să ne pui rău cu toată lumea? Vrei să vină gealații, să-și bage nasul peste tot, pînă și-n camionul nostru, ca să vadă ce s-a întîmplat?

— Vreau numai puțină apă, Mouldy.

— Ei, și cine-a zis că nu-ți dă? Sau, mă rog, chiar dacă am spus-o, ce-are a face, măi Smiffield? Uite ma duc sà-ți aduc. Tu întinde-te, fă așa cum ți-a spus Ripston, și eu mă duc chiar acum după apă.

— În ce i-o aduci? strigă Ripston după el.

— M-am gîndit eu, las' pe mine! Stai liniștit, Smiffield, am să-ți aduc să bei din șapca mea. Ai numai puțină răbdare.

M-am învoit. După asta m-am gîndit de multe ori că Mouldy și Ripston fuseseră convinși atunci că eram pe cale să fac un lucru înfiorător. În sinea lor

cred că i-au mulțumit bunului dumnezeu cînd au văzut că mă-nduplecaseră să nu mă mai duc la rîu. Ținînd seamă că dogoream ca o plită încinsă, vîntul rece care bătea dinspre apă mi-ar fi pricinuit moartea, tot atît de sigur ca și înecul.

Și pe urmă se prea poate ca, bîjbîind prin întuneric, să fi căzut în apă. Și atunci gata, se isprăvea cu mine! Cînd apa vine mare se face așa de adîncă, acolo sub zid, că m-aș fi înecat, chiar de-aș fi fost înalt de doi stînjeni, dar'mite numai de doi coți, cum eram. Așa că, stînd și judecînd dacă mă mai aflu astăzi printre cei vii, trebuie să le mulțumesc micilor mei tovarăși, celor doi bieți zdrențăroși.

Mouldy s-a ținut de cuvînt. M-am întins pe mîna de paie, iar el și-a luat șapca pe care mi-o pusese la căpătîi și peste o clipă l-am auzit îndreptîndu-se spre rîu. Aveai de mers o bucată bună chiar ziua-n amiaza mare sau chiar atunci cînd îți luminai drumul cu luminarea și erai ferit să te împiedici de tot soiul de lucruri, dar'mite pe întunericul ăsta gros ca smoala cînd drumul se lungea de două ori pe-atît și primejdiile te pîndeau la fiecare pas. Carele și harabalele răsăreau de pretutindeni unde nici nu te așteptai, și oricînd te puteai împiedica de-un șleau sau de o roată, tocmai acolo unde credeai că locul e gol. Mouldy a avut totuși norocul să treacă fără prea multe opinteli. Și după cîte zicea Ripston, în mai puțin de trei minute (mie mi s-au părut douăzeci — într-atîta eram de însetat) l-am auzit apropiindu-se cu pași din ce în ce mai repezi, ca nu cumva apa cărată în șapcă să se scurgă toată pînă cînd o ajunge la camion.

În orice caz, a izbutit de minune; șapca, deși veche, n-avea încă găuri și era așa de soioasă, încît

ţinea apa-n ea ca într-un vas smălţuit. Cînd i-a trecut-o lui Ripston peste marginea camionului, mai era cred cam o jumătate de litru de apă înăuntru. Am băut-o toată din patru-cinci sorbituri lungi. Apoi, culcîndu-mă iar pe spate, am căzut într-un somn chinuit şi plin de vise. Se făcea că rătăcesc printr-o ţară străină, pierdut în mulţime. Visul a ţinut pînă m-a trezit Ripston, smucindu-mă de umăr și spunîndu-mi că trebuie să cobor, pentru că tocmai venea căruţaşul să scoată caii din grajd.

Am încercat să-i fac pe voie, dar n-am fost în stare. Cu chiu cu vai m-am ridicat în capul oaselor, dar cînd am încercat să mă sprijin pe picioare, mi-am simţit genunchii tremurînd ca piftia şi am căzut la loc, julindu-mi coatele.

— Ei, hai, vrăbioilor, zise căruţaşul, pogorîţi-vă ! Hai, că n-am vreme de pierdut !

— Domnule, te rog, e unul aici care nu se poate da jos, zise Mouldy, care se ţinea departe de mine, privindu-mă printre zăbrelele din spatele camionului.

— Ce naiba tot îndrugi acolo ? întrebă căruţaşul, închizînd uşa grajdului şi îndreptîndu-se repede spre noi, cu felinarul aprins. Dacă s-a urcat, cum dracu nu se poate da jos ?

— Se plînge că i-s picioarele moi, domnule, că nu-l mai ţin de loc, zise Ripston rugător. Te rog frumos, domnule, fii aşa de bun şi saltă-l un pic.

— Am să-l salt eu acuşica, de o să mă ţină minte cîte zile o avea ! Aşa să ştii !

Şi căruţaşul care vorbise atît de aspru, sări în camion cu felinarul în mînă.

— Hai, ieşi afară, javră puturoasă, zise el. Dar n-apucă să sfîrşească : lumina felinarului căzu pe

fața mea, și felul lui de-a vorbi se schimbă dintr-o dată.

— Doamne sfinte, măi băiatule! strigă el. Dar de cînd a-nceput asta?

— A început de ieri după-masă, răspunse Ripston. N-am știut, domnule, că e bolnav în halul ăsta; era întuneric și nu-l puteam vedea la față.

— Știe careva dintre voi pe unde șade?

Noi nu tăinuisem nimic unul altuia. Fiecare știa unde era casa celuilalt și totodată cunoștea în amănunt pricinile pentru care o părăsise. Dar eram legați prin cele mai grozave jurăminte să nu ne dăm de gol, fie ce-o fi. Totuși, se pare că în mintea lui Mouldy încolțise gîndul că starea-n care mă aflam îi dădea dreptul să se abată de la vechea hotărîre. La întrebarea căruțașului, el mă privi întrebător, dar căutătura pe care i-am aruncat-o l-a făcut să-mi înțeleagă gîndul, fără întîrziere.

— Aici șade, răspunse Mouldy.

— Bine, bine, dar de unde a venit?

— Aici stă, aici mănîncă, aici doarme. E ca noi doi și ca toți ăilalți de-aici, zise Mouldy fără șovăire.

— Știu eu asta, dar unde-i casa lui, unde stă maică-sa și taică-su? Spune!

— N-are nici o casă, nu l-am auzit niciodată vorbind de așa ceva. Poate știi tu, ceva, Ripston?

— Aș, de unde! răspunse tovarășul său. Pe deasupra, n-are nici mamă, nici tată. E orfan, săracul, n-are pe nimeni.

— Bietul de el! Pui de bogdaproste! zise căruțașul, privindu-mă cu milă. În tot cazul, dacă-l lăsăm aici, moare fără doar și poate. Ba, după cîte văd eu, e pe jumătate mort.

— Da' nişte hapuri nu i-ar face bine, dom'le? întrebă Ripston îngrijorat. O curăţenie zdravănă sau aşa ceva? Fii bun şi împrumută-ne un penny, să i le cumpărăm. Pînă la prînz ţi-l dăm înapoi.

— Prostii! Nu-i mai ajută la nimic hapurile. Acuma degeaba le mai ia, îi tăie vorba căruţaşul, plin de omenie. Bineînţeles că nu-i treaba mea să mă amestec, dar n-aş avea inima să-l las să zacă aici. Nu vrei să te duc la azil, micuţule?

Putea să mă ducă oriunde, numai în fundătura Cratiţei nu. Eram prea slăbit ca să mai vorbesc, aşa că la întrebarea căruţaşului am dat din cap a încuviinţare.

— Fac prinsoare că ăia de la azil au să mă ocărască pentru osteneala mea, grăi el mai departe. Dar nu-i nimic. De primit, tot o să te primească.

Apoi, luînd caii de dîrlogi, îi trase afară din ganguri. Eu şedeam tot întins în căruţă, iar Ripston stătea lîngă mine.

Mouldy, temîndu-se ca şi înainte să nu se molipsească de „fierbinţeală“, nu m-a părăsit totuşi fără să-şi ia rămas bun. L-am auzit ridicîndu-se pe scîndura de la spatele camionului, şi uitîndu-mă într-acolo, i-am văzut printre zăbrele faţa murdară şi întristată. Mi-a aruncat o privire plină de milă şi compătimire.

— La revedere, Smiffield! spuse el. Şi adresîndu-se căruţaşului: Domnule, vezi că e învelit cu haina mea. Spune-le acolo la azil, să aibă grijă de ea, pînă iese. Domnul să te aibă în pază, Smiff, băiete! Fruntea sus, şmechere!

Şi deodată nu l-am mai văzut.

Ripston a rămas în camion pînă am ieşit din ganguri, înspre Hungerford. Apoi mi-a strîns mîna în-

fierbîntată și m-a privit cu buzele strînse, dînd scurt din cap a îmbărbătare. M-a acoperit bine cu țoala calului și, sărind apoi fără o vorbă prin spatele camionului, s-a pierdut și el în întuneric.

CAPITOLUL XIX

În care, cu ajutorul doctorului Flinders, izbutesc să trag pe sfoară moartea și părăsesc azilul cu mult mai puțină pompă decît la intrare

Bunul nostru prieten, căruțașul, nu greșise prea mult cînd ne spusese că amestecul său în toată afacerea asta n-o să fie privit cu ochi buni de conducătorii azilului.

A fost întîmpinat cu împotrivire, chiar de la poartă. Portarul i-a spus că nu poate primi pe nimeni fără poruncă de la mai marii lui și că cel mai bun lucru, pe care l-ar putea face, ar fi să mă ducă înapoi de unde mă luase. Totodată ne-a arătat pe șleau că nu crede o vorbă din toată povestea pe care i-o îndruga și că, după părerea lui, eu n-aș fi decît băiatul căruțașului de care încerca să scape în acest chip.

Ațițat de vorbele lui, ocrotitorul meu l-a făcut să priceapă că era hotărît să mă lase acolo, pe treptele azilului, și să plece să-și vadă de treabă. Dar polițistul care făcea de pază se împotrivi, amenințîndu-l că dacă îndrăznește să mă părăsească, așa cum zisese, se vedea nevoit să-l ducă la poliție, oprindu-i camionul cu cai cu tot.

După o jumătate de ceas de ciorovăială s-a ivit mai marele azilului și a început să-l copleșească pe căruțaș cu întrebări, care de care mai năstrușnice.

Oare eu ţineam de parohia aceea ? Căruţaşul m-adusese acolo pe contul lui sau la porunca stăpînului, a cărui firmă era înscrisă pe camion ?

Ocrotitorul meu i-a adus şefului la cunoştinţă că nu mă cărase acolo pe contul nimănui, ci doar îndemnat de simţul omeniei. Îi dădu apoi toate amănuntele pe care le ştia, povestindu-i că noaptea camionul îşi făcea veacul în gangurile întunecoase de la Adelphi şi că, după ştirea lui, dormeam în camionul ăsta de luni de zile. Aceste lămuriri însă, în loc să limpezească lucrurile, mai rău le-au încurcat.

Şeful azilului începu să îndruge că, din moment ce ocupam camionul unui proprietar de căruţe şi domiciliam în el, era ca şi cum aş fi închiriat casa proprietarului respectiv. Prin urmare aveam tot dreptul să stau în azilul parohiei în care locuia stăpînul şi unde plătea totodată impozitul pentru ajutorarea săracilor. Mai spuse că orice acte făcute de servitor cad în sarcina stăpînului, şi, în consecinţă, eu aş putea fi primit în azil, numai dacă stăpînul căruţelor din Bedfordbury se obligă să plătească întreţinerea mea.

— Foarte bine, — zise căruţaşul, cu totul zăpăcit, — atunci o să-l iau să-l duc înapoi în gangurile alea întunecoase şi o să-l las acolo, într-un colţ, să piară.

La auzul acestor vorbe, mulţimea care se strînsese se repezi la căruţaş, strigîndu-i că e un om fără suflet, iar poliţistul începu să-l îmbrîncească. Norocul meu a fost că a trecut tocmai atunci pe acolo doctorul parohiei. Şi astfel lucrurile s-au limpezit, pentru că doctorul i-a poruncit să tragă camionul în curtea azilului.

Căruțașul a întîrziat acolo două ceasuri bune, cu toate că spusese, în auzul tuturor, că la șapte jumătate are de cărat niște mobilă de pe calea Whitechapel și chiria camionului îl costă doi șilingi jumate pe oră. Au trimis să-l cheme pe stăpînul camionului și pe unul din sfetnicii parohiei, după care m-au dat jos din camion, m-au dus în azil, m-au dezbrăcat, m-au spălat și m-au așezat în pat.

Acolo am și rămas. Toată lumea zicea că eram rău bolnav. Și cred că așa și era. Eu însă nu mă simțeam prea rău. „Fierbințeala" nu mă durea. Patul era curat și moale, doctoriile nu erau din cale-afară de grețoase, iar grișul și ciorba de berbec mi se păreau de-a dreptul minunate. Și totuși, toată lumea părea tristă. Chiar și doctorul se arăta îngrijorat. Umblau cu toții în vîrful picioarelor pe lîngă patul meu, vorbeau încet și blînd, ca și cum li s-ar fi rupt inima că zăceam în pat, țintuit de boală. Pe cuvîntul meu, de multe ori mă gîndeam că trebuie să fie vreo greșeală la mijloc, că răul de care sufeream nu era fierbințeala aceea cumplită, despre care toți vorbeau cu atîta spaimă în glas. Și această bănuială era însoțită de teama ca nu cumva într-o bună zi să se descopere că n-am mare lucru, ba chiar că n-am nici pe dracu, și să mă dea pe ușă afară.

Așa credeam a doua zi după ce venisem. În seara zilei următoare, bănuiala aceasta mi se întărise. În afară de administratoarea infirmeriei — o bătrînă grasă și oțărîtă, care vorbea cu glas ascuțit și căreia nu-i intra nimeni în voie, urîtă pe bună dreptate de toți bolnavii — mai erau vreo două, trei surori, femei tare bune la inimă, care duceau și ele o viață grea. Pricepîndu-se puțin la îngrijirea bolnavilor, li se îngăduise să-și pună la încercare îndemînarea și

răbdarea. Își răscumpărau astfel pîinea și fiertura de fulgi de ovăz care li se dădea drept hrană.

În seara cu pricina, una din aceste surori — doamna Dipple — veni la căpătîiul meu și, după ce îmi potrivi perna sub cap și-mi șterse fruntea, îmi spuse:

— Domnișorule Smithfield, ai văzut pîn' acum pe cineva murind?

— Oho, cîți încă! i-am răspuns eu.

— Dar te-ai gîndit vreodată la moarte?

— Nu, doamnă, cum era să mă gîndesc? Eu mă gîndesc la viață, că doar vreau să trăiesc!

— Dar știi că uneori mor și copiii? îi dădu înainte doamna Dipple, cu glas blînd. Am avut și eu un băiețel, cam tot de-o seamă cu tine, și a murit. A murit și s-a dus în cer. Acolo o să te duci și tu, dacă ești băiat cuminte.

— Da' ce-a avut băiatu-mneavoastră?

— S-a înecat. A fost pe mare și s-a înecat, zise doamna Dipple.

— A! păi nici nu-i de mirare. Dacă se îneacă cineva, bineînțeles că moare. Dacă m-aș îneca, mai c-aș începe și eu să mă gîndesc la moarte.

— Dar li se întîmplă băieților să moară și altfel decît înecați. Unii mor de fierbințeală — boala asta pe care ai luat-o tu. Știi asta?

— Am cunoscut o mulțime de băieți care au murit de fierbințeală, i-am răspuns eu. Numai că lor le era rău de tot.

— Mai rău decît ție nu le-o fi fost, spuse ea clătinînd din cap. Nu zic, s-ar putea să scapi. S-ar putea să scapi, după cum s-ar putea să mori chiar în noaptea asta. Vezi tu, s-ar putea să închizi ochii și să nu-i

mai deschizi pînă în ziua judecății de apoi. Eu să fiu în locul tău, aş spune rugăciuni, bineînțeles dacă aş şti. Tu ştii vreuna?

— Ştiam un crîmpei din „Tatăl nostru" zisei eu, înspăimîntat de vorbele ei. Ce credeți: e de-ajuns?

— Am o carte frumoasă, plină de rugăciuni pentru oamenii care s-ar putea să nu mai aibă mult de trăit, răspunse doamna Dipple. Am s-o aduc şi, dacă vrei, am să-ți citesc din ea. Vrei?

— Vreau, doamnă, cum să nu.

Sora s-a dus după cartea cea măiastră, şi peste puțin timp am auzit-o strigîndu-mi blînd numele. Deodată îmi izbi urechile glasul aspru al administratoarei — bătrîna doamnă Brownhunter:

— La ce dracu îl mai stîrneşti, babornițä zănatică? strigă ea.

— Vă rog să mă iertați, răspunse sora. Ați auzit ce-a spus doctorul azi după-masă?

— Ei, şi ce dacă am auzit? Ce-i cu asta?

— Vedeți, m-am gîndit că nu-i chiar copil de țîță. O fi avînd şi el păcatele lui, pentru care va da socoteală la judecata de apoi. Şi-atunci mi-am zis că ar fi bine să...

— Să-i bagi cine ştie ce năzbîtii în cap şi să-nceapă să urle pe-aici, nu? Hai, cară-te cu toate judecățile tale de apoi, babă habotnică! Eu zic că trebuie să fim fericiți cînd se mai întîmplă să moară unul liniştit. Îl laşi în pace şi gata, că slavă domnului, ne dau destulă bătaie de cap şi aşa, fără să le mai bagi şi tot felul de prostii în cap.

— Bine, doamnă, dar sînt şi eu mamă, aşa că...

— Fleacuri! i-o reteză doamna Brownhunter. Ce-are a face una cu alta?! Află că aici tu eşti nimic, pe cîtă vreme eu sînt administratoarea azilului. Cred că

asta-mi dă dreptul să spun ce e bun și ce e rău pentru bolnavi, nu ? Cine dă socoteală în fața consiliului ? Eu, nu tu ! Așa că nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala !

A doua zi cînd m-am sculat, parcă eram altul. Adică, mai bine zis, parcă aș fi fost cel de mai înainte. De la începutul bolii nu mă mai simțisem niciodată așa bine. De bună seamă că toți din jurul meu au rămas uluiți. Doamna Dipple mi-a adus gustarea de dimineață, dar mi-a tăiat toată pofta de mîncare, vorbindu-mi numai de oameni cu un picior în groapă, scăpați ca prin minune de la moarte. Puțin mai tîrziu a trecut pe acolo, legănîndu-se, grăsuna doamnă Brownhunter, și, oprindu-se o clipă locului, a strigat în batjocură :

— Ți-ai și găsit cui să-i citești molitfe !

Dar mai uimit ca toți ceilalți a fost doctorul Flinders.

— Hei, bun găsit, voinicule ! zise el tare. Nu cumva vrei să spui că ai scăpat cu fața curată ?

— Ba da, domnule doctor, zise doamna Dipple. Cum s-ar zice, a tras moartea pe sfoară.

Doctorul îmi pipăi pulsul și mă privi cu de-amănuntul.

— Ai dreptate, doamnă Dipple, zise el rîzînd și bătîndu-mă voios pe obraz. Pe cinstea mea că i-a tras clapa ! Mare minune ! Seara trecută n-aș fi făcut prinsoare nici pe un gologan că scapă cu viață. Acuma însă pot să zic că are cel puțin tot atîtea șanse să trăiască cîte are să dea ortul popii. Asta e, doamnă Dipple. Da, mîine-poimîine se-nzdrăvenește. Îl punem pe picioare, mai înainte să-i crească ciuful. Nici n-o să fie nevoie să-l tundă.

Din nefericire, boala mea nu se sfîrşi o dată cu fierbinţeala. Pentru că, dacă e vorba de stare proastă şi de dureri, pot zice cu mîna pe inimă că boala mea a început cu adevărat abia atunci cînd doctorul Flinders m-a încredinţat că o să mă fac bine şi o să mă pun repede pe picioare. E adevărat că începusem să umblu, adică eram silit să mă dau jos din pat, să mă îmbrac şi să fac cîţiva paşi prin infirmerie. Dar dacă îşi închipuie cineva că eram „zdravăn“, acela se-nşală amarnic.

De mîncat, mîncam. Aş zice chiar că aveam o foame de lup, şi aş fi putut mînca oricînd de patru ori mai mult decît puţinul ce mi se dădea, ceea ce, bineînţeles, era un semn de netăgăduit că mergeam spre însănătoşire. Dar dacă ar fi fost după capul meu, aş fi vrut mai degrabă să am fierbinţeală, pentru că atunci m-ar fi lăsat să stau liniştit în fundul patului. Aş fi fost servit şi îngrijit, ceea ce era mult mai bine decît aşa ca acum, adică nici în car, nici în căruţă, tîrîndu-mă de colo-colo pe picioarele-mi şubrezite de boală, împiedicîndu-mă de colţul scaunelor ori de marginile paturilor, şi stîndu-le tuturor în cale. În săptămîna aceea picioarele-mi erau umflate că nu-mi mai încăpeau pantofii, cealaltă, am avut junghiuri ca nişte cuţite-n ureche, şi săptămîna următoare ochii mă dureau atît de tare, încît eram nevoit să port obloane verzi. Am îndurat toate astea şi încă multe altele. Poate-ar părea caraghios că le aştern pe hîrtie, dar mie mi-a fost grozav de greu să le îndur. Mă săturasem de azil pînă peste cap şi abia aşteptam să mă fac bine, să-mi dea hainele şi să mă lase să plec. Căci la ce altceva m-aş fi putut aştepta? Unde aveam să plec, nu era greu de ghicit. M-aş fi întors, cum era şi firesc, în gangurile întunecoase — la Mouldy şi Ripston. Mi-era dor

de ei și eram singur că și ei s-ar bucura să mă vadă.

S-ar putea bănui că după o vreme îndelungată petrecută într-un adăpost bun și unde fusesem hrănit ca lumea, nu-mi mai trecea prin gînd să mă întorc iar la viața dinainte — să bat iar caldarîmul piețelor și să dorm în ganguri. Nici vorbă însă de așa ceva. Dimpotrivă. Îmi aminteam mereu cît de bine petreceam, cum hoinăream nestingheriți de nimeni, cum cîștigam banii și cum îi cheltuiam după pofta inimii. Și pe urmă, ce însemnătate avea lumea pentru mine, fără Mouldy și Ripston? Mi s-ar fi părut goală și searbădă fără un suflet înțelegător, căruia să-i poți spune ce te doare, ca unui adevărat prieten.

În cele din urmă veni o zi — era prin februarie și un strat gros de zăpadă acoperea pămîntul — cînd doctorul Flinders intră în salon și ne porunci mie și unui alt băiat, pe nume Biles, care fusese bolnav de scarlatină — să părăsim infirmeria chiar a doua zi.

După plecarea doctorului, Biles mă-ntrebă:

— Ia zi, Smithfield, tu ești orfan, nu-i așa?

— Da.

— Atunci o să fie vai și amar de tine, zise Biles rînjind.

— Cum adică? De ce o să fie vai și amar de mine?

— Așteaptă pînă te-or trimite în cartierul Stratford și atunci o să vezi, răspunse Biles. Nu știi că toți orfanii sînt trimiși de-aici la Stratford? E un loc groaznic. Cunoșteam pe un băiat — orfan ca și tine — pe care l-au omorît.

— Da' de ce l-au omorît?

— Pentru că l-au prins cățărîndu-se pe zidul ăla înalt, cu țepi ascuțite-n vîrf, încercînd să fugă, mă lămuri Biles. Sau cel puțin așa vorbește lumea, că l-au omorît. L-au prins tocmai cînd dădea să încalece

zidul şi, după ce l-au tras jos, l-au închis într-o carceră neagră, şi de-atunci nimeni nu mai ştie nimic de el. Ce zici de asta ?

— Zic că a fost prost că s-a dus la Stratford, i-am răspuns eu.

— Nu s-a dus de bunăvoie, l-au luat pe sus, cum o să te ia şi pe tine, răspunse Biles.

Dar eu nu mă uitam la ce îndruga Biles. Oare, după ce mă primiseră cu atîta greutate în azil, era cu putinţă să nu mă lase să plec ? Ba o să le pară bine că scapă de mine, asta era la mintea cocoşului.

Şeful trecea prin infirmerie în fiecare seară pe la ora nouă, să controleze dacă e toată lumea în pat. În seara aceea, cînd a trecut prin camera noastră şi s-a apropiat de patul meu, l-am strigat. Toţi şi-au ridicat capul de pe pernă şi m-au privit uimiţi. Nu ştiam că fapta mea era socotită drept o mare îndrăzneală. Şefului nici nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Pe mine m-ai strigat, domnişorule ? întrebă el întorcîndu-se, fără să-şi tragă mîinile de la spate, de sub coada redingotei.

— Da, dacă nu vă supăraţi, voiam să vă rog, domnule, să porunciţi să-mi aducă hainele mele şi să le pună ici, ca să mă pot îmbrăca cu ele mîine dimineaţă, cînd m-oi scula. Mîine dimineaţă plec, dacă nu vă supăraţi.

Ochii şefului scăpărară după sticlele ochelarilor. Apoi, întorcîndu-se către administratoare, o întrebă domol :

— Doamnă Brownhunter, băiatul ăsta e în toate minţile ?

— De bună seamă, domnule, e sănătos tun, obrăznicătura, răspunse ea slugarnic.

— Atunci, cum îţi explici, doamnă, purtarea lui nemaipomenită ?

— Vedeţi, e tot aşa de ticălos cum a fost şi înainte, răspunse doamna Brownhunter înciudată.

— Foarte bine, spuse şeful, scoţînd din buzunar un creion şi un carneţel. Ia să vedem — face parte dintre cei care pleacă mîine şi are numărul...

— Trei sute patruzeci şi şapte, domnule, zise administratoarea, cu glas dulce.

— Mulţumesc. Ei bine, trei sute patruzeci şi şapte, să ştii că o să-ţi mai amintim noi de povestea de azi.

Şi, după ce îmi aruncă o privire din pragul uşii, îşi văzu de drum.

Ei, iaca ce lucru uluitor aflasem ! Am stat multă vreme cu capul în perne pînă să mă pot lămuri asupra celor auzite. Va să zică asta era : nu puteam să părăsesc azilul de bunăvoie ! Eram prins şi închis, iar mîine aveau de gînd să mă trimită în locul acela groaznic, despre care îmi pomenise Biles, şi nu mai încăpea îndoială că aveau să mă azvîrle în carceră de la bun început, pentru că fusesem obraznic cu şeful.

Ce era de făcut ? Cum să scap de soarta tristă care mă aştepta ? Chiar de aş fi găsit un prilej să fug, n-aveam haine. Nu că aş fi avut niscaiva remuşcări — îmi vine greu s-o mărturisesc — să fug în hainele împrumutate, dar aveau o înfăţişare grozav de ciudată. Surtucul croit dintr-o aba verde, cu nasturi de alamă, era scurt şi despicat la spate, iar pantalonii de catifea în dungi abia-mi ajungeau dedesubtul genunchilor. Veneau pe urmă ciorapii albaştri de lînă şi, în sfîrşit, o pereche de pantofi cu catarame de alamă. Ce rost ar fi avut să fug îmbrăcat aşa fistichiu ? Ar fi văzut oricine, cale de-o poştă, ce era cu mine. Dar

de la azil pînă la ganguri nu făceai mult. Dacă izbuteam să ajung acolo și să-mi găsesc prietenii, puteam pune mîna-n foc că ei m-ar fi ajutat să ies din încurcătură.

Greutatea era însă cum să scap din azilul ăsta blestemat? Mi-am frămîntat mintea ceasuri întregi după ce adormiseră toți, afară de surori.

Puteam să scap doar într-un singur fel — și nici atunci fără primejdia de-a da greș. La infirmerie era o fată, un fel de ajutoare. Nu era chiar soră, ci mai mult slujnică, și nu se bucura de mai multă libertate ca ceilalți sărmani din azil. Era foarte drăguță și plăcută la înfățișare și primea mereu scrisori de la cineva din afară. Scrisorile le primea pe furiș, prin bunăvoința portarului... Uneori se dădea chiar ea jos și-și lua singură scrisorile de la portar, dar de cele mai multe ori trimitea pe unul dintre băieți să-i aducă răvașul. Și cum întotdeauna făcea ce făcea și căpăta pentru noi o bucată mai mare de pîine cu unt, n-o dădeam niciodată de gol. Bănuiesc că și paznicul de la poartă căpăta ceva, pentru că nici el n-o dădea de gol pe Jane și-i strecura cu mare băgare de seamă scrisorile. Cred că Jane îi dădea bani de tutun. Singura putință de scăpare pentru mine era să cobor pînă la portar, fără să mă fi trimis cineva, și să-i cer răvașul. După asta să-i spun că Jane îl roagă să-mi dea voie să ies în stradă ca să-i cumpăr nu știu ce, și să-i făgăduiesc că-i aduc și lui niște tutun.

Veni în sfîrșit și dimineața. La opt și un sfert, după ce mi-am ascuns șapca sub cingătoare, m-am furișat binișor din infirmerie, și țuști! în jos pe scări. Fereastra infirmeriei dădea de-a dreptul în curte. Cînd am ridicat ochii spre fereastră, am zărit-o pe Jane privind în jos, pesemne nu se dumirea ce caut așa de di-

mineață prin curte. Dar eu m-am făcut că n-o bag în seamă și, luîndu-mi inima în dinți, m-am dus drept la cușca portarului.

— N-am nici o scrisoare, a zis el cînd m-am apropiat.

— Știu, dom'le! i-am răspuns eu. Dar, dacă nu vă supărați, Jane vă roagă să-mi dați voie să-i cumpăr de-aici din colț niște hîrtie de scris și să mai...

— Nu-ți dau voie! mi-o reteză portarul cu asprime. Și poți să-i spui din partea mea că domnișoara a cam întrecut măsura.

Vorbind astfel, a ridicat ochii spre fereastră. Jane clătina de zor din cap.

— Aha, da, da! frumos îți șade să tot dai din cap. Ai vrea să nu-l opresc, nu? Doar n-o să-mi pierd slujba numai pentru că...

— Dom'le, dar vă rog, spusei eu grăbit, văzînd cum îmi scapă prilejul printre degete, Jane mi-a spus să vă aduc și o punguță cu tiutiun, de trei bani.

— Așa, așa va să zică! zise portarul cu glasul domolit, aruncînd iar o privire către fereastra infirmeriei. Jane era tot acolo, roșie ca focul la față, smucind din cap în stînga și-n dreapta. Era tulburată și nedumerită, parcă bănuind că se punea la cale vreo năzbîtie pe seama ei. Nu mă mituiește ea pe mine cu un pic de tiutiun, așa să știi! Dacă vreau tiutiun, pot să-mi cumpăr și singur. Hai, dă-mi ăi trei bănuți și șterge-o. Dar dacă lipsești mai mult de un minut, ai de-a face cu mine.

Să-i dau bănuții și s-o șterg! Auzi vorbă! Am voie să plec, drumul se deschide slobod înaintea mea și toată afacerea să se ducă dracului pentru că n-am trei bănuți! Asta era o nedreptate strigătoare la cer.

Aghiuță, tartorul mincinoșilor, mi-a sărit însă în ajutor tocmai cînd eram la cea mai mare ananghie.

— N-am mărunt, trebuie să schimb, i-am răspuns Am să cumpăr titiun din banul de șase penny, pe care mi l-a dat Jane. Ca să-mi adeveresc spusele, m-am prefăcut că mă scotocesc prin buzunarele pantalonilor, căutînd banul.

— Ei, haide, mișcă-te o dată! se răsti paznicul. Cît mi-ai împuiat capul cu morișca ta, aveai vreme destulă să te duci și să te-ntorci.

A tras zăvorul de la portiță și mi-a dat drumul Tare aș fi vrut s-o iau la goană cît mă țineau picioarele, de cum m-am văzut afară din curtea azilului! Dar, de frică să nu mă ia la ochi cineva, m-am mulțumit să merg doar ceva mai repejor, pînă am ajuns la primul colț de stradă. Apoi am luat-o la goană de-mi sfîrîiau călcîiele. Dimineața era friguroasă, vîntul te lua în răspăr și aerul rece te înviora. Pămîntul era înghețat bocnă și eu mă simțeam ușurel ca un fulg. Nu eram străin de împrejurimi și, pricepîndu-mă pe unde s-o tai mai de-a dreptul, cam în cinci minute am și ajuns în fundătura din preajma gangurilor întunecoase.

CAPITOLUL XX

În care vremea neprielnică mă împinge iar către strada Turnmill, unde se dezlănțuie o furtună cumplită

Trecînd din strada Strand în ulița care se-nfunda în ganguri, am auzit ceasul din turnul bisericii Sfîntul Martin bătînd ora opt și jumătate.

Bătăile lui m-au făcut să mă opresc locului. Venind încoace nu-mi trecuse de loc prin minte că

Mouldy şi Ripston ar fi putut să plece de-acasă. Nici vorbă că plecaseră la lucru, şi asta de cel puţin un ceas şi jumătate. De întors era aproape sigur că nu se-ntorceau înainte de a cădea întunericul, aşa că între timp eram nevoit să mă descurc cum mă tăia capul. Trebuia să mă adăpostesc sub bolţile gangurilor şi să-mi trec într-un fel timpul pînă la întoarcerea lor.

O dată luată această hotărîre, am coborît scările întunecoase şi umede, atît de bine cunoscute, şi am ajuns acolo unde oprea de obicei camionul nostru. Privind mai bine însă, locul nu mi s-a mai părut aidoma cum îl lăsasem. Părea pustiu, şi asta nu pentru că lipsea de-acolo camionul nostru. Nu. Era într-adevăr de o sută de ori mai întunecat şi mai pustiu, mai jalnic şi mai părăsit decît fusese vreodată.

Dar, cu voia cititorului, voi încerca să povestesc mai pe scurt cum mi-am petrecut acea tristă zi din luna lui Făurar.

În viaţa oricărui om sînt zile de care ţi-aminteşti cu plăcere, zile de neuitat cum li se spune. Dar sînt şi altfel de zile care-ţi stăruie cu aceeaşi încăpăţînare în minte, datorită deznădejdii lor. Nu ştiu dacă tocmai aceste zile sau poate altele au fost botezate zile de pomină — dar, în orice caz, ziua cu pricina, ziua aceea din februarie mi s-a întipărit pentru totdeauna în minte. Parcă ar fi fost crestată în creierul meu, aşa cum obişnuia Robinson Crusoe să cresteze pe stîlpul lui fiecare zi a săptămînii. Ce frig mi-era! Ce flămînd, ce deznădăjduit, ce zgribulit eram!

La amiază ajunsesem în aşa hal, încît m-am hotărît să aprind un foc. Pe malul rîului se găseau sfărîmături de cărbune şi ici-colo cîte o aşchie de lemn. Dar n-aveam chibrituri. Aici e aici. De unde să fac

rost măcar de un băț de chibrit ? Unii din barcagiii și muncitorii care încărcau cărbunii în șlepurile trase la chei, fumau. Lucrul cel mai ușor ar fi fost să-i cer unuia din ei un chibrit. N-aveam decît să-ncerc. Dar cum să-ncerc, împopoțonat în surtucul cu coadă de rîndunică și cu șapca aceea turtită pe cap ? M-ar fi întrebat negreșit ce-i cu mine, ș-ar fi pornit să vorbească între ei, pe urmă poate cu alții, și iată cum cei de la azil ar fi putut să dea de urma mea și să mă-nchidă la loc. Pentru a scăpa de primejdie și a căpăta totuși chibrituri, trebuia să zvîrl de pe mine cel puțin o parte din îmbrăcămintea asta caraghioasă cu care fugisem din azil și să-mi mînjesc obrazul și mîinile, luînd înfățișarea unuia din golanii ce scotocesc grămezile de gunoaie de pe maidane.

S-ar fi părut că nu era cine știe ce, și cu toate astea îmi venea greu. Îmi venea greu, în primul rînd, din pricina bolii de care suferisem atîta vreme. Mă simțeam încă slăbit, căci nu mă-nzdrăvenisem pe de-a-ntregul.

Golanii de pe maidane n-au niciodată ciorapi și pantofi în picioare — așa că m-am descălțat, călcînd cu picioarele goale pe pietrele înghețate. Golanii care-și făceau veacul prin noroaiele și scîrnăviile aruncate pe maidane erau totuna de murdari din creștet pînă-n tălpi. Pînă și fața le era pistruiată cu stropi de noroi. Ce-mi rămînea de făcut ? Întîi și-ntîi trebuia să intru cu tălpile mele curate drept în mîlul fluviului, negru ca păcura. Ca să ajung acolo, am fost silit însă să sparg pojghița de gheață care se prinsese deasupra apei. Mi-am băgat mîinile pîn' la cot în nămol și mi-am mînjit bine fața. Golanii adună de obicei lucrurile de prin gunoaie într-o cutie de tablă, paradită. Aveam neapărat nevoie de așa ceva.

N-am căutat prea mult. Norocul m-a ajutat s-o găsesc numaidecît, în spatele unui șlep încărcat cu cărbuni. Era un hîrb ca vai de capul lui, zvîrlit acolo, într-o băltoacă.

Travestit astfel, am mai prins curaj, și apropiindu-mă de grupul hamalilor care încărcau cărbunii, l-am întrebat cuviincios pe unul dintre ei dacă n-avea cumva un chibrit de prisos. Drept răspuns, hamalul a luat de jos o bucată de cărămidă și, ochind cu îndemînare, m-a lovit drept peste degetele mîinii în care țineam cutia de tinichea. De durere am scăpat-o jos. Lucrul acesta i-a înveselit grozav pe ceilalți. Se porniră cu toții pe rîs și, cum erau tare voioși, au început să arunce în mine cu sfărîmături de cărbune. Ca să scap teafăr, am luat-o la sănătoasa, călcînd cu picioarele goale prin mîzga groasă, pînă am ajuns la prora unui șlep, unde nu se afla decît un moșneag ocupat să pompeze apa strînsă pe punte. Zărindu-mă că alerg într-acolo, m-a lăsat să mă apropii, apoi, oprindu-se din lucru, a înhățat o prăjină cu cîrlig în vîrf, pe care o avea la îndemînă, și cu o plăcere răutăcioasă a-ncercat să mă-mpungă. Din fericire însă, prăjina nu era prea lungă, așa că n-a izbutit s-ajungă pîn' la mine.

— Șterge-o de aici, măgarule! strigă el. Ia-ți valea, derbedeule! Abia ai ieșit din închisoare, și-ți arde iar de ticăloșii. Hai! Ia-o din loc!

— N-am ieșit din nici o închisoare, dom'le, răspunsei eu, gata să plîng. N-am fost niciodată la închisoare.

— Cum? N-ai fost la-nchisoare? Nu ți-e rușine să tai piroane? Nu vezi ce ai în cap? Dacă nu te-o fi chelit așa la pușcărie, să nu-mi spui pe nume.

— Nu m-a tuns la pușcărie. M-au luat la azil, răspunsei eu, vlăguit de putere. Acolo, la azil, mi-a ras părul din cap din cauza fierbințelii. Am fugit din azil, iar de la oamenii ăia n-am cerut decît un chibrit, să fac un pic de foc, că mor de frig. Și ei s-au pus s-arunce cu pietre în mine. Uite ce mi-au făcut! adăugai eu, ridicînd mîna, ca să-i arăt degetele încleiate de sînge.

Trîntindu-se pe burtă și aplecîndu-și capul peste puntea neagră a vasului, moșneagul îmi cercetă cu luare-aminte fața, pe care lacrimile se amestecaseră cu noroiul. Și încredințîndu-se, se vede, că spun adevărul curat, o lăsă mai moale.

— Sînteți toți niște vulpi viclene. Nici nu mai știe omul ce s-aleagă din spusele voastre. Dar, în tot cazul, dacă nu ceri decît un chibrit, uite, ia-l și du-te sănătos! Na, ia două, să ai unul de rezervă!

Ca să nu se ude, le-a înfipt într-o crăpătură din capătul prăjinii, întinzîndu-mi-o, să le pot lua.

Dar, vai! Toate strădaniile mele au fost zadarnice. Mă dezbrăcasem pe jumătate, mă mînjisem din cap pînă-n picioare, îndurasem pietrele hamalilor haini — dar, tot degeaba. Găsisem cîteva lemnișoare și niște cărbuni, și chiar o bucățică de hîrtie. Toate erau însă pline de apă! Cele două bețe de chibrit s-au stins unul după altul, fără nici un folos. În desperarea mea m-am întors iar pe malul apei, dar deși hamalii cei veseli, care cărau cărbuni, erau încă acolo, pe șlepul unde lucrase moșneagul acela cumsecade nu mai era acum nimeni. Neavînd altceva mai bun de făcut, am coborît totuși pe malul apei, mi-am spălat mîinile, picioarele și fața de noroi, lăsîndu-le să se usuce în bătaia vîntului, din lipsă de prosop.

Pe la vreo două s-a pornit pe ninsoare. Ningea liniştit, cu fulgi mari, şi acest lucru, departe de-a mă întrista, m-a umplut de bucurie. Mă gîndeam că în curînd vor fi toate bune şi la locul lor. Ripston şi Mouldy nu mai puteau rămîne prea mult pe afară. Trebuiau să sosească la adăpost curînd, curînd. M-am aşezat pe-o treaptă a scării, pe unde ştiam că urcă de obicei, dar i-am aşteptat zadarnic, pînă mi-a îngheţat măduva-n oase.

Se lăsase întunericul, ornicele din turnul bisericilor bătuseră de şapte, şi vechii mei prieteni tot nu se iveau. Îmi venea leşin de foame şi mă simţeam ca un cîine bătut.

Dacă înainte mai avusesem vreo îndoială, acum vedeam limpede că toate planurile mele de viitor se învîrteau în jurul lui Mouldy şi Ripston. Fără ei eram ca o frunză luată de vînt, lipsit de orice fel de sprijin. Tot ce făcusem, tot ce îndrăznisem să încerc, toate primejdiile pe care le înfruntasem, totul se prefăcuse în praf şi pulbere. Trebuia să mă-ntorc acasă — asta era singura scăpare.

Şi, la urma urmei, cînd stăteai să te gîndeşti, nu era chiar atît de cumplit. Trecuseră mai bine de nouă luni de cînd nu mai văzusem pe nimeni dintre ai mei. De unde puteam şti că ei nu s-ar bucura din toată inima să mă vadă iarăşi acasă ? Poate că, în cel mai rău caz, tata mi-ar trage o ocară, să-mi meargă fulgii, şi m-ar lăsa în pace. Pe urmă, acum eram mai voinic decît la plecare (crescusem în timpul bolii), eram în stare să-mi găsesc de lucru, să fac şi eu ceva. N-ar mai avea de ce să se plîngă că aştept la mîna lor, că le sînt o povară.

Gîndind astfel, m-am silit să-mi iau inima-n dinţi. Totuşi, cînd am ieşit în strada Adelphi (ningea în-

tr-una), m-am mai învîrtit pe acolo un timp, şi pe urmă am dat o fugă pînă în piaţă, să mă mai uit o dată după Mouldy şi Ripston. Dar nevăzîndu-i nicăieri, am apucat-o spre fundătura Cratiţei.

Luasem hotărîrea să intru de-a dreptul în fundătură, fără să mă opresc sau să întreb pe cineva. Îmi ziceam că dacă tot trebuia să dau ochii cu tata, era mai bine s-o fac dintr-o dată. Cînd am ajuns însă la ocolul de vite din Smithfield şi am cotit-o pe la Crucea Vacii, mi-am încetinit pasul, şi m-am oprit apoi de-a binelea în dreptul rachieriei, tot întrebîndu-mă iarăşi şi iarăşi dacă, ţinînd seama de firea tatei, avea vreun rost să năvălesc dintr-o dată în casă. Era într-o marţi, de obicei zi bună la el. N-ar fi fost oare mai bine să aştept pînă cînd iese de la „Căţelul şi pîrleazul" ? Cînd era puţin băut, i se muia mai uşor inima.

Da, chiar aşa am să fac ! N-am să intru de-a dreptul în casă, ci am să mă învîrt prin fundătură, pînă o să dau cu ochii de tata.

Frămîntat de gîndul că am să-l văd pe tata şi întrebîndu-mă mereu ce-o să-mi spună, ce-o să-mi facă, aproape nu mai simţeam frigul şi foamea. Dar am tot aşteptat pînă s-a făcut zece trecute, şi tot n-a ieşit din cîrciumă. Îmi venea să cred ori că plecase cu jumătatea de vin şi pipa acasă, ori că de data asta se cherchelise straşnic. Şi dacă într-adevăr se îmbătase, m-aş fi înţeles cu el mai greu decît dacă ar fi fost cu mintea limpede. Dar, fie ce-o fi ! Frigul, foamea, slăbiciunea nu-mi mai dădeau răgaz şi, oricît n-aş fi vrut, trebuia să mă duc pînă la „Căţelul şi pîrleazul" şi să cercetez cum stau lucrurile. M-am strecurat aşadar cu multă grijă pînă la cîrciumă şi, apropiindu-mă de uşa care se bălăngănea în balamale, am privit înăuntru, prin crăpăturile scîndurii.

În prima odaie, acea unde se țineau butoaiele, se încinsese o ceartă. Am recunoscut vocea groasă a domnului Piggot și glasul pițigăiat al unei irlandeze, împletindu-se cu o sumedenie de alte glasuri, într-un vălmășag de înjurături, rîsete, amenințări și îndemnuri. Deodată, cloncănitul irlandezei, care ocăra cît o ținea gura, se schimbă într-un răcnet de durere și de furie. Oamenii strigau unul la altul, înghiontindu-se și îngrămădindu-se înspre ușă.

Prin ușa izbită de perete — că abia am avut timp să mă feresc — o femeie fu aruncată în brînci afară.

După cît am putut desluși la lumina palidă ce se strecura prin ferestrele cîrciumii, femeia era îmbrăcată în niște zdrențe și ținea strîns la piept un copil. Îți făcea rău s-o vezi în halul ăla. Părul lung și roșu i se zbîrlise și-i cădea peste ochi, iar buzele crăpate îi sîngerau.

Am cunoscut-o bineînțeles numaidecît: era mama mea vitregă, iar copilul murdar din brațele ei — un ghemotoc înfofolit într-o zdreanță ruptă dintr-o cămașă de noapte și strîns într-un șal numai găuri — nu era altul decît surioara mea, Polly.

Se vedea de la o poștă că madam Burke se-mbătase sau, dacă nu, băuse destul ca să se-amețească. Bărbatul care o aruncase afară din cîrciuma „Cățelul și pîrleazul", o îmbrîncise cu atîta sălbăticie, încît ea nimeri, împleticindu-se, în șanțul drumului, și puțin i-a lipsit să nu cadă cu fața în zoaie. Dar nu se dădu bătută. Ridicîndu-se cu chiu cu vai în picioare, umblînd pe două cărări, se-ntoarse iară la ușă și începu s-o izbească cu pumnul ei ciolănos (pe care-l cunoșteam atît de bine), strigînd că, dacă cei dinăuntru nu vor să-i arunce boneta, va preface în țăndări preasfintele și cuvioasele geamuri ale cinstitului lăcaș,

iar dacă nu va face întocmai cum spusese, atotstăpînitorul n-avea decît s-o ia sus, în împărăţia cerurilor. Tot răcnind astfel, izbi cu umărul într-un ochi de geam şi-şi vîrî printre ţăndări pumnul ei pistruiat. Bărbatul care o aruncase afară se ivi atunci în prag. Ţinea în mînă o bonetă zdrenţuită, şi ridicînd-o în aer, i-o trînti ca pe o plăcintă, pe capul sbîrlit. Şi dacă nu l-ar fi prins cineva de după mijloc, pe la spate, trăgîndu-l înăuntru tocmai la timp, nu mai încape îndoială că femeia s-ar fi ales şi cu o palmă straşnică peste obraz.

— Hai, gata, termină, măi Jim Ballisat! strigă domnul Piggot. La mine în cîrciumă vă rog să lăsaţi la o parte smintelile voastre. Ce dracu, măi Jim? De ce n-o baţi acasă, dacă te mănîncă palmele? De la un timp te-ai făcut mai rău ca un cîine, zău aşa!

După cum vă spusei, mi-am dat numaidecît seama că femeia aceea era doamna Burke, deşi zdrenţuită şi murdară, cu părul ciufulit şi faţa schimonosită. Dar pe tata nu l-am cunoscut de la-nceput şi am fost din cale-afară de uimit, cînd domnul Piggot i-a rostit numele.

Ăsta să fie oare tata? Bine, dar omul ăsta nu semăna de loc cu tata. Avea cu totul altă înfăţişare. După cît îl cunoşteam eu, tata era un om îngrijit şi întotdeauna pus la punct. Nu-i plăcea să-şi lase îmbrăcămintea la voia-ntîmplării. În fiecare zi cînd venea acasă de la lucru, îşi bea ceaiul, apoi cerea un lighean cu apă caldă, îşi da jos de pe el surtucul şi vesta, se descheia la gît şi-şi răsfrîngea cu grijă cămaşa la piept, ca să n-o ude. Se săpunea bine, îşi peria părul şi îl ungea din belşug cu ulei, ca să se-nmoaie şi să-l poată netezi cum se cuvine şi-n locurile unde se ţinea ţeapăn sau avea vîrtejuri. După aceea

își înnoda la gît legătura de mătase. Și nu se dichisea pentru altceva, decît doar ca să se abată pe la „Cățelul și pîrleazul", să fumeze o pipă cu prietenii. Cînd i se întîmpla să se ducă la teatru, ajungea pînă acolo cu găteala, încît își văcsuia și-și lustruia bocancii, ba nu se dădea în lături nici de la cheltuială, căci în asemenea ocazii își cumpăra întotdeauna șireturi noi. Maică-mea își pierdea atunci mai bine de-o jumătate de ceas să-i încîrlionțeze părul, răsucindu-l pe niște sîrme încălzite în foc.

Acum, însă, cel pe care domnul Piggot îl numise Jim Ballisat, arăta cu totul altfel: era un bărbat cu fața nespălată și buhăită, cu ochii umflați, cu părul răvășit în așa hal, încît oricine vedea că nu mai fusese mîngîiat de perie sau de pieptene de cine știe cînd, pesemne din vremurile îndepărtate, cînd se spălase ultima oară. Părea neras de cel puțin o săptămînă, iar în jurul gîtului păros și puternic, în zadar ai fi căutat basmaua de mătase.

Se-nfipsese acolo, în mijlocul drumului acoperit de zăpadă, înjurînd îngrozitor cît îl ținea gura, învîrtind prin aer pumnul greu cît un mai și amenințînd-o într-una pe doamna Burke că, dacă-i încape în mîini, o să-i mute fălcile. Vezi însă că ceilalți îl apucaseră strîns de după mijloc, și femeia, profitînd de ocazie, începu să se strîmbe chiar sub nasul lui, cu mîna-n șold, strigîndu-i că puțin îi pasă de el. Sînt sigur că tata ar fi omorît-o-n bătaie, dacă o ajungea. Tot trăgînd de el și îndrugîndu-i verzi și uscate, oamenii reușiră să-l aducă înapoi în cîrciumă și să-nchidă ușa.

— Du-te acasă, femeie! strigă plin de bunăvoință unul dintre cei de față. Ascultă sfatul meu și șterge-o cît mai repede de-aici.

— Nici nu mă gîndesc! răcni doamna Burke, smulgîndu-şi din cap boneta, pentru care făcuse atîta scandal cu cîteva clipe mai înainte. O zvîrli în noroiul şanţului şi începu s-o calce în picioare, ca apucată de nebunie.

— ...Hei, ce dracu! Doar n-o să mă sperii eu de un golan beat şi împuţit ca ăsta! Oare nu blestematul ăsta mi-a zdrobit viaţa? Nu dă el pe gît ultimul sfanţ, pe care-l ia cu împrumut sau poate-l fură? Mă lasă să ţin din banii mei fetiţa asta pe care o port în braţe, cu toate că, slavă domnului, nu-i a mea, ci a paceaurii ăleia pe care o avea înainte de a mă bate pe mine la cap, pînă m-a înduplecat să-l iau! Nu-mi frîng eu miinile trudind pînă dau în bot, pentru puturosul ăsta nemernic? Nu-mi...

Mulţimea strînsă în jur, care era numai ochi şi urechi, n-a mai apucat însă bucuria să audă ce mai făcea doamna Burke pentru bietul taică-meu. Un vardist s-a ivit de nu ştiu unde, i-a înfipt, fără prea multe temenele, mîna-n gît şi i-a făcut vînt către fundătura Cratiţei.

CAPITOLUL XXI

În care scap ca prin minune de furia tatei, stîrnită de ruşinea pe care i-o făcusem „lui şi alor săi“

M-am luat după maică-mea vitregă şi după mulţimea care se ţinea scai de ea, pînă am ajuns în fundătura Cratiţei, unde vardistul, ştiind se vede foarte bine unde stă cu casa, a îmbrîncit-o, împingînd-o sub bolta intrării.

Ce mai puteam face? N-avea rost s-o urmez mai departe pe doamna Burke. Asta era limpede. Chiar

dacă nu s-ar fi schimbat și-ar fi rămas la fel cum o știam, încercarea mea n-ar fi fost lipsită de primejdii. După cele petrecute însă, se înțelegea de la sine că ar fi fost o nebunie din partea mea să mai dau ochii cu ea.

Nu era mai ușor oare să-ncerc să-l cîștig pe tata de partea mea? Nu. Nici aici n-aveam sorți de izbîndă. Tata ajunsese un bețiv și, după cîte îi auzisem pe ceilalți spunînd, se făcuse mai rău ca un cîine. Îl văzusem de multe ori beat și știam cît e de răzbunător și crud în astfel de împrejurări. Dar nu-l văzusem niciodată în halul ăsta.

Pe de altă parte, mă întrebam unde m-aș putea duce dacă plecam iar. Mă răzbise foamea și frigul. La azil nu mai îndrăzneam să mă-ntorc. Nici gangurile nu mă mai ispiteau de cînd văzusem că bunii mei prieteni, Mouldy și Ripston, le părăsiseră. Mă simțeam nenorocit și singur pe lume. La urma urmei, cine știe, poate tatei i-ar fi milă de mine.

Negreșit, doamna Burke făcuse tot ce-i stătuse în putință ca să-l asmute împotriva mea și să-l ațîțe necontenit. După cum părea însă, ea scăzuse mult în ochii lui. Poate că tata izbutise să descopere adevărata ei față și ar fi fost chiar bucuros să mă întorc acasă, fie numai ca să-i facă în ciudă. Tot sucind așa lucrurile, și pe-o parte și pe alta, am luat-o iar încet, încet, spre cîrciumă, de altfel fără prea multă nădejde în suflet. O dată alungată scandalagioaica, oamenii deschiseseră iar ușa, și treburile își reluaseră cursul lor obișnuit.

Fereastra din camera unde se afla tejgheaua dădea direct în stradă. M-am ghemuit sub ea, făcîndu-mă mic-mititel, și am tras cu urechea. Mușteriii cîntau.

Am deschis ușa și am intrat în cîrciumă, dar, cînd să pășesc în odaia unde era tejgheaua, m-am oprit în prag. Stăteam acolo, neștiind bine încotro să mă-ndrept, cînd chelnerul, ducînd în mînă o sumedenie de halbe, ajunse în spatele meu.

— Haide, flăcăiașule, intră odată, dacă ți-e a intra ! zise el, împingîndu-mă înainte cu genunchiul. Vrînd-nevrînd, am deschis ușa și am intrat.

— Dom'le, te rog, tata e aici ?

— Tat-tu ? Cum îi zice, băiete ? întrebă cineva.

— Domnul Ballisat.

— Să mor dacă nu mi-a trecut prin minte că ăsta-i băiatul lui Jim ! strigă un negustor de pielicele de iepure, din fundătura noastră. L-am recunoscut numaidecît ! De cum a intrat pe ușă, mi-am zis că el trebuie să fie ! Hei, Jim ! Ia haideți să-l trezim ! Jim, bătrîne, scoală-te, măi, că ți s-a-ntors băiatul ! Și-a luat cîrja, căci șchiopăta de un picior, și l-a împins ușor pe tata.

— Du-te naibii ! mormăi tata, frecîndu-și fruntea fără să ridice capul.

— Uite-l, măi Jim, uite-l colea în fața ta !

— Prostii !

— Spune-i ceva, puștiule ! zise omul. Fac prinsoare că o să te cunoască după glas.

— Eu sînt, tată, spusei eu, prinzîndu-l de braț cu degete tremurătoare. Eu sînt, am venit înapoi.

Ridicîndu-și cu greu capul sprijinit de masă, tata s-a uitat atît de crunt la mine, că de frică m-am dat doi pași înapoi. După asta a rămas cu ochii ațintiți asupra mea, și eu am început să trag nădejde că n-o să se întîmple nimic rău. Știam că era iute la mînie, căci o încercasem de atîtea ori pe propria-mi piele, și-mi făceam socoteala că, dacă ar fi fost pornit împo-

triva mea, m-ar fi luat pe loc la bătaie. Ba ajunsesem atît de departe, încît nădăjduiam acum că voi avea fericirea să-l văd întinzîndu-mi mîna și spunîndu-mi că m-a iertat.

Nici vorbă însă de așa ceva. Privirea ațintită asupra mea deveni cruntă. Și-a luat mîinile de pe masă, s-a sculat greoi și a pornit-o spre mine. M-a apucat strîns de gulerul hainei și strivindu-mi beregata cu degetele lui osoase, m-a trîntit pe-o bancă.

— Te-am prins, în sfîrșit! Te-am prins, împielițatule, crăpa-ți-ar ochii să-ți crape!

Și ținîndu-mă mai departe cu o mînă de ceafă, începu să-și desfacă cu cealaltă cureaua mult temută.

— Ei, Jim, ce-ai de gînd să-i faci? întrebă negustorul cel șchiop. O să-l sugrumi, măi Jim! Dă-i drumul! Nu vezi că s-a învinețit la față?

— O să se învinețească el și în altă parte, o să înverzească și-o să-ngălbenească, pînă ce-oi isprăvi cu el, răspunse tata cu o liniște rău prevestitoare. Mîna care, se vede, îi era mai împleticită decît mintea, de pe urma băuturii, nu nimerea de loc să desprindă cureaua din cataramă.

— Hei, Jim, doar n-oi avea de gînd să-l snopești? strigă chelnerul.

— Ai tu ceva împotrivă? întrebă tata turbat.

— Mă rog, nu m-amestec în treburile altora. Dar cînd un copil se predă, cum s-ar zice — în mîinile tale, eu cred că e nedrept și sălbatic să te repezi la el.

— Dă-i drumul, Jim! Adu-ți aminte că ai fost și tu copil odată!

— Da, dă-i drumul, dă-i drumul, Jim! nu vezi că de-abia mai suflă, strigară și ceilalți.

— Te-am prins, în sfîrșit! zise iar tata, desfăcîndu-și cu chiu cu vai catarama. S-a oprit o clipă, gîn-

dindu-se cum să mă aşeze ca să mă pleznească mai bine. Pe urmă m-a ridicat de guler şi m-a trîntit cu faţa-n sus, pe masă. Se uita la mine cît eram de lung, din cap pînă-n picioare, şi pare-se că abia acum băgă de seamă ce ciudată îmbrăcăminte aveam. Mormăind dispreţuitor, trase cu două degete de cracul pantalonilor, să vadă cît îmi sînt de largi şi mă trînti iarăşi cu faţa-n sus.

— Hei, da ce-ţi veni să umbli îmbrăcat ca la bîlci? De unde-ai luat ţoalele astea?

Eram aşa de speriat, că n-am izbutit să scot o vorbă.

— N-auzi, javră rîioasă? Ce boacăne ai făcut? Cine te-a pocit în halul ăsta?

— Parc-ar fi haine de pernitenciar, îşi dădu unul cu părerea.

— Ba, parc-ar fi de la casa de colecţie, zise altul. Nu vedeţi că e tuns ezact ca la casa de colecţie?

— Pe dracu, pernitenciar! Vorbiţi prostii! strigă chelnerul. Asta, dacă vreţi să ştiţi, e haina azilului pentru săraci. Asta e!

— Ce face? Azil?! Îngrozit la culme, tata îşi descleştă mîna de pe gîtul meu. Minţi! urlă el. E haine de pernitenţiar, asta e!

— Ba nu, tată, sînt de la azil, am îndrăznit eu. Le-am primit cînd am fost bolnav de fierbinţeală şi m-au dus la azil.

Chiar dacă tata ar fi prins de veste că „fierbinţeala“ se mai cuibărea pe undeva prin surtucul meu verzui, despicat la spate, sau prin buzunarele pantalonilor scurţi, tot nu m-ar fi privit atît de uluit.

— Uite ce nenorocire pe capul meu! strigă el cu glasul tulburat, ocolind cu privirea pe cei de faţă. Să-mi spuie de la obraz că m-a făcut de rîs, pe mine

și tot neamul meu, trăind din mila parohiei! Penitenciarul ar fi fost o porcărie, dar azilul să știți că m-a dat gata! Auzi dumneata? Azil pentru sărmani! Și tata începu să plîngă. L-ați auzit cu toții, nu-i așa? L-ați auzit? Uitați-vă bine la el: umblă dracu știe pe unde, se îmbolnăvește, se duce să stea pe spinarea parohiei și pe urmă vine aici, în țoalele astea de calic, ca să-mi crape obrazul de rușine. Și voi mă mai bateți la cap să-l las în pace! De lăsat am să-l las, numai că mai înainte am să-i fac oasele zob.

— Da' nu în cîrciuma mea! Mi s-a acrit de cîte-am pătimit cu tine azi — ferestre sparte și bani prăpădiți.

Vorbise domnul Piggot. Printr-un noroc intrase atunci în odaie să-mi sară în ajutor — prinzînd catarama curelei tocmai cînd tata o rotea prin aer. Dar tata o ținea bine de celălalt capăt și o răsuci repede pe mînă, așa că domnul Piggot nu izbuti să i-o smulgă. S-a ales doar cu degetele zdrelite, drept răsplată pentru bunăvoința lui.

Turbat de mînie, tata ridicase amenințător pumnii uitîndu-se urît și înjurînd toată lumea, ca un bețiv îndobitocit ce era.

— Cheamă poliția, Peter, îi strigă domnul Piggot chelnerului.

— Să vie-ncoace! Cheamă și patruzeci de gealați, cămătar bătrîn și scîrbos! urlă taică-meu. Uite ce-i! Ăsta-i copilul meu și fac ce vreau cu el. Ai înțeles?

Atunci s-a auzit zarvă afară. Ușa s-a deschis cu zgomot, și vreo cinci-șase oameni au năvălit în cîrciumă. Eu stăteam tot sub masă, unde mă ascunsesem ca să nu dea tata peste mine, cînd deodată chelnerul s-a aplecat și m-a tras repede printre picioarele bărbaților. Tata era ocupat cu domnul Piggot, cu poliția și cu toți ceilalți, așa că n-a băgat de seamă.

— Ei, acuma, brînzoiule, fugi acasă cît te-or ține picioarele și zi bogdaproste că ai scăpat atît de ieftin!

Acestea fiind spuse, m-a împins în stradă și a închis ușa în urma mea.

CAPITOLUL XXII

În care fac cunoștință cu doi negustori care mă jefuiesc cu nerușinare

De fugit n-am fugit, pentru că n-avea nici un rost. Încotro era să fug? Dacă s-a aflat vreodată pe lume un copil părăsit, apoi fără doar și poate eu eram acela. N-aveam adăpost și nicăieri, nici un prieten. Mi-era foame, și hainele de pe mine erau mai proaste ca ultimele zdrențe. Oriunde m-aș fi dus, însemna acum același lucru pentru mine. Cu mîinile vîrîte în buzunarele pantalonilor, primiți și ăștia de la azil, am luat-o fără țintă prin ninsoarea rece, pe străzi, la întîmplare, ca un cîine fără adăpost.

Am rătăcit așa vreme de vreun sfert de ceas și am ajuns în calea Pielăriei. E o stradă nu prea lungă și cu o sumedenie de prăvălii înșirate de o parte și de alta. Toate erau închise, în afară de una singură. Prăvălia asta era o brutărie, și brutarul tocmai trăgea obloanele. Printr-un ochi de geam care rămăsese neacoperit, văzui așezate frumos pe tarabă cornuri împletite, franzeluțe și alte asemenea bunătăți după care-mi lăsa gura apă. Dacă m-ar fi lovit damblaua, nici atunci nu m-aș fi oprit cred mai repede locului. Mi se părea acum că nu rătăcisem zadarnic prin ninsoare, ca un cîine de pripas. Nimerisem unde trebuia: la brutărie. Ce n-aș fi dat să simt cum îmi crănțăne în dinți franzeluțele astea proaspete, cu coajă rumenă, sau mai de-

grabă cornurile împletite, mai subţiri şi mai la-ndemînă să muşc din ele. Muream de poftă făcîndu-mi socoteala cam cîte aş fi fost în stare să mănînc. La care m-aş fi repezit întîi? Poate la franzeluţa din fund, mai aurie şi mai prăjită, sau la cealaltă de lîngă fereastră, sau poate...

Tranc! S-a închis şi ultimul oblon, smulgîndu-mi din faţa ochilor priveliştea franzeluţelor frumos aşezate pe taraba brutăriei. Fereastra s-a întunecat, devenind la fel de oarbă ca şi celelalte.

Parcă mă trezisem dintr-un vis. Dar trebuia totuşi să îmbuc ceva. Foamea îmi răscolea măruntaiele şi-mi pustia mintea. Nu mai mergeam alene ca mai-nainte, la voia întîmplării. Grăbisem pasul, ca şi cum cineva m-ar fi alungat din urmă. Trebuia neapărat să găsesc ceva de mîncare.

Unde şi cum? Să-ncep să-ntind mîna?

Dar cum să cerşeşti, îmbrăcat în uniforma azilului? Cine s-ar fi-nduplecat să-mi arunce un penny şi să-şi vadă de drum — aşa cum făcuse bunul domn din piaţa Smithfield, în ziua cînd fugisem de acasă — fără să mă-ntrebe ce caut pe străzi la ora asta tîrzie, cînd s-ar fi cuvenit să fiu de mult în patul meu de la azil?

Curînd, dinspre zidul Hatton, am auzit zgomot de paşi şi rîsete. Doi domnişori veneau spre mine, învîrtind în mîini nişte bastoane şi trăgînd din trabucuri.

Şi pe măsură ce se apropiau, nădejdile mele sporeau. Se vedea numaidecît că nu erau nişte terchea-berchea căci, atunci cînd duceau trabucul la gură, zăream strălucind pe degetul fiecăruia inele mai scăpărătoare decît cel al unchiului meu Benjamin.

— Ce-ar fi să-mi arunce fiecare un penny? m-am gîndit eu. Sau chiar o monedă de şase, dacă o avea vreunul din ei.

Şi cînd unul dintre cei doi domnişori s-a oprit în dreptul gangului în care mă aflam, ca să-şi aprindă trabucul stins, am fost sigur că norocul e de partea mea.

— Domnule, vă rog, n-aveţi cumva un gologan de prisos ?

— Cere-i prietenului meu, răspunse el rîzînd, de parcă aş fi făcut o glumă bună. Barney, dă-i bietului băiat un şiling !

— Întinde mîna !

Am întins-o, şi atunci domnul Barney mi-a scuipat în palmă.

— Ăsta-i şilingul meu pentru calici, spuse el.

La început am fost atît de furios, că l-aş fi apucat pe domnul Barney de nas, cum făcuse adesea cu mine madam Burke. Dar eram aşa de dornic să capăt un gologan pentru pîine, că dorinţa asta aprigă m-a făcut să mă stăpînesc. Mi-am şters palma de zid şi i-am spus iar cît mai cuviincios :

— Zău, domnule, daţi-mi, vă rog, măcar un penny !

— Hai, marş de-aici ! zise domnul Barney. Ai greşit adresa. Află că noi sîntem gentlemani şi n-avem nimic de-a face cu cerşetorii.

— Nu vă-nduraţi să-mi daţi nici jumătate de penny ? Dacă nu m-ar chinui foamea, zău că nu v-aş cere.

— De ce să aruncăm pe fereastră jumătate de penny, scîrnăvie ? se amestecă celălalt, domnul Ike. Ce dracu, doar eşti mai bine îmbrăcat şi ai în picioare ghete mai bune decît mulţi dintre băieţii cinstiţi care se-nvîrt prin oraşul ăsta. Dacă ai de gînd să te faci cerşetor, caută-ţi nişte ghete mai rupte. Tu, Barney, ce zici ?

— Eu zic că e o javră obraznică. Abia aşteaptă să-şi ia nasul la purtare, răspunse domnişorul care mă onorase adineauri, scuipîndu-mi în palmă. Eu aş zice, Ike, să-l dăm pe mîna poliţiei, dacă n-o ia din loc numaidecît.

Ameninţarea asta m-a lăsat rece. Îmi stăruiau însă în urechi cuvintele pe care le spusese puţin mai înainte domnul Ike. Avea dreptate. Ghetele din picioarele mele erau noi. Mi le dăruiseră în ajun la azil, ca să fiu bine încălţat cînd oi ajunge la Stratford. De cerşit puteam cerşi şi în ghete rupte, sau chiar desculţ. Era în orice caz mult mai bine aşa decît să rătăcesc pe străzi cu burta goală. M-am hotărît pe loc să-mi vînd ghetele.

— Mulţumesc! i-am răspuns eu domnului Ike. Uitasem de ghete. Şi aşezîndu-mă pe marginea trotuarului, am început să desfac şireturile.

— Ce vrei să spui? Cum adică uitaseşi? întrebă domnul Barney.

— Uitasem în ce stare sînt — uitasem că am ghete bune-n picioare. Acuma, dacă v-ar veni pofta să-mi daţi un gologan, nu l-aş mai primi. Ţineţi-vă banii şi scuipatul.

— Barney, dacă nu se astîmpără, îl dăm pe mîna poliţiei, spuse domnul Ike.

Părea să aibă vreo şaptesprezece ani, iar tovarăşul său — poate cu un an mai mult.

— Uită-te ce face prăpăditul ăsta! Îşi scoate ghetele!

— Poate vrea să ni le arunce în cap, cum fac uneori vinovaţii la judecată, rîse domnul Ike. De ce-ţi scoţi ghetele, puştiule?

— Vreau să le vînd.

— Să le vinzi? Dar cine o să ţi le cumpere, acuma noaptea? Unde vrei să le duci?

— Treaba mea! Asta nu vă priveşte!

— N-ai de unde să ştii tu asta, măi fraiere, mi se adresă domnul Ike, mai binevoitor ca-nainte, stingîndu-şi trabucul de peretele ud şi vîrîndu-l în buzunar. Dacă tot vrei să le vinzi, arată-mi-le întîi mie, că n-o să-ţi pară rău. Ia vino colea sub felinar, flăcăule!

Îmi scosesem ciorapii noi de lînă albastră, îi băgasem în ghete, şi, legîndu-le de şireturi, le agăţasem de umăr. Luîndu-mă de braţ, domnul Ike mă aduse sub lumina felinarului şi apucînd una din ghete o învîrti în mînă cercetînd-o, îndoindu-i talpa şi pipăindu-i, cu priceperea unui cunoscător, cusăturile de pe margine.

— Cît? întrebă domnul Ike, cînd isprăvi de cercetat.

— Cum cît? întrebai nedumerit la rîndul meu, netrecîndu-mi prin gînd că domnişorul acesta se pregătea să-mi cumpere ghetele.

— Cîţi gologani? Cît ceri pe ele? Doar spuneai că vrei să le vinzi, nu?

— Optsprezece penny, spusei eu în cele din urmă.

— Cî-îît? Optsprezece penny, pentru nişte ghete boccii şi pentru ciorapii ăştia ţărăneşti?

— Ba optsprezece penny numai pentru ghete, fără ciorapi.

Domnul Ike se uită la domnul Barney, domnul Barney la domnul Ike, şi amîndoi izbucniră într-un hohot de rîs zguduitor, de parcă în viaţa lor n-auziseră un lucru mai nostim.

— Haide, haide, glumeşte cît vrei, dar, dacă ai de gînd să încheiem tîrgul, poartă-te omeneşte! Zi, cît ceri pe ele?

— Optsprezece penny, nici un ban mai puţin. Văd că vi se pare cam mult, dar numai eu ştiu cîţi bani fac.

Şi, într-adevăr, nimeni nu ştia mai bine ca mine cîte parale făceau. Cu fiecare clipă, frigul îmi cuprindea tot mai mult picioarele goale, aşa încît simţeam pe pielea mea ce preţ aveau.

— Şase penny nu vrei? întrebă domnul Ike.

— Optsprezece penny în cap sau, dacă nu, dă-mi-le înapoi. Hai, dă-mi-le! Nu vreau să ţi le vînd dumitale!

Domnul Ike clătină din cap cu amărăciune. Ai fi zis că se împăcase în sfîrşit, cu părere de rău, să încheie tîrgul la preţul cerut. Înhăţă ghetele la subsuoară şi, scotocindu-se în buzunarul pantalonilor, dădu la iveală cîţiva gologani.

— Na, ţine! — spuse el, — punîndu-mi banii în mînă. Ia-i, zi mersi şi şterge-o de-aici, pînă n-apuc să mă răzgîndesc.

Îmi dăduse şapte penny — o monedă de şase penny şi un penny. Luîndu-l apoi pe domnul Barney de braţ, îşi văzu de drum. Eu l-am apucat însă de pulpana hainei, smucindu-l spre mine.

— Ce-i mai fi vrînd acum? zise el, întorcîndu-se cu prefăcută mirare.

— Vreau încă unsprezece penny. Altfel, daţi-mi ghetele şi ciorapii înapoi! spusei eu.

— Pe dracu! Se vede că ai înnebunit de-a binelea! izbucni domnul Barney. Dacă am vrea, am găsi cîte perechi de ghete pofteşti, mai noi şi mai ieftine decît astea!

— Bine, dar mai e şi ciorapii.

— Ascultă, amice, — spuse el, — n-am poftă să mă ciorovăiesc cu tine un ceas pentru gioarsele astea! După cîte văd, nu eşti băiat rău, aşa că, uite, urcăm preţul. Îţi dăm un şiling pentru tot calabalîcul.

— Prea mult, zise domnul Ike.

— Nu primesc. Poftim, ia-ţi banii înapoi. Daţi-mi optsprezece penny şi n-am nimic împotrivă să luaţi şi ciorapii pe deasupra. Nu le-aş da aşa de ieftin, dar, cum v-am spus, crăp de foame..

Cei doi tineri nu s-au oprit din mers tot timpul cît ţinuse tocmeala. Tocmai cînd le spuneam că plesnesc de foame, ajunsesem în dreptul unei dugheni murdare, deschisă încă. În geam, băcanul atîrnase o halcă mare de slănină fiartă, şi dedesubt aşezase cîteva pîini.

— Ce tot îndrugi că nu mai poţi de foame? zise domnul Barney.

— Păi, cum? N-am pus nimic în gură de la şapte dimineaţa, răspunsei eu. Asta nu-i destul ca să-ţi ghiorăie maţele?

— Dacă-i flămînd, aşa cum pretinde, atunci de ce dă cu piciorul în şilingul pe care i-l oferi? zise domnul Ike.

— Cică n-a mîncat nimic de la şapte dimineaţa, răspunse domnul Barney, oprindu-se în faţa băcăniei. Nu mai poate de foame, şi totuşi nu vrea să ia banii, cu toate că şi un sfert din ei i-ar ajunge să se-ndoape pe săturatelea! Gogoşi, asta e! Minciună goală! Altfel nici nu se poate. Păi, numai cu patru penny şi-ar tîrgui o juma' de franzelă şi o coşcogea halcă din slănina aia.

Făcînd o sforţare supraomenească, mi-am întors ochii, să nu mai văd slănina atîrnată în geam.

— Trebuie să-mi daţi optsprezece penny, spusei eu.

— Mă rog, dacă ţii morţiş să-ţi dăm optsprezece penny, atunci poate că mai ai la tine ceva care să împlinească preţul. Batistă ai?

— Nu.

— Briceag?

— Nici.

— N-ai nimic prin buzunare? Ia uită-te!

— Ce să mă mai uit?! N-am nimic decît ce se vede pe mine!

— Bine, bine, numai că mie puţin îmi pasă de toate astea. Te priveşte ce ai şi ce n-ai! Eu ştiu una şi bună: sînt gata să cumpăr tot ce mi se oferă.

Vorbind astfel, tînărul negustor se uită la mine cu înţeles, măsurîndu-mă din cap pînă în picioare, de la şapca turtită, pînă la pantalonii mei scurţi.

— Orice, adăugă el. Şi pot plăti, dacă e vorba nu optsprezece penny, ci chiar optsprezece şilingi. Atîta vreme cît pot cîştiga cinstit un gologan, nu-mi pasă ce cumpăr şi nu mă uit la bani.

Ce naiba voia să spună domnul Barney? Voia oare să-mi cumpere toate catrafusele de pe mine cu preţul de optsprezece şilingi? După ce-oi căpăta ceva de mîncare, trebuia oricum să fac ce-oi face şi să mă descotorosesc de surtucul şi pantalonii ăştia verzi ca frunza, care mă puteau oricînd da de gol.

— Dar, cum să vi le dau aici, în stradă? N-aveţi o prăvălie, cumva?

— Avem, dar nu-i chiar prăvălie, mai degrabă o magazie.

— Lasă-l să vină cu noi! E mai bine, în orice caz, zise domnul Ike.

Atunci, cu ciorapii mei în buzunar şi cu ghetele subsuoară, domnul Barney şi cu celălalt domnişor au pornit-o grăbiţi către Dealul Şofranului, cu mine

după ei. Ajungînd în partea cea mai murdară și mai sărăcăcioasă a mahalalei, s-au oprit deodată în fața unei case, care nu semăna de loc a prăvălie. Domnul Ike a scos cheia și ne-a deschis. Am urcat cîteva trepte, care scîrțîiau nevoie mare, și am intrat într-o odăiță dosnică de la catul al doilea.

— Stați așa, să fac lumină! zise Barney.

A tras un chibrit și a aprins fitilul unei lămpi de gaz cu oglindă, care atîrna în perete. La lumina ei chioară am văzut atunci ce fel de „magazie“ avea domnul Barney. Într-un colț zăcea un maldăr de pălării, azvîrlite una peste alta, atît de înalt, că cea de deasupra, o pălărie nenorocită de pîslă, se turtise de tavan. Într-un colț era o grămadă de ciubote și pantofi murdari și mucegăiți, de toate soiurile și mărimile, de la pantofii de lac, pînă la galenții marinărești, acoperiți cu un strat gros de noroi uscat. Tot felul de îmbrăcăminte bărbătească și femeiască atîrna claie peste grămadă în niște cuiere bătute în pereți, sau spînzurată de-o bîrnă lungă, prinsă de căpriori. Îngrămădeala asta de lucruri vechi și purtate răspîndea un iz de umezeală și de mucegai, care-ți gîdila nările și-ți făcea rău la stomac.

Și cu toate astea, camera se vedea a fi locuită. Între teancul de pălării și grămada de ghete, între mormanele de pantaloni și surtuce vechi, atîrnate pe pereți și zvîrlite pe dușumele, se vedea un locșor gol, lat cam de-un cot și lung cam de-un stînjen, în fața vetrei căminului. Acolo „locuiau“ tinerii domnișori, acolo mîncau, beau și petreceau. Nu mai încăpea nici o îndoială că așa stăteau lucrurile. Grătarul de pe polița căminului — după picăturile de untură ce se prelingeau de pe el, mînjind marginea raftului — nu-încăpea îndoială că fusese folosit de curînd. Se mai aflau

și alte dovezi, dacă nu te mulțumeai numai cu atît: pe scăunelul cu două picioare de lîngă vatră stătea o tavă de servit ceai, cu două cești și două farfurioare murdare, un ibric de cafea, un rest de unt, întins pe o foaie de varză, și o bucată de pîine. Am luat bucata de pîine-n mînă și-am întrebat:

— Pot s-o mănînc?

Dar n-am mai așteptat răspunsul. Flămînd cum eram, mi-am și înfipt dinții în ea.

Barney avea încă în mînă cutia de chibrituri, făcută din tablă. M-a plesnit cu ea peste degete, iar colțucul de pîine a zburat cît colo, printre ghetele și pantofii mucezi. M-am repezit s-o culeg de pe jos, dar domnul Ike mi-a luat-o înainte. A înhățat-o cu dibăcia unui șoricar la vînătoare de șobolani.

— Pîn'aici, fiule! zise el, ștergînd bucata de pîine de pantaloni. Dacă ești hoț, atunci întinde-o cît mai e vreme! N-am procedat cuminte chemîndu-te în locul ăsta plin de lucruri, adăugă el uitîndu-se îngrijorat, de jur împrejur, prin odaie. Era gata să pună bucata de pîine pe un raft mai înalt, ca să n-o pot ajunge, cînd domnul Barney i-o luă din mînă, lingîndu-și buzele, și făcîndu-i cu ochiul. Se uită așa la ea o vreme, o cîntări în palmă și-mi vorbi astfel:

— Ascultă, pui de bogdaproste! Se vede de la un kilometru că nu mai poți de foame și mi se rupe inima să te știu în halul ăsta. Sînt prea bun la suflet! Nu pot îndura! Uite, ia de aici!

Scoase un șiling din buzunar și punîndu-l deasupra bucății de pîine, mi-o îndesă în mînă. Nu m-aș fi dat bătut nici de data asta, dar, cum mușcasem înainte din pîine, ispita era prea mare ca să mă mai pot împotrivi. Am luat șilingul, l-am strecurat în buzunarul

pantalonilor şi m-am pornit să-nghit pîinea, pe nemestecate.

— Şi cu asta, gata, nu-i aşa ? întrebă domnul Barney ; şi deschizînd uşa odăii rămase cu mîna pe clanţă, nerăbdător să mă vadă plecat, odată ce încheiase tîrgul.

— Da' haina şi celelalte nu le cumpăraţi ? am întrebat eu. Parcă de asta era vorba adineauri, pe stradă, cînd aţi pomenit de opt'şpe şilingi ?

Domnul Barney se scotoci prin buzunar.

— Mă rog, dacă vrei să dai haina pe un preţ ca ăsta, n-o să fiu eu acela care să te-mpiedic. Tu vinzi, şi eu cumpăr. Poftim !

Şi mi-a întins nişte bani, în total optsprezece penny.

— Bine, dar aici nu sînt opt'şpe şilingi !

— Măi găgăuţă, da' ce crezi că sînt eu ? Drept cine mă iei ? rîse domnul Barney batjocoritor. Ăsta-i preţul. Dacă-ţi convine !

— Ce să fac cu opt'şpe penny ? Dacă-mi vînd hainele astea, trebuie să-mi cumpăr altele. Cum o să mi le cumpăr din banii ăştia ?

— Dragă Ike, eu zic că nimeni nu sărăceşte făcînd o faptă bună, spuse domnul Barney şi începu să cotrobăiască prin maldărul de haine vechi, îngrămădite pe duşumea. După oarecare cercetări, găsi în sfîrşit o pereche de pantaloni uriaşi, de catifea proastă, cu o înfăţişare cum nu se poate mai nenorocită, rupţi în faţă şi-n spate şi soioşi la culme.

— Da-s prea mari !

— Unde-s prea mari ? Cum o să fie mari ?

— Uite, aici ! răspunsei eu, întinzîndu-mi braţele de-a lungul cracilor, cînd domnul Barney ridică pantalonii în aer. Şi aici, tot mari mi-s.

— Încearcă-i, zise el, apucînd foarfecele. Dacă ți-s prea lungi, tot ce atîrnă tăiem. Aranjăm noi și-o să-ți vină de minune.

Ca să-i pot pune pe mine, am fost silit să-mi scot surtucul, vesta și pantalonii, întrucît hainele astea, date de pomană de parohie, se prindeau una de alta printr-un sistem foarte economicos de nasturi și cheotori.

Cum le-am scos, domnul Ike a și pus mîna pe ele și le-a dosit pe undeva. Pantalonii erau așa de mari, că mă-nfundam în ei, betelia îmi venea la subsuori și era așa de largă, încît nasturii nu slujeau la nimic.

— Nu-mi vin, nici de frică!

— Păi, cum o să-ți vină, dacă ți-ai strîns toată cămașa bolfă sub cingătoare? strigă domnul Ike, care tocmai se pregătea să aprindă focul. Scoate-i-o, Barney, și încearcă să-i găsești alta mai subțire!

Domnul Barney înțelese numaidecît ce anume voia să spună domnul Ike. Cît ai clipi din ochi, mi-a smuls cămașa de pe mine.

— Ce n-aș da să-ți fac rost de o jachetă pe măsură! Hai, Barney, n-ar fi bună aia pe care stai cu cotul?

— Asta? Vai, dar e-aproape nouă! În orice caz, n-a fost purtată mai mult de-o lună. Nu, p-asta nu putem să i-o dăm.

— Oo, dă-i-o, bietului de el! Hai, ia-o și pune-o pe tine! zise domnul Barney, ajutîndu-mă s-o îmbrac.

De bună era într-adevăr destul de bună, adică nu prea uzată. Nenorocirea era alta: jacheta avea pe ea o scoarță murdară de vopsea, de parcă fusese purtată ani în șir de o calfă de zugrav.

— Ei, brava! Așa mai merge! Să știi că o să-ți placă, și unde mai pui că e grozav de călduroasă, mai

adăugă domnul Barney, încheindu-mi nasturele de sus al jachetei. Uite și șapca ! Și acum, du-te !

— Dar n-am cămașă ! Nu vreți să-mi dați înapoi cămașa mea sau alta, în schimb ?

— Cum ? Ce vorbă-i asta ? Nu ți-am dat jacheta și pantalonii de catifea ? Mă mir că mai ai obraz să ceri cămașa, răspunse domnul Barney.

— Dar ceva bani nu-mi mai dați ? Hainele mele prețuiau mult mai mult ca astea.

— Ei, ce zici de asta, Ike ? strigă domnul Barney, întorcîndu-se către tovarășul său, ca și cum vorbele mele l-ar fi jignit pînă-n adîncul sufletului. Ce zici, Ike ? Îi întinzi un deget, și-ți apucă mîna toată. Haide, haide, nu mai sta degeaba pe-aici ! Mă mir, zău, că nu ți-e rușine !

Și clătinînd din cap, foarte mîhniți de purtarea mea nerușinată, cei doi tineri m-au scos din odaie pe scările scîrțîitoare și m-au îmbrîncit frumușel afară, închizînd ușa în urma mea.

CAPITOLUL XXIII

În care îmi dau mai bine seama cît de rău m-au tras pe sfoară domnii Barney și Ike. Cea din urmă raită prin piața Covent Garden. Ajung cîntăreț de stradă, dar o mînă prietenoasă îmi închide gura

Tîrgul încheiat cu domnii Barney și Ike mă nedumerise grozav, și mintea-mi era răvășită de atîtea gînduri, încît mi-a trebuit multă vreme pînă să-mi dau seama ce se petrecuse cu mine. Oare, atunci cînd tinerii negustori mă învinuiau de lăcomie și nerecunoștință, aveau dreptate ? Nu era nici umbră de zîmbet pe fața lor, cînd îmi aduseseră această învinuire, iar purtarea

lor lăsa să se vadă că felul meu de a fi îi jignise profund. Şi totuşi, făcînd bine socotelile, nimic nu mă împiedica să cred că tot ei rămîneau în cîştig de pe urma schimbului.

Mie la ce-mi folosise ? Avusesem ciorapi călduroşi şi o pereche de ghete bune în picioare. Nu mai aveam nici una, nici alta. Avusesem, de bine, de rău, un costumaş de haine. Nu-l mai aveam nici pe jumătate. Avusesem o cămaşă. N-o mai aveam nici p-asta. Pe de altă parte, însă, fusesem flămînd şi cu burta goală. Acum, după ce-nfulecasem bucata de pîine, burta-mi era plină. E adevărat că hainele astea nu erau ceea ce se cheamă un costum şi că erau mai purtate decît cele primite de la azil, dar, oricum, îmi acopereau tot trupul şi-mi ţineau cald. Pe lîngă asta, unde mai pui că scăpasem de surtucul verde, despicat la spate ca o livrea, care devenise o adevărată pacoste pentru mine. N-avusesem nici un penny la viaţa mea, şi acum aveam un şiling întreg.

Dar îl aveam ?

Am încremenit pe loc, ca şi cum sub picioarele mele s-ar fi crăpat deodată o prăpastie fără fund. Buzunarele pantalonilor pe care-i căpătasem erau largi şi adînci, aşa că am fost nevoit să mă-ndoi de spate, ca să pot scotoci în fundul lor. Deznădăjduit şi plin de nerăbdare le-am întors pe dos, cercetîndu-le toate cusăturile.

Şilingul nu era nicăieri !

Cuprins de groază, mi-am vîrît adînc mîinile în buzunarele jachetei.

Nici urmă de şiling !

Adevărul e că-l lăsasem în casa tinerilor negustori. Îmi aduceam acum bine aminte că, luînd şilingul şi pîinea în schimbul ghetelor şi ciorapilor, pusesem

banul în buzunarul pantalonilor mei vechi, şi cînd îi scosesem ca să mi-i pun pe ceilalţi, uitasem să mut banii. Ştiind acum cum stăteau lucrurile, parcă mi se luase o piatră de pe suflet. Aşa cum eram, cu jacheta descheiată, fluturîndu-mi în jurul trupului, am făcut cale-ntoarsă, gonind cît mă ţineau picioarele spre Dealul Şofranului.

Ţineam minte pe unde venisem, aşa că mi-a fost uşor s-ajung în Dealul Şofranului şi să găsesc mahalaua pe care o părăsisem cu puţină vreme înainte. Dar, odată ajuns acolo, m-am oprit locului, ca năuc.

Unde să intru?

Toate casele aveau numere, se înţelege, dar eu nu băgasem de seamă ce număr avea locuinţa tinerilor negustori. Nici nu mă gîndisem la asta, şi chiar dacă-l văzusem, îl uitasem numaidecît. Casele erau toate la fel: văruite la fel sau, mai degrabă, la fel de nevăruite. Uşile de la intrare, grătarele de şters picioarele erau întru totul asemănătoare. Să mă fi tăiat, şi n-aş fi putut spune dacă trecusem de casa pe care-o căutam, sau încă n-ajunsesem la ea.

M-am uitat cu luare-aminte la pragul fiecărei uşi, căutînd să deosebesc urme proaspete de paşi, dar afară ningea din belşug, aşa că nu se zăreau pe zăpadă decît propriile mele urme. Mi-am ridicat ochii în sus, la ferestre, şi spre marea mea bucurie am văzut că era luminată o singură fereastră, la catul al doilea. Săltîndu-mă în vîrful picioarelor, am izbutit să apuc ciocanul uşii şi să lovesc cu el.

Am aşteptat cam un minut şi, văzînd că nu răspunde nimeni, am lovit iar — de data asta de două ori la rînd şi mai tare ca înainte. Fereastra luminată s-a deschis, şi la pervazul ei a răsărit un cap de moşneag, cu scufie de noapte.

— Cine bate?

— Dom'le, vă rog, nu stau aici doi tineri?

— Cine să stea?

— Doi băieţi, vă rog, domnul Ike şi domnul Barney. Nu vreau să-i tulbur, voiam numai să...

— Păcat că nu mă pot repezi pînă jos, haimanaua dracului, că ţi-aş arăta eu ce vrei!

Şi, fără să mai stea la discuţie, moşul a trîntit fereastra în aşa fel, încît mi-a dat să înţeleg că greşisem casa.

Ce era de făcut acum? N-avea rost să tot bat pe la uşi, pînă să găsesc casa pe care o căutam. Pe de altă parte, dacă mă lăsam păgubaş, se ducea dracului şilingul. Că plecasem fără să iau banii, eu singur eram vinovat. Era o prostie gogonată din partea mea. Îmi ziceam însă că lucrurile se vor aranja cînd am să-i întîlnesc pe cei doi cunoscuţi. De asta nu mă îndoiam, căci, altfel, de ce s-ar fi arătat atît de mîhniţi faţă de purtarea mea nedreaptă. Vor fi bucuroşi să-mi înapoieze şilingul, cînd le voi spune unde l-am lăsat. Cel mai bun lucru ar fi să pîndesc acolo pînă dimineaţa, ca să-i prind pe cei doi domnişori, cînd vor ieşi după treburi.

Printr-un noroc am găsit, cam peste drum de casa în care eram aproape sigur că stau cei doi negustori, un fel de gang, şi mi-am făcut acolo un culcuş cît mai bun cu putinţă. Şi aşa, mai mult treaz, cu mintea frămîntată de felurite gînduri, mi-am petrecut noaptea. Pe la şapte dimineaţa, negustorul, pe pragul căruia mă oploşisem, a deschis uşa şi m-a alungat.

Am avut grijă să rămîn prin preajma casei şi, pe la ceasurile nouă, care nu-mi fu bucuria cînd i-am văzut pe cei doi băieţandri ieşind pe uşă, cu saci de pînză neagră atîrnaţi de braţ. Nu mai semănau de loc

cu domnişorii îngîmfaţi, care trăgeau din trabucuri cu o seară mai înainte. Hainele lor aş putea spune că erau de-a dreptul sărăcăcioase: aveau pe ei nişte paltoane jerpelite, iar în cap şepci slinoase. Am recunoscut totuşi într-unul din ei pe domnul Ike, iar în celălalt — pe domnul Barney, aşa că nu m-am sfiit să alerg şi să-l apuc de braţ pe ăla de ziceam că-i domnul Barney şi să-i vorbesc astfel:

— Ascultă, domnule, şilingul pe care mi l-ai dat l-am uitat în buzunarul pantalonilor de catifea. Te rog, fii bun şi dă-mi-l înapoi!

— Ce face? Care şiling? Şi care pantaloni de catifea?

Tînărul pe care-l luasem drept domnul Barney mă privea lung, arătîndu-se uimit din cale-afară.

— Ce vrea să spună?! strigă el, întorcîndu-se spre tovarăşul său. L-ai mai văzut undeva pe flăcăul ăsta, domnule Wilkins?

— Acu' îl văd pentru întîia oară, răspunse domnul Wilkins, care semăna totuşi ca două picături de apă cu domnişorul care-mi scuipase noaptea trecută în palmă.

— Tinere, trebuie să fie o greşeală la mijloc, vorbi cu blîndeţe domnul Barney. Cum se numeşte persoana pe care o cauţi?

— Cum adică, vreţi să spuneţi că nu voi mi-aţi cumpărat aseară hainele de azil? spusei eu, încredinţat acum că nu mă înşel. Nu staţi voi în casa aia? Şi n-aveţi o magazie plină cu pălării şi haine vechi?

— Află că e o mare obrăznicie din partea ta să ne pui astfel de întrebări, răspunse domnul Barney. Eu şi cu prietenul meu habar n-avem de aiurelile tale. Ne ocupăm cu lustruitul mobilelor.

— Minciuni! strigai eu, izbucnind în plîns, de furie şi neputinţă. Mi-aţi luat şilingul! Să mi-l daţi înapoi! Uite că vine un sticlete. Mă duc să vă spun.

La oarecare depărtare, pe stradă, se zărea un poliţist care se îndrepta spre noi. Cei doi lustruitori de mobile se uitară înciudaţi la mine, gata să spele putina.

— Haide, ce rost are să asculţi obrăzniciile acestui pui de cerşetor, zise domnul Ike şi amîndoi se depărtară în grabă.

— Opriţi-vă, că altfel strig: „puneţi mîna pe hoţ“! Daţi-mi şilingul!

— Am să-ţi dau o palmă după ceafă, că n-ai s-o poţi duce, dacă nu te topeşti numaidecît! strigă domnul Ike, alb de mînie. Ce te ţii ca scaiul după noi? De ce nu cerşeşti de la oameni bogaţi? Auzi vorbă, să-ţi dăm un şiling! Na doi penny şi cară-te de bunăvoie, pînă nu te silesc să fugi mai repede decît poţi!

— Nu mă car! am răspuns eu, strecurînd banii în buzunar. Daţi-mi şilingul, că altfel chem poliţia!

— Ei, şi ce-o să-i spui poliţistului? întrebă domnul Barney, răsucindu-se deodată pe călcîie, ca şi cum un gînd năstruşnic i-ar fi fulgerat prin minte.

— O să-i spun că mi-aţi luat hainele fără să-mi daţi un ban, răspunsei eu.

— Ce fel de haine erau alea? spuse domnul Barney, clipind din ochi.

— Hainele mele de la azil: costumul întreg, ghetele şi ciorapii.

— Ahaaa? Asta-i povestea? Va să zică ai fugit de la un azil, şi pe deasupra ai vîndut şi hainele? Ei, stai atunci! Vrei să ai de-a face cu poliţia? O să-ţi dăm noi poliţie să te saturi!

Şi, zicînd acestea, domnul Barney m-a-nhăţat de gulerul jachetei, de parcă într-adevăr avea de gînd să mă ducă la post. A fost o lovitură strălucită, demnă de viclenia acestui ticălos, care se pricepuse atît de bine seara trecută să mă ispitească, trecîndu-mi pe sub nas bucăţica de pîine. M-am dat imediat învins. M-am smuls cu deznădejde din strînsoarea lui — care la drept vorbind nu era cine ştie ce — şi am luat-o la fugă. Am ţinut-o tot într-o goană, pînă am ajuns la fîntîna din calea Bagnigge. Scurtînd drumul, am fost într-o clipă la Holvorn, am trecut de poarta Turnstile şi, tăind prin Drury Lane, iată-mă şi-n piaţa Covent Garden. M-am oprit la cafeneau cunoscută şi mi-am cheltuit toţi banii — cei doi penny — pe cafea şi pîine.

Restul zilei am rămas în piaţă, învîrtindu-mă în sus şi-n jos, în căutarea foştilor mei tovarăşi, şi pîndind tot timpul să găsesc ceva de lucru. N-am făcut însă nici o scofală. De lucru n-am găsit şi nu mi-am întîlnit nici tovarăşii. Nădăjduisem că, îmbrăcat acum cu totul altfel decît ultima oară cînd umblasem prin piaţă, n-o să mă mai cunoască nimeni şi deci o să-mi meargă mai bine. De obicei, băieţii străini căpătau mai repede ceva de lucru în piaţa asta, decît şmecherii cunoscuţi pe degete. Şi totuşi, spre marea mea dezamăgire, peste tot pe unde încercam îşi aminteau numaidecît de mine.

— Iar ai venit după-nvîrteli, spînzuratule?

— Întinde-o de-aici, potaie!

— Te ţin minte, şmechere! Şterge-o de aci cu mutra ta de puşcăriaş, că altfel te trimit la zdup cu sila!

N-am cîştigat nici măcar o jumătate de penny. În ziua aceea nu ningea, dar era ger cumplit şi vîntul îngheţat te pătrundea pîn' la oase.

Toată ziua mi-am petrecut-o în piață, rătăcind de colo-colo, pînă s-a întunecat, și negustorii de sub bolți au început să aprindă lămpile. Mă hotărîsem ca, de-a doua zi chiar, să muncesc și să nu mai fur, deși vechii mei tovarăși mă încredințaseră că a ciupi de ici de colo un zarzavat sau un fruct nu se cheamă furt.

Dar, cînd luasem hotărîrea asta, tocmai sorbisem ceașca de cafea fierbinte, mi-era cald și bine, și noi nădejdi îmi răsăriseră în suflet. Pe cînd acum eram și flămînd, și deznădăjduit. Adevăr grăiește zicala: foamea n-alege, foamea dă buzna. Mie mi se lipea burta de foame, așa că n-aveam prea mult de ales. Am ieșit pe la cinci din strada Tavistock, flămînd ca lupul iarna, cu hotărîrea neclintită de a mai da o raită prin piață — ultima — de unde să nu mă-ntorc cu mîna goală. Peste două minute alergam către Drury Lane, cu o pradă pe cinste: un ananas de toată frumusețea.

Pe vremea aceea, ananasul apărea mult mai rar și era mai scump decît azi. Șterpelisem ananasul smulgîndu-l dintr-un șirag de șase, și-l auzisem pe negustor spunînd unui domn, care întrebase de preț, că fiecare bucată din șiragul ăla costă cîte o jumătate de liră.

Am fost foarte uimit auzind că un fruct poate avea un preț așa de mare, dar pe de altă parte m-am și bucurat că știam lucrul ăsta, căci altfel Bogey Simmons (bătrînul din Coal Yard, care făcea negoț cu lucruri de furat) m-ar fi tras pe sfoară și ar fi băgat în buzunarul lui tot cîștigul. Bogey avea obiceiul să-i ceară vînzătorului să spună el singur cît vrea pe marfă. Și, de-ar fi fost să mă las călăuzit doar de judecata mea, aș fi cerut pe ananasul ăsta patru penny sau cel mult șase penny — o sumă de altfel destul

de frumușică. Acum, însă, eram hotărît să nu-l las mai ieftin de doi șilingi. Mă și vedeam cu banii-n buzunar, iar pînă s-ajung, îmi și făcusem planul cum să cheltuiesc zece penny din ei: de șase penny plănuisem să-mi cumpăr demîncare, iar cu restul de patru penny să-mi închiriez pe undeva un pat bun, la care — după noaptea chinuitoare pe care-o petrecusem în gang — rîvneam tot atît de mult, ca și la îndestularea pîntecelui.

În bucătăria casei lui Bogey Simmons, din Coal Yard, se cuibărise un cizmar. Ca să ajungi sus în cameră trebuia să urci scările din fața casei. Bogey se învoise cu cizmarul să le îngăduie clienților să treacă prin bucătărie, de unde, printr-o ușiță dosnică, intrai de-a dreptul în odaia lui Bogey.

Cînd cizmarul mi-a deschis ușa, am văzut, după privirea pe care mi-a aruncat-o din dosul ochelarilor, că mă recunoscuse imediat. Dar, spre marea mea uimire, s-a prefăcut că atunci mă vede întîia oară în viața lui.

— Ce vrei, măi băiete?

— Bun găsit! Dă-mi voie să trec! Mă duc sus la Bogey.

— Adică, cum să-ți dau voie să treci? Și cine-i acest Bogey?

— Bogey Simmons, ăla care cumpără...

— Nu mai stă aici, — mi-o reteză cizmarul, — a plecat. Și n-ar fi rău să faci și tu ca el. Altfel, iar o să-mi pice poliția pe cap și iar o să-și vîre nasul peste tot pe-aici. Credeam că s-a terminat cu banda voastră!

— Unde s-a mutat Bogey? Spune-mi, dom'le, te rog! Trebuie neapărat să vorbesc cu el!

— Nu s-a mutat nicăieri. Zace la închisoarea Colbath Fields, în așteptarea procesului, răspunse cizmarul speriat, împingîndu-mă ușor pe scări. Hai, băia-

tule, fii bun şi pleacă mai repede că, după cîte ştiu, curcanii se-nvîrtesc şi acum în jurul casei. Şterge-o, că aici n-ai ce căuta!

Ce să mai spun? Mă păştea ghinionul şi pace! Nu făcusem negoţ decît cu Bogey Simmons. Auzisem eu şi de alţi „negustori". Ştiam cum îi cheamă şi pe unde stau, dar acum nu-mi aduceam aminte de niciunul din ei, în ruptul capului. Aşa cum se-ntorseseră lucrurile, eram ca şi cu buzunarele goale.

Un singur lucru mai rămînea de făcut, prea nesăbuit însă ca să-l aduc la îndeplinire: să mănînc eu ananasul. Nu gustasem niciodată din fructul ăsta şi nici nu prea mă ispitea. L-aş fi dat cu dragă inimă pe o bucată de pîine la fel de mare. Dar n-aveam încotro, trebuia să pun ceva în gură. Tot cumpănind în gînd, am ajuns la hanul de pe lîngă piaţa Bedford, am intrat în curte şi, ghemuindu-mă într-o căruţă, să nu mă vadă nimeni, am mîncat pînă la ultima fărîmă ananasul pe care-aş fi putut lua o jumătate de liră.

Pîntecelui meu însă, nu i-a prea priit ananasul. M-a apucat o greaţă cumplită. Mi-era aşa de rău, că abia m-am putut urni din loc.

Oricît aş încerca, n-aş izbuti să vă descriu cum am petrecut ziua aceea. Ştiu numai că am rătăcit în neştire, cînd pe o stradă, cînd pe alta, mai mult amorţit decît flămînd, fără să-mi aflu un adăpost şi fără măcar să-l caut. Parcă şi gîndurile mi-erau amorţite.

Pe urmă a venit iar seara şi m-am dus pe uliţa Hanul lui Grey, unde era strînsă atîta lume, că n-aveai loc nici să te mişti. Venind mai aproape, am înţeles că lumea se strînsese în jurul unui băieţel care cînta în mijlocul străzii. Mi-era drag să ascult cîntecele, şi întîmplător cunoşteam bine cîntecul acela. Era „Tră-

iască-n veci Irlanda", pe care-l cînta adesea și doamna Burke. M-am oprit s-ascult. Băiatul cînta frumușel, dar glasul lui nu se potrivea cu cîntecul. Se vede însă că lumea care-l asculta nu se sinchisea de asta, ba, dimpotrivă, găsea că are un glas plăcut, de vreme ce, atunci cînd băiețelul a sfîrșit de cîntat și a trecut pe la toți cu șapca în mînă, au început să curgă în ea, zornăind, bănuții de jumătate penny. Am rămas cu gura căscată văzînd asemenea minunăție și, fără să mai stau mult la gînduri, m-am tras mai la o parte, întipărindu-mi bine în minte vorbele și melodia cîntecului. Apoi m-am oprit locului și i-am dat drumul.

Cîntecul băiatului, și mai ales ce căpatase cîntîndu-l, mi-au deschis ochii. De ce adică să nu ies și eu în stradă și să nu-ncerc să cînt ca el? Nimic mai lesne.

Ajunsesem la colțul străzii Liquorpond, unde se afla atunci, ca și astăzi, o cîrciumă. Cred că nu m-aș fi dat în lături nici de la un lucru de douăzeci de ori mai rușinos decît era cîntatul pe străzi. Și cred iarăși că, dacă ar fi fost vorba să cînt în plină stradă un cîntec numai pentru plăcerea mea, aș fi făcut-o din toată inima, fără să-mi pese cîtuși de puțin cine m-ascultă. Acum, însă, era altceva. Pentru mine, acum cel mai însemnat lucru era tocmai ăsta: cine-avea să m-asculte! Vedeam pentru întîia oară în viață că, spre cinstea mea, nu pierdusem orice rușine: parcă-mi era frică să-mi aud glasul. Peste puțină vreme, două fetițe s-au oprit să mă asculte și, în vreme ce ele mă priveau, m-am prefăcut dintr-o dată că glumesc și am început să mă strîmb (cu toate că mi se urcase sîngele-n obraji și simțeam că-mi ard urechile). Am lăsat baltă cîntecul și am început să fluier și să țopăi

pe caldarîm, asemeni unui copil zburdalnic. Tropăind așa, m-am rușinat dintr-o dată de slăbiciunea mea și mi-am pus în gînd ca, după ce-or pleca fetițele, să cînt de-adevăratelea, fie ce-o fi.

Zis și făcut. M-am înfipt bine pe picioare în fața cîrciumii și, privind țintă la tăblița din fereastra pe care scria „drojdie bătrînă“ sau așa ceva, i-am dat drumul. Mai întîi s-a oprit un băiat. Eu îi dam înainte. Apoi o babă și un moșneag. Pe urmă o slujnicuță, cu o cană plină cu bere în mînă. Fără să vreau, îmi spuneam în sinea mea:

— Pe tine te-a trimis stăpîna după cumpărături, și ar trebui să te grăbești. Dacă te-ai oprit să m-asculți, atunci să știi că lucrurile nu stau așa de prost! Mai pot trage nădejde.

A rămas să asculte pînă la sfîrșit. Nu se uita așa lung la mine ca cei doi bătrîni, ci se rezemase de-un stîlp, chiar alături de mine. Trăgînd cu ochiul, am văzut-o bătînd încetișor, cu cheia ușii, măsura cîntecului, în cană.

Cîntam, cum știți, „Trăiască-n veci Irlanda“ și n-ajunsesem încă la jumătatea strofei a doua, că în jurul meu se și strînseseră cel puțin o duzină de ascultători, fără să mai pomenesc de căruțașul care oprise caii drept în spatele meu. Peste un minut se strînseseră vreo douăzeci, printre care trei irlandezi, calfe de zidar, care ieșiseră din cîrciumă să m-asculte.

Sfîrșind de cîntat, am ridicat ochii și, spre nețărmurita mea bucurie, am văzut întinzîndu-se spre mine cîteva mîini cu o jumătate de penny sau chiar unul întreg. Am adunat banii, plin de recunoștință. Dintre toate mîinile m-a încîntat cel mai mult, măcar că n-avea nici un gologan în ea, mîna unuia dintre mun-

citorii irlandezi mai sus pomeniţi. Ar fi poate o lipsă de modestie din partea mea dacă aş zice că purtarea lui se datora pe de-a-ntregul darului meu de cîntăreţ. Se vede însă că felul cum cîntasem, la care se adăugau păhărelele date pe gît mai înainte, îl dăduseră gata pe bietul om. Fiind simţitor din fire, i se muiaseră şi inima şi picioarele. A venit împleticindu-se la mine şi mi-a strîns mîna, cu un avînt care aproape că mi-a sfărîmat încheieturile de la mînă.

— Maică precistă ! La cîntecul ăsta dulce, oricărui irlandez îi saltă inima. Asta-i cîntec irlandez, pezevenchilor ! îi trăgea el înainte, întorcîndu-se la cei din jur. Asemenea cîntece n-auzi în fiecare zi, în ţara asta spurcată. Pare-mi-se că nici nu l-aţi ascultat ca lumea, că altfel n-aţi fi aşa scurţi de mînă cu gologanii voştri murdari. Cîntă-l încă o dată, mînzule ! Cîntă-l încă o dată şi, la sfîrşit, o să merg chiar eu să-ntind pălăria.

Nu m-am lăsat prea mult rugat. Am început iar cîntecul, şi irlandezul cel beat m-a ţinut tot timpul de mînă. Se sprijinea de mine şi, scoţîndu-şi şapca, îşi bălăngănea capul plin de evlavie, de parcă aş fi intonat un psalm. A doua oară le-a plăcut şi mai mult ascultătorilor. Ţinîndu-şi făgăduiala, irlandezul a făcut ocolul celor de faţă, cu pălăria întinsă, aducîndu-mi un pumn de gologani. Tocmai cînd pusesem banii în buzunar şi mă pregăteam să plec, nerăbdător să ies mai repede din mulţime, o mînă mi s-a aşezat pe umăr, după care am auzit un glas de femeie :

— Tu eşti, Jimmy ? Doamne, dumnezeule, băiete, ce faci aici ?

În toată lumea nu mă temeam decît de glasul unei singure femei — şi nu era glasul acesta. Era un glas blînd, pe care-l auzisem adesea. Era glasul Marthei, nepoata doamnei Winkship, de care cititorul îşi mai aminteşte, poate, că am pomenit şi în altă parte.

CAPITOLUL XXIV

În care vechea mea ocrotitoare mă îndatorează iarăşi, ospătîndu-mă din belşug, dăruindu-mi o flanelă şi nişte rufe cu zorzoane. Pare-se că în curînd voi ajunge coşar

Dacă pentru doamna Winkship aveam un respect deosebit, nepoata ei, Martha, nu se bucura în sufletul meu de mai puţină preţuire.

Am pomenit cred şi înainte că era o fată nu prea chipeşă. Nici măcar nu i se spunea pe numele ei adevărat, pe care-l căpătase la botez. Lumea o striga după o poreclă scornită pe seama bieţilor ei ochi năpăstuiţi de soartă: „Chioamba". Nu cred să fi nădăjduit vreodată în inima ei că s-ar putea bucura de dragostea unui băiat. De aceea, mintea îi stătea numai la treabă: îi ţinea doamnei Winkship răbojurile cărucioarelor închiriate, îi făcea piaţa şi îi gătea.

Pentru mine avusese întotdeauna un cuvînt bun şi, de multe ori, cînd încă nu fugisem de-acasă şi maştera mă hrănea cu răbdări prăjite, ea îmi aducea, pe lîngă vorbe bune, şi cîte ceva să-mi astîmpere foamea! Şi dacă mă laud într-adevăr cu ceva, e că în copilăria mea nu i-am spus niciodată „Chioamba".

— Doamne fereşte, Jimmy, strigă ea, văzîndu-mă că mă lupt să ies din mijlocul mulţimii strînse în jurul meu. Cum? Aşa de rău ai ajuns? Hai, biet copil

amărît, hai vino cu mine să-mi spui tot ce ţi s-a-ntîmplat!

— Ce să-ţi spun, Martha? am întrebat-o, în timp ce mă zorea să trecem strada Liquorpond. Mai încolo nu vreau să merg. Mi-e groază să m-apropii de fundătură. Dacă ai şti ce-am păţit ieri noapte? M-am săturat!

— Ştiu, ştiu, am aflat, sărăcuţul de tine! Nici vorbă că ţi-o fi foame! zise fata cea bună la inimă. Şi mătuşica ştie de asta. Chiar azi dimineaţă-mi spunea: — „Dacă a pătimit vreodată un copilaş, apăi să ştii, Martho, că băieţaşul ăsta a pătimit. Să fi fost eu femeie întreagă — îmi spunea ea — să fi avut eu picioare zdravene, aş fi cutreierat oraşul în lung şi în lat, pînă să dau de băiatul ăsta. Măcar de mila bietei lui mame, fie-i ţărîna uşoară". Şi, iacătă, acum am dat eu peste tine, mai zise Martha. În ce hal eşti, doamne! Şi podidind-o plînsul, îşi şterse lacrimile cu şorţul.

Vorbele ei m-au înduplecat: m-am dus cu ea. M-a lăsat să aştept aproape de fundătura Cratiţei, într-un ungher întunecos şi mai ferit de pe strada Turnmill, iar ea s-a dus înainte, să vadă dacă e drumul slobod şi să-i dea de ştire doamnei Winkship.

Am aşteptat mult pînă să se-ntoarcă sau, cel puţin, aşa mi s-a părut mie. Începusem să cred că se înşelase, că poate doamna Winkship nu mă îndrăgise chiar atît cît îşi închipuise ea. Poate că, la urma urmei, femeia asta de treabă nu era chiar aşa de nerăbdătoare să dea ochi cu mine, cum socotise nepoată-sa. Ca să-mi mai alung gîndul ăsta, care-mi amăra sufletul, m-am apucat să număr banii pe care-i cîştigasem cîntînd pe uliţă. Spre marea mea uimire, am văzut că totalul se ridica la frumuşica sumă de pai-

sprezece penny şi jumătate. Şi cînd te gîndeşti că-i cîştigasem în mai puţin de-o jumătate de oră! Bravo mie! Îmi tot suceam capul spre fundătura Cratiţei şi, la urma urmei, am ajuns să nădăjduiesc că Martha n-o să mai vină.

Cu toate astea a venit. Aproape alerga, ascunzînd sub şal un pachet mărişor.

— Toate-s bune, zise ea cînd se apropie. Pînă mai adineauri, maică-ta vitregă şi nevasta lui Warren Năsosul urlau una la alta, cît le ţinea gura, în mijlocul fundăturii. Acum s-au potolit şi au intrat în casă.

Tot vorbind astfel, Martha scoase de sub şal o manta veche de postav, pe care de bună seamă o purtase chiar ea cînd era mai mică, şi o bonetă veche, tot de-a ei. Cît ai clipi, le-a pus pe mine şi, luîndu-mă la braţ, m-a tras după ea, spre fundătura Cratiţei. Se purta cu atîta bunătate, că nu i te puteai împotrivi.

După ce mi-a scos mantaua şi scufiţa, doamna Winkship s-a uitat şi s-a îngrozit de înfăţişarea mea. Ai fi zis că mi-e ruda cea mai apropiată sau chiar maică-mea, atît de tare se îngrozise. Cînd am intrat împreună cu Martha în odăiţa din fund, unde locuia, am găsit-o aşezată în faţa focului, sorbindu-şi cu multă plăcere romul fierbinte.

— Asta să fie Jim? Băiatul drăguţ, care-mi aducea întotdeauna aminte de chipul sărmanei lui mame? Dumnezeule mare! Ce mizerie! Şi numai din pricina ta, irlandeză făţarnică şi fără căpătîi! strigă ea, ridicînd mînioasă pumnul în direcţia casei cu numărul nouăsprezece. Tu eşti de vină de toate astea, beţivă nemernică, fleandură cu părul de morcov! Vedea-te-aş cu sbilţu' de gît! Ah! De te-aş avea acum în faţă, ce te-aş mai tîrnui, chiar de m-ar închide şi-o lună pentru asta! Vin' colea lîngă foc, drăguţă! Bietul de

ţine! Eşti mai flămînd ca pisoiul lui zgîrie-brînză! Soarbe, puiule, o înghiţitură! Vai de mine şi de mine! Ia uite, Martho! N-are cămaşă pe el! Şi doar alaltăieri seara auzisem că era îmbrăcat în haine bune, dăruite de azil! Cînd colo, nici urmă de aşa ceva...

Nu ştiu ce-o mai fi spus doamna Winkship. Pătruns de frig şi flămînd cum eram, căldura neaşteptată a focului m-a ameţit şi m-a moleşit de tot. Am simţit cum cad încet pe covorul din faţa căminului.

Se pare că am rămas multă vreme pe jumătate leşinat, pentru că, trezindu-mă, am văzut că se făcuseră unele schimbări. În cameră fusese adus un divan, pe care acum stam întins. Apoi, jacheta şi pantalonii soioşi îmi fuseseră înlocuiţi: pantalonii — cu nişte izmene de lînă, probabil purtate pe vremuri de domnul Winkship, iar jacheta — cu o jiletcă de flanelă (care cred că aparţinuse aceluiaşi domn, îndelung jelit) şi cu încă ceva înzorzonat la mîneci, cu un decolteu larg şi încărcat de horbote. Ca lungime, ce să zic, îmi învelea picioarele şi-mi trecea cu un cot dincolo de călcîie. Binecuvîntată să fie în veci bătrîna, dar mare minune dacă nu era asta o cămaşă a ei de noapte!

— Oho! nichipercea, ai înviat? strigă ea bucuroasă, sculîndu-se din faţa căminului şi repezindu-se să-mi scuture mîna. Era aşa de fericită, de parcă aş fi zăcut fără cunoştinţă cine ştie cît, şi nu s-ar fi aşteptat de loc să-mi vin atît de curînd în fire. Hei, capul sus, fiule! Ce-ţi veni să-ţi dai drumul aşa deodată?

Întrebarea asta voia de fapt să spună: „de ce plîngi aşa?“. Dar plîngeam numai din vina ei, pentru că n-ar fi trebuit să mă sărute. Nu mă mai sărutase nimeni din seara cînd murise mama, din noaptea aceea

cînd, împreună cu tata, ne adăpostisem în odaia tînărului Joe Jenkins.

Înțeleaptă din fire, doamna Winkship m-a lăsat cu fața înfiptă în pernă, să plîng pînă ce m-oi sătura, și s-a dus să-i ajute Marthei să pregătească cina. Puțin timp după asta am simțit venind dinspre plita încinsă un miros plăcut, care izbuti să mă mîngîie și să mă împace cu noua stare de lucruri.

— Ai isprăvit, Jim?

— Da, mulțumesc!

— La prînz am avut pui rasol, drăguțule, zise doamna Winkship, fericită fără-ndoială că mă poate îngriji ca pe un „bolnav". Și, ridicîndu-mă de pe divan cu brațele ei încă puternice, mă așeză pe un scaun, între cămin și masă. Ce-a rămas din pui ți-am pus ție în supă. Mănîncă tot, te rog eu. Pînă atunci se pătrunde și friptura. O să fie tocmai bună.

Nu era nevoie să-mi spună de două ori. Din cîteva înghițituri am și dat gata supa de pui. Cred că doamna Winkship căscase gura de uimire. Ba chiar sînt sigur că așa s-a-ntîmplat. Căci altfel, cum ar fi fost în stare să scoată un astfel de oftat și să strige:

— Văleu! Ce mi-a fost dat să văd! Nu i-a ajuns nici pe-o măsea!

Asta era și gîndul meu, numai că m-am sfiit să i-l spun. Ba cînd m-a întrebat cîtă friptură de berbec să-mi pună în farfurie, am mers pînă acolo cu sfiiciunea, încît i-am răspuns în șoaptă:

— Doar o bucățică, doamnă! cu toate că, la drept vorbind, aș fi vrut să-nfulec toată friptura care sfîrîia pe plită, și după asta să-nting un miez întreg de pîine în zeama grasă.

După ce-am sfîrșit de mîncat, Martha a strîns vesela, a tras divanul mai aproape de foc și a pus pe

colţul căminului o cană cu rom fiert, ca să-i facă plăcere bătrînei. Ne-am aşezat apoi tustrei pe divan, şi doamna Winkship mi-a spus:

— Ei, Jimmy, acuma povesteşte-ne şi nouă prin ce-ai trecut.

Am început să povestesc. Le-am povestit, fără s-ascund nimic, tot ce mi se-ntîmplase mai însemnat din dimineaţa cînd fugisem de-acasă, după ce o muşcasem de mînă pe doamna Burke. Le-am povestit despre tovarăşii mei, Mouldy şi Ripston, cum mă împrietenisem cu ei, cum împărţiseră cu mine culcuşul lor nenorocit şi cum, împins de ei, şterpelisem felurite lucruri de prin piaţă.

— Dar să ştiţi că, pentru ce şparleşti din piaţă nu te trimite nimeni la răcoare, am lămurit-o eu. Singur vătaful te cotonogeşte cînd te prinde cu chestii d-astea, că d-aia e şi pus acolo. Aşa mi-a spus mie Mouldy.

— Atunci, află că Mouldy ăsta al tău e un mincinos şi jumătate şi într-o bună zi ţi-ai fi dat singur seama de asta, răspunse doamna Winkship. Mare minune, mă Jimmy, că n-ai păţit nimic! Puteai s-o păţeşti, cum te văd şi cum mă vezi. Fierbinţeala aia a fost pentru tine o adevărată milostivire cerească, că numai ea a pus capăt furtişagurilor tale. Şi chiar aşa a şi fost, puiule. Le-a pus capăt, nu?

— O, da, fără îndoială, am răspuns eu.

Ajunsesem cu povestirea pînă în ziua cînd căruţaşul cel milos mă dusese la azil, aşa că mi-am pus în gînd să nu mai suflu o vorbă despre ananas. Mă uimea într-un fel că doamna Winkship se arăta atît de speriată de găinăriile mele din piaţă, în vreme ce luase drept o glumă — sau, în orice caz, drept o păţanie de care-ţi vine să rîzi cu hohote — toată povestea cu fuga din azil şi însuşirea hainelor. Cînd i-am

istorisit însă cum îşi bătuseră joc de mine cei doi domnişori, nu i-a mai venit să rîdă. La început a cuprins-o furia împotriva lor, aşa cum spumegase de furie şi împotriva doamnei Burke. Cînd a aflat apoi cum tinerii aceia vînzători de „haine vechi“ îmi şterpeliseră şilingul, n-a mai răbdat să stea întinsă pe divan ci, mînioasă la culme, a sărit în picioare, cu mîinile-n şolduri şi ochii scăpărînd scîntei.

— Slavă domnului că n-ai păţit mai rău, strigă ea cu un fel de evlavie, cînd am sfîrşit de povestit. Nu e o cinste că băiatul Pollyei Barnard a ajuns cerşetor, şi e mai mare ruşine pentru ăla de-a omorît-o şi s-a înhăitat cu scîrba asta de irlandeză, care nu merita nici să-i fi şters ghetele de praf maică-ti — dar să ştii că putea să se-ntîmple şi mai rău.

— Da' de ce zici că am ajuns cerşetor? Eu n-am cerşit niciodată. Cînd m-a găsit Martha, cîntam pe stradă. Sau poate crezi că asta e tot cerşetorie?

— Cerşetor sau calic, tot un drac! răspunse doamna Winkship.

Fie-mi îngăduit să spun că, printre oamenii de teapa mea, „calicul“ se bucură de cel mai adînc dispreţ. Pentru ei, înţelesul acestui cuvînt n-are nici o legătură cu explicaţia care se dă în dicţionar cuvîntului „calic“. „Calic“ înseamnă pentru ei un cerşetor, un milog.

— Dacă ştiam că e cerşetorie, n-aş fi făcut în ruptul capului una ca asta, răspunsei eu. N-are decît să ia cine vrea ăi paisprezece penny. Eu nu mă ating de ei. Unde sînt?

— Nu-ţi bate capul cu asta, Jimmy. Am avut eu grijă. Tu n-ai ce face cu asemenea bani. Dar banii tot bani rămîn şi-o să-i prindă bine bietei fiinţe căreia i-am trimis. Numai că ăştia nu-s bani să-i chel-

tuiască cel care i-a cîştigat. Marthó, ce-a zis ea, cînd i-ai dat zdrenţele alea murdare?

— Domnul să te aibă în pază, mătuşică! Au podidit-o lacrimile cînd i le-am dat. N-am apucat să plec, că a şi pus mîna pe foarfecă, să le croiască pe măsura micului Billy.

Ce însemnau toate astea? Despre ce „zdrenţe" vorbea doamna Winkship? Trebuia să aflu numaidecît adevărul. Chibzuind în sinea mea cum l-aş putea afla, fără să cer de-a dreptul lămuriri, am dat cu ochii, pe poliţa căminului, de un nasture mai mărişor.

— Vă e neapărat de trebuinţă nasturele ăla? am întrebat eu.

— Nu neapărat, dar de ce?

— Pentru că ar fi foarte bun să-l cos la jacheta mea. De cînd am luat-o, îi lipsea nasturele de sus.

— Ducă-se dracului, cu nasture cu tot, scîrnăvia aia! spuse ea. Ia-ţi gîndul de la ruptura aia, Jimmy.

— Să-mi iau gîndul? strigai eu, ca un mic făţarnic ce eram. De ce? Tare n-aş vrea. Nu era prea grozavă, dar oricum, tot era mai bună decît nimic.

— Nu-ţi mai face inimă rea degeaba. Lasă că o să ai altă jachetă, răspunse inimoasa femeie, mîngîindu-mă pe cap. Ehe, Jimmy, ăsta să-ţi fie necazul! De făcut tot trebuie să facem ceva pentru tine. N-o să te prăpădeşti tu de dragul ălora care-ţi întorc spatele, în loc să-ţi poarte de grijă.

— Mulţumesc, doamnă, răspunsei eu cu lacrimi în ochi, apucîndu-i plin de recunoştinţă atîtea degete, cîte încăpeau în pumnişorul meu. Ai fost totdeauna bună cu mine.

— Vorba e ce putem face? Aici nu poţi rămîne, asta ştii şi tu. Dacă ar da peste tine aici, ar face un scandal ce nu s-a mai pomenit.

— Nu, doamnă, nici nu mă gîndesc să rămîn, m-am grăbit eu să-i răspund. Mi-ar fi teamă.

— Trebuie să-ți găsim o meserie, zise încet Martha, care se chinuia să-și cîrpească ciorapii. Tușo, ia să vedem, nu știm noi pe vreunul care să-l ia pe lîngă el, să-l învețe un meșteșug?

— Ehe, tare bine ar mai fi *dacă* aș ști. Numai vezi, Martho, *dacă* ăsta e mare porc de cîine.

— Apoi, eu mă gîndesc, tușo, dar nu-mi dau seama... o fi asta o meserie ca lumea?

— Care?

— Coșăritul. Dacă ți-aduci aminte, vărul Belcher, din mahalaua Camberwell, ține ucenici.

Doamna Winkship sări ca friptă.

— Asta e! strigă ea în culmea bucuriei. Să știi că e tocmai ce ne trebuie. Cap sec, dracu să mă ia! Alergasem cu gîndul cine știe unde, și cînd colo, poftim iepurele chiar aici, sub nasul meu. În sfîrșit, Jimmy, cred că am găsit ce-ți trebuie, nu-i așa?

I-am răspuns cuviincios, „da doamnă“, cu toate că lucrul ăsta nu mă vrăjise într-atît ca pe doamna Winkship. Nu zic, și coșăritul s-ar fi putut să fie o meserie. Dar, dacă aș fi fost eu slobod să aleg, mă tem că dintre toate meseriile n-aș fi ales-o tocmai pe-asta. Dacă mi s-ar fi vorbit despre asta cu cîteva ceasuri mai înainte, poate gîndurile mele ar fi fost altele. Sau să mă fi-ntrebat cineva, de pildă, lucrul ăsta noaptea trecută, cînd mă ghemuisem flămînd și gol ca vai de lume, în paiele grajdului din curtea hanului. Pentru cineva, însă, care avusese la cină pui și friptură de berbec, și care acum se lăfăia pe un divan moale, îmbrăcat în flaneluță groasă și cu rufărie plină de horbote, nu mai era de loc ispititor să-și aleagă meseria de-a curăța hornurile.

— Halal să-ţi fie, fetiţo! Gîndul ăsta, care ţi-a venit în minte, mă face să joc de bucurie, adăugă doamna Winkship. Şi cu cît trecea timpul, cu atît era mai încîntată. Întîi şi întîi, — zicea ea, — e o meserie bunicică şi, pe lîngă asta, uşor de învăţat. Ţii minte, Martho, că Dick Belcher era la fel de sărman ca şi băiatul ăsta, cînd s-a apucat de treabă? În al doilea rînd, pînă acolo e o bucată bună, şi nimănui n-o să-i dea prin gînd să-l caute tocmai la mama dracului. Martho, mîine dimineaţă, cum te-oi scula, ia omnibusul pînă la Camberwell şi vino cu Belcher încoace.

CAPITOLUL XXV

În care fac cunoştinţă cu domnul Belcher, cu doamna Belcher, cu Sam şi cu prietenul său „Păianjenul"

Blînda mea ocrotitoare, stăpîna cărucioarelor, mă sfătuise să mă odihnesc cît mai bine. Cu toate astea, trecuse mult timp de cînd plecase cu lumînarea dorindu-mi noapte bună, şi somnul nu voia să mă cuprindă.

Gîndul că trebuia s-ajung în curînd hornar nu-mi da de loc pace şi, cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît mă ispitea mai puţin. Îmi aduceam aminte că în fundătura noastră stătuse odată un coşar care avea doi băieţi; nu erau feciorii lui, ci ucenici. Şi băieţii ăştia îmi păreau cei mai nenorociţi copii de pe lume. Cum vă ziceam, domnul Pike — coşarul cu pricina — avea doi ucenici, şi întotdeauna doi la număr. Dar să nu credeţi cumva că erau întotdeauna aceiaşi. Niciunul dintre ei n-a rămas în slujbă mai mult de jumătate an. Ori fugeau, ori azilul îi lua înapoi (căci erau ţinuţi pe socoteala parohiei), ori îşi dădeau su-

fletul și erau cărați spre seară în coșciug, în capela parohiei, unde rămîneau pînă în ziua înmormîntării.

Dar, dacă nu scormoneai lucrurile și nu cunoșteai cauza tainică a schimbării ucenicilor domnului Pike, ți-ar fi fost greu să bănuiești ceva. De pildă, Bob murise marți, și pînă sîmbătă, Jack, care-i luase locul, îi semăna leit: era la fel de murdar și de zdrențăros, cu ochii duși în fundul capului, clipind des cînd dădea cu ei de soare. Poate nu începuseră încă să-l doară genunchii și coatele, și prin asta se mai deosebea întrucîtva de Bob, cel care murise. Cine dintre cei care-l priveau în trecere și-ar fi putut da însă seama de lucrul acesta? În cîteva săptămîni căpăta și el junghiuri ascuțite în genunchi și-n coate, însoțite de tuse/și înecăciune — glasul lui ți se părea că iese dintr-un gîtlej umplut cu cîlți.

Bieții ucenici cereau mereu de la cumetrele din fundătură cîrpe și zdrențe cu care să-și lege genunchii jupuiți, ca să nu-i mai roadă pînă la sînge de cărămizile aspre, pline de funingine. Dacă se întîmpla însă să afle domnul Pike treaba asta, le smulgea fără milă bandajul de zdrențe, și băiatul, prins cu mîța în sac, era apoi dus în pivniță, unde timp de o jumătate de ceas i se spălau rănile cu saramură, chipurile ca să se „întărească". Cei mai puțin vîrstnici din fundătura noastră spuneau, cui avea timp să-i asculte, că metoda întrebuințată de domnul Pike pentru a-i învăța pe băieți să se cațăre pe coș era pe cît de simplă pe atît de eficace.

Iată cum proceda: lua o bucată de sfoară, lega de un capăt al ei limba băiatului, întindea sfoara peste coș și o înnoda apoi de marginea hornului. Domnul Pike urca pe acoperișul casei, apucînd în mînă capătul frînghiei, aflat acolo sus, și lecția începea. Dacă

se declara mulţumit de felul cum se căţăra băiatul (ceea ce era greu de crezut, dat fiind că băiatul era nou în meserie), atunci nu se-ntîmpla nimic. Dacă, însă, ucenicul se oprea din opinteală, atunci domnul Pike smucea atît de zdravăn de sfoară, încît, zgîlţîit din toate încheieturile, ucenicul făcea încercări desperate. Altă glumă obişnuită a domnului Pike era următoarea: aprindea în vatra căminului, o mînă de talaş presărat cu piper, ca nu cumva ucenicul să trîndăvească pe sus, unde era. Cică odată un ucenic, pe care l-a pus să se urce printr-un horn înalt, nu s-a mai întors, fiindcă Pike aprinsese o cantitate prea mare de talaş, şi bietul băieţaş se-năbuşise. Unii cetăţeni, care se lăsau mai puţin furaţi de închipuire, spuneau însă că băiatul scăpase, izbutind să iasă afară, pe coş. Şi această din urmă presupunere a fost socotită mai vrednică de crezare, de vreme ce băiatul fusese zărit, peste vreo două săptămîni, la Shoreditch.

Gîndindu-mă la grozăviile astea, n-am putut adormi multă vreme. Am auzit pendula din bucătărie bătînd miezul nopţii, apoi ora unu şi ora două. Abia atunci m-a cuprins somnul şi am dormit, pînă cînd am auzit aceeaşi bătrînă pendulă bătînd ora zece. La urma urmei, nu dormisem cine ştie cît, dacă stai şi te gîndeşti că două nopţi de-a rîndul nu mă odihnisem aproape de loc. În schimb, doamna Winkship şi nepoată-sa cred că se sculaseră ca de obicei, destul de devreme, după cît bănuiam. Destul de devreme, ca să pregătească gustarea de dimineaţă şi s-o mănînce. Destul de devreme, ca să se ducă pînă la unul din magazinele cu haine de gata şi să se-ntoarcă înapoi. Pe scaunul de lîngă pat stăteau, frumos rînduite, roadele culese în urma acestui drum: o jachetă, o vestă

bună de postav și niște pantaloni noi, cu dungi. Iar sub scaun, o pereche nou-nouță de ghete, mai frumoase decît acelea de care mă ușurase domnul Barney, precum și o pereche de ciorapi scurți, de bună calitate. Pe scaun se mai afla o cămașă, iar de speteaza lui atîrna o șapcă. Nu încăpea îndoială că straiele erau pentru mine, așa că am sărit, cît ai clipi, din pat și le-am îmbrăcat. Apoi, scoțînd capul pe ușă, am văzut-o pe doamna Winkship tronînd pe banița de cărbuni de la intrare. Am strigat-o și i-am spus bună dimineața.

Nu mult după ce am luat gustarea, s-a întors și Martha, dar fără domnul Belcher, cu răspunsul că, fiind prins cu treburile, o să se repeadă mai pe seară, în docarul lui tras de un căluț.

Temîndu-mă să nu mă zărească cineva, am stat toată ziua în casă. Cînd s-a întunecat, s-a auzit o bătaie în ușă și a intrat domnul Belcher. N-avea de loc înfățișarea unui hornar, nu era de loc smolit, ci purta o pălărie frumoasă și un palton cafeniu. Era înalt şi voinic, cam între două vîrste, cu umerii puţin aduşi. Avea obrazul ciupit de vărsat, la fel ca şi Martha, şi galben ca ceara, o gură pocită, cu dinţii de sus galbeni, ieșind înafară printre buzele răsfrînte, care nu erau în stare să-i acopere. Mutra lui nu-mi plăcu nici de frică.

Pare-se că Martha primise poruncă să nu-i spună pentru ce era căutat. Acum, cînd cumnată-sa îi aduse la cunoștință în cîteva cuvinte ce anume dorea de la el, nu se arăta de loc bucuros.

— Ăsta-i puștiul ? întrebă el, aruncîndu-mi o privire.

— Da. Ia scoală-te în picioare, Jimmy !

— Treburile merg prost, nu se mai cîştigă ca înainte, zise domnul Belcher, cu jumătate gură. Şi p-ormă, mai e şi nenorocita aia de lege, care a făcut-o acuma Parlamentul — ştii, aia care interzice lucrul pentru copii. Chiar săptămîna trecută am fost nevoit să dau afară un băiat.

— Ştiu eu foarte bine ce-i cu legea asta, — spuse doamna Winkship înţepată, — şi mai ştiu tot aşa de bine că mai ai destui băieţi care se caţără pe burlane. Tu singur mi-ai spus ultima oară, cînd ai fost pe aici.

— Ei bine, ăia îi ţin pentru coşurile fabricilor, Jane, răspunse domnul Belcher. Mă întreb dacă puştiul ăsta e destul de subţirel pentru treaba asta.

A scos o linie din buzunar şi mi-a măsurat lăţimea umerilor.

— O să-i fie cam greu, e cam grosuţ, zise domnul Belcher, pipăindu-mi pieptul şi spatele. Dacă-l iau la mine, n-o să-i îngădui să mai pună nici de-un deget carne pe el. M-aş simţi vinovat dacă i-aş îngădui una ca asta, pentru că i s-ar putea întîmpla să rămînă înţepenit în mijlocul vreunui horn sau mai ştiu eu pe unde. S-a mai întîmplat aşa ceva la coşul fabricii de cherestea de pe Bermondsey. Un horn înalt de vreo treizeci de metri. Bietul băiat s-a înţepenit pe la jumătatea coşului şi a trebuit să aştepte acolo pînă cînd...

— Prostii, Dick, ce dumnezeu ! îi tăie vorba doamna Winkship, supărată. Dacă nu vrei să-l iei, vorbeşte pe şleau, dar nu-ţi mai vinde sufletul diavolului, turnînd minciuni cu grămada. Adă-ţi aminte că eu n-am stat să mă tocmesc şi să mă codesc, şi nici n-am dat din colţ în colţ cînd ai venit aici, să mă rogi cîte ceva. Dar, lasă, nu-i nimic !

— Ce, am zis eu că nu vreau să-l iau? Fireşte că-l iau. Ziceam numai că-i păcat să se apuce de meseria asta, tocmai acuma cînd au născocit tot felul de legi şi de maşini care au s-o ducă de rîpă. Eu cu dragă inimă îl iau cu mine, să-l învăţ meseria.

După aceste vorbe ale domnului Belcher, care au înmuiat-o de tot pe cumnată-sa, a urmat între cele două părţi — pe cale de a se înţelege — o discuţie lungă, în centrul căreia mă aflam eu, dar pe care n-am ascultat-o cîtuşi de puţin. A fost de-ajuns pentru mine să aflu că în curînd trebuia să mă fac coşar, că bărbatul cu faţa ca hîrtia, ciupită de vărsat şi cu dinţii galbeni şi jîmbaţi, avea să-mi fie stăpîn şi, culmea culmilor, că nu voi avea voie să pun un dram de carne pe trupul meu firav, numai piele şi oase.

— Ei, atunci s-a făcut! zise domnul Belcher într-un tîrziu. Cînd o să fie gata, să poftească.

— E gata chiar acuma; pregătit cum nu se mai poate, răspunse doamna Winkship.

— Să fie cum doreşti; pentru mine tot una-i. Băiete, pune-ţi şapca!

N-avea nici un rost să mai fac mofturi, de scăpat tot nu mai puteam scăpa. Mi-era cam ciudă pe doamna Winkship, că se grăbise atît de tare să mă trimită de-acolo. Cu toată ruşinea care mă-ncerca, trebuie să mărturisesc că nu i-am răspuns din tot sufletul — aşa cum s-ar fi cuvenit — cînd mi-a urat „drum bun", cu lacrimi în ochi.

Se făcuse tare tîrziu cînd am ajuns în mahalaua Camberwell, unde stătea domnul Belcher. Avea casa într-o străduţă murdară de lîngă canal. După cît am putut desluşi prin întuneric, casele de pe-acolo erau vechi şi dărăpănate. Numai casa domnului Belcher strălucea printre ele ca o jucărie nouă, aruncată pe

un morman de gunoi. Uşa, luminată de lampa atîrnată deasupra, lucea de-ţi lua ochii. Avea ciocan de alamă, numărul casei — 26 — era şi el bătut în cifre de alamă, care săreau în ochi de la o poştă. Şaiba de la gaura cheii tot de alamă era. Se mai afla acolo o tăbliţă de alamă, pe care scria cu roşu „Belcher, coşar", şi un clopot de alamă, mărişor, cum au casele boiereşti din Piccadilly. Pe clopot scria cu roşu „Belcher", iar deasupra lui scria în verde viu „Sunaţi pentru coşar".

Fereastra odăii de primire avea pe dinăuntru un oblon împletit din sîrmă roşie ca sîngele, cu marginile de alamă lucioasă. De oblon atîrna o pictură înfăţişînd în toată splendoarea lui palatul Buckingham, dar cu unul din hornuri spart în zeci de bucăţi sus, în vîrf, aşa încît flăcările se înălţau pînă la cer. La fereastra dormitorului, majestatea sa regina Victoria, purtînd pe cap coroana regală în loc de scufie de noapte, cu părul vîlvoi şi cu spaimă în ochi, făcea domnului Belcher semn cu sceptrul, implorîndu-l s-o scape de la primejdie. Meşterul, ascultînd rugămintea stăpînei sale, alerga cît îl ţineau picioarele, de-a curmezişul parcului, să-i vină în ajutor, ţinînd într-o mînă sîrma de care atîrna ghiuleaua cu aripioare şi măturici. „R. Belcher" era înscris atît pe şapca coşarului în plină goană, cît şi pe ghiulea şi măturici. Pentru a nu mai exista însă nici urmă de îndoială asupra numelui, santinela de la poarta palatului striga (după cum se putea citi pe fîşia de slove din dreptul nasului) : „Haide, R. Belcher ! Credeam că nu mai vii. Moştenitorul tronului te-a căutat acasă, dar i s-a spus că ai de lucru în altă parte". „Chiar aşa, eram plecat la ducele de Wellington — îi răspundea

R. Belcher — dar la chemarea majestății sale regina, am lăsat totul baltă și iată-mă-s aici".

Auzind zgomotul roților docarului, un băiat cam de o seamă cu mine, flenduros și murdar ca și băieții domnului Pike, se ivi din dosul casei (docarul oprise la colțul străzii) și luă călușul de căpăstru.

— Dați-mi voie să vă ajut, domnișorule! mi se adresă, înclinîndu-se, micuțul coșar. Sau mai bine, ajutați-i dumneavoastră, stăpîne, că mi-e frică să nu-i murdăresc straiele.

— Las-o mai moale cu „domnișorule", rîse domnul Belcher. Nu-i nici un domnișor, prostovane. E un băiat nou.

— Alt băiat! Vai de mine, Dick, dar ai înnebunit de-a binelea? Ce naiba ți-o fi trebuind încă un ucenic? strigă o femeie grasă, care se ivi ca din pămînt, cînd domnul Belcher bătu cu ciocanul în ușă. Îi pocneau obrajii, de rotunzi ce erau, țipa cu un glas ascuțit, și pe lîngă pălăriuța încărcată cu flori colorate, pe care și-o tuflise peste claia de păr murdar, mai avea drept podoabe niște cercei tot atît de scînteietori ca și ciocanul agățat de ușă. Umflata asta semăna totuși leit cu doamna Winkship, și îți dădeai seama numaidecît că-i era soră.

— Ce-mi trebuia? Ba încă cum îmi mai trebuia! mormăi domnul Belcher. Dacă nu-l luam, o supăram pe procopsita aia de soră-ta. Și asta, știi bine, nu se cădea. Apoi, întorcîndu-se către băiat, îi puse hățurile în mînă. Sam, ia-l cu tine la bucătărie! (Despre mine era vorba.) Cînd oi avea nevoie de el, îl chem eu.

Fără să-și dezlipească o clipă ochii mirați de pe fața mea, Sam făcu întocmai cum i se poruncise și duse călușul în spatele casei coșarului, unde se afla o curte mare, ce dădea spre canalul Surrey. Lîngă

casă se înălţa un şopron întunecat, şi, la lumina felinarului pe care-l purta Sam, am desluşit două uşi.

— Ia dă-te jos, păpuşică, strigă el, fără fasoane, de parcă mîncasem amîndoi dintr-o strachină. Bănuiesc că făcea dinadins aşa, fiindu-i oarecum necaz de felul prea cuviincios în care îmi vorbise înainte, stricînd, cum s-ar zice, orzul pe gîşte. Dă-te jos! Uite. bucătăria e acolo. Să nu faci prea mult tărăboi cînd intri, că altfel îl trezeşti pe tipul care doarme înăuntru, şi n-ar fi de mirare să te scarmene puţin. Vin şi eu într-o clipă, numai să-i aduc fîn căluţului, pentru noapte. Să nu pierzi vremea bătînd la uşă; propteşte-te în ea şi dă-i brînci.

Am împins uşa şi am intrat. Înăuntru era întuneric beznă. Dar, sub pirostriile aşezate pe o lespede spartă, în mijlocul odăii, cîţiva cărbuni ardeau cu o lumină roşie. La început nu vedeam decît lumina focului. Pe urmă, însă, m-am deprins cu întunericul şi am zărit lîngă foc o măsuţă cu două scaune. De partea cealaltă a focului, lipită de perete, se vedea o grămadă neagră, pe care stătea ghemuită o matahală sforăitoare — după toate semnele, tipul de care-mi pomenise Sam. M-am oprit aproape de uşă şi am încercat să fac cît mai puţin zgomot. A fost totuşi de ajuns să trezesc căţelul care zăcea alături de stăpîn, pe grămada aceea întunecată. Cîinele a mîrîit şi a-nceput să latre, trezindu-şi la rîndul lui stăpînul.

— Ce dracu-ţi veni să-l întărîţi, măi Sam? Doar nu ţi-a făcut nimic, zise cineva la fel de negru ca şi grămada de pe care se ridicase. Doar albul ochilor îi strălucea în lumina jarului. Închide odată uşa, ce dumnezeu! Nu mă doare şi aşa destul blestematul ăsta de răumatism, mai vine şi cîte-un nesimţit de-alde

tine, să-mi facă aici corent. Da' închide odată uşa aia, n-auzi?

Nu-mi puteam da seama dacă vorbea un copil sau un om mare, aşa de ciudat era glasul: şuierător, răguşit şi tremurînd de furie.

— Ai greşit, i-am răspuns eu, apropiindu-mă de-andăratelea de uşă. Nu e Sam, sînt eu.

— Să te ia dracu! Şi acum, hai, închide uşa!

În aceeaşi clipă mi-a trecut pe lîngă nas ceva care semăna cu o cizmă, şi s-a izbit cu zgomot la spatele meu, de canatul uşii.

CAPITOLUL XXVI

În care mă împrietenesc cu Păianjenul şi el îmi spune nişte lucruri ciudate, ceea ce s-ar putea să aibă urmări grele, după cum s-ar putea să n-aibă niciuna

N-ar fi fost lucru cuminte să închid uşa pe dinăuntru şi să rămîn în aceeaşi încăpere cu un individ care mă băgase în sperieţi. N-aveam însă nimic împotrivă s-o închid pe dinafară. Şi tocmai asta mă pregăteam să fac, cînd a venit Sam. În lumina felinarului, l-am văzut cum rînjea. I-am povestit pe scurt cele întîmplate.

— Hai, hai, vino cu mine înăuntru! mi-a spus el rîzînd şi prinzîndu-mi mîna în palma lui neagră ca tăciunele. N-ai de ce să te temi de Păianjen. Pînă iese el din sacii în care e-nfofolit şi pînă ajunge la uşă, tu eşti hăt tocmai la barieră.

— Nu de cîine mi-e frică, spusei eu. Mi-e frică de omul ăla negru, care zace lîngă foc.

— Păi, ăla e Păianjenul, — răspunse Sam, — aşa-i zice toată lumea.

Sam deschise ușa și intră, iar eu mă ținui după el. Cînd l-am văzut mai bine pe Păianjen, mi-am zis că nu poate să aibă mai mult de șaisprezece-șaptesprezece ani. Dar așa cum stătea înfofolit în zdrențele lui negre, ghemuit cu genunchii la gură, cu o mînă întinsă pe sacii plini de funingine, care-i slujeau de pat, iar cu cealaltă ferindu-se de lumina felinarului și săltîndu-și părul căzut în ochi, ai fi putut să-l iei drept un moșneag neputincios, de șaptezeci de ani și mai bine.

— Vă rog să mă iertați, domnule! vorbi el plin de umilință. Cînd m-apucă durerile, nu mai știu ce spun și ce fac. Sper, totuși, că nu v-am lovit, domnișorule.

Înainte de a-i răspunde ceva, Sam izbucni într-un hohot de rîs.

— Grozavă chestie! Ha-ha! Strașnică, ce să zic! Mă fraiere, n-ai de-a face cu nici un grangur, nu vezi că nu-i nimic de capul lui? Și-a luat stăpînul un băiat nou.

— Adevărat, — spusei eu, — m-a luat să învăț meseria de coșar.

— Dar n-ai ce meserie să-nveți aici, zise Păianjenul uimit. De cînd cu legea aia, toată meseria s-a dus pe gîrlă. Cum ai să-nveți să cureți coșurile, cînd n-ai coșuri de curățat?

Așa cum își poate lesne închipui cititorul, aceste vorbe m-au cam nedumerit, dar nu mi-a părut de loc rău să le-aud.

— La drept vorbind nici nu prea țin la lucrul ăsta, — am zis eu atunci, — și n-aș strîmba din nas, dacă m-ar pune la altă treabă. Ăilalți băieți ce fac? Voi doi ce lucrați?

— Păianjenul nu lucrează nimic. Nu mai e-n stare. L-ar fi dat afară o dată cu ăilalți, dar s-a tocmit pe

şapte ani, cu act în regulă, şi parohia nu s-a învoit să-l ia înapoi de pe capul stăpînului. Mai înainte eram cu toţii opt băieţi. Acum n-am mai rămas decît eu şi Păianjenul.

— Dar nu curăţaţi şi coşurile cîteodată ? l-am întrebat pe Sam. După cum arătaţi, parcă aşa mi se pare.

— Eu, unul, nu curăţ nici un coş, răspunse Sam rînjind. Ne ia în cîte o dimineaţă stăpînul, pe mine şi pe Ned Perks, şi mă pune să umblu pe la cazanele maşinilor. Asta însă nu-i mare lucru. Doar de la lucrările alea, care se fac noaptea pe la ţară, mai iese ceva. Altfel am trage obloanele ! Uneori mă duc şi eu noaptea pe-acolo, cu stăpînul şi cu Ned. Am grijă de cal şi căruţă.

— Şi cînd vin acasă, nici pic de funingine ! Eu nu înţeleg nici în ruptul capului ce ciudăţenii mai sînt şi astea, zise bietul Păianjen. În clipa aceea îl apucară iarăşi durerile reumatice, se tîrî greoi pînă în fundul şopronului, unde se trînti pe culcuşul lui, gemînd şi şuierînd printre dinţii încleştaţi.

Păianjenul începuse să-mi placă prin felul lui de a fi, dar, înainte de a i se potoli durerile şi a înnoda vorba cu el, m-a strigat domnul Belcher, chemîndu-mă-n casă. Îndrumat de Sam, am găsit cu uşurinţă uşa din dos, de unde noul meu stăpîn m-a dus în odaia de primire. Femeia grasă şi roşcovană, pe care pe bună dreptate o socotisem doamna Belcher, era şi ea acolo. Pe masă se aflau pregătite pentru cină : pîine, brînză şi ceapă.

Doamna Belcher nu s-a arătat prea prietenoasă :

— Ia spune, mă ţică, cum te cheamă ?

— Jim, doamnă.

— Ia şi mănîncă ceva. Nu ştiu dacă ţi-o fi pe plac.

Am înfulecat cît am putut de repede pîinea și brînza, așa că peste vreo cinci minute le-am dat de veste că terminasem.

— Atunci te poți duce la culcare, zise domnul Belcher. Știi unde ?

— Unde, domnule ?

— La bucătărie. Acolo o să dormi. Acolo dorm toți băieții mei. O să vezi că e cald și bine. Sam o să-ți arate unde e locul tău. Noapte bună. Dimineața, pînă n-auzi pe cineva strigîndu-te, n-ai de ce să te scoli.

— Dar hainele de lucru i le-ai dat ? întrebă somnoroasă doamna Belcher, care se cuibărise cît putuse mai bine în fundul unui jilț și era gata, gata să ațipească.

— Ah, tocmai asta uitasem ! Uite-le colea, zise stăpînul, arătîndu-mi într-un colț al camerei o legătură de haine negre.

— Cămașa de pe tine poți s-o ții. Și ghetele. Celelalte le împăturești frumos și vii cu ele la mine, mîine dimineață.

Am luat legătura cu haine, i-am spus stăpînului noapte bună și m-am întors în „bucătărie".

— Care-i patul meu ? l-am întrebat eu, cu glas destul de jalnic, pe Sam.

— Poți să dormi cu mine, dacă vrei. Asta o să te scutească să-ți faci singur patul, răspunse Sam cu mărinimie. N-ai avea altceva de făcut decît să-ți iei doi saci din grămada aia. Cu unul să te-nvelești, și ălălalt să ți-l pui pernă. Dar, grăbește-te, și umblă încet să nu se trezească Păianjenul, că după aia nu se mai oprește din tușit. Tusea îi stîrnește răumatismul din picioare și, aleluia, nu mai închizi ochii toată noaptea, că geme și scrîșnește din dinți, pîn' la ziuă.

Încă nu se luminase de-a binelea cînd, trezit de cățelul Păianjenului, care lătra de te-asurzea, l-am văzut

pe Sam că se scoală, pregătindu-se să meargă la lucru. Îl deşteptase Ned Perks care, în ciuda rugăminţilor şi văicărelilor Păianjenului, îngrozit de urmările cumplite ale curentului asupra încheieturilor sale, ţinea uşa şopronului larg deschisă, dîndu-i nu ştiu ce îndrumări lui Sam.

Aducîndu-mi aminte că domnul Belcher îmi spusese să nu mă scol pînă nu mă strigă cineva, am rămas culcat, cînd deodată l-am auzit pe Păianjen mişcîndu-se.

— Eşti taman ca şi ceilalţi, zise el cu năduf. Zaci acolo de parc-ar fi douăspreze noaptea şi nu cinci dimineaţa. Ce-ţi pasă ! N-ai nimic la încheieturi, luate-ar dracu ! Ce te doare pe tine că alţii au încheieturile bolnave şi că ar da nu ştiu ce pentru un pic de foc ?

Nu încăpea îndoială că Păianjenul mi se adresa mie, şi-mi stătea pe limbă să-i spun că, dacă vrea să mă scol şi să aprind focul, n-avea decît să mă roage cuviincios. Dar, înainte de a deschide gura, i-am auzit iar glasul.

— Ia cată-ţi de treabă ! N-am nevoie să-mi lingi tu mîinile. Cred şi eu că-ţi convine să stai aicea trîntit şi să te guduri pe lîngă mine. Ţi-e mai greu să-mi asculţi porunca. Vra să zică nu vrei să te scoli, ha ? Poate totuşi o să te-nduri odată, puturosule. Aha, te-ai şi sculat ! Ştiam eu !

Aşadar, Păianjenul vorbea cu potaia murdară care împărţea culcuşul cu el, după cum vă spusei mainainte. În privinţa asta nu mai încăpea îndoială pentru că, o dată cu o bufnitură de pumn, mi-a ajuns la urechi un schelălăit jalnic. Apoi am auzit căţelul trecînd grăbit prin încăpere şi zgîriind la uşă.

— Aşa, acum a intrat graba-n tine, nu ? Frumos din partea ta că te repezi aşa la uşă, haimana ! Te prefaci că nu mai poţi de nerăbdare să-mi împlineşti porunca ! Eh ! Cum să mai am încredere în tine, după cîte mi-ai făcut ieri, pezevenghiule ? N-ai şters-o tu afară ? Nu mi-ai tras chiulul lăsîndu-mă să dîrdîi fără foc, pînă la nouă ? Na, miroase aici ! Aşa ! Acuma întinde-o şi întoarce-te repede, că altfel te fac praf ! Mereu îţi tot cînt că o să te fac praf, şi nu vrei să mă crezi. Astăzi să ştii însă că s-a împlinit măsura. Dacă nu-ţi faci datoria nici în dimineaţa asta, ai păţit-o. Să mor dacă nu te fac cioburi, vagabondule ! Şi acum, hai, şterge-o !

Cînd i-a spus „na, miroase aici", Păianjenul i-a întins ceva căţelului. Oricît m-am chiorît eu, degeaba : n-am izbutit să văd ce era. Tîrîse după el, la uşă, un sac. A crăpat uşa de o palmă, atît cît să iasă cîinele, a închis-o repede la loc, apoi s-a băgat pîn' la gît în sac, s-a aşezat într-o rînă şi-a rămas acolo, s-aştepte.

A aşteptat, a tot aşteptat fără să mai scoată o vorbă. Gemea numai din cînd în cînd, săgetat de durerile reumatice. A trecut astfel vreun sfert de oră şi prin ferestruica îngustă din acoperiş a început să se zărească o dungă de lumină. Atunci l-a cuprins neastîmpărul. Mormăia necăjit şi crăpa mereu uşa, trăgînd cu ochiul pe-afară.

— Tare aş vrea s-o iau pe urmele lui, dar-ar dracii-n el ! şopti Păianjenul peste puţină vreme, cu glas jalnic. L-aş învăţa eu să se mişte mai repede. Se zbenguie, asta face. Ce-i pasă lui, ticălosul ? N-are nici pe dracu ! Nu-i scîrţîie încheieturile. S-o fi înhăitat cu vreun căţel, trăsni-l-ar dumnezeu ! Asta trebuie să fie. El zburdă, şi mie-mi îngheaţă măduva-n oase. Dar-ar

boala-n el! Să fiu eu acolo, ce i-aş mai mîna din spate! Eh, uite-l în sfîrşit!

Într-adevăr, prin curte, s-a auzit întîi lipăitul picioruşelor cîinelui şi apoi cum zgîria la uşă. Păianjenul a deschis-o de-un deget, şi javra murdară s-a strecurat repede înăuntru. Ţinea în gură un os mare de oaie. Eu am văzut asta de cum a intrat. Bietul Păianjen însă, care vedea ca prin sită, nu şi-a dat seama ce era. Cîinele a sărit de lîngă el şi a fugit tocmai în capătul celălalt al şopronului.

— Vino-ncoace! N-auzi? Nu-ţi ajunge cît te-ai hîrjonit? Să te ia dracu! Ce ţi-a trebuit atîta vreme s-aduci bucata asta de lemn? Nu-i vorbă, e o bucată zdravănă, groscioară. O fi scăpat-o cineva. Hei, Pinch! Vin aici, căţelule! Haide, Pinch, vino-ncoace! Ad-o aici, Pinch, aici!

Dar Pinch nu părea înclinat să-l asculte. Se trăsese într-un colţ şi nu se mişca de lîngă comoara lui. Bietul Păianjen turba de necaz.

— ...Lua-te-ar toţi dracii! Mînca-te-ar moartea! Trăsni-te-ar să te trăsnească! strigă el, apucînd dintr-o dată trei lucruri cu totul deosebite: o gheată, un urcior spart şi o bucată de cărbune. Blestemînd de mama focului, le zvîrli unul după altul asupra căţelului care bătea în retragere. Ia uite colea! Nu-i lemn! E un os! Eu te trimit după lemne, şi tu-mi umpli casa cu oase, hai? Lasă, lasă, pun eu laba pe tine!

Şi începu să se mişte şi să se tîrască cu mari sforţări după biata javră.

Făcea un tărăboi, că te-ar fi sculat şi din morţi. N-avea rost să mă mai prefac că dorm. M-am ridicat în capul oaselor şi l-am întrebat pe Păianjen de ce-i atît de pornit.

— Să-ţi spun ce mi-a făcut, începu el, gîfîind obosit după atîta caznă. Îşi bate joc de mine. Ştie foarte bine că n-am cum s-aprind focul dacă nu-mi aduce vreascuri. Ştie de asemeni prea bine că asta e prima lui sarcină în fiecare dimineaţă, aşa că n-are ce zice. Ce crezi că s-a apucat să facă, ticălosul ? Stai să vezi! Ieri mi-a adus doar vreo două, trei bucăţele de lemn, şi astea ude. Pe urmă şi-a luat valea şi a hoinărit cît i-a poftit inima. Mă rog, i-am trecut cu vederea. Azi dimineaţă îl trimit din nou. I-am dat să miroasă o bucată de lemn uscat, să n-aibă ce mai zice. Ei, ce boacănă crezi că-mi face iar ? Nici nu-i pasă după ce-l trimit să mi-aducă ! Se ţine numai de prostiile lui ; umblă brambura după oase şi mai are neobrăzarea să mi le care acasă, închipuindu-şi că o să-i îngădui să-şi facă mendrele, cînd eu abia îl aştept, zăcînd aici fără pic de foc pînă se-ntoarce Sam. De multe ori se face zece, ba chiar unsprezece, pînă se-ndură să vie. Şi eu tremur tot, ca scuturat de friguri, şi mă-njunghie încheieturile, de parcă m-ar tăia nişte cuţite.

Bietul băiat ! Spunîndu-mi toate astea, durerea luă locul mîniei, şi se porni pe plîns, ştergîndu-şi ochii cu mînecile hainei murdare de funingine.

— Lasă, şefule, nu mai fi amărît, că uite-acuş aprindem focul, zisei eu, mişcat pînă în adîncul inimii de chinurile la care era supus sărmanul nenorocit. Am să te-ajut.

— Tu ? Cum să m-ajuţi, dacă javra asta lacomă nu vrea s-adune vreascuri ?

— Păi, uite aşa. O să mă duc să-i cer domnului Belcher cîteva lemne. Ce ? Crezi oare că n-o să ne dea ?

— Nu-i vorba de el ; de ea e vorba. Ea n-o să-ţi dea nici în ruptul capului, răspunse Păianjenul, cobo-

rîndu-şi glasul pînă la şoaptă. De asta sînt silit să mă necăjesc aşa pînă capăt cîteva beţe, înţelegi?

Vezi, însă, că înainte cu o seară, cînd am plecat de la doamna Winkship, ea îmi strecurase-n palmă un ban de şase penny.

— Spune-mi numai unde să găsesc pe-aici o prăvălie deschisă, că îndată facem foc, spusei eu. Am o jumătate de penny.

— Ce face? Eşti tu în stare să-mi faci cinste cu o legătură de lemne de-o juma de penny? întrebă Păianjenul, şi ochii i se aprinseră de bucurie la gîndul că va avea curînd foc în şopron. Oh! Stai să-ţi spun! Ici, aproape, chiar lîngă poartă, în dreapta, după colţ e o dugheană. Ascultă, dar...

— Ce este? l-am întrebat eu, văzîndu-l că şovăie.

— Nu cumva îţi mai prisoseşte o jumătate de penny după ce cumperi lemnele?

— Ba da, de ce?

— Ce-ai zice, puştiule, să tragem o înghiţitură de cafea fierbinte? Cafeaua fierbinte îţi ia cu mîna durerile astea blestemate de la încheieturi. O fierb aici, că am eu ibric. De o jumătate penny ţi-ar da două linguri de cafea rîşnită.

Să fi costat cafeaua toţi ăi cinci penny şi jumătate, care-mi prisoseau după ce tîrguiam lemnele, şi tot nu cred că m-aş fi împotrivit rugăminţii ce i se citea în ochi, cînd rostise vorbele astea. Am plecat şi m-am înapoiat în zece minute. Un ceas mai tîrziu, pirostriile aveau o înfăţişare mult mai plăcută. Deoparte stătea Păianjenul, şi bucuria i se citea în ochi, şi în partea ailaltă stăteam eu. Beam cafea. Eu sorbeam din ciobul de ulcior— atît cît mai rămăsese din el după ce-l zvîrlise în cîine — iar Păianjenul sorbea băutura îmbietoare cu o lingură, pe care-o băga mereu în oala

de pe foc. Cafeaua era grozav de fierbinte şi cred că ar fi fost în stare să alunge cele mai încăpăţînate junghiuri, cuibărite vreodată în încheieturile unui muritor.

Chiar dacă n-alungase de tot diavolul care-i dădea atîta de furcă bietului băiat, cel puţin îl mai potolea pentru o bucată de vreme, aşa că Păianjenul a prins chef de vorbă. Mi-a povestit că rămăsese orfan de mic şi că stătuse numai la azil, de cînd se ţine minte, pînă cînd, cu patru ani în urmă, intrase ucenic la domnul Belcher. Parohia îi plătise coşarului uriaşa sumă de şapte lire şi zece şilingi, în contul căreia stăpînul se învoise să-l înveţe pe el, Tobias Chick, arta şi tainele coşăritului, să-l îmbrace cum se cuvine, să-l hrănească din belşug şi să-i poarte de grijă în caz de boală. Vreme de un an, treaba a mers bine. Tobias s-a dovedit harnic şi dibaci (fusese poreclit Păianjenul, din pricina uimitoarei lui îndemînări de a se căţăra pe hornuri), şi domnul Belcher îşi îndeplinise cu sfinţenie îndatoririle ce decurgeau din învoială. Asta pînă în ziua nenorocită cînd, în toiul iernii, domnul Belcher a fost chemat să cureţe cazanul unei maşini cu aburi, paradită şi scoasă din folosinţă. Fiind cam mare de stat pentru asemenea treabă, a căzut pacostea pe bietul Păianjen. A coborît în cazanul uriaş printr-o spărtură îngustă şi a rămas acolo mai toată ziua, întins pe fierul îngheţat, rîcîind crusta de rugină depusă pe pereţi. Nu-i de mirare că reumatismul s-a încuibat în încheieturile bietului băietan, şi încă atît de bine, că peste cîteva luni nu-l mai ţineau de loc picioarele. Ca hornar nu mai era bun de nimic. Domnul Belcher ar fi vrut să scape de el şi era gata să înapoieze parohiei cele şapte lire şi zece şilingi, dacă i-ar fi luat povara din spate. Ai de la parohie au avut însă destulă glagorie

ca să-i respingă cererea. Cum din cei şapte ani pentru care se-nvoiseră mai rămăseseră trei, şi moartea ar fi putut să se-abată asupra lui, cu toate cheltuielile de înmormîntare, înainte de încheierea termenului, parohia a socotit că mai nimerit ar fi să-i poarte de grijă tot domnul Belcher, aşa cum stătea scris în învoială.

— Dar halcală îţi dă deajuns ? l-am întrebat.

— Mă rog, poţi să-ţi închipui că nu-mi dă chiar atîta cît mă taie pe mine ramazanul. Dar, doamne fereşte, cum aş îndrăzni să mă plîng tocmai eu, povară nefolositoare, care nu sînt capabil să-mi plătesc nici apa pe care o beau. Şi, la urma urmei, dacă mă gîndesc bine la cele ce-mi spunea Sam, mare lucru n-aş face, chiar de-aş fi sănătos tun. Sam spunea că de multe ori se-ntîmplă să nu cîştige, toţi la un loc, nici măcar o liră pe săptămînă. Asta înseamnă că treaba merge tare prost, ştii ?

— Cred că numai din afacerile alea, pe care le fac noaptea pe la ţară, ies bani, mi-am dat eu cu părerea.

— Şi totuşi, să mă ia dracu dacă pot să-nţeleg, îi dădu Păianjenul înainte, fără să ia în seamă spusele mele. Cîştigă cu chiu cu vai o liră pe săptămînă, şi uite la el ce ţoale, uite la ea ce rochii de sating, mereu altele şi altele ! P-ormă, nu s-a mulţumit cu un căluţ, şi-a luat acum harmăsar.

— Uite ce-i ! Eu zic aşa : n-o fi ţinînd el calul numai aşa de podoabă. Am auzit eu de unii care cîştigă binişor de pe urma cailor şi a căruţelor.

— O fi, dar nu e cazul. Ăştia nu scot calul să-l puie la treabă, şopti Păianjenul aşa de încet, încît abia-l auzeam. Ce-ai zice dacă ţi-aş spune că ţin calul închis în grajd cît e ziulica de mare ?

— Ştii ce-aş zice ? Aş zice că l-au manglit.

— Aş, de unde! L-au cumpărat cu treizeci de lire. A fost Sam de faţă cînd a plătit banii gheaţă.

— Şi adică cum: nu-l pun la ham niciodată?

— Ziua nu.

— Ce vorbeşti?! Atunci cînd?

— Noaptea, numai noaptea înhamă harmăsarul cel murg, zise Păianjenul.

— Adică se cară cu el la treburile alea de noapte. Or fi bănoase nu glumă, nu-i aşa? Parc-aşa spuneai?

— Aşa şi e! Cînd lucrează noaptea, scoate o groază de bani. Hornurile alea de la ţară nici n-au nevoie să fie curăţate, că n-au pic de funingine în ele. Sau chiar de-or fi avînd cevaşilea, aflä că nu-i funingine d-asta obişnuită, mai adăugă Păianjenul, frecîndu-şi nasul mînjit de fum cu polonicul şi clătinînd din cap a îndoială. În clipa aceea intră Sam, şi convorbirea noastră atît de ciudată luă sfîrşit.

CAPITOLUL XXVII

În care Sam îmi dezvăluie unele lucruri nebănuite, în legătură cu funinginea învăluită de taină

N-a trecut multă vreme pînă să mă încredinţez că Păianjenul şi cu Sam nu spuseseră decît adevărul curat, cînd şi-au dat cu părerea că n-o să prea am prilejul să-nvăţ meseria de coşar.

Într-adevăr, n-aveam mai nimic de făcut. Rareori se întîmpla să pice mai mult de şase, şapte lucrări. Astea le împărţeau între ei domnul Belcher şi Ned Perks. Cu unul din ei se ducea Sam, cu celălalt mergeam eu. După gustarea de dimineaţă eram slobod să

petrec cum voiam. Şi cum hrana pe care o primeam era destul de bună şi din belşug, nu mă neliniştea prea mult lipsa lucrului.

Luasem seama că nici pe domnul Belcher nu-l prea neliniştea. Oricine ar fi zis că avea de lucru atît cît îi trebuia şi că nu-şi bătea prea mult capul cum să-l capete. Avea întotdeauna buzunarul plin cu gologani, iar dimineaţa, la sculare, obişnuia să bea împreună cu domnul Perks rom cu lapte. Seara îl uita dumnezeu la „Sfîntul Gheorghe şi Balaurul", trăgînd dintr-un trabuc lung şi sorbind gin tăiat cu apă, pahar după pahar.

La vreo şase săptămîni după ce intrasem ucenic la domnul Belcher, mă lămurisem că „treburile de noapte la ţară", despre care am pomenit mai înainte, aveau loc cam de două ori pe săptămînă. Sam ar fi dorit să aibă loc cît mai des, pentru că, înainte de-a părăsi oraşul, domnul Belcher mînca seara, la cină, ceva bun şi cald. Sam îşi primea şi el porţia, şi pe deasupra o duşcă zdravănă de rom, ca să-i alunge frigul din oase. Porneau de obicei pe la vreo unsprezece — cu armăsarul murg înhămat la căruţă. Meşterii — adică domnul Belcher şi domnul Perks — nu plecau niciodată bine îmbrăcaţi, ci în haine de lucru, mînjiţi pe faţă şi pe mîini, ducînd cu ei uneltele de hornărit (ghiuleaua cu măturici şi aripioare atîrna în spatele căruţei, la vedere). In afară de asta mai luau cu ei, după spusele lui Sam, şi un sac cu felurile alte scule. Despre sculele astea, Sam nu ştia să spună altceva decît că „zăngăneau" cînd se loveau între ele. Aveau grijă de asemeni să pună în căruţă un felinar (nu ăla de la grajd, ci alt felinar, unul cu sticla rotundă, cu oblonaş deasupra, cum au vardiştii) şi o sticlă cu rachiu.

De întors nu ştiai niciodată cînd se-ntorc. Uneori soseau acasă pe la două după miezul nopţii, iar alteori, aproape de ziuă, pe la patru.

Într-un fel, însă, domnul Belcher ţinea seama că Sam e încă nevîrstnic şi fraged căci, după călătoriile astea din miez de noapte, nu-l ţinea niciodată în picioare mai mult decît era nevoie. Cum intrau în curte, îl şi trimitea pe Sam la culcare.

— Du-te de te culcă, băiete, şi las' că de mîrţoagă şi de boarfe mă-ngrijesc eu şi domnul Perks, zicea el. Chiar aşa era. Îi auzeam trebăluind, prin peretele subţire care despărţea grajdul de „bucătărie", şi nu ştiu ce tot făceau, că uneori întîrziau pe-afară cîte un ceas şi mai bine. Dar ciudăţenia era alta : ce se-ntîmpla cu funinginea pe care-o aduceau de la lucrările astea ?

Sam, care n-avea nici un interes să mintă, zicea că funinginea o urca Ned Perks în căruţă, o căra pînă acasă în curte, o ducea în grajd, şi după asta nu mai ştia nimeni nimic de ea. Ned Perks, e adevărat, nu locuia la un loc cu Belcherii, ci îşi avea casa lui pe şoseaua New Kent. Stătea cam depărtişor de Camberwell, aşa că, atunci cînd se întorceau noaptea tîrziu de la ţară, înhăma de obicei căluţul la docar, pleca cu el acasă şi-l aducea înapoi dimineaţa. Era însă prea de tot să bănuieşti că Ned, care nu lucra pe spezele lui, căra la el acasă funinginea. Ce să facă cu ea ?

În legătură cu această parte a povestirii, mi-aduc aminte de o întîmplare atît de neobişnuită, încît mă mir şi azi că noi, băieţii, am trecut peste ea atît de uşor. Ned Perks nu pleca întotdeauna cu docarul îndată după terminarea treburilor. Cîteodată rămînea pînă dimineaţă la domnul Belcher. În asemenea cazuri, chiar dacă noi, toropiţi de somn, nu mai luam seama dacă plecase sau nu, Pinch, căţelul Păianjenu-

lui, ne dădea întotdeauna fără greş de veste. Fie că funinginea aceea neobişnuită îi gîdila într-un fel anumit nările, tulburîndu-i somnul, fie că, urîndu-l de moarte pe domnul Perks, simţurile lui ascuţite îi aduceau la cunoştinţă că duşmanul se afla prin apropiere, dintr-o pricină sau din alta era foarte neliniştit. Un lucru însă era mai presus de orice îndoială : căţelul ăsta alb, dar totuna de murdărie, nu-şi mai găsea astîmpăr ori de cîte ori se întîmpla ca, după treburile astea de la ţară, domnul Perks să nu mai pornească în docar pe şoseaua New Kent, ci să rămînă pînă dimineaţa la domnul Belcher.

Ciudat era şi felul cum îşi arăta neliniştea. Schelălăielile lui s-ar fi prefăcut cu siguranţă în adevărate urlete, dacă stăpîn-său nu i-ar fi strîns cu putere botul în palmă. De cîteva ori am sărit din somn, treziţi de nişte zgomote înfiorătoare. Pinch făcea ce făcea, pîndea pînă cînd adormea Păianjenul şi, smulgîndu-se din strînsoare, începea să scormonească pămîntul lîngă despărţitura dintre grajd şi bucătărie. Scurma cu o îndîrjire care nu se potrivea de fel cu firea lui slăbănoagă.

— A mirosit vr'un şobolan, zicea Sam. Bun cîine, n-am ce zice ! Haide, adă-l încoace. Ştii, i se adresa el Păianjenului, în grajd sînt şobolani cu ghiotura. Se vede că asta nu-i dă lui pace !

Păianjenul se tîra cum putea, sculîndu-se de pe sacii lui, îl înhăţa pe Pinch şi-l aducea înapoi în pat. După multe ameninţări şi rugăminţi, izbutea în sfîrşit să-l liniştească.

— Aş, cum o să fie guzgani ? Păi ce, guzganii vine aşa, numai din cînd în cînd ? Dacă e guzgani, atunci ar fi tot timpul, şoptea speriat Păianjenul. Eu una

știu: să m-ajute ăi patruzeci de mucenici, să scap mai repede de-aicea!

Și adăuga întru tîrziu:

— ...Cîinii ăștia, măi Jim, află că știu mai multe decît ne dă nouă prin gînd.

— Am cunoscut și eu vreo doi, grozav de deștepți! răspundeam eu căscînd.

— Zău? Ia zi, și ce lucruri așa grozave făceau? Ce făceau, Jim?

Era limpede că Păianjenului nu-i era somn, cum i se întîmpla de altfel adeseori și, ca să-i mai treacă de urît, căuta să mă țină de vorbă. M-am căznii așa dar să-mi aduc aminte vreo două, trei povești cu cîini din ăștia mintoși, pe care le auzisem și eu de la alții, și am început să i le înșir Păianjenului.

— Ehei, Jim, să nu crezi că nu se află cîini chiar mai deștepți decît ăștia de care-mi spui tu, vorbi el, după ce-mi deșertasem sacul. Au ei un simț al lor, ceva așa ca o putere, cum să-ți zic, și mai și decît aia care-i împinge să omoare guzganii sau să șteargă îmbucăturile de pe masă. Ascultă, Jim, tu te pricepi la rechini?

Vă-nchipuiți că habar n-aveam.

— ...Află că rechinii ăștia sînt niște vietăți tare ciudate. Să zicem că o corabie plutește în largul mării, și pe bordul ei e un marinar care trage să moară. Ei, află că pînă nu-și dă ăla sufletul, rechinii nu scapă din ochi vasul și așteaptă să-l arunce ăilalți peste bord, ca să-l înfulece.

— Dumnezeule, nu vreau să aud povești d-astea. Vreau să dorm. Nu-mi mai spune, că mi se face părul măciucă. Dacă ții să vorbim despre cîini, hai să vorbim, dar, te rog, nu-mi mai povesti chestii cu oameni morți.

— Da' eu nu voiam decît să te fac să înțelegi cum e cu puterea asta a căţeilor, de care-ți spusei, zise Păianjenul, cerîndu-și parcă iertare. Știi, Jim, cu cîinii se-ntîmplă la fel ca și cu rechinii.

— Se prea poate.

— Numai că, vezi tu, cîinii, cînd miros așa ceva, e mai mult înfricoșați decît bucuroși. Poți să-ți dai seama într-o clipă că le e într-adevăr frică; după ce adulmecă și-i simt mirosul, o țin numa-n schelălăieli și urlete.

— Adică ce adulmecă?

— Ei, acuma oi fi vrînd să-ți dau mură-n gură! Păi, ți-am spus doar cînd vorbeam de rechini și...

— Ajunge! Lasă-mă-n pace! Nu mai vreau să vorbesc cu tine. Noapte bună! Mă culc!

A doua zi m-am dus nu mai țin minte unde cu domnul Belcher, și, nu știu cum, cineva a pomenit de rechini. Nu-mi sta în fire să trăncănesc vrute și nevrute, dar stăpînul fiind în toane bune, i-am îndrugat povestea cu rechinii, pe care o auzisem de la Păianjen.

El a rîs și pe urmă m-a întrebat:

— Dar cum v-a venit vouă să vorbiți asemenea lucruri? Ce-ți spunea Păianjenul, înainte de a-ți povesti despre rechinii și marinarii morți?

— Vorbeam despre cîini.

Și apoi, fără să-mi treacă măcar prin minte că-i fac vreun rău Păianjenului, i-am vorbit domnului Belcher despre sminteala lui Pinch, arătîndu-i și ce credea Păianjenul despre asta. Domnul Perks era de față. Au schimbat între ei o privire, după care mi-au făcut vînt. În seara aceea, Pinch nu s-a mai întors acasă. Și, spre nețărmurita durere a Păianjenului nu s-a mai întors niciodată.

Eram de mai bine de şase săptămîni calfă la domnul Belcher, cînd, într-o sîmbătă seara, Sam intră în bucătărie cu vestea neaşteptată că maică-sa sosise chiar în ziua aceea din Dorsetshire, fiind chemată de domnul Belcher, să discute nişte lucruri de mare însemnătate. În urma acestei discuţii şi datorită unei anumite sume, pe care stăpînul i-a pus-o în palmă, maică-sa a desfăcut contractul în legătură cu ucenicia fiului său, aşa încît Sam era liber să plece acasă chiar de luni dimineaţa.

— Ei, Jim, de-acum încolo trai pe tine, băiatule, îmi zise Sam. Tu o să te duci cu stăpînul şi cu Ned noaptea la ţară, că nu mai e altul. Şi fiindcă tot plec şi nu-mi mai slujeşte la nimica să tac, vreau să-ţi spun ceva. Mă băiatule, de cîte ori ieşi cu harmăsarul murg, să ştii că te-nvîrteşti de şase penny. Cînd îţi spun asta, nu dau în vileag nici o taină. Stăpînul ţi-aruncă biştarii ăştia, ca să păstrezi tu adevărata taină.

— Foarte bine! i-am răspuns, bucuros că se ivea prilejul să mă pricopsesc şi eu în curînd. La drept vorbind, îl pizmuisem întotdeauna pe Sam că mergea noaptea la ţară. Şi crezi că eu n-aş şti să păstrez o taină, — am adăugat, — chiar una mare, cum e asta a stăpînului?

— Aş, nu-i cine ştie ce, şopti Sam (discuţia noastră avea loc într-un ungher mai îndepărtat al bucătăriei, ca să n-audă Păianjenul). Las' că o să-ţi spună stăpînul.

— De ce nu vrei să-mi spui tu. Mai bine spune-mi, fii băiat de treabă! Dacă-mi spui, o să ştiu să păstrez mai bine taina.

— Numai să nu afle Păianjenul!

— Ei, cum o să afle?

— Şi n-ai să mă dai de gol dacă golanii ăia de pe la şlepuri, cu care te joci mereu, te-or trage de limbă ?

— N-avea grijă !

— Ei, atunci ascultă ! E vorba de funinginea pe care o cară noaptea acasă, în căruţa a mare, ştii că am mai vorbit noi despre asta. Dar, hai mai bine afară că, după cîte văd, şmecherul ăla de Păianjen ciuleşte urechile.

Am ieşit afară.

— ...Ia zi, Jim, ce fel de funingine crezi tu că e asta ?

— Cum ce fel ? Păi, nu-i decît un singur fel de funingine : aia care iese din hornuri, nu ?

— Din hornuri, vezi bine. Dar aici e toată chestia : din ce fel de hornuri iese ? Vino mai aproape, Jim, şi destupă-ţi urechile : asta pe care o aducem noi e scoasă din hornurile bisericilor.

— Nici n-am ştiut pînă acuma că bisericile au hornuri, am răspuns eu, prea puţin speriat de „taina" de care Sam făcuse atîta caz.

— Ba, cum să n-aibă ?! Da' bisericile cu ce se încălzeşte ? Nu cu sobe ? Şi pe urmă, n-ai văzut focul ăla din pridvor ?

— Aha, da, acuma mi-aduc aminte. Ei, şi ce-i cu asta ? De ce adică coşurile bisericilor n-ar fi şi ele măturate ?

— Ssst ! Tocmai asta l-am întrebat şi eu pe stăpînul nostru, cînd mi-a vorbit prima dată. Păi, lucrurile astea nu le poţi afla dacă nu citeşti legile votate de Parlament, răspunse Sam. Într-o lege dintr-asta stă scris că, nu ştiu din ce pricină, se vede că foarte însemnată, e oprit să cureţi coşurile bisericilor, sau, în tot cazul, dacă faci una ca asta, să nu ştie nimeni. Da. Legea e împotrivă. Nu ştiu eu prea bine cum o

fi legea de care-ţi spun, dar trebuie să fie ceva în legătură cu religia. E vai şi amar de tine, dacă te prinde asupra faptului. Te ex... execon... În sfîrşit, am uitat cum zicea stăpînul.

— Aha, ştiu, te execută, te atîrnă în spînzurătoarea de la Old Bailey. Da, da, am văzut şi eu chestii dintr-astea.

— Ei, pe dracu, te execută! Ba de zece ori mai rău ca asta, mă băiatule! Află că e ceva rău de tot, te schingiuieşte pînă-ţi dai sufletul. Eu atîta ştiu, că unul din chinurile astea e că te pune să umbli şi să tot umbli cu o ţeapă înfiptă în burtă; dar mai sînt şi altele, o sumedenie. De asta e musai să lucrezi noaptea, cînd nu te vede nici naiba.

— Mă, da' trăsnită lege, pe cinstea mea! Cum adică, „apucă-te de treabă, dar să nu dea dracul să te prind, că-ţi înfig o ţeapă-n burtă!" Nu te înşeli cumva, Sam?

— Ce dumnezeu, Jim, nu vezi că nici eu nu ştiu mai multe? În lege scrie că popa singur trebuie să cureţe hornurile. Popa lasă treaba pe seama dascălului, ăsta pe a paracliserului şi paracliserul îi trimite un bileţel pe ascuns stăpînului. „Vino — îi scrie el — în noaptea cutare. O să găseşti cheia-n broască şi banii pe poliţa sobei din pridvor." Nu zic că o fi chiar-chiar aşa, dar nici prea departe nu e. Cam la fel ca în povestea cu spînzuratul, dacă ai auzit-o. Judecătorul îi dă poruncă primarului să-l spînzure pe vinovat, dar primarul nici nu se sinchiseşte şi-i dă poruncă ăluilalt, care-i mai mic ca el, iar ăsta, cum ar veni primul şerif, îi porunceşte ălui de-al doilea şerif. Tipul zice: „Bine, s-a făcut. Mîine dimineaţă la opt, gata, i-am înnodat ştreangul de gît." Ei, şi dumnealui ce crezi că face? Îi scrie pe ascuns un bileţel lui Jak Ketch,

călăul. Ăsta vine cît ai bate din palme, și povestea s-a sfîrșit. Iată, acum știi pe de-a-ntregul cum stau lucrurile. Asta-i taina pe care trebuie s-o păstrezi, și, dacă te ții de cuvînt, capeți cîte șase penny de fiecare dată cînd pune la cale o asemenea treabă.

Chipul în care Sam îmi povestise toate astea nu lăsa nici o urmă de îndoială că el credea pe deplin în „taina" păstrată atîta vreme și cu atîta credință. Nu-mi rămînea decît să dau și eu deplină crezare spuselor sale. Grozavă taină, zău așa! Păstrasem eu și înainte destule taine, dar niciuna nici pe departe așa de însemnată ca asta. Semăna cu piesele alea văzute la teatrul din iarmarocul Shoreditch.

De un singur lucru mă temeam: ca nu cumva presupunerile lui Sam să se dovedească neîntemeiate. Te pomenești că pe viitor domnul Belcher nu mai avea de gînd să ia cu el pe nimeni să-i țină calul, sau poate o fi vrînd să meargă cu el Păianjenul. E drept că se ținea cu greu pe picioare, dar, oricum, era în stare să stea pe capra căruței, cu hățurile în mînă, și lor nici nu le trebuia mai mult. Gîndul ăsta nu-mi da de loc pace, stricîndu-mi toată ziua aceea de duminică.

Spre marea mea bucurie însă, am fost scutit de încă o noapte de coșmar și gînduri chinuitoare. Și iată de ce: duminică seara domnul Belcher m-a chemat în odaia de musafiri și, după ce mi-a vorbit foarte prietenos despre o mulțime de lucruri neînsemnate, a pus în sfîrșit punctul pe i, luîndu-mi un pietroi de pe inimă. Mi-a spus pe șleau că eu voi lua locul lui Sam. N-a intrat în prea multe amănunte în privința „tainei", așa cum mi-ar fi plăcut să-l aud. A pomenit doar în treacăt despre lucrul de noapte de la țară, zicînd că era o „treabă cu dichis și foarte tainică",

asupra căreia nădăjduia că nu voi sufla o vorbă, rămînînd mut și surd la cele ce voi vedea și voi auzi.

— O să facem noi în așa fel, să nu-ți pară rău, zise domnul Belcher. Stăpînii care tocmesc ucenici, — adăugă el, — și tu, Jimmy, știi că asta ești, deși nu există o învoială scrisă, au fiecare taina lor. Uită-te și la Sam — nu s-a dat în lături să păstreze secretul și cred că n-a avut de ce să se plîngă, nu-i așa ? Băiatul ăsta a avut întotdeauna cîțiva gologani în buzunar. Sam a avut parte de felurite mîncăruri și băuturi pe care alți băieți, în care stăpînii n-au încredere, nici nu le-au mirosit măcar. Înțelegi, Jim, cum stau lucrurile ?... Pe de altă parte, — continuă el, — gîndește-te ce-ar fi fost de capul lui dacă nu se purta cum se cuvine ? Să zicem că stăpînul i-ar fi încredințat tainele meseriei sale, și el, în loc să le ascundă în fundul sufletului, ar fi început să îndruge în dreapta și în stînga, înțelegi ? Dacă s-ar fi întîmplat una ca asta, știi ce i-aș fi făcut lui Sam ?

N-am îndrăznit să-i răspund căci, spunînd acestea, fața lui albă se-ncruntă, și în ochi i se ivi o sclipire fioroasă.

— Cred că ar fi încasat-o din gros, nu ? De altfel, pe bună dreptate, i-am răspuns în cele din urmă.

— Hoho, și încă cum ! Ar fi încasat-o cum nu se poate mai rău, răspunse domnul Belcher, punîndu-mi amîndouă mîinile pe umeri și privindu-mă adînc în ochi. După ce-i arătasem toată încrederea, dezvăluindu-i tainele meseriei mele, dacă Sam s-ar fi apucat să șușotească în dreapta și în stînga și să mă dea de gol cu ciripitul lui, cred că l-aș fi omorît. Da, asta aș fi făcut, fără doar și poate. M-aș fi mîniat atît de grozav la auzul acestui lucru, încît i-aș fi înfipt mîna în beregată și aș fi strîns, pînă cînd toată viața lui

blestemată s-ar fi scurs din el. Ce zici femeie, nu crezi că așa aș fi făcut?

— Ba bine că nu, îi întări ea spusele, în mare grabă. Nici eu nu mă îndoiam de acest lucru, chiar dacă n-aș fi auzit vorbele femeii. Cînd zisese „i-aș fi înfipt mîna în beregată", domnul Belcher își plimbase încetișor mîinile de pe umerii mei, cuprinzîndu-mi gîtul atît de strîns, încît buricele degetelor lui mari se uniseră aproape și-mi apăsau beregata.

Nu mai încăpea vorbă! Domnul Belcher l-ar fi strîns de gît cu aceeași ușurință pe Sam, dacă s-ar fi făcut vinovat, trădîndu-i secretul. Ochii lui, în vreme ce mi-arăta cum l-ar fi strîns de gît pe bietul băiat, aveau o lucire înfricoșătoare. Mărturisesc că m-au trecut sudorile de spaimă, deși știam că sîntem buni prieteni.

— Se-nțelege, — mai zise el, — nu mi-ar face de loc plăcere dacă aș fi nevoit să fac astfel, ba chiar aș putea spune că mi-ar părea rău, dar, în orice caz, dacă m-ar fi scos din fire, la altceva nu se putea aștepta din parte-mi. Vezi, însă, că el nu m-a făcut să mă inervez; era băiat simțit și dezghețat, ca și tine de altfel, așa că nu l-am chelfănit niciodată, ci l-am umplut de gologani. Ei, dar destulă vorbărie! Mai multe amănunte în legătură cu meseria nu-ți dau. O să afli tu singur cînd o veni vremea — adică mîine seară, *dacă nu cumva o ieși luna.*

CAPITOLUL XXVIII

În care pornim în călătoria atît de mult dorită

Spre sfîrșitul zilei începu să plouă. Și cam pe la nouă seara — să nu uităm că în luna mai soarele apune tîrziu — se lăsă o noapte neagră și întune-

coasă, așa cum o dorisem. Puțin mai tîrziu n-am mai avut nici un pic de îndoială că voi trăi în sfîrșit minunata aventură. Doamna Belcher m-a strigat să vin în casă, la cină, cum se-ntîmpla și cu Sam, ori de cîte ori pleca într-o călătorie de noapte. Masa a fost aleasă și îmbelșugată. Ni s-a servit întîi burtă de vacă, prăjită în unt, fragedă ca un fagure, garnisită cu pireu de cartofi. Erau de față domnul și doamna Belcher, Ned Perks și cu mine.

Plină de bunăvoință, doamna Belcher mi-a turnat o jumătate de păhărel de grog tare și fierbinte, pe care l-am dat vitejește pe gît, deși-mi curgeau lacrimile, socotind că așa se cuvine să facă un voinic, gata să-nfrunte un drum plin de primejdii ca al nostru. După ce și-a sorbit și el paharul, Ned Perks a ieșit afară și s-a întors peste cîteva minute, vestindu-ne că totul era pregătit și că n-așteaptă decît porunca stăpînului.

Într-adevăr, ieșind în curte, am găsit armăsarul murg înhămat la căruță și am pornit la drum fără întîrziere. Domnul Belcher și Ned ședeau pe capra, pe cap cu niște saci țuguiați în chip de glugă, iar eu mi-am găsit un culcuș într-un colț al căruței și m-am învelit cu cerga calului. Luaseră în căruță uneltele de coșărit și, într-un sac, celelalte scule, despre care Sam nu știuse să spună altceva decît că „zăngăneau".

Habar n-aveam pe ce drum trebuia s-o apucăm, și taina asta mărea farmecul călătoriei. Zăcînd în beznă în fundul căruței, cu sculele acelea necunoscute zăngănind sub cotul meu, mă lăsam purtat de goana murgului voinic, care frămînta necontenit cu copitele glodul șoselei, spre ținta unde, odată ajunși, trebuia să încălcăm puternicele legi ale stăpînirii. Nu făceau două parale piesele care se dădeau la teatrul din

Shoreditch! Jucaseră ei vreodată o piesă ca asta? Și nici măcar nu era o piesă! Era o întîmplare adevărată. Nu mai puteam de nerăbdare, dornic să aflu cît mai repede cu putință mult visata taină, așa că, fără nici o mustrare de conștiință, mi-am înălțat capul cît mai sus, ciulindu-mi urechile.

— Mai ieftin nici n-o să capete, zicea domnul Belcher. Pe cinstea mea! Dacă o stîrpitură face cinci bătrîne, ce, e mult zece pentru unul de trei ori mai mare? Ăsta nu-i preț de spital. Așa i-am și spus.

— Foarte bine! Și el ce-a răspuns?

N-am putut auzi ce răspunsese „el", pentru că tocmai atunci treceam peste niște pietroaie, și glasul domnului Belcher s-a pierdut în hurducătura căruței. Cînd am scăpat de zgomotul acela, domnul Perks tocmai povestea ceva:

— ... „Mai bine dă-l jos, zice polițaiul, și lasă-mă să-l duc eu la secție. Nu vezi ce rău arată? zice el. Pare mai mult mort decît viu". „Aș, n-are nici pe dracu! zice Spifler Wilkins. Niciodată n-a fost mai rumen în obraji." Nici nu isprăvise bine vorba că, la un hop, mortul a fost azvîrlit înainte, cu fața-n jos și...

De data asta n-au mai fost pietroaiele, ci un om mînînd o turmă de oi, și un dulău care lătra, bătu-l-ar dumnezeu, de-ți împuia urechile, acoperind glasul domnului Perks.

— ...Un lucru destul de nesocotit din partea lui Spifler, oricum, zicea domnul Belcher, cînd am prins din nou firul discuției lor.

— Mă rog, doar toată lumea știa că Spifler Wilkins era un tip nesocotit. Nici nu pleca la lucru pînă nu se îmbăta ca un porc.

— Şi Spifler bineînţeles că n-a stat să-şi piardă vremea. A şters-o pe loc, nu-i aşa ? zise domnul Belcher.

— Ei aş, cum era să-l lase pe ăla mortu', întins în mijlocul drumului ? Nu-l cunoşti ! A zis, ci-că „la ce bun să mai lupţi, dacă-ţi pierzi prada pe drum“ şi l-a rugat pe ăla de-l însoţea, să-i dea o mînă de ajutor, să urce mortul la loc.

Se vede că povestea asta a lui Ned, din care eu nu prinsesem decît cîteva crîmpeie, îi plăcea grozav domnului Belcher. Hohotele de rîs îi scuturau spinarea, şi rîsul ăsta a ţinut multă vreme, căci izbucnea din nou cînd îşi aducea aminte de vreun amănunt mai hazliu. Eu, în schimb, nu găseam nimic de rîs în toată daravela asta. La urma urmei, ce povestise Ned ? Cum rămînea cu „ăla mortu'“ ? Era sau nu era mort ? Şi dacă murise, atunci cum de ajunsese acolo ? Ce căuta în căruţa domnului Spifler ?

Stăpînul şi ajutorul lui trăncăneau înainte, dar eu nu mai aveam urechi pentru ei. Toată vitejia mea se topise la auzul povestirii. Am simţit deodată cum mi se moaie genunchii şi cum ating duşumeau căruţei, cînd mi s-a furişat în inimă bănuiala că tot ce-mi spusese Sam erau numai închipuiri de-ale lui, că domnul Belcher nu pleca noaptea să cureţe hornurile bisericilor, că taina lui era alta : *omorul.*

Cădeau încă stropi mari de ploaie cînd, trăgînd de hăţuri şi şoptind calului „ho, ho, fetiţo“, domnul Belcher a oprit căruţa şi, după ce s-a uitat cu luare-aminte în jurul lui, mi-a strigat să mă dau jos. Luîndu-mi inima în dinţi, i-am împlinit porunca. Din fericire, era întuneric beznă, căci altfel domnul Belcher mi-ar fi citit pe faţă spaima şi neliniştea.

— Ei, acuma c-am ajuns aici, hai să te mai lămuresc puțin asupra tainei despre care-ți vorbeam! zise el. Vezi biserica aia de colo?

M-am chiorît prin întuneric încotro mi-arăta, și în sfîrșit am izbutit să deslușesc clopotnița cenușie a unei biserici. Între noi și clopotniță se întrezăreau o grămadă de mogîldețe nemișcate, care nu puteau fi altceva decît pietrele de pe morminte.

— Da, dom'le, — i-am răspuns, — o văd.

— Ei bine, noi acolo ne ducem să curățăm hornurile, șopti el. N-am acum vreme să intru în amănunte. Pot să-ți spun numai că treaba asta cere multă băgare de seamă, căci trebuie făcută pe ascuns. M-ai înțeles?

— Hei, dar ce ai? întrebă domnul Perks, punîndu-mi mîna pe umăr. Tremură ca varga!

— Aș, n-are nimic! L-a prins somnul acolo, pe fundul căruței, și l-am trezit pe nepusă-masă. Asta are. Nu-i așa, Jim?

Neștiind cum să-i mulțumesc pentru cuvintele lui, i-am răspuns grăbit că era întocmai cum spusese.

Cei doi bărbați au coborît și au tras căruța sub copacii din fața unei portițe.

— Ei, acuma, Jim, dă-te jos, — șopti stăpînul, — și ține calul de căpăstru, pînă om termina noi. N-o să ne ia multă vreme. Așa, ascultă și tu: clopotul bisericii bate miezul nopții. Mai înainte să bată jumătatea de oră, o să fim înapoi și atunci ai să te faci cu un ban de șase. Te simți bine, nu-i așa? Te-ai trezit?

— Da, mulțumesc, mă simt bine.

— Nu ți-e frică cumva de pietrele alea de pe morminte sau de alte chestii d-astea?

— Nu mă cunoşti, stăpîne! Şi, ca să-i arăt cît de puţin mă sinchiseam de fleacurile astea, am chicotit.

Ned a săltat uneltele din căruţă, în vreme ce domnul Belcher a pus mîna pe felinar şi l-a aprins. S-au oprit lîngă portiţă, şi domnul Belcher a scos din buzunar o hîrtie albă, cu nişte linii pe ea. Cu toate că felinarul n-avea decît un ochi de geam liber, fîşia de lumină cădea tocmai peste hîrtie, aşa că nu mi-a fost greu să văd toate aceste amănunte. Au netezit hîrtia, întinzînd-o pe stîlpul portiţei, şi au mai cercetat-o o dată, urmărind mersul liniilor cu vîrful degetului şi privind din cînd în cînd spre biserică. Ţineau palma streaşină la ochi, să-i ferească de ploaia care cernea neîntrerupt. Parc-ar fi vrut să vadă dacă ce era pe hîrtie se potrivea cu ceva de acolo. Va să zică cercetau planul fumurilor de la sobe! Prin urmare, tot Sam avea dreptate, şi eu mă speriasem pe degeaba, ca un prost.

— Cred că totu-i în regulă, zise domnul Belcher, împăturind hîrtia la loc şi trăgînd oblonaşul felinarului. Dar ce n-aş fi dat să fie de partea asta a bisericii şi nu de partea ailaltă.

Ned a răspuns ceva, dar n-am auzit ce, pentru că o şi porniseră pe potecă, spre biserică. Intr-o clipă s-au mistuit în întuneric.

Eu am rămas locului să-i aştept, cu murgul de căpăstru. Ploaia pătrunzătoare cădea fără-ncetare şi mă udase pînă la piele. Nu se vedea nimic de jur împrejur, decît pietrele din cimitir — ca nişte momîi cenuşii, prin pîcla întunecată a nopţii — şi deasupra turla mohorîtă a bisericii. De auzit iarăşi nu se auzea nimic, decît zgomotul picăturilor de ploaie care cădeau cu ne-ndurare, izbind frunzele de deasupra

capului meu, scîndurile căruței și coarga scorțoasă de pe spinarea calului.

Clopotul bisericii bătu jumătatea de oră.

— Ei, acuma gata! mă gîndii eu. Cred că m-am ținut destul de bine, la urma urmei. Trebuie să se întoarcă dintr-o clipă în alta.

Timp de cîteva minute am rămas cu ochii ațintiți la poteca ce ducea spre curtea bisericii, nădăjduind să-l și văd pe viteazul Ned cărînd în spinare un ditamai sac de funingine. Dar degeaba. Nu se vedea nimic, nu se auzea nimeni apropiindu-se.

M-a cuprins iar frica. Au început să-mi clănțăne dinții. Am atins ușor coama calului, mîngîindu-l cu vorbele „așa fetițo“ și cu altele care-mi veneau în gînd, dar calul parcă n-auzea nimic, era la fel de nemișcat și de tăcut ca pietrele de pe morminte.

Nu mai puteam îndura. Oare domnul Belcher și Ned nu mai aveau de gînd să se-ntoarcă? Ce-ar fi s-o iau în sus pe cărare? Poate aș izbuti să-i văd sau să-i aud? Zis și făcut. Înainte de-a pleca, am avut grijă să caut, pe bîjbîitelea, vreo două pietre mai mari și să le pun sub roate, ca nu cumva să-i trăsnească prin cap murgului s-o ia din loc.

Nu vedeam nici la doi pași. Pipăiam mereu drumul cu vîrful piciorului, temîndu-mă să nu calc alături de bolovanii care pietruiau poteca. După cîțiva pași, mă opream și ascultam. Dar nu se auzea decît plescăitul picăturilor de ploaie. Am îndrăznit totuși să mai înaintez puțin, aducîndu-mi aminte de spusele domnului Belcher, că tare ar fi vrut să lucreze de partea asta a bisericii și nu de cealaltă. N-ajunsesem nici măcar în preajma bisericii. Strecurîndu-mă mai departe, pas cu pas, am dat deodată cu piciorul peste ceva care a fîșîit, făcîndu-mă să mă opresc locului.

Nu părea să fie vreo vietate, căci altfel s-ar fi mişcat cînd o lovisem cu piciorul. Gîndind astfel, am găsit destulă îndrăzneală să mă aplec şi să pipăi cu degetele. E greu de spus în cuvinte cît de uluit am rămas, cînd mi-am dat seama că nu era altceva decît ghiuleaua cu sîrme şi măturici pentru curăţatul coşurilor. Chiar lîngă mine se afla un copac şi mi s-a părut că unealta fusese sprijinită de trunchiul copacului şi lunecase la pămînt, aşa cum o găsisem eu.

Mai întîi mi-a fost teamă că stăpînul şi cu Ned Perks se află prin apropiere, că poate Ned Perks s-o fi oprit să se odihnească puţin, obosit de povara sacilor cu funingine. Mi-era frică că au să mă prindă şi au să mă scarmene, pe bună dreptate de altfel, pentru că lăsasem calul şi căruţa în voia soartei. De aceea m-am chircit pe vine şi mi-am ascuţit urechile cît am putut. Dar n-am izbutit să prind nici un sunet, nici cea mai mică mişcare. Şi, în timp ce străpungeam întunericul cu privirile, rotindu-le în toate părţile, am zărit deodată o dungă de lumină, tocmai pe lîngă biserică. Lumina felinarului nu s-a ivit decît o clipă şi a pierit numaidecît, dar a fost de ajuns ca să iau seama că veneau spre mine. Aşa că, fără să mai aştept, am luat-o înapoi pe cărare, am scos piedicile de sub roţile căruţei şi am prins frîul calului, ca şi cum nu m-aş fi depărtat nici o clipă.

A trecut însă vreme îndelungată pînă să se mai ivească ceva, care să-mi întărească bănuiala că dunga de lumină vestea într-adevăr întoarcerea domnului Belcher. Aşteptam de atîta timp, încît începusem să trag nădejdea sau poate să-mi pară rău (e greu de spus care din două, într-atît eram de zăpăcit) că mă speriasem de pomană, cînd deodată am desluşit umbrele celor doi oameni înaintînd pe potecă, la o mică

depărtare de locul unde eram, şi am rămas uimit că ajunseseră pînă acolo fără să simt.

Într-adevăr, ei erau : Ned, încovoiat sub greutatea sacului plin, şi domnul Belcher, cu uneltele de coşărit, printre care am zărit şi ghiuleaua cu măturici. Se vede că o ridicase de jos la înapoiere.

S-au oprit lîngă portiţă, şi domnul Belcher, cercetînd atent împrejurimile, m-a întrebat în şoaptă :

— Ei, Jim, toate bune ?

— Da, dom'le !

— Bravo, Jim, dă jos coşul căruţei, să-ncărcăm funinginea ! Ne udăm o ţîră gîtlejul şi p-ormă, cît ai clipi, ne-am şi dus.

Am dat jos coşul căruţei, şi cei doi bărbaţi s-au opintit săltînd funinginea — trebuie să fi fost grea a dracului, căci au fost nevoiţi să proptească sacul de marginea căruţei şi să-l împingă din răsputeri, ca să-l bage înăuntru. În timpul ăsta au mărit flacăra felinarului şi, judecînd după hainele lor pline de noroi, ai fi zis mai degrabă că plămădiseră cărămizi, nu că măturaseră hornuri. După ce au încărcat sacul cu funingine, au dat la iveală sticla cu rachiu, şi a tras fiecare cîte o duşcă, îmbiindu-mă şi pe mine.

— Trage zdravăn, flăcăule, că nu-ţi strică ! mi-a spus cu blîndeţe domnul Belcher. Ia şi asta, că ai fost băiat bun — ba, judecînd că-i pentru prima dată, ai fost chiar foarte bun. De obicei, răsplata era un gologan de şase ; ţie însă, îţi dau de două ori pe atîta, o pajură !

Mi-a pus în palmă un şiling, în vreme ce domnul Perks nu se da nici el înapoi să-mi răsplătească buna purtare, dar la un preţ mai mic — mîngîindu-mă pe creştet.

— Cum facem la înapoiere? întrebă domnul Perks. Cred că ar fi mai bine să luăm băiatul între noi.

— Eu zic să-l lăsăm să stea ca la venire, în fundul căruței, că e mai ferit de ploaie, răspunse domnul Belcher.

— Nu-mi pasă de ploaie acum, am zis eu. Mai ud ca atîta tot n-o să fiu. Nu mor eu din asta, dom'le! Nu știu de ce, mă simțeam cuprins de teamă, o teamă mai tare chiar decît dușca zdravănă de rachiu pe care mă siliseră s-o dau pe gît. Nu vroiam nici mort să m-așez în fundul căruței.

— Așa o fi, dar mai am eu pe unul acasă care trage să moară, dacă n-o fi murit. Nu vreau să mai am pe cap unul căptușit de răumatism. S-o știi de la mine, răspunse domnul Belcher.

— Crezi că nu-i nimic dacă stă în căruță? întrebă domnul Perks.

— Așază-te jos, Jim, zise domnul Belcher, drept răspuns. Așa, bine! O să-ți punem țoala calului peste genunchi; poate-ți mai rămîne și pentru umeri o bucățică.

Și m-a împins ușor în colțul căruței, acolo unde stătusem și înainte.

— Să nu-ți lași capul pe sacul ăla de funingine, că e ud leoarcă și-ți îngheață urechea, zise domnul Perks.

S-au așezat și ei, apoi domnul Belcher a dat bice murgului, care a întins-o la drum, de parcă s-ar fi bucurat că i se îngăduie să-și dezmorțească picioarele înțepenite. Teama ciudată care pusese stăpînire pe mine, după descoperirea neașteptată de pe cărarea ce ducea spre biserică, sporea mereu. Nici un horn nu fusese curățat în noaptea aceea și totuși, iată, sacul era plin!

Ce-o fi oare în el? Teama nu-mi scădea cîtuși de puțin; dar, cu cît gîndul acesta mă hărțuia mai mult, cu atît creștea în mine dorința să scap mai repede de cazna bănuielilor îngrozitoare și totodată să aflu adevărul.

Dar cum să-l aflu?

Cu multă grijă, tremurînd din toate încheieturile, am întins piciorul pînă la sacul plin și am pipăit cu vîrful ghetei. Era moale, îmi intra piciorul în el. Să fi fost totuși funingine?

Într-un fel sau într-altul trebuia să aflu, chiar dacă mă pîndea vreo primejdie, pentru că nu mai puteam îndura chinul groaznic al îndoielii. Aveam în buzunar un briceag, și, fără să mai cuget ce lucru nesăbuit făceam, l-am scos și l-am desfăcut. Am întins cu luare-aminte brațul și, dintr-o împunsătură, am crestat sacul. Ah! ce bine ar fi fost dacă-mi trăgeam atunci mîna înapoi, tot atît de repede cum o întinsesem. Dar din nenorocire n-am făcut asta și — grozăvia grozăviilor — prin gaura sacului se prăbuși, peste mîna în care țineam briceagul, o altă mînă grea și fără viață, o mînă de om. Era rece ca gheața și așa de albă, că strălucea ca o lumină în bezna nopții.

Nici nu știu cînd am țipat. Știu numai că, la țipătul meu, calul s-a speriat și a smucit hulubele. În clipa următoare am sărit peste coșul căruței, prăvălindu-mă în noroi, dar am țîșnit ca fulgerul de la pămînt. Mă durea rău obrazul unde mă lovisem, dar slavă domnului, aveam o pereche bună de picioare, să tot fugi cu ele. Și să te ții, nenicule! Am auzit în urma mea un glas de bărbat și tropăit de cizme. Se luaseră după mine. Să mă fi văzut atunci ce-mi sfîrîiau călcîiele!

CAPITOLUL XXIX

Unde se petrece un lucru față de care piesele văzute la teatrul din Shoreditch sînt o nimica toată

Era glasul lui Ned Perks.

— Întoarce-te! Înapoi, n-auzi? urla el. Crăpa-ți-ar ochii din cap, prăpăditule! Stai pe loc cînd îți zic! O să-ți sucesc gîtul ăla afurisit cînd oi pune mîna pe tine, dacă nu stai locului și nu-ți ții gura.

Nu mai aveam acum nici o îndoială că domnul Belcher și tovarășul său erau niște ucigași. Și cînd Ned Perks mi-a făgăduit că-mi sucește gîtul, i-am dat deplină crezare. Fugeam așa de repede, că mi se tăiase răsuflarea și nu mai eram în stare să strig. Totuși mi-am tras sufletul și, adunîndu-mi toate puterile, am strigat: „Ucigași! Ucigași!" fără să mă opresc din goană. Fugeam de rupeam pămîntul, deși la fiecare pas mă împiedicam și mă înglodam în noroi. Domnul Perks rămăsese mult în urmă. Văzînd că n-are sorți să m-ajungă, s-a oprit și a fluierat. Peste puțin am auzit trapul întins al murgului, care nu era străin urechilor mele. Gata! Se sfîrșise! Oricît aș fi fugit de iute, nu puteam să mă iau la întrecere cu calul. De aceea, tremurînd tot de frică, m-am tras în șanțul îngust de la marginea drumului și m-am trîntit acolo, pe burtă, în glod.

După ce fluierase, Ned Perks o pornise iar după mine. Era în dreptul meu cînd l-a ajuns și domnul Belcher cu căruța.

— L-ai prins? îl întrebă el nerăbdător pe Ned, oprind scurt calul.

— Trebuie să fie pe-aici, pe undeva, dar-ar boala în el, gîfîi domnul Perks, obosit de alergătură. Las'că dăm noi de el.

— E musai să-l prindem, Ned! Ori el, ori noi. Dacă ne scapă din mînă, ne-am ars.

— Nu-ţi pierde firea, stăpîne, că-i fac eu de petrecanie! Mînă murgul la trap, că eu vin din urmă. Nu cred să fi ajuns prea departe. Cînd m-am oprit eu adineauri din fugă, abia mai răsufla. Şi pe urmă, la ora asta drumu-i pustiu, n-o să-i iasă nimeni în cale.

Spre marea mea uşurare, sfatul domnului Perks a prins, iar peste o clipă am auzit calul îndepărtîndu-se.

Ce-mi rămînea de făcut? Dacă o luam înainte, s-ar fi putut să dau peste ei, dacă o luam spre Londra, curînd-curînd ar fi dat ei peste mine. Nehotărît, m-am ridicat gîfîind şi asudat din fundul şanţului, şi am rămas acolo pe marginea şoselei. Spre marea mea uimire şi groază, un om ieşi tocmai atunci printr-o spărtură a gardului viu care mărginea drumul şi, sărind şanţul, îmi puse mîna pe umăr.

— Ce s-a întîmplat? întrebă el cu glas aspru.

În timp ce-mi vorbea, a îndreptat lumina felinarului asupra mea. Dar tot atunci l-am văzut şi eu cum arăta. Mă întreb care din doi a fost mai uluit de înfăţişarea celuilalt, el sau eu? Cred că arătam ca alta-aia cu hainele înnegrite de funingine şi îmbibate de glod, cu faţa plină de sînge, căci mă lovisem rău sărind din căruţă, după ce făcusem descoperirea aceea îngrozitoare. El era îmbrăcat într-o manta miţoasă, lungă, cu pălăria înfundată peste ochi şi o puşcă în mînă.

— Ce-i, mă băiatule? zise el iar, ţinîndu-mă mai departe de umăr, dar îmblînzindu-şi glasul. De ce îţi sîngerează faţa? Şi ce cauţi în şanţ? Nu cumva ţi-au dat brînci ăia din căruţă?

Grozăviile prin care trecusem mă năuciseră cu totul și, la prima vedere, mi-am spus că omul cu pușca nu poate fi altceva decît un ucigaș, un tîlhar de drumul mare, pîndind drumeții întîrziați, să-i jefuiască și să-i împuște. Pe urmă însă, privindu-i fața de om cumsecade, m-am liniștit pe deplin.

— Nu m-au îmbrîncit ei în șanț, dom'le. M-am ascuns singur, ca să scap de ei. Vă rog, dom'le, nu-i lăsați să pună mîna pe mine că, dacă mă prind, îmi fac de petrecanie. Chiar așa au și spus, poate i-ați auzit și dumneavoastră, că erați prin apropiere.

— Am cam auzit eu ceva, răspunse paznicul ocolului, dar aș vrea să știu de ce fugi de ei ? De ce adică și-au pus în cap să te omoare ?

— Pen'că i-am dat de gol, dom'le !

— Cum i-ai dat de gol ? Ce-au făcut ? Sînt braconieri, vînează pe ascuns ?

— Aș, mult mai rău, i-am răspuns eu și năzărindu-mi-se că văd iar mîna aceea albă și-nțepenită, m-a cuprins tremurul. Au făcut un omor, dom'le !

— Ce face ?

— Da, dom'le, au ucis ! P-ăl de l-au omorît, l-au luat cu ei în căruță. L-au vîrît într-un sac. I-am văzut eu mîna moartă, și d-aia i-am dat de gol.

— Mă tem că o fi adevărat ce spune, zise destul de tare paznicul, neștiind ce să creadă. Așa o fi, dar să fiu al dracului dacă știu ce să fac ! Apoi, întorcîndu-se spre mine, zise : — Văd că-i cunoști bine. Nu știi încotro s-au dus ?

— La Londra, pe strada Chicksand, din mahalaua Camberwell. Acolo stă domnul Belcher.

— Cum vine povestea asta ? răspunse omul neîncrezător. Vezi că spui minciuni ? Păi, ei se duc tocmai în partea ailaltă, nu la Londra.

— Da, dom'le, dar vin ei înapoi, n-aveţi grijă ! I-am lămurit eu. Au luat-o-ncolo pen'că s-au întors din drum, să mă caute pe mine, după ce-am sărit jos, pe la spatele căruţei. Acuşica o să-i vedeţi venind înapoi, dom'le. Vă rog, nu-i lăsaţi să mă prindă !

— Zici că au să treacă iar p-aici ? Aha ! Păi atunci se schimbă socoteala. Va să zică, dacă-or vedea că nu te găsesc şi nu te mai găsesc, tu crezi c-or s-o ia iar încoace ?

— Da, dom'le, nu mai încape vorbă !

— Atunci, dac-ar fi buni să mai întîrzie cîteva minute, cred că am putea să aranjăm o întîlnire cu ei, zise paznicul, bucuros că o să doboare doi răufăcători dintr-o lovitură.

Cu mine de mînă a sărit iar şanţul şi s-a strecurat prin deschizătura gardului viu. Am intrat într-un fel de plantaţie. Paznicul a scos din buzunar un fluieraş şi a şuierat de două ori, într-un anumit fel. A mai şuierat o dată, şi atunci cineva, aflat se pare destul de departe, i-a răspuns în acelaşi fel.

— Ehe, păcat că Tom e tocmai la mama dracului, în tufişuri ! Trăgeam nădejde să fie mai pe-aproape, zise paznicul şi mai şuieră încă de două ori scurt şi ascuţit, dîndu-i a înţelege în acest chip lui Tom, care se afla în tufişuri, să se grăbească.

De data asta n-a primit răspuns şi se vedea bine, după cum se zbuciuma încolo şi-ncoace, perpelindu-se de nerăbdare, şi după urechile pe care şi le ciulea, cît era de neliniştit la gîndul că oamenii din căruţă ar putea să se-ntoarcă înainte de sosirea lui Tom.

Curînd însă, auzul lui încercat a prins zgomotul unor paşi care se apropiau prin pădure, şi, în clipa următoare, doi dulăi ţîşniră spre noi, urmaţi peste puţină vreme de Tom. Cîinii păreau înclinaţi să mă

ia drept „un hoinar fără căpătîi“, căci unul dintre ei a mers pînă acolo, încît a pus stăpînire pe pulpa mea, dar paznicul l-a alungat cu piciorul, şi cîinele s-a potolit.

— Ei acuma, — zise paznicul, — spune-i şi lui Tom ce mi-ai spus mie; dar nici mai mult, nici mai puţin — şi repede.

I-am spus şi lui Tom, nici mai mult, nici mai puţin, adică tot ce-i povestisem mai înainte tovarăşului său.

— Eşti sigur că au să se-ntoarcă p-aici, măi băiete? întrebă Tom.

— La sigur — dacă nu cumva o mai fi şi alt drum spre Londra, i-am răspuns eu.

— Atunci punem noi mîna pe ei, pentru că alt drum nu mai e, zise Thomas, paznicul.

— Ia! Ascultaţi! am strigat deodată. Parcă vin! Urechea mea ageră desluşise de la mare depărtare că oamenii aceia atît de temuţi se-ntorceau.

— Da, căruţa e fără îndoială. Cum facem?

— Tu stai la adăpost aici, gata să-mi sari în ajutor, dacă e nevoie. Eu am să-i opresc din drum, răspunse Tom repede.

— Şi cu cîinii ce te faci?

— Ah, să-i ia naiba, uitasem de ei. Dacă nu-mi spuneai, încurcam dracului toată treaba. Aha, ia stai puţin! Puştiule, de tine trebuie să aibă grijă cineva, aşa că facem două treburi deodată. Vino-ncoace şi aşază-te ici!

M-am aşezat.

— Duke! Slot! Aveţi grijă de el! Şi cei doi cîini s-au întins la pămînt, unul în stînga, şi altul în dreapta mea. Privirile lor parcă îmi spuneau: „Pofteşte de încearcă să te urneşti din loc!“.

De unde stăteam eu, se vedea binişor drumul. L-am zărit pe unul dintre ocrotitorii mei sărind în mijlocul drumului şi lăsîndu-se într-un genunchi, drept în faţa căruţei care înainta cu repeziciune. După zgomotul copitelor şi al roţilor care se auzeau mereu mai aproape, am crezut că paznicul fusese strivit, cînd, deodată, un fulger de lumină spintecă drumul, urmat numaidecît de pocnitura puştii.

— În numele reginei, sînteţi arestaţi, zise Tom, cu un glas ce se potrivea de minune cu împrejurarea aceasta.

— Noi ? Arestaţi ? Ei, asta-i bună ! Da' de ce ţii neapărat să ne arestezi ?

— Pentru omor. Pentru uciderea omului al cărui leş se află în sacul din căruţa voastră.

— Mai bine uită-te întîi în căruţă, Joe, să nu fie vreo păcăleală la mijloc, îi spuse Tom, care ţinea acum murgul de zăbală şi era mult mai liniştit.

Cu multă dibăcie, domnul Perks izbutise să scoată un drug lung de fier din sacul cu scule „zăngănitoare", şi cînd Joe, paznicul, s-a aplecat să se uite în căruţă, l-a ridicat în aer, gata să-l izbească în cap. Dacă nu i-ar fi dat de veste celălalt paznic, strigîndu-i : „fereşte, Joe!", i-ar fi crăpat fără îndoială ţeasta. Aşa, însă, a zdrelit numai marginea de sus a scîndurii de la spatele căruţei.

— Fugi, Belcher, că sîntem pierduţi ! strigă Ned Perks şi, fiind de felul lui iute-n mişcări, sări cît ai clipi peste marginea căruţei. Domnul Belcher nu era cine ştie ce ager în mişcări. Asta nu l-a oprit însă să facă tot ca să se salveze. A sărit şi el din căruţă, dar trecînd din întîmplare prin apropierea lui Tom, care mai ţinea iapa de zăbală, a fost binecuvîntat cu

un pat de pușcă, și lovit drept la mir, a căzut ca un pietroi la pămînt.

Ned Perks a avut mai mult noroc. Sărind din căruță cu drugul de fier în mînă, a nimerit chiar în fața deschizăturii din gardul viu și, făcîndu-și vînt peste șanț, s-a repezit și a trecut prin ea. Apoi a luat-o la picior, tocmai spre locul unde fusesem eu lăsat în grija dulăilor.

Cînd a dat cu ochii de mine, a fost cuprins de o bucurie drăcească și n-a mai văzut nimic altceva decît ființa mea, pe care o ura din tot sufletul. Cred că nici n-a zărit dulăii. N-a zis un cuvînt. Doar fața i s-a schimonosit îngrozitor și a ridicat cu amîndouă mîinile drugul de fier deasupra capului. Dar Duke și Slot erau cîini ascultători : li se poruncise să aibă grijă de mine și înțeleseseră. De aceea, cînd drugul încă urca, și mai înainte ca Ned să aibă timp să-l coboare, s-au ridicat de jos și s-au năpustit asupra lui, trîntindu-l la pămînt, cum ai culca o tulpiniță de nalbă.

CAPITOLUL XXX

În care una din păsări e-nchisă-n colivie, cealaltă își ia zborul, iar eu fug de lege și de slujitorii ei, spre a mă feri de urmările neplăcute ale „ciripitului"

Cîinii nu-l slăbeau de fel pe domnul Perks ; unul îl trăgea de legătura de la gît, iar celălalt îi înfipsese colții în brațul drept. Joseph, paznicul — cu o grabă pe care gîndul că ticălosul ăsta întins la pămînt nu s-ar fi dat în lături să-i zdrobească creierii o însuflețea și mai mult — scoase din buzunar o pereche de cătușe. Domnul Perks nu s-a împotrivit de fel cînd

i-a dus mîinile la spate și i le-a legat una de alta. În timp ce-i punea cătușele, a zărit un capăt de sfoară, care ieșea din buzunarul hainei domnului Perks. Fără să-i mai ceară îngăduință, a luat-o, legîndu-i strîns picioarele, puțin mai sus de gleznă. Nu mai era nici o primejdie ca acest domn să se scoale și să fugă. Joseph le-a poruncit deci cîinilor să-i dea drumul și a ieșit în șosea, să vadă ce face tovarășul său. E de prisos să vă mai spun că m-am luat și eu după el.

De cînd primise binecuvîntarea, domnul Belcher zăcea lat la pămînt. Tom, paznicul, înnodase frîul calului de un pom și cotrobăia acum prin căruță, folosindu-se de lanterna oarbă a domnului Belcher.

— Omul meu e legat burduf, strigă Joseph, venind repede spre căruță. Tu ce-ai găsit, Tom ? O fi murit, bietul om ? Sau mai dă semne de viață ?

— De unde, e mort de-a binelea. Cred că e mort de vreo săptămînă.

— Ce face ? Să-l fi omorît acum o săptămînă ? strigă Joseph îngrozit. Nu mai spune ! Doamne, ce bandiți, ce ticăloși !

— Bandiți, bandiți, așa zic și eu, dar ucigași nu sînt, Joey, sau cel puțin aici, nu e vorba de omor.

— Atunci ce-i ? întrebă Joseph mirat, urcîndu-se și el în căruță, să vadă ce taină se ascundea acolo.

— Furt de cadavre, asta e. Uită-te și tu.

— Păi, băiatul zicea că făcuseră omor. Ce ți-a venit, măi băiete, să vorbești de omor ? întrebă Joseph cu mustrare în glas.

— Așa am crezut, i-am răspuns, începînd să mă tem că o făcusem fiartă, cum s-ar zice. Dom'le, dar cum, n-au făcut chiar nimic rău ?

— Ba au făcut destul, ca să-i surghiunească tocmai la Botany Bay[1], răspunse Thomas. Și acolo au să nimerească amîndoi, cum mă vezi și te văd. Ia uite, Joe! Nu sînt chiar de ieri-de alaltăieri în meseria asta, mai adăugă el, deschizînd gura sacului cu uneltele „zăngănitoare" de care pomenise Sam. Ia privește ici sfredele, funii, mă rog, tot tacîmul! I-ai pus cătușele ăluia? mai întrebă Joe, coborînd din căruță. Era vorba de domnul Belcher.

— Las' că are el o cătușă mai dată dracului, de cînd l-am pocnit la mir, rînji domnul Thomas. Oricum, ar fi însă timpul să i le pui, Joe. E mai bine să facem treaba cum se cuvine.

Joe trecu de partea cealaltă a căruței, unde, cu o jumătate de minut mai înainte, zăcea unul dintre „nenorociții" cu pricina, amețit și sîngerînd. Dar odată ajuns, scoase un țipăt de mirare.

— Hei, a șters-o, să mă ia dracu dacă n-a șters-o!

Paznicii s-au temut întîi că domnul Belcher se folosise de acest prilej ca să-l dezlege pe-nsoțitorul lui și că fugiseră împreună. Dar teama lor nu era îndreptățită și ei greșeau închipuindu-și că stăpînul ar fi în stare de atîta mărinimie. De altfel, asta se vedea și după dîra pe care-o lăsase în urma sa; urmele de pași și cele cîteva pete de sînge duceau spre un zid nu prea înalt, în dreapta drumului, pe cîtă vreme glădița și tufele se înșirau în stînga lui. Zidul înconjura un parc întins. Pesemne, ajutat de agerimea și îndemînarea pe care le căpătase în meseria lui, domnul Belcher izbutise s-ajungă la zid, să-l sară și s-ajungă destul de departe, în două minute de goană deznădăjduită. Și nu plecase cu mîna goală. Paznicul

---

[1] Botany Bay — colonie pentru delicvenți, pe țărmul golfului cu același nume, în partea de răsărit a Australiei. (n.r.)

Thomas își sprijinise pușca de butucul roţii, înainte de a urca să cotrobăiască în căruţă după leșul celui ucis. Pușca se făcuse nevăzută, o dată cu cel „înviat din morţi“. Și din pricina asta, Joseph și Thomas luară hotărîrea să vadă mai bine de cel care le rămăsese-n mînă, decît să-l urmărească pe fugar.

Așadar au trecut drumul și, pătrunzînd prin deschizătură, l-au găsit pe domnul Perks în aceeași stare în care îl lăsaseră.

— Ce aveţi de gînd să faceţi cu mine? întrebă domnul Perks, cu inima cît un purice.

— Nu-ţi facem nimic, răspunse Thomas. Atît numai, că te ducem la pușcărie, și acolo s-o găsi cineva care să-ţi facă ce-ţi trebuie.

— Fie și așa! Faceţi ce vreţi cu mine, numai lăsaţi-mă să-i ating una ăstuia, urlă domnul Perks ca un sălbatic.

Totuși se lăsă dus și urcat în căruţă, fără să încerce să se năpustească asupră-mi.

— Domnule, vă rog, n-aţi vrea să-mi daţi voie să alerg pe lîngă căruţă? am întrebat eu. Dacă nu mînaţi prea repede, nu rămîn mult în urmă.

Mie-era frică să mă așez lîngă ticălosul care știam că mă dușmănește de moarte.

— Ei, n-avea grijă, zise Joseph, ajutîndu-mi să mă urc sus pe capră. Prea îl crezi deștept dacă-ţi închipui că o să mai fie în stare să miște măcar un deget, pînă l-om da noi jos de-aici.

Abia pornisem însă, și Joseph avu ocazia să-și dea seama că Ned Perks era mai deștept decît îl crezuse. Știind că nu mă putea atinge și nu-mi putea vătăma trupul, el a găsit mijlocul să-mi chinuiască mintea. Și asta fără să-și desfacă vreun braţ, sau fără măcar să încerce s-o facă.

— Jim! strigă el.
— Nu-i răspunde, zise Thomas, paznicul.
— Jim, stăpînul a scăpat şi, după cum ştii, a luat şi puşca. Nu ştiu cît ai ciripit sau cît n-ai ciripit pînă acum. De-acum încolo să nu-ndrăzneşti să mai ciripeşti o vorbuliţă!
— Hai, vino-ncoace, aşează-te ici în faţă, băiete! îşi dădu cu părerea Joseph. Aşa poate n-o să-l mai auzi ce-ndrugă.
— Jim, urlă călăul meu aşa de tare, că l-aş fi auzit chiar şi dacă aş fi fost de partea cealaltă a drumului. Ai auzit ce spunea stăpînul? Ţi-aduci aminte ce ţi-a făgăduit, dacă ai să ciripeşti ceva despre meseria lui. Şi bagă de seamă că o să ţi-o facă! Poate nu săptămîna asta, nici ailaltă, şi poate-ai să crezi că totul s-a isprăvit şi ai scăpat. Dar ştii, cînd ţi-o fi lumea mai dragă, atunci o să te pocnească. Şi o să te trezeşti deodată că te-a-nhăţat. Zadarnic tragi nădejde că o să te apere legea. Legea n-o să se ţină după tine, şi stăpînului nu-i trebuie mai mult de-o clipă ca să-nfăptuiască ce-a zis. De asta nu scapi tu, cîte zile-ai avea! Chiar de-ai fi în pat sub plapumă, la capătul ţării, şi ai sta cu uşa ferecată cu lacăt, şi chiar de-ai avea gratii de fier la horn, tot ai să te trezeşti odată şi-odată cu el înşfăcîndu-te pe întuneric, gata să-ndeplinească ce ţi-a făgăduit. Aşa că bagă bine de seamă, ţîncule!

Era greu să nu tremuri auzind asemenea ameninţări. Degeaba îmi tot spuneau paznicii: — „Nu-l asculta, băiete, că n-ai de ce să te temi dacă vorbeşti în faţa judecătorului. Nu vezi că vrea să te sperie? Anume îţi toarnă gogoşile astea, ca să te facă să spui minciuni, să intri tu la apă, şi el să scape."

Lor le venea lesne să vorbească aşa. N-aveau de unde să-l cunoască pe domnul Belcher, nu ştiau nici ce făgăduise să-mi facă şi nici cum îi scînteiaseră ochii cînd îmi vorbise. Din cîte văzusem eu pînă atunci, nu prea mă bizuiam pe puterea ocrotitoare a legii, ba aş putea spune că unele lucruri mă făceau să cred tocmai contrariul. Hai să zicem însă că legea ar fi fost gata să mă apere cu scutul ei, de duşmani. Dar, după cum grăise Ned Perks, legea nu se putea ţine după mine tot timpul. Şi cam cît îi trebuia domnului Belcher ca să strîngă de gît un băieţel ca mine, mi-o arătase el singur cu prilejul acelei discuţii de pomină dintre noi. De aceea, cîntărind bine ce trăgea mai greu în talgerile balanţei — ameninţarea domnului Belcher, care plutea chiar deasupra capului meu, sau ocrotirea îndoielnică a legii — pînă să ajung la postul de poliţie din Ilford, începu să-mi pară rău de-a binelea că făcusem atîta scandal cu afacerea asta. M-am hotărît aşadar să-i dau ascultare lui Ned Perks, şi cînd voi fi dus în faţa judecătorului, ca martor, să „ciripesc" cît mai puţin cu putinţă.

Am rămas nezdruncinat în hotărîrea mea, pînă a doua zi dimineaţa. Cei de la poliţie ţineau morţiş să afle unde locuiesc coşarii, întrucît pe căruţă nu scria nici numele, nici adresa. Eu le-am spus că uitasem, la care oamenii legii, atît de binevoitori pînă atunci, îşi arătară dintr-o dată colţii. Unul din ei, inspectorul de poliţie, s-a răstit la mine, dîndu-mi să înţeleg că dacă în cursul nopţii n-o să-mi descleştez gura de bunăvoie, a doua zi dis-de-dimineaţă voi fi silit s-o deschid de nevoie.

La început nu mi-a venit să-l cred, dar, din nenorocire, prezicerile inspectorului se adeveriră. Oamenii legii ştiau de bună seamă cum stau lucrurile, şi unul

dintre ei, cu o mutră să bagi în sperieţi copiii, şi nu alta, alb coliliu la păr şi purtînd călare pe nas nişte ochelari verzi, s-a năpustit asupra-mi, sucindu-mă şi răsucindu-mă în aşa chip, încît cu greu i se putea împotrivi un băieţel ca mine. Am văzut că sînt pierdut, din clipa în care a început să mă încerce în privinţa jurămîntului.

— Ştii se-nseamnă să depui jurămîntul ?

Într-adevăr ştiam. În discuţiile noastre cu privire la lege şi rosturile ei, discuţii stîrnite mai ales de Mouldy, mă lămurisem pe deplin cum vine treaba asta.

— Înseamnă să iei biblia şi s-o săruţi, dom'le, şi să zici că dacă spui gogoşi, să păţeşti cutare şi cutare, am răspuns eu, privindu-i ţintă ochelarii verzi, pînă mi-au dat lacrimile — de parcă m-aş fi uitat la soare.

— Cînd spui neadevăruri. Da, aşa e ! Dar, tu ştii ce ţi se poate întîmpla dacă juri că spui adevărul la judecătorie, şi după asta încerci să-i păcăleşti pe oamenii legii, îndrugîndu-le minciuni ?

— Smoala şi pucioasa te mănîncă. Sau cel puţin, aşa am auzit eu, dom'le, i-am răspuns, şi folosindu-mă de prilejul că-şi scosese ochelarii ca să-şi sufle nasul mi-am odihnit ochii, clipind de multe ori. După asta m-am simţit mult mai uşurat.

— Smoala şi pucioasa te mănîncă, fără îndoială, pe lumea cealaltă, răspunse tartorul legii, şi ochelarii lui verzi scăpărară parcă mai fioroşi ca înainte. Asta însă nu te scuteşte cîtuşi de puţin de răspunderea faptelor tale pe lumea asta, băiete. Aici, la judecătorie, dacă juri strîmb, se cheamă că eşti sperjur. Şi sperjurul e o crimă gravă, pedepsită de obicei cu deportarea peste mări şi ţări, pe timp îndelungat. Aprod, pofteşte de-i

ia jurămîntul! Iar tu, acuzat, întoarce-ţi faţa de la martor, cît timp i se ia interogatoriul!

În asemenea împrejurări, cum era să nu „ciripesc"? Am fost silit să spun tot ce ştiam — cum am plecat de acasă, cum doamna Winkship m-a dat în grija domnului Belcher, ce anume vorbisem cu Sam despre coşurile de biserică, ce-i povestise Ned domnului Belcher şi ce auzisem din toată povestea asta, de-acolo, din fundul căruţei; într-un cuvînt, tot ce mi se întîmplase pînă cînd am despicat sacul şi, dînd de mîna aceea albă şi ţeapănă, m-am speriat de moarte şi am sărit din căruţă.

Iar după ce paznicii Thomas şi Joseph au fost ascultaţi şi ei ca martori, domnul Perks a fost pus la păstrare încă o săptămînă, vreme în care poliţia trebuia să pună mîna şi pe domnul Belcher, astfel ca cei doi vinovaţi să poată fi judecaţi împreună.

— Cît despre băiat, ar fi mai bine pentru el ca să-l ducem acasă, la părinţi. Taică-su trebuie însă înştiinţat să aibă grijă să-l trimită neapărat aici, de azi într-o săptămînă, adăugă domnul cu ochelari verzi.

Asta, într-adevăr, era culmea nenorocirii, pe care singur mi-o făcusem, vîrîndu-mi prosteşte nasul unde nu-mi fierbea oala. Auzi! Cică ar fi mai bine să mă ducă acasă! Ce-o să păţesc cînd tata va afla din gura poliţistului de cîrdăşia mea cu hoţii de cadavre şi ce-o să păţească biata doamnă Winkship, care nu era cu nimic vinovată că mă dăduse în grija lor? Vai de mine şi de mine! Chiar de s-ar fi strîns toată lumea de pe fundătură să-l oprească, tata tot ar fi ucis-o pe biata bătrînă, şi o dată cu ea şi pe mine, dacă i-ar fi ajuns la ureche ştirea asta. Şi toate astea, după nenumăratele dovezi de bunătate pe care ea mi le dăduse. Nu-mi rămînea de făcut decît un singur lucru:

să fug. Da, să fug de sub pază și să mă ascund pe undeva, prin vechiul meu cuib din Westminster.

— Nu-i așa, băiatule, că ți-ar părea bine să te întorci acasă? mă întrebă unul dintre ei.

Dacă aș fi arătat cea mai mică împotrivire, era limpede că poliția ar fi căutat să mă transporte acasă, după cum poruncise înălțimea sa, cu și mai multă grijă, întărind paza.

— Cum să nu mă bucur! Ce n-aș da să ajung cît mai repede, am răspuns eu. Vă promit că n-am să mai fug niciodată.

— Știi drumul pîn'acasă?

— Îl știu foarte bine, am răspuns grăbit. Pot să plec chiar acum, vă rog?

— Nu poți pleca pînă nu sînt gata formele, răspunse polițistul. Altfel n-am cum să te-nsoțesc. Trebuie s-așteptăm pînă termină judecătorul ședința, cam pe la vreo patru după-masă. Dar tu ești martor, nu ești arestat, așa că nu-i nevoie să aștepți aici. Poți să te duci la postul de poliție, dacă vrei să te odihnești puțin. Sau, dacă nu, plimbă-te pe aici, numai vezi să nu te-ndepărtezi prea mult.

Prefăcîndu-mă că nu sînt de loc grăbit, am luat-o agale pe calea Ilford, care, după cum bănuiesc că știe și cititorul, dă în șoseaua mare la răsăritul Londrei, dincolo de Bow și Stratford. Tocmai trecusem de cotitura drumului, care mă ferea de vederile celor din judecătorie, cînd, hop!, mă ajunge din urmă o caleașcă trasă de doi cai, la spatele căreia am avut plăcerea să zăresc o minunată scîndurică. Un prilej atît de grozav ca ăsta nu trebuia pierdut! Iată-mă deci peste o clipă cocoțat pe arcurile trăsurii și de acolo pe scîndurică. Mergeam spre Londra cu o iuțeală de zece mile pe oră.

CAPITOLUL XXXI

În care apuc pe un drum nou și primejdios și mă trezesc deodată în stăpînirea unei averi uriașe

Abia cînd am văzut agățată de-un zid o tăbliță pe care scria Calea Whitechapel, am înțeles unde mă aflu şi m-am bucurat din cale-afară. La drept vorbind, nu cunoşteam de loc partea asta a capitalei, dar, cu toate că nu fusesem niciodată pe acolo, pe vremea cînd locuiam în ganguri vorbisem cu o mulțime de băieți, de felul lor din Whitechapel, și toți îmi spuseseră că era „mahalaua cea mai împuțită pe care o văzuseră în viață".

O mahala murdară, cu fundături și ulițe întortocheate, și cu o sumedenie de curți care dădeau una-n-tr-alta, într-un cuvînt, tocmai ce-mi trebuia mie acum, pentru că nu voiam nimic altceva decît să stau cît mai bine ascuns, pînă cînd povestea asta cu dezgroparea morților va fi dată uitării.

Am luat-o pe strada Cutler și, după ce-am străbătut vreo zece ulicioare înguste și murdare cum nu mai pomenisem, m-am oprit, în sfîrşit, într-un birt ieftin și dosnic, unde am lăsat în schimbul mîncării patru penny din şilingul pe care-l aveam. Specialitatea birtului erau ciorbele. Stînd de vorbă cu birtașul, am aflat că închiria și paturi, cu patru penny pe noapte. Cu învoirea lui, am rămas într-un colț al birtului pînă seara, cînd am luat iar o ciorbă de un penny. Apoi, birtașul m-a condus sus, într-o cameră cu mai multe paturi.

M-am întins într-unul din ele. Judecînd după cît eram de obosit, ar fi trebuit să adorm îndată. Și cred că așa s-ar fi întîmplat, dacă mintea mi-ar fi fost la fel de obosită ca trupul, sau dacă mi-ar fi măcinat

mintea doar un singur gînd, fie el cît de chinuitor. Dar în capul meu se-mbulziseră tot felul de gînduri apăsătoare şi nu mai ştiam cum s-o scot la capăt. Parc-aş fi fost într-un viespar. În curînd, tata va fi pus iar pe urmele mele. Doamna Winkship, singurul prieten adevărat care-mi mai rămăsese în lumea asta, se va mînia pe mine, şi cu drept cuvînt, pentru că o trădasem. Domnul Belcher era slobod şi ardea de nerăbdare să mă-nşface şi să-mi facă de petrecanie, iar legea, ultimul adăpost al celor pîndiţi de primejdiile răzbunării, era pornită împotriva mea şi se va da negreşit poruncă oamenilor să mă caute şi să mă prindă, viu sau mort.

Aşa stînd lucrurile, unde era scăparea ? Ce puteam face ? Nimic, absolut nimic decît să mă ascund cît mai bine şi să aştept să văd ce se-ntîmplă.

Cu gîndul ăsta am adormit şi cu el m-am trezit a doua zi de dimineaţă. Am coborît jos în birt şi cu ultimii trei penny am cumpărat ceva de-ale gurii. Neavînd altceva mai bun de făcut, am rătăcit fără nici un rost toată ziulica, avînd grijă totuşi să nu ies din mahalaua asta mohorîtă, cu case scunde şi sărăcăcioase. Tremurînd de frică, mă feream din calea vardiştilor. E de înţeles că starea asta de lucruri nu putea să ţină o veşnicie. De aceeaşi părere a fost şi vechea mea duşmancă, foamea, cînd, la căderea nopţii, mi-a şoptit la ureche că nu mîncasem nimic la prînz şi, după cît se părea, voi rămîne cu burta goală şi seara.

— E caraghios să zici „o să aştept să văd ce se întîmplă". Trebuie să faci ceva, îmi şopti Foamea.

— Dar ce ? Ori ce-aş face, stric şi mai rău lucrurile.

— Ei ! Parcă mai ai ce strica ?

M-am pregătit așadar să-mi îmblînzesc soarta pe socoteala oricui și a tuturor, cum mi-o trăsni prin cap. Dacă m-aș fi priceput să fiu hoț de buzunare, mă tem că în starea de ticăloșie în care mă aflam, nimic nu m-ar fi împiedicat să mă apuc pe loc de treaba asta. Adevărul e că nu-mi era la-ndemînă. Nu era prea greu să șterpelești fructe de pe tarabele din piața Covent Garden, cînd vînzătorul se află destul de departe ca să te poată vedea sau ca să te prindă, dacă aveai nenorocul să te gimbească înainte de a șterge putina. Dar, numai la gîndul că m-aș da pe lîngă vreun domn sau vreo doamnă, că le-aș vîrî mîna în buzunar și, după ce i-aș jumuli, aș fugi cu prada, mă treceau fiorii! Ca să faci una ca asta, se cerea să fii de o mie de ori mai îndrăzneț ca mine. Cugetînd ce lucru teribil mai era și buzunăreala asta, am părăsit străzile mahalalei, și peste puțină vreme m-am trezit în cartierul Aldgate, cu prăvălii luminate și vesele, și străzile înțesate de oameni cu buzunarele pline.

Aproape de strada Fenchurch era o băcănie. Prăvălia era minunată, nu numai din cauza vitrinei de cristal și a sumedeniei de fructe străine expuse spre vînzare, alături de ceai, mirodenii, borcane cu murături și conserve. În vitrină se mai aflau felurite figurine chinezești viu colorate, lucrate-n piatră și-n lemn, cum nu mai văzusem niciodată. Se pare că ele atrăgeau atenția și altor trecători, pentru că mai toți priveau într-acolo, mulți dintre ei oprindu-se să se uite mai bine, așa că în jurul vitrinei se adunase o mulțime de oameni.

Printre ei am zărit o doamnă bătrînă, care de altfel îți sărea numaidecît în ochi, căci era grasă cît trei. Se tot îndesa să vadă mai de-aproape un lucru aflat pe raftul de jos și, făcîndu-și în sfîrșit loc, se apleca

să-l privească. Rămăsesem cu ochii la ea. Tocmai mă-ntrebam cît o să se mai chiorască la lucrurile alea, cînd am văzut un băiețel puțin mai răsărit ca mine, dîndu-se pe lîngă ea și imitîndu-i mișcările. Mîna i-a alunecat repede de-a lungul rochiei ei de mătase, și tot atît de repede a tras-o înapoi. Cineva din fața vitrinei s-a dat chiar atunci puțin în lături, și o rază de lumină a căzut drept pe mîna băiatului. Ținea în mînă o pungă din ață împletită, doldora de bani, care se vedeau lucind prin ochiurile dantelei. Băiatul s-a furișat de-acolo fără să-l bage nimeni de seamă, în vreme ce bătrîna, săturîndu-se de-atîta privit, se îndepărtă, zîmbind și clătinînd din cap spre mandarinul caraghios, expus în vitrină.

Și iată, fără să-mai dau seama cum, m-am trezit rezemat de felinarul din fața prăvăliei, așteptînd „să se ivească un prilej asemănător".

N-am așteptat prea mult. Cît ai număra pînă la cincizeci, a și ieșit din băcănie o doamnă — nici prea tînără, dar nici prea bătrînă, e drept — avînd și ea o rochie de mătase și o pungă din mărgele.

S-a oprit în dreptul vitrinei, să privească mandarinii care făceau plecăciuni. Atunci eu m-am furișat pe la spatele ei. În timp ce mă uitam țintă la chinez, mi-am strecurat mîna printre cutele rochiei de mătase, și peste o clipă, punga era în stăpînirea mea.

N-avusesem niciodată atîția bani. Ba, nici măcar jumătate, nici măcar pe sfert. Era o avere.

Și, acum, cititorul a aflat cum am devenit hoț adevărat. Dar n-aveam de gînd să fac acest lucru și altă dată. Nu, n-o să mi se mai întîmple, cîte zile-oi avea! Acum, însă, gata! Nu mai aveam încotro. Nimeni

de pe lume, în afară de mine, nu știa însă de fapta mea, și nici n-avea să afle. Mîine dimineață, la sculare, trebuia să chibzuiesc cu grijă ce puteam să fac, de ce anume să mă apuc.

CAPITOLUL XXXII

In care fac cunoștință cu George Hopkins Lunganul, om bun la inimă, care mă ia ca ucenic, dezvăluindu-mi tainele meseriei lui

Cititorul își poate lesne închipui ce-a urmat după asta. Gheața se spărsese, și eu căzusem în apă — acum nu mai puteam da înapoi.

Să nu creadă însă cititorul că am rămas multă vreme netulburat în noua mea meserie de hoț de buzunare.

Numai vreo două luni.

Mă mutasem de la birt și locuiam acum în strada Wentworth, din mahalaua Whitechapel. In amurgul unei zile de iulie mă plimbam pe Cheapside în jos, și pe nesimțite am ajuns la Poultry. Acolo am văzut un domn bătrîn, care se uita la mărfurile din geamul unei prăvălii de lenjerie și mărunțișuri. Făcea parte din categoria acelora pe care hoții îi socotesc ușor de buzunărit : era atît de mătăhălos, încît, atunci cînd se apleca, poalele hainei se depărtau, descoperindu-i buzunarele pantalonilor. După primele două săptămîni de „meserie“, rareori îndrăzneam să mă ating de buzunarul unei haine cu coadă. Buzunarul domnului cu pricina era însă grozav de ispititor, și mi se părea o jucărie să-l golesc. Mai mare păcatul să nu-ncerci, chiar dacă n-ai găsi în el mai mult de șase penny. M-am apropiat de el, am vîrît mîna înăuntru și, spre marea mea bucurie și uimire, am scos un por-

tofel frumos, din piele neagră. Tremurînd de plăcere, am coborît repede pe o străduţă lăturalnică şi, deschizîndu-l pe furiş, m-am uitat înăuntru, la lumina unui felinar. Am zărit cîteva hîrtii împăturite şi o mulţime de bani de aur. Eram aşa de uluit, încît o vreme am rămas cu portofelul în mînă, neştiind încotro s-o apuc.

Cineva însă m-a trezit din uluiala mea. Puteam să jur că nimeni nu mă urmărise de la Poultry pînă aici. Şi totuşi deodată, parcă ieşind din pămînt, s-a ivit lîngă mine un bărbat, şi mi-a pus mîna pe umăr.

— Nu încerca să fugi, că n-are rost! îmi spuse el.

Am dat drumul portofelului din mînă, de parcă mă frigea, lăsîndu-l să cadă în şanţul drumului. M-am răsucit pe cîlcîie, încredinţat că mă agăţase fie un vardist, fie bătrînul pe care-l buzunărisem. Nu era însă nici unul, nici altul: spre marea mea mirare, am văzut lîngă mine un domn străin, înalt şi bine îmbrăcat. Purta o mănuşă de piele de căprioară pe una din mîini, iar pe cealaltă, înfiptă în reverul hainei mele, scăpăra un inel. Liniştit, ca şi cum a lui ar fi fost de cînd lumea, ridică punga de jos, şi o puse în buzunar.

— Bine zice lumea că proştii au totdeauna noroc, zise el, fără să-mi dea drumul, împingîndu-mă spre partea mai întunecată a străzii.

— Vă rog, dom'le, l-am găsit, zău! N-am ce face cu el! Păstraţi-l dacă vreţi, m-am bîlbîit eu, mort de frică, neştiind singur ce spun.

— Pentru cine lucrezi? mă întrebă deodată domnul acela, după o bucată bună de mers.

M-am gîndit că domnul ăsta mă lua drept un băiat de prăvălie, cinstit şi de treabă.

— Zău, dom'le, lucrez la... la... un tîmplar pe Calea Whitechapel, care face lăzi, am răspuns eu, încercînd să-mi iau o mutră spăşită, cum credeam că trebuie să aibă un ucenic de tîmplar.

— Ce vrei să spui? zise domnul cu o asprime neaşteptată în glas. Te-am întrebat pentru cine lucrezi. Ce dracu, te faci că n-auzi?! Eşti din banda lui Spendlow sau eşti unul din băieţii lui Simmonds Năsosul?

Vedeam, în sfîrşit, că n-aveam de loc de-a face cu un boier. Am răsuflat uşurat.

— Nici una, nici alta. Lasă-mă-n pace! Asta-i cel mai bun lucru pe care-l poţi face, i-am răspuns.

— Atunci lucrezi cu Tom Martin?

— Nu ştiu cine o fi Tom Martin ăsta. Dă-mi drumul! Păstrează portofelul, dar lăsă-mă-n pace!

— Îţi sucesc gîtul dacă nu te-astîmperi! răspunse el, scuturîndu-mă de guler. Dacă nu lucrezi pentru ăştia de care-ţi spusei, atunci pentru cine dracu lucrezi?

— Pentru nimeni, dacă vrei să ştii, i-am răspuns eu, socotind că era totuşi mai bine să mă port cuviincios.

— Pentru nimeni? Adică vrei să spui că lucrezi pe cont propriu?

— În orice caz nu lucrez pe contul altuia.

— Cum asta? Şi de cînd lucrezi?

— De două luni, i-am răspuns, văzînd că n-aveam nimic de cîştigat ascunzîndu-i adevărul.

— Cum, adică, te-ai descurcat singur? Şi zici că ai început acum două luni? Ia spune: ai lucrat tot timpul ăsta?

— Tot timpul.

— Şi nu te-a agăţat niciodată?

— Niciodată.

— Atunci află că ai noroc cu carul, asta e tot ce poi să-ți spun, zise el rîzînd, ca și cum i-aș fi povestit lucruri neobișnuit de hazlii. Pe legea mea, mare minune că nu te-a înhățat de la prima zulează. După cîte văd, ești cel mai ageamiu manglitor pe care l-am întîlnit vreodată. E timpul să te ia cineva pe lîngă el, să te învețe meseria ca lumea. Hai cu mine!

M-am întrebat de multe ori, de atunci încoace, de ce n-am fugit, mai ales că nu-mi plăcea de loc mutra lui, și prilejuri să fug aveam berechet. Și gîndindu-mă bine, cred că n-am fugit dintr-o singură pricină: nu mi-a arătat de loc că-și dă silința să mă țină pe lîngă el. Dacă ar fi dat semne că se teme să nu mă car, poate că aș fi încercat să fug. Dar nu părea să-și bată de loc capul cu mine. Mergea înainte, învîrtindu-și umbrela de mătase, ca orice om care iese seara la plimbare.

Doar din cînd în cînd își arunca ochii spre mine. Parcă ar fi vrut să se încredințeze că nu-i ies din cuvînt, și cu toate că acum mi se pare ceva de neînțeles, așa și era. Nu îndrăzneam să ies din cuvîntul lui. Fără îndoială, mă văzuse furînd și, la urma urmei, se putea să aibă vreo legătură cu poliția. În orice caz, simțeam că sînt gata să fac orice voia.

Cînd am ajuns în strada Keate, a bătut într-un fel anumit la ușa unei case de pe la jumătatea străzii. I-a deschis o femeiușcă foarte drăguță și bine îmbrăcată. Se pare că nu mă văzuse, căci i-a spus tovarășului meu: „N-am știut că o să te-ntorci așa devreme, George" și l-a sărutat cu mult drag.

— Ți-am adus un nou chiriaș, Suke, zise el.

Ea nu s-a arătat prea încîntată și i-a răspuns morocănos.

— In sfîrşit, George, fie cum vrei tu, tu ştii maì bine. Credeam însă că te-ai săturat de chiriaşi. Mă tem că n-o să stea nici ăsta mai mult ca ălălalt.

— Pun mîna-n foc că n-o să stea o zi mai mult, dacă s-o apuca să facă şmecherii cu mine, răspunse George rînjind. E gata ceaiul, Suke?

— Aproape gata. Hai, intraţi!

Am intrat amîndoi în camera de musafiri din faţă, mobilată foarte frumos. Pe masă, în faţa focului care pîlpîia vesel, erau aşezate cănile pentru ceai. George s-a întins pe canapea, alene. Şi-a pus braţele sub cap şi şi-a-nălţat picioarele, rămînînd aşa, ciudat de liniştit, pînă cînd tînăra femeie s-a ivit din nou cu ceainicul şi nişte ouă jumări, grozave, cu şuncă prăjită.

— Ai luat ceaiul? mă întrebă George, ridicîndu-se deodată de pe canapea.

— Nu, dom'le, i-am răspuns, începînd să mă simt din ce în ce mai prost.

— Atunci, hai încoace! Trage-ţi scaunul ăla de la fereastră.

— Nu, mulţumesc, dom'le, nu beau ceai.

— N-ai decît! Fă cum vrei! răspunse el. Eu însă am să-mi beau ceaiul. Nu-i nimic, stai acolo. Pot să vorbesc în vreme ce mănînc, şi ce ţi-oi spune, ai grijă să bagi bine la cap! Mai întîi, ce-i cu tine? m-a întrebat el deodată.

Întrebarea m-a găsit nepregătit. Chiar de-aş fi vrut, n-aş fi ştiut ce să-i răspund. Dar domnul George m-a scos singur din încurcătură, luîndu-mi o piatră de pe inimă.

— Mă rog, mă rog, dacă nu-ţi convine, nu ţin neapărat să ştiu chiar în amănunt, zise el, înfulecînd

mai departe din jumările cu şuncă şi dovedind astfel că discuţia nu-i tăia de loc pofta de mîncare. — Vreau să-ţi intre bine în cap cîteva lucruri, adăugă el. Eşti un băiat care are nevoie de stăpîn. Da, un băiat care are grozavă nevoie de-un stăpîn. Şi află că eu aş fi ăla, dacă aş avea nevoie să iau un băiat. Vorba e că nu prea am. Dar dacă s-ar nimeri unul care să-mi convină, m-aş lăsa înduplecat. Tu eşti începător — nu faci nici două parale. Dar îmi eşti simpatic şi, dacă ai de gînd să te ţii serios şi cinstit de treabă, să ştii că o să fac om din tine. Află că nu-ţi vînd gogoşi. Mă numesc George Hopkins, dar mi se spune George Hopkins Lunganul. Tu, fiind începător, n-ai auzit poate niciodată de numele ăsta. Fac însă prinsoare pe cît vrei, că primul gardist pe care l-oi întreba de mine, o să zică: „Ehe, cum dracu să nu-l cunoaştem! E unul dintre cei mai vestiţi maiştri manglitori din Londra. Asta ţi-o pot arăta negru pe alb, în zece ziare, dacă doreşti! Uite, le am aici."

După un răstimp, vîrîndu-şi degetele mari de la mîini în subsuoara vestei, îmi vorbi iar, cu bunăvoinţa unui protector:

— ...Am să-ţi fiu profesor. Da! Am de gînd să te-nvăţ meseria. Cum te cheamă?

— Jim Smith... .

Voiam să-mi ţin ascuns numele adevărat şi eram gata să-i spun porecla pe care mi-o dăduseră Ripston şi Mouldy, dar, temîndu-mă că n-o să mă creadă, am şovăit oprindu-mă la jumătate.

— Bine, Jim Smith, toate bune pînă acum. Hai să mergem mai departe. Îmi închipui că n-ai dus-o prea grozav cu toată bafta ta, hm, ce zici?

— Cît despre asta...

— Lasă, nu-i nevoie să-mi spui. Mă pricep la așa ceva, îmi taie vorba domnul Hopkins, dînd din mînă. Așa se-ntîmplă totdeauna. Azi jumări, mîine răbdări — niciodată nu știi cum se-ntorc lucrurile. Rar pui în buzunar un ban de doi jumate, nu ?

— Ba nici măcar un șiling, i-am răspuns. Cum poți să-l ai, dacă trebuie să te mulțumești cu ce-ți pică și cînd îți pică ?

— Bineînțeles ! De-aia o plesnești rar. Ei, dar eu o să te-nvăț meseria și o să-ți dau pe deasupra haleală și pileală pe de gratis, fără plată. P-ormă, după ce-i absolvi școala, o să lucrezi pentru mine, înțelegi ? Chiar așa. O să lucrezi pentru mine, și-n schimb am să te-mbrac la șpiț, că o să creadă lumea că ești fiu de boier. O să mănînci și-o să trăiești pe cinste, mă rog, ca un prinț. Și dacă s-o-ntîmpla să meargă mai prost treburile vreodată, ție puțin o să-ți pese. Bine, rău, tu o să ai întotdeauna haleală din gros, și dacă o să-ți vie pofta să ieși seara, fă-mi cu ochiul și te-am și atins c-un sfert de liră. Ei, ce zici de asta ? Și domnul Hopkins rînji văzînd, cum era și firesc, neîncrederea și uimirea care mi se citeau pe față.

— Ei, și-acum, hai să-ntoarcem banu' și pe partea ailaltă. Ai auzit ce-a spus doamna Hopkins cînd am intrat, nu ?

— A spus, mi se pare, că te-ai întors mai devreme decît credea.

— Ei, vax ! Nu asta, măi cap sec ! Altceva. N-a spus ea că nici tu n-o să stai mai mult decît ?...

— Aha, da, decît chiriașul ălălalt. Da, dom'le, acum mi-aduc aminte.

— Sînt sigur că nici n-ai înțeles ce-a vrut să spună.

— Cum era să-nțeleg ?

— Ei bine, să te lămuresc eu. Ultimul nostru chiriaş, mai mare cu vreo doi ani ca tine şi deştept foc, cel mai deştept, aş putea zice, dintre toţi ăştia care s-au apucat vreodată de şuteală, n-a stat la mine decît nouă săptămîni. Acum e chiriaş la Coldbath Fields şi urcă scările alea fără sfîrşit.[1] A încasat trei luni, şi-a fost de vreo două ori biciuit la secret. Destul de rău pentru el, nu ?

— Cred şi eu. Dar de ce a ajuns la închisoare ?

— Pentru că era o javră. Şi-a-nchipuit că poate să-mi tragă chiulul în meseria în care i-am fost dascăl, răspunse domnul Hopkins aspru. Uite cum stă chestia, Jim Smith. În băieţii ăştia, care nu fac purici p-aici, să nu crezi că n-am avut încredere. Le-am arătat toată încrederea. Ei însă au încercat să mă tragă pe sfoară. Cu ucenicul care se poartă frumos, să ştii că sînt băiat de zahăr. Nu numai că-l susţin, aşa cum îţi spusei, dar, dacă se-ntîmplă să intre la apă, nu-i pun cruce. Nu. Îi plătesc garanţia ca să-l lase liber pînă la judecată, îi tocmesc avocat şi mă fac luntre şi punte să-l scap de la ananghie. Dacă se-ntîmplă să n-o scot la capăt şi rămîne închis, cît stă la gros află că fac tot ce-mi stă în putinţă să-i îndulcesc traiul, iar cînd iese d-acolo mă port cu el ca un tată. Ei, şi-acum ajunge. Nu mai am ce-ţi spune, cel puţin deocamdată. Dacă vrei, pînă la unsprezece poţi să te plimbi sau să te duci la teatru. Ai ceva lovele ?

— Am un ban de patru, dom'le.

— Să văd ! trebuie să mai am eu prin buzunare ceva arginţi. Aşa ! Ţine ici trei şilingi jumate. Acuma şterge-o. Vezi să nu întîrzii. La unsprezece punct !

---

[1] Pedeapsă la care erau supuşi condamnaţii la muncă silnică în închisorile engleze. E vorba de o roată de moară uriaşă, cu trepte, pe care deţinuţii călcînd, o învîrtesc necontenit. (n. r.)

CAPITOLUL XXXIII

în care întîlnesc un vechi prieten sub o înfățișare nouă și aflu de la el lucruri uluitoare

Poruncindu-mi să mă-ntorc la unsprezece punct, domnul Hopkins a închis ușa casei în urma mea, lăsîndu-mă să mă duc încotro voiam.

În toată viața mea n-am fost mai nedumerit și încurcat decît atunci cînd, pipăind în buzunar moneda pe care mi-o dăduse, am tăiat drumul îndreptîndu-mă spre biserica Shoreditch.

Deci, în curînd voi fi îmbrăcat ca un fiu de boier; hrănit cum nu se poate mai bine; voi trăi ca un prinț; cînd voi avea poftă de cinci șilingi, îi voi primi îndată. Și de ce toate astea? Ca să lucrez mai departe așa cum mă obișnuisem să lucrez în ultimele două luni. Pentru a face deci cu liniște și încredere — știind că dacă mi s-o-ntîmpla vreun rău, puterea banului îmi va veni în sprijin — ceea ce nu făcusem niciodată pînă atunci, fără să tremur de frică. Mă rog, era limpede că tot cîștigul era de partea mea. Ar fi o mare gogomănie să nu-l cred pe cuvînt. Mare prost era și domnul Hopkins, cu toate vorbele lui înțelepte și aerele șmecherești!

N-aveam decît să mă duc la teatru, dacă voiam. „Am să mă duc la teatrul la care mergeam mai demult, mi-am zis eu deodată. Spectacolul de seară începe la opt și jumătate. Mai am timp un sfert de oră. Am să cumpăr un loc în lojă. Și-am să iau cu mine plăcintă cu carne și niște portocale. O să petrec în lege. Ce mare lucru, dacă o să mă coste doi șilingi? Am de unde. N-am decît să cer, și pot avea oricînd cinci șilingi."

Teatrul era plin de lume. După cum am aflat îndată, reprezentaţia se dădea în beneficiul marelui tragedian Roshus Fitzherbert. În afară de cîntece şi dansuri, în program era o piesă nouă — „Drumul spre ştreang“. Rolul principal îl deţinea chiar domnul R. Fitzherbert. Din toate părţile se înghesuiau în jurul meu băieţi de toate vîrstele. Drept în faţa mea stătea un băiat cu jachetă de catifea în dungi, care-şi lăbărţase coatele în aşa fel, încît îmi apăsa pieptul, zdrobindu-mi plăcinta din buzunar. L-am pocnit cu piciorul, aducîndu-i la cunoştinţă totodată ce pagubă îmi pricinuieşte.

— Dă-o dracului de plăcintă ! mi-a răspuns el. De ce n-ai mîncat-o înainte să vii aici, că nu se mai turtea ?

Ţinea capul întors în altă parte, dar l-am cunoscut îndată după glas. Scoţînd un strigăt de bucurie, i-am pus mîna pe umăr.

— Hei, Ripston, tu eşti ?

— Phii, ce-ntîlnire ! Baftă mare ! strigă şi Ripston. Te credeam mort, măi Smiff, băiatule, de o sută de ori m-am gîndit la tine, de cînd nu te-am mai văzut. Şi cînd colo, ia uită-te la el ce ţoale faine ! Şi dacă n-ai crescut cu o jumătate de cap, să ştii că n-ai crescut nici c-un deget, zău aşa ! Mamă, da' ce spilcuit eşti ! Măi Smiff, mă bagi la idei, nu alta !

Ripston nu era de loc spilcuit. Pantalonii îi avea din aceeaşi stofă ca şi jacheta, şi amîndouă erau jegoase în ultimul hal. Privindu-i însă mîinile, am rămas trăsnit. De murdare erau la fel de murdare ca totdeauna, dar nu mi-aduceam aminte să le fi văzut vreodată aşa de bătătorite şi zdrelite. Mă uitam la ele cum lunecau cu drag peste jacheta mea neagră, frumoasă, şi dintr-o dată m-a trecut un fior, cum nu mai simţisem niciodată în viaţă.

— Hei, dar ce-i cu tine, Smiff ? Nu-ţi pare bine că mă vezi ? întrebă Ripston, lăsîndu-şi mîinile în jos. Apoi, după ce m-a privit lung, a început să rîdă zgomotos. Aha, ştiu ce e ! Pînă acuma nu-mi dăduse prin gînd, strigă el. Te-ai făcut nobel, Smiff, şi nu-ţi mai place să ai de-a face cu mine. Nu ştii că m-am schimbat şi eu. De altfel de unde era să ştii ?

Explicaţia asta n-a avut de loc darul să mă liniştească. Dimpotrivă, aş fi vrut mai degrabă să-l ştiu plecat la celălalt capăt al ţării. Înţelesesem eu bine ce voia să spună, dar totuşi l-am mai întrebat :

— În ce fel te-ai schimbat ? Ce vrei să spui ? Cum vine asta ?

— Cum ? Foarte bine. Aşa cum te-ai schimbat şi tu! Mi-am schimbat felul de viaţă, şopti Ripston. Acuma sînt ajutorul unui zarzavagiu. Car de colo pînă colo cărbuni, cartofi şi alte chestii d-astea, înţelegi ? Nu mă pot plînge. Îmi dă optsprezece penny pe săptămînă, casă şi masă. Fac de şapte luni treaba asta.

— Dar Mouldy ce face ? l-am întrebat. Îl întrebasem cu răutate, nădăjduind că o să-mi uşurez vina aflînd că Mouldy ajunsese poate răufăcător — vreun spărgător sau tîlhar de drumul mare.

— Mouldy a murit, răspunse Ripston scurt.

— A murit ?

— Da, a doua zi de Crăciun. Haide, că se deschid uşile şi p-ormă nu mai găsim nici un loc la galerie.

— Nu merg la galerie, Rip, am loc în lojă. Hai şi tu cu mine, Rip. Stăm împreună şi mai schimbăm o vorbă în pauze.

— La lojă costă patru penny şi eu n-am decît un prăpădit de penny în buzunar.

— Nu-i nimic, fac eu cinste ! Am eu ceva bani. Am peste un şiling.

Mi-era rușine să spun că mai aveam încă aproape trei.

— Peste un șiling! Sfinte Sisoaie! Da' știu că-ți merge bine! Se vede că nu argățești la prăvălia de cărbuni. Dac-ar fi să ghicesc, aș zice că ești băiat de prăvălie la un pînzar. Nu-i așa?

— Ai ghicit, i-am răspuns.

— Și nu ți-a venit greu să te schimbi?

N-am îndrăznit să răspund prin cuvinte. Întrebarea lui mă punea în mare încurcătură, așa că m-am mulțumit să dau din cap, făcîndu-l să-nțeleagă că schimbarea asta n-a-nsemnat mare lucru pentru mine.

— ...In sfîrșit, cred că ți-a venit mai ușor decît nouă. Eu și Mouldy am trecut prin multe pînă să ne schimbăm, și ne-a fost greu, că ajunsesem rău de tot. La drept vorbind, tu nu te-ai deprins niciodată ca lumea cu treburile alea. Haha! Mi-aduc aminte ce haz făceam cu bietul Mouldy cînd te urmăream în piață, fără să prinzi tu de veste, și ne uitam ce caraghios erai. Vai, Smiff, eu cred că tu n-ai fi știut niciodată ce-i șparleala, dacă nu te sileam noi.

— Poate era mai bine, i-am răspuns, aruncîndu-i o privire pe care știu bine că n-a înțeles-o de loc.

— Ei, mă rog, da' tu nici n-ai intrat pînă-n gît, cel puțin nu te-ai afundat ca noi doi. Asta-i o mare mîngîiere, nu?

— E și asta o mîngîiere, bine-nțeles!

— Zău, Smiff, nu e ciudat că ne-am întîlnit așa, amîndoi schimbați? Dacă s-ar fi schimbat numai unul, n-ar fi fost mare lucru. Doamne, Smiff! Mă-ntreb ce inimă aș fi avut să stau cu tine-n seara asta, cu înfățișarea ta atît de nobelă, dacă nu m-aș fi lăsat de toate șmecheriile alea.

Mi-am dat silinţa să privesc ţintă înaintea mea, ca şi cum nu l-aş fi auzit, cu buzele strînse şi sprîncenele încruntate. Ripston a izbucnit într-un rîs vesel. Deodată s-a schimbat la faţă şi m-a prins de mînă.

— Ce-i cu tine, Smiff, ce ai ? Smiff, e în ordine, nu ? Nu pui bărbi ! Eşti băiat de prăvălie, de-adevăratelea, nu-i aşa ?

Spre marea mea uşurare, chiar în clipa aceea s-a ridicat cortina şi a început scena din „Drumul spre ştreang". Ca să nu dau de bănuit, deşi nu vedeam mai nimic prin ceaţa lacrimilor, începui să bat din palme şi să strig bravo, mai tare ca toţi.

CAPITOLUL XXXIV

In care hotărîrea mea de a mă „schimba" se duce de rîpă, iar eu se pare că mă-nfund pînă-n gît

La căderea cortinei, strigătele de bravo şi aplauzele te asurzeau. Nevasta directorului ieşi pe scenă să dea de veste spectatorilor că „Drumul spre ştreang" se va juca, pînă la altă schimbare, în fiecare seară. A cerut apoi să se facă linişte şi i-a rugat pe cei din sală să se gîndească la autorul atît de înzestrat al piesei, arătîndu-le că e un om care se luptă cu greutăţile vieţii, avînd de susţinut o familie numeroasă, şi că aceste greutăţi au sporit, casa lui fiind binecuvîntată cu încă doi prunci gemeni, o fetiţă şi un băiat.

La auzul acestei din urmă veşti, lumea din sală, şi-n primul rînd femeile, au bătut iar din palme. Strigau cu toţii să iasă autorul la rampă, mai bine zis „tipul care a scris-o", după expresia lor. Cu o grabă care arăta că un vrednic slujbaş al statului stă întotdeauna de veghe, „tipul care scrisese" „Drumul spre

ştreang" se înfăţişă înaintea noastră. Teatrul răsună atunci de aplauze şi urale, însoţite şi de dovada grăitoare a preţuirii de care se bucura în faţa lumii un om atît de înzestrat. Vrednicia lui de slujitor al condeiului, precum şi virtuţile lui de părinte greu încercat fură răsplătite printr-o ploaie îmbelşugată de gologani şi părăluţe.

— Ce zici, Smiff, tare piesă, nu ? Vezi, se arată un tip care se face mai rău şi tot mai rău, pînă cînd se duce de rîpă. „Dragostea de mamă e veşnică" ; nu grăia oare aşa afişul ăla ? După cîte bănuiesc eu, asta înseamnă că mamele, după ce mor, veghează asupra ta de sus, din cer, să vadă cum te porţi în lume. Nu, Smiff ?

— Aşa bănuiesc şi eu.

— Afişul nu spunea însă nimic de mamele vitrege, Smiff. Aia a ta ar trebui să se uite de jos în sus, dacă i-o veni poftă să te vadă după ce-o avea grădiniţa pe burtă. Nu, Smiff, ce zici ? adăugă Ripston, prăpădindu-se de rîs.

Am încercat să rîd şi eu, dar în clipa aceea numai de asta nu-mi ardea.

— ...Ei, în sfîrşit, n-are a face. Tu ai o mamă adevărată, care se uită la tine de-acolo de sus, din cer, nu-i aşa ? Dar ce ai, Smiff, de ce plîngi ?

În vremea asta ajunsesem la ieşire.

— Oh, Rip !

— Haide, haide, copil prost. Dacă nu poţi să vezi piese d-astea tari fără să boceşti, de ce vii la teatru ? N-ai batistă ? Na, ia-o pe-a mea !

— Ştii, Rip, nu sînt băiat de prăvălie, i-am şoptit la ureche. Şi luîndu-mi inima în dinţi, m-am hotărît să-i spun tot adevărul şi să mă ţin de poveţele pe care mi le-o da.

— Cum, nu stai la pînzar ?

— Nu.

— Atunci unde ? La ce fel de prăvălie lucrezi ?

— La nici o prăvălie.

— Mă rog, dacă nu-i prăvălie, atunci ce fel de treabă e asta ? Că o treabă, în tot cazul, trebuie să fie, nu ?

— Pleacă-ţi urechea mai încoace, Rip. Nu-i nici un fel de treabă ; sau cel puţin, ca şi vechea noastră meserie, nu-i o treabă ca lumea.

— Vechea meserie ! spuse Rip, măsurîndu-mi uimit, din cap pînă-n picioare, înfăţişarea nobelă. Cum, Smiff, n-oi fi vrînd cumva să spui că nu te-ai schimbat de loc ?

— Ba da, m-am schimbat, şi încă cum ! i-am răspuns plin de amărăciune. M-am schimbat din rău în mai rău. Aşa cum spuneai tu adineauri, aşa m-am schimbat.

Auzindu-mi mărturisirea, Ripston nu zise nimic ci o vreme rămase locului, scărpinîndu-se în cap. Se vede că-l pusesem în mare încurcătură, şi nu ştia cum ar fi mai bine să procedeze în asemenea împrejurare.

— De asta plîngeai, Smiff ?

— Da, i-am răspuns cinstit.

— Şi ai vrea să fii altfel ?

— Şi-n clipa asta m-aş schimba, numai să se ivească prilejul. Tu n-ai putea să mă ajuţi, Rip ?

— Ce-aş putea să fac ? întrebă Ripston, gata la orice.

— Păi, nu ştiu, dar aşa credeam, i-am răspuns tot pe şoptite. Mă gîndeam că poate stăpînul tău...

— Tocmai la asta mă gîndeam şi eu acum, mă întrerupse Ripston cu căldură. Să plecăm de aici, că

altfel jupînul se face foc pe mine dacă-ntîrzii. Mai vorbim noi pe drum.

Dar nici nu ieşisem bine în stradă, că o piedică neaşteptată se ivi — domnul George Hopkins, în persoană. Rezemat de un felinar şi acoperit de umbra lui, fuma liniştit o ţigară de foi. Cum am ieşit din teatru, s-a apropiat şi m-a apucat de gulerul jachetei, cu un gest care trecătorilor putea să li se pară prietenos.

— Aha, vra să zică, aici mi-erai ! strigă el, mustrîndu-mă cu destulă blîndeţe. Copil rău şi neascultător ce eşti ! De ce umbli prin locurile astea deocheate, cînd ştii că scumpa ta mătuşă nu poate suferi aşa ceva ? N-ai să te descotoroseşti niciodată de prieteniile astea înjositoare ? Cît despre tine, tinere, — îi spuse el lui Ripston, — dacă te-oi mai prinde că-ncerci să-mi strici băiatul, să ştii că te dau pe mîna poliţiei. Hai ! Ia-o din loc !

Mă luase aşa de repede, că aproape-mi pierise graiul. Ripston, păcălit de înfăţişarea lui George Hopkins Lunganul, de îmbrăcămintea boierească şi vorbele lui aspre de părinte grijuliu, a rămas cu gura căscată şi cu ochii holbaţi. Şi-a luat totuşi inima în dinţi şi a spus :

— Vă rog să mă iertaţi. Smiff, dacă nu mergi încoace, atunci îţi spun noapte bună !

— Noapte bună, Rip, s-ar putea să ne-ntîlnim curînd.

A luat-o repede spre Spitalfields, întorcîndu-se mereu să privească înapoi, nedumerit parcă de tot ce se-ntîmplase.

— Cine-i javra asta şi ce cauţi cu el ? mă întrebă George Lunganul, ţinîndu-mă mereu de guler şi tîrîndu-mă cu el spre strada Keate.

— Nu-i nici o javră, e băiat cinstit, i-am răspuns eu morocănos.

— Atunci e mai bine să se țină departe de un hoț blestemat ca tine. Asta-i sfatul pe care i-l dau, zise George Lunganul, rîzînd în felul lui ciudat. Ce dracu-ți trebuie ție să ai de-a face cu băieți cinstiți? Vezi-ți de treaba ta, care-i și-a mea! Asta-ți ajunge!

N-am fost în stare să-i răspund nimic, căci eram prea rușinat și fîstîcit. Își desprinsese degetele lungi de pe gulerul hainei, lăsîndu-mă să merg slobod pe lîngă el.

După un timp l-am auzit iar:

— Și ce tot șopteai acolo în colț, cu băiatul ăla cinstit, înainte să ieșiți din teatru?

— Vorbeam de alte vremuri, i-am răspuns scurt.

— Aha, de vremuri trecute! Pe-atunci erai și tu băiat cinstit, nu?

— Nu, pe-atunci nu era el cinstit.

— Oh, vra să zică nici el n-a fost întotdeauna cinstit? Și de ce se ținea, Jim?

Imi dădeam seama că purtarea mea față de bunul meu prieten Ripston era josnică și că n-ar fi trebuit să-i destăinui nimic din viața lui. Dar așa cum am mai spus, în fața maistrului manglitor mă simțeam neputincios și lipsit de voință.

— Scotea și el ce putea, prin piața Covent Garden, i-am răspuns. Și eu tot asta făceam. Locuiam împreună în ganguri, la Adelphi.

— Aha! Și-acum unde șade? De ce se mai ține? Cum o scoate la capăt?

— Muncește.

— Da?... Păi se vede de la o poștă. O biată stîrpitură — murdar și prăpădit ca vai de el, zise domnul Hopkins, rînjind cu buzele strînse. Și cît cîștigă, Jim?

— Optsprezece penny pe săptămînă, plus mîncarea.

Pe domnul Hopkins îl pufni rîsul de-a binelea.

— Nu zău, că bine trebuie să-i fi mers prietenului tău prin Covent Garden, dacă a primit în schimb o slujbă ca asta, cu optsprezece penny pe săptămînă. Ascultă, Jim, dar la ce lucrează ?

— Cară cărbuni, cartofi și alte chestii d-astea.

— Cară cărbuni ? Bravo ! A ajuns cal de povară ! Umblă mai jegos ca un prăpădit de măturător, de luni dimineață, pînă sîmbătă seara. Pentru ce, mă rog ? Pentru optsprezece penny pe săptămînă ! Știi cît face asta pe an, Jim, cu iarnă, cu vară ?

— O fi făcînd o sumușoară, nu ?

— Trei lire și optsprezece șilingi.

— Păi, e destul de mult.

— Ei asta-i ! Să robotești un an încheiat ? Știi cîți bani erau în portofelul pe care l-ai șparlit astă-seară ?

— N-am avut timp să-i număr pînă mi l-ai...

— Așa. Ei bine, Jim, află că în portofel se găseau douăzeci și șapte de lire. Cam cît ar cîștiga el în șapte ani. Mă întreb ce-ar fi zis dacă ar fi aflat că, fără să te murdărești pe mîini și în mai puțin de două minute, ai băgat în buzunar cît scoate el în șapte ani, trudind la nenorocita aia de prăvălie ? Ce folos trage băiatul ăsta că muncește ca un rob pentru optsprezece penny pe săptămînă ? Îi mulțumește cineva ? Se gîndește cineva la el ? Nu-i pasă nimănui de el, și nimeni nu se găsește să-i spună : „Ce băiat de treabă și cuminte ! Bravo ție că muncești pentru trei penny pe zi". Dimpotrivă, toți îi zic : „Ar trebui să-ți vezi lungul nasului și să fii mulțumit că te-am primit printre noi. Și, bagă de seamă, ține-ți mîna acasă ! Știm cu toții ce-ai fost și cine-ai fost și stăm mereu cu ochii pe tine. Cum vei călca strîmb, te-am și găbjit !

Te băgăm frumuşel la zdup, ca pe un nemernic lipsit de recunoştinţă". Ei, iată-ne şi acasă!

Tot vorbind, domnul Hopkins deschise cu cheia uşa de la intrarea casei din strada Keate. Urcînd în camera de musafiri, am găsit masa-ntinsă. Ne aştepta o budincă cu carne, pireu de cartofi bine daţi prin sită, două pahare lucind de curăţenie şi o cană cu bere.

— Trage-te încoace, Jim, zise domnul Hopkins, tăindu-mi o halcă din budincă şi turnîndu-mi din belşug sos picant peste cartofi. Mănîncă după poftă, că a rămas destul şi acolo de unde am luat. Ia şi bere.

Masa asta bogată, care venea la atît de scurt timp după ce George Lunganul adusese nişte argumente atît de dibace, era prea mult pentru hotărîrea destul de şubredă, pe care o luasem adineauri, de a mă „schimba" şi eu, aşa cum făcuse Ripston. După cum prea bine arătase domnul Hopkins, un băiat ca bietul Rip — care n-avea talent (nu ştiam eu prea bine ce-nseamnă cuvîntul ăsta, dar îmi plăcea cum sună) decît pentru furtişaguri mărunte, cum ar fi şparlitul morcovilor şi al coacăzelor — făcuse foarte bine că se tocmise cărbunar cu trei penny pe zi şi haleală, şi era frumos din partea lui că mă sfătuise să m-apuc şi eu de asta. Dar, cînd te gîndeai bine, ce rost avea la urma urmei să munceşti ca un rob şi să umbli nespălat ca Rip, numai ca să poţi spune că eşti cinstit — atît şi nimic mai mult? Adică aşa cum spune mai toată lumea, şi asta fără să-ţi zică nimeni măcar „mulţumesc"?

— Mai vrei o bucată de carne, Jim?

— Numai puţin dom'le.

— Ha-ha! Mă-ntreb, Jim, ce-o fi mîncînd în seara asta calicul ăla de cărbunar? O coajă de pîine uscată

şi o bucăţică de brînză mucegăită, sau aşa ceva. Pot să fac prinsoare. Ho-ho! Parcă-l văd pe bietul băiat stînd pe un coş de cartofi în prăvălia murdară şi molfăindu-şi cina nenorocită. Tu nu, Jim?

— Ha-ha! parcă-l văd şi eu! i-am răspuns, ca un mic trădător ce eram.

— Şi cînd o isprăvi de molfăit, o să-şi facă un cuicuş sub tejghea, din sacii plini de praf de cărbune, şi o să doarmă, ca un băiat cuminte, în tovărăşia şobolanilor. Nu, Jim? Ce zici?

— Cam aşa ceva, i-am răspuns iar, rînjind la fel ca domnul Hopkins.

— Dormitorul tău, o să-l vezi, e destul de bun, mai adăugă domnul Hopkins, după un răstimp de tăcere. Ai acolo nişte cămăşi şi alte chestii dintr-astea, într-un scrin. Ai şi un costum de haine, cred că o să-ţi vină. Dacă nu, o să facem altele. Nu-mi place de loc să te văd intrînd şi ieşind din casa mea cu ţoalele astea ponosite. Ceas ai avut vreodată?

Auzi? Ceas! mă mir că nu m-a întrebat dacă avusesem vreodată cal de călărie sau trăsură cu valeţi pe capră!

— Nu, dom'le, n-am avut niciodată. Dar de multe ori m-am gîndit că mi-ar face plăcere să am unul.

— Ei bine, acum o să ai şi ceas. Băieţii mei trebuie să umble întotdeauna cu ceas. Am eu unul sus. Ăsta cred că-i tocmai bun pentru tine. Mă duc să ţi-l aduc.

S-a dus sus şi s-a întors într-o clipită cu un ceas frumos de argint, cu cadran de aur, de care atîrna un lănţişor lung, tot de argint.

— Am să-l potrivesc după al meu, şi ţie nu-ţi mai rămîne altceva decît să-l întorci la vreme. Bănuiesc că ştii să întorci un ceas, Jim, nu?

De unde era să știu? Habar n-aveam, și i-am spus-o de la obraz. Așa că domnul Hopkins mi-a arătat cu multă răbdare cum să-nvîrtesc cheița. Apoi, trecîndu-mi lanțul pe după gît, mi-a spus să vîr ceasul în buzunar. Am făcut întocmai. Simțindu-l acolo în buzunar și tot privindu-i lanțul minunat de argint, care-mi atîrna la vestă, prăpastia dintre mine și bietul Rip, cărbunarul care cîștiga trei penny pe zi, se adîncise într-atît că, aducîndu-mi aminte de el, mă cuprinse mila.

După cină, domnul Hopkins bău un grog și fumă o țigară, tolănindu-se pe canapea și lăsîndu-mi mie locul de lîngă foc. Îmi era bine, mult mai bine decît mi-aș fi putut închipui cu o oră în urmă.

Eram prieteni la cataramă. Curînd, însă, George Lunganul își privi ceasul :

— Oho ! Dar știu c-am lungit-o ! S-a făcut douăsprezece. Atîta-i bine că, în casa asta, nu ne sculăm cu noaptea-n cap. Hai Jim, șterge-o la culcare ! Camera ta e sus pe scări, în fund. Ia lumînarea — nu te uita că mă lași pe întuneric — și după ce te vîri în pat, strigă-mă să vin s-o iau.

Urîndu-i noapte bună, într-un chip care arăta limpede cît de mult crescuse în ochii mei după ce luasem împreună cina și că de-acu încolo eram gata să mă închin, trup și suflet, treburilor cerute de meseria lui, am luat lumînarea și am urcat scările, spre camera care trebuia să-mi slujească de dormitor. Îmi spusese el că o să-mi placă. Dar cînd am intrat înăuntru mi s-a părut negrăit de frumoasă, mult mai frumoasă decît mi-aș fi putut-o închipui din spusele lui. În viața mea nu văzusem un dormitor ca ăsta. Patul alb ca zăpada era pe jumătate ascuns de un baldachin de

pînză lucioasă ca mătasea. Și era moale, moale ca un cuib de puf.

La ferestre — perdele grele de pînză, iar podeaua — acoperită cu un covor gros. În cameră se mai afla un lavoar cu prosop alb, frumos, și un scrin cu oglindă deasupra. Aveam atîtea de văzut în odaia aceea minunată, că dacă n-aş fi ştiut că-l lăsasem pe domnul Hopkins în întuneric, dincolo, aş fi petrecut un sfert de oră foarte plăcut, înainte de-a mă culca. Așa însă m-am grăbit să mă dezbrac, și cînd am isprăvit, m-am dus la ușă, să-l vestesc că sînt gata.

— Sînt gata ! Vrei să vii să iei lumînarea ?

Nici un răspuns. Am scos capul pe ușă, pregătindu-mă să strig ceva mai tare. Dar am auzit deodată glasuri ațîțate, sau mai bine zis, niște țipete care răsunau în toată casa și se deslușeau destul de bine, chiar prin ușa închisă. Era glasul lui George Lunganul și al tinerei femei, care ne deschisese ușa prima oară și nu se arătase veselă cînd dăduse cu ochii de mine.

—... atunci înseamnă să-mi dai tu bilet de voie cînd să plec și cînd să mă-ntorc ! Așa ai vrea, nu ?

— Ești un ticălos, un afurisit, George. Să nu apuc ziua de mîine, dacă n-am să aflu eu pe unde umbli. Am să te urmăresc pas cu pas, chiar de-o fi să mă ucizi.

— Da' nu-ți spun că mă duc după treburi, ce dumnezeu ?

— Totdeauna după treburi, mereu după treburi, și alaltăieri noapte, și noaptea asta iar ! Ma minți, George, știi bine că mă minți.

— Apăi, dacă-i pe-așa, pentru una ca tine e prea bună și minciuna ! Plec și gata !

Cearta se potoli o clipă. Am strigat iar destul de tare, ca să mă audă :

— Vrei să vii să iei lumînarea ?

Abia am avut timp să sar în pat, că a şi intrat George Lunganul şi a luat lumînarea fără să spună o vorbă. Peste o clipă am auzit uşa de la stradă trîntindu-se. Am mai rămas treaz vreun sfert de oră, cred, şi tocmai aţipisem foarte senin şi fericit, cînd m-a trezit o bătaie în uşa dormitorului.

— Cine-i acolo ? am întrebat.

— Scoală-te şi îmbracă-te, băiete. Vino jos ! Vreau să-ţi vorbesc !

Era femeia cea tînără. Crăpă uşa şi strecură lumînarea aprinsă în odaie. Apoi coborî scările, fără să mai adauge ceva.

CAPITOLUL XXXV

În care, împinsă de ciudă, nevasta lui George Lunganul îmi destăinuie lucruri foarte urîte despre stăpînul meu

Cînd am coborît, am găsit-o stînd singură în odaia de primire, galbenă la faţă, cu ochii roşii şi umflaţi de plîns.

— Vino-ncoace ! spuse ea. Nici nu te-am văzut bine cum arăţi. Pune lumînarea pe masă şi dă-mi voie să mă uit la tine.

Nu ştiu ce-o fi gîndit despre mine, dar aşa cum stătea privindu-mă ţintă cu ochii ei roşii şi bleojdiţi, mi s-a părut că e beată. Cum va vedea însă curînd cititorul, mă înşelam amarnic.

— Stai jos, îmi zise ea şi, după ce mă cercetă îndelung — şi bănuiesc că rămăsese mulţumită de înfăţişarea mea — începu să-mi pună întrebări :

— ...Ia spune-mi, ce fel de băiat eşti ?

— Cum adică, doamnă ?

— Ești și tu rău din născare, stricat pînă în măduva oaselor, ca toți ceilalți păcătoși pe care i-a adus aici ?

Vorbindu-mi, nu mă slăbea o clipă din ochi și, sub privirile ei grele, simțeam cum mă-nroșesc pînă-n vîrful urechilor.

— De cînd ești hoț ?

— Oh, de săptămîni de zile !

— Așa ? Numai de săptămîni ? Și de cîte ori ai fost la pușcărie ?

— N-am fost niciodată.

— Niciodată ! Mamă ai ?

— Nu. Am avut, dar mi-a murit cînd eram mic de tot.

— Tată ai ?

— Am. Dar se poate să fi murit și el. N-am de unde să știu. De altfel, pentru mine e totuna.

— O fi și el hoț, de bună seamă. Stă numai la-nchisoare, nu ?

— Cine, tata ? Ferească dumnezeu să-i ajungă la urechi asemenea vorbe ! Nu prea i-ar fi moale ăluia de i le-ar spune. Aflați că tata e om cinstit.

Și, oarecum jignit că pune la îndoială cinstea tatei, am privit-o cu îndrăzneală drept în față, într-un fel care-a făcut-o să zîmbească.

— Atunci cum de ai ajuns pungaș ? m-a întrebat ea. Cum ai ajuns să te înhăitezi cu George ? Îți place omul ăsta ?

— Da, chiar foarte mult, i-am răspuns, fără să stau mult pe gînduri. Cred că e un om bun la inimă.

— Oho, și încă cum ! zise madam Hopkins, cu un rîs amar. Atunci să-ți spun eu cine e ! E diavolul cu chip de om, dacă s-o fi aflînd pe lume așa ceva. E un păianjen, n-ar mai ajunge ! Un păianjen care te prin-

de-n plasă și nu-ți dai măcar seama cînd ți-a supt sîngele pînă la ultima picătură. Pe urmă nu-i pasă de tine, te zvîrle la gunoi. Și să știi că te ia să lucrezi pentru el, numai cu gîndul ăsta. De o sută de ori l-am auzit spunînd : „Nu lua niciodată un alt ucenic, pînă n-ai scăpat de sperietoarea de ciori !" Și știi cine-i sperietoarea de ciori ? Băiatul ălalalt, care l-a slujit pînă l-a luat poliția la ochi și a început să se țină scai de el, așa că tot atîta brînză făcea dacă sta în casă sau umbla pe-afară. Ei, acum pricepi ?

Era cu neputință să nu pricepi sau să înțelegi greșit spusele ei.

— Mie mi-a vorbit cu totul altfel de lucrurile astea, spusei eu, străbătut de un fior, căci noul chip al domnului George Hopkins, așa cum mi-l înfățișa ea, mă înspăimînta de-a binelea. Mi-a spus că n-o să se dea în lături să plătească oameni ca să jure orice; că dacă dau de vreun bucluc, mă scoate la sigur din încurcătură.

— Da, că plătește oameni să jure strîmb, asta-i adevărat, lua l-ar dracul ! De asta poți să fii sigur, răspunse ea cu amărăciune. Dacă-aș avea o putere să-l ucid doar cu gîndul, ar cădea trăsnit chiar în clipa asta, acolo unde-o fi, și nu mi-ar păsa de-ar fi să mă spînzure mîine-n zori pentru fapta mea. Ah, de m-ar ajuta dumnezeu să-l ucid acolo unde se află ! Zece vieți de-aș avea, le-aș da pe toate numai să-l văd mort. Băiatului care-a fost la noi înaintea ta sau ălorlalți, care s-au tot perindat p-aici de cînd m-a făcut să-l urăsc, n-aș fi îndrăznit să le spun nici pe sfert din ce ți-am spus ție. Dar în tine bănuiesc că pot avea încredere. Ce zici, să mă-ncred oare ? Sau poate o să-i povestești chiar mîine dimineață tot ce ți-am spus acum, ca să ai plăcerea să-l vezi cum mă bate, așa cum s-a mai întîmplat de

o sută de ori. Mă loveşte cu pumnii şi cu picioarele, nemernicul, pînă mă sleieşte de puteri şi nu mai pot scoate o vorbă. N-ai decît să-i spui, dacă vrei. Nici nu-mi mai pasă. Sînt scîrbită de toate astea. Mi-e o silă cumplită.

S-a lăsat pe un scaun, îngropîndu-şi faţa în palme. Apoi a început să plîngă şi să suspine în aşa hal, că m-au podidit şi pe mine lacrimile, deşi eram un copil nevrednic.

— Nu-ţi fie frică, doamnă. N-o să afle nici o vorbă din gura mea. N-am ajuns chiar acolo, să bag în bucluc pe cineva care-mi vrea binele.

— Du-te şi te culcă, îmi zise ea. Culcă-te şi gîndeşte-te bine ce-ai de făcut. În afară de cele ce mi-ai spus singur, nu ştiu nimic despre tine. Şi, la urma urmei, nici nu ţin să ştiu. Eşti încă prea mic ca să fii hoţ. Suie-te în pat şi mai gîndeşte-te puţin la asta. Gîndeşte-te unde ai putea să te duci şi cum ai putea s-o scoţi la capăt, dacă fugi de-aici.

Şi aşa am urcat din nou sus şi m-am vîrît în pat. E uşor de-nchipuit în ce stare mă aflam — cît eram de nedumerit şi de speriat.

Minunatul ceas, pe care mi-l dăduse în dar domnul Hopkins, arăta opt cînd m-am trezit a doua zi de dimineaţă. Avusesem un somn liniştit, fără vise. Nici nu auzisem cînd se-ntorsese domnul Hopkins acasă, dar scîrţîitul ghetelor care m-a trezit era o dovadă limpede că se întorsese totuşi. Ieşise din odaia vecină cu a mea — dormitorul lor se vede. A coborît scările grăbit şi nu m-a strigat, aşa cum m-aşteptam. Pe urmă a străbătut săliţa, a ieşit afară şi a închis uşa.

Leneveam încă în pat, întrebîndu-mă dacă n-ar fi timpul să mă scol, cînd am auzit iar deschizîndu-se uşa de la stradă, şi pe scări scîrţîind alte ghete în afară de

ale lui George Lunganul. Cei doi au urcat scările și au intrat în odaia din față. Peste puțină vreme m-am pomenit cu George Lunganul în odaia mea.

— Ei, Jim, scoală-te! zise el. Astăzi cred că tu ai să fii și fată-n casă și bucătar și dracu mai știe ce. Muierea mea e bolnavă.

— Nădăjduiesc că nu e prea rău? i-am răspuns eu, amintindu-mi cît de turburată fusese seara trecută.

— Destul de rău. A trebuit să aduc doctorul. Are fierbințeală sau o să aibă fierbințeală; în sfîrșit, cam așa ceva, după părerea doctorului. Așa e întotdeauna. Cînd ți-e lumea mai dragă, atunci îți cade beleaua pe cap.

CAPITOLUL XXXVI

Cel din urmă capitol, nu prea plăcut de scris, întrucît povestește cum l-am trădat pe George Hopkins Lunganul. Se lasă cortina

„Fierbințeala sau, în sfîrșit, cam așa ceva“ care o lovise pe nevasta lui George Hopkins Lunganul n-a fost de loc o jucărie, a țintuit-o la pat trei săptămîni încheiate.

Primele două săptămîni, George Lunganul n-a intrat măcar o dată în odaia bolnavei și, după cîte știu, nici n-a întrebat ce face nevastă-sa. După trei săptămîni de zăcere, femeia a coborît la catul de jos. Era slabă și galbenă la față, de-ți făcea rău cînd te uitai la ea. Înfățișarea i se schimbase cu totul, căci fusese nevoită să-și dea jos părul ei lung și purta pe capul tuns o scufie. M-am mirat grozav văzînd cît se urîțise. Și, judecînd după vorbele pe care domnul Hopkins i le-a adresat, cînd a intrat și a găsit-o în jilțul de lîngă foc,

cu perna-n spate, cred că şi cu el se petrecea acelaşi lucru.

— Oho, dar frumos mai arăţi ! Eu să fi fost în locul tău, mai bine muream acolo, sus, decît să ies în lume cu mutra asta !

— Ştiu c-ai fi vrut mai bine să mor, dar vezi, scumpul meu, eu sînt de altă părere, răspunse ea. Şi ca să-ţi spun drept, tare-aş fi vrut să fiu de zece ori mai pocită, ca să-ţi fac o plăcere ţie şi frumoşilor tăi prieteni.

— Aş vrea să văd şi eu cum arată o pocitanie de zece ori mai urîtă ca tine, rîse domnul Hopkins. Aia ar fi bună de dus la bîlci. Numai acolo ar face parale. În ce mă priveşte, eu atît ţin să-ţi spun : cu cît o să-ţi muţi mutra asta mai repede din casa mea, cu atît mai bine.

— Eu cred c-o să fie nevoie s-o alungi ca să scapi de ea, dragul meu, îi răspunse ea, rînjind întocmai ca el.

Aşa stînd lucrurile, am fost destul de mirat cînd, întorcîndu-mă seara mai devreme, am găsit-o vorbind şi glumind în odaia de musafiri, în tovărăşia domnului Hopkins şi a încă doi prieteni de-ai lui. Rîdea cu multă poftă şi părea că se-nţeleg de minune. Dar, după cum mi-am dat numaidecît seama, nu se strînseseră acolo ca să glumească şi să spună snoave, ci cu anumite treburi. Cum am păşit pragul, domnul Hopkins a clipit, făcîndu-le prietenilor lui semn spre mine. Aceştia m-au cîntărit din ochi şi au început a schimba priviri între dînşii. Mi s-a spus apoi că, dacă vreau, pot să ies să mă plimb un ceas, sau să mă duc chiar atunci la culcare. Fiind foarte obosit în seara aceea, am găsit mai nimerit să mă duc la culcare.

Nu ştiu cît oi fi dormit. M-a trezit cineva care-şi lăsase mîna pe umărul meu şi mă striga pe nume.

— Dormi, Jim?

— Nu, doamnă.

— Te-ai gîndit la ce-am vorbit în seara dinainte de a cădea bolnavă?

— Da, doamnă, m-am gîndit mereu la asta.

— Şi eşti hotărît să-mi asculţi sfatul?

— Da, doamnă. Prost e că nu ştiu unde să mă duc.

— Trebuie să găseşti unde şi cît mai repede. Dacă nu pleci mîine, o să-ţi pară rău toată viaţa. I-ai văzut pe ăia doi care vorbeau cu el jos, cînd ai intrat tu? Pe Twiner şi Johnny Armitage?

— Da, i-am văzut. Stăpînul le-a făcut semn cu ochiul să se gîmbească la mine.

— Ei, află că au pus la cale o afacere, o treabă destul de însemnată, în care eşti şi tu băgat.

— Ce fel de afacere, doamnă?

— O spargere. Ssst! Nu mă mai întreba nimic. Mîine seara sau noaptea ailaltă. O să afli de la el mîine dimineaţă. La Fulham, acolo o să se-ntîmple, la marginea oraşului — Casa Prescot din Fulham. O să-ţi spună şi el, fără îndoială. Ascultă de sfatul meu şi fugi cît mai e vreme. Fugi mîine. Cum ţi-am spus şi mai înainte, caută să te duci într-un loc unde să n-aibă îndrăzneala să te urmărească, şi spune-le acolo cum stau lucrurile. Dar ai grijă să nu sufli o vorbă despre mine, să nu spui că eu te-am trimis sau că am vreun amestec. Toate astea le fac pentru binele tău, ştii, nu-i aşa? În locul ăla... ştii tu, acolo unde-o să te duci, n-are nimeni nevoie să afle ce-am făcut pentru tine.

Şi mîngîindu-mă pe obraz cu mîna ei înfierbîntată, a ieşit încetişor din cameră.

Așadar sosise clipa mult așteptată. Mi se părea ciudat că voi lua parte la o chestie atît de însemnată, la o spargere, fără ca domnul Hopkins să mă fi chemat să mă dăscălească, așa cum îmi făgăduise. Își avea, se vede, socotelile lui. De altfel, și doamna Hopkins își avea socotelile ei. De ce o fi ținut să-mi dea atîtea amănunte în legătură cu spargerea care trebuia să aibă loc ? Dacă nu-mi voia decît binele și nu mă-ndemna să plec decît din grija de-a mă salva din ghearele pierzării, atunci de ce rostise atît de răspicat numele tovarășilor de rele ai domnului Hopkins ? De ce ținuse neapărat să-mi bage în cap cum se chema casa unde aveau de gînd să facă spargerea ?

Am rămas treaz o bună parte din noapte, sucind și răsucind în mintea mea întrebările astea. Și am ajuns la răspunsul că cel mai bun lucru pe care-l aveam de făcut, ca să mă lepăd de o tovărășie așa de primejdioasă, era să spăl putina cu cel dintîi prilej. Odată ajuns la hotărîrea asta, mi-am întipărit-o bine-n minte înainte să mă cuprindă somnul. Mă mai gîndisem eu și la altceva : să mă duc a doua zi dimineața, după ce-oi fugi, drept la Spitalfields, să-l găsesc pe Ripston și să mă sfătuiesc cu el ce-ar fi mai bine să fac.

Nevasta lui George Lunganul greșise închipuindu-și că el o să-mi dea, a doua zi dimineața, cine știe ce amănunte. Nu mi-a spus decît cîteva cuvinte la repezeală, după ce luase gustarea și în timp ce se-mbrăca să plece în oraș :

— Astăzi să nu-mi umbli ca un cal de curse, ca la noapte să pici mort de oboseală. Vezi, că o să am nevoie de tine !

— Pentru ce, domnule ? l-am întrebat eu cu prefăcută mirare.

— Cine ştie prea multe moare! O să vezi tu singur despre ce-i vorba, mi-a răspuns domnul Hopkins.

Puţin mai tîrziu m-a strigat din spălătorie. Spălătoria se afla la capătul săliţei, şi avea o ferestruică — un ochi de geam prins în cercevea şi balamale — care dădea în bucătărie. El stătea rezemat de fereastră. Mi-a făcut semn să m-apropii şi mi-a cerut un lucru la care nu m-aşteptam.

— Ia să văd! Ştii să te strecori printr-o gaură de mărimea ăsteia?

Abia-mi încăpeau umerii. Am izbutit totuşi să mă strecor prin ea destul de uşor, şi am sărit de partea cealaltă.

— Dar mai mult zgomot nu ştii să faci? mă întrebă el, batjocoritor.

Am mai sărit o dată, de data asta silindu-mă să nu fac de loc zgomot.

— Mda, a fost ceva mai bine, mi-a zis el. Ia mai încearcă o dată. Şi cînd sari, ai grijă să sari pe vîrfuri.

Am încercat încă o dată, şi încă o dată; de cel puţin douăzeci de ori.

— Aşaa... acum e mai binişor, spuse el. Ia să vedem, Jim, ce fel de ghete porţi.

— Ghete cu şireturi, dom'le.

— Nu merge. Îţi trebuie nişte pantofi uşori. Să-i poţi scoate din picior şi pune la loc în doi timpi şi trei mişcări. Ia du-te şi cumpără-ţi chiar acum o pereche. Găseşti prin magazinele alea de pe Bishopsgate.

Am plecat, după ce-mi dăduse zece şilingi.

Nu-l mai văzusem pe Ripston din seara aceea de pomină, de cînd fusesem la teatru, şi nu ştiam prea bine unde să-l caut. Ştiam numai atît că locuia pe undeva „pe lîngă biserică". Era vorba fără îndoială

de vechea biserică a parohiei. Ştiam că sînt o grămadă de străzi în jurul bisericii, dar prea multe prăvălii cu cartofi şi cărbuni nu puteau fi. „O s-o găsesc eu p-aia unde lucrează Ripston, o să intru, o să dau de el şi o să-i spun tot“, mi-am zis.

M-am bucurat la gîndul ăsta, dar a fost mult mai greu decît mă aşteptam. Pe străzile din jurul bisericii era o sumedenie de prăvălii de cartofi şi cărbuni, mai mari şi mai mici. Am întrebat la vreo şase din ele dacă nu lucrează acolo Ripston. Zadarnic însă. Începusem să-mi pierd nădejdea. Poate că acum nici nu-l mai chema Ripston. Poate că părăsise slujba asta şi plecase cine ştie unde.

Am încercat şi la a şaptea prăvălioară, dar negustoreasa, crezînd pesemne că-mi bat joc de ea, m-a repezit cu asprime. Am ieşit din prăvălie cu totul dezamăgit. Mă uitam în dreapta şi-n stînga, neştiind încotro să apuc, cînd am dat deodată cu ochii de Ripston. Venea spre mine, pe partea cealaltă a străzii, în spinare cu un sac de cărbuni cît toate zilele, şi un coş plin cu legume, agăţat de braţ. Se vedea bine că nu-i era uşor, dar povara asta grea nu-l împiedica să fluiere cîntecul lui Jim Crow.

M-am repezit la el şi, fără măcar să-i dau răgaz să pună jos sacul de cărbuni din spinare, i-am spus dintr-o suflare toată povestea. I-am arătat ce legătură aveam cu George Hopkins Lunganul, cum fugisem de acolo şi de ce anume.

— Uite-l jupîne ! strigă Rip, intrînd cu mine într-o prăvălie bine asortată cu felurite zarzavaturi. Jupînul era un om mărunt şi pleşuv, care-şi făcea de lucru pe lîngă un coş cu cartofi. Ăsta-i ăla de care-ţi spuneam. Ăsta-i Smiff. De cînd l-am întîlnit ultima oară, nu s-a schimbat de loc. Te rog, fii bun şi vorbeşte cu el.

Negustorul cel chel și-a potrivit ochelarii și m-a cercetat îndelung.

— Vra să zică ăsta-i băiatul? Eh! zise el. Apoi se duse la ușa din fund și strigă tare: „Sarah"! De undeva, parcă din pivniță, se ivi o femeie. Vorbiră ceva, între ei, după care negustorul se-ntoarse spre mine și-mi spuse:

— Intră ici, băiete! Așteaptă să-mi termin treaba. Vorbim după asta.

Nevasta zarzavagiului a început să-mi pună tot felul de întrebări cu un glas blînd, ca o mamă, încît peste puțină vreme stam de vorbă ca doi vechi prieteni. Deodată s-a oprit din vorbă, a alergat la ușă și și-a chemat bărbatul.

— Vino-ncoace Tibbit, zise ea. Povestea asta întrece tot ce-am auzit în viața mea.

I-am spus și domnului Tibbit toată povestea. Cînd am ajuns spre sfîrșitul ei, bătrînelul s-a ridicat de pe scaun, s-a dus la cuierul agățat după ușă și-a luat haina și, scoțîndu-și șorțul albastru, s-a-mbrăcat cu ea în vreme ce eu istoriseam înainte. Cînd am ajuns la purtarea ciudată a lui George Hopkins din dimineața aceea, și le-am arătat jumătatea de liră pe care mi-o dăduse, să-mi cumpăr perechea de pantofi ușori, bătrînelul și-a pierdut orice răbdare. Se mișca de pe un picior pe altul și-și tot ștergea căciulița de biber cu mîneca hainei.

— Ce facem, tată? întrebă doamna Tibbit. Unde te duci? Ce-ai de gînd să faci?

— N-avem decît un singur lucru de făcut, draga mea, răspunse bătrînul negustor, cu hotărîre în glas. Iau chiar acum băiatul și mă duc cu el la secție. Cred că poliția se pricepe mai bine ca mine în chestia asta. Vii, băiete?

— De ce, domnule ? l-am întrebat, speriat de întorsătura neaşteptată pe care o luaseră lucrurile. Întîlnirea mea cu poliţia din Ilford nu fusese chiar atît de plăcută şi nu eram de loc nerăbdător să dau din nou ochii cu oamenii legii.

— Cum de ce ? Ca să-mpiedicăm spargerea aia.. Haide, vino cu mine !

Tare aş fi vrut să nu mă duc. Dar n-aveam încotro, şi peste cinci minute mă şi aflam în faţa unui inspector de poliţie. I-am mai spus şi lui cum stă toată tărăşenia. Din cînd în cînd îmi făcea semn cu degetul să mă opresc o clipă, ca să-nsemne nu ştiu ce pe-o coală de hîrtie. Apucat de neastîmpăr îşi băga ba o mînă, ba alta în părul ţepos ca o perie. Trăgea mereu tabac pe nas, dădea din cap, clipea des şi plesnea din degete în culmea fericirii, ca cineva care moştenise pe neaşteptate o coşcogea avere.

— Te-a trimis pe Bishopsgate să-ţi cumperi pantofi, parcă aşa mi-ai spus, nu ? întrebă el. Ţi-a spus de la ce prăvălie să-i cumperi ?

— Nu, domnule.

S-a sculat, a ieşit în uşă şi a chemat înăuntru un poliţist în haine civile.

— Descalţă-te de-un picior, băiete ! spuse el. Apoi, adresîndu-se poliţistului : — Jones, ia gheata şi jumătatea asta de liră şi du-te de tîrguieşte o pereche de pantofi de aceeaşi mărime. Vezi să fie uşori, cu talpa subţire şi fără farafastîcuri. Intră în prima prăvălie şi întoarce-te repede.

Nu pricepeam nimic. De ce-l trimisese inspectorul după pantofi ?

Inspectorul îi şopti ceva domnului Tibbit, după care acesta ieşi din odaie. Apoi, cu multă blîndeţe, îmi făcu

semn să mă apropii de el, ca şi cum ar fi vrut să-mi încredinţeze o taină.

— Ascultă-mă, văd că eşti băiat deştept. N-o să-ţi fie greu să-nţelegi că, dacă mai făceai un singur pas pe drumul pe care-o luaseşi, se sfîrşea cu tine. Mulţumeşte-i lui dumnezeu şi soartei bune că te-au ajutat cînd nu-i încă prea tîrziu. Asta ţi-a fost scăparea. De-acum încolo toate au să se-ntoarcă spre bine. Dacă ne dai o mînă de ajutor să isprăvim cum trebuie trebuşoara asta, îţi dau cuvîntul meu că o să te-ajutăm şi noi să-ţi croieşti altă viaţă şi că de-acum încolo vei trăi ca un om cinstit Nu-i aşa că vrei să-nchei cu trecutul şi s-ajungi om cinstit?

— Doar de asta am şi fugit de acolo, dom'le, i-am răspuns. Dar vă spun drept că mai mult de-atîta nu ştiu ce-aş putea face.

— Lasă că ştiu eu, răspunse inspectorul binevoitor. Ştiu că ne poţi ajuta şi mai ştiu că avem mare nevoie de ajutorul tău! Uite ce-ai să faci: după ce ţi-o aduce pantofii, să te-ntorci acasă, în strada Keate, cît poţi de repede.

— Să mă-ntorc în strada Keate? Să dau iar cu ochii de George Lunganul?!

— Da. Te-ntorci la George Lunganul, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. El n-are de unde să afle ce s-a petrecut.

— Dar de ce, domnule? De ce trebuie neapărat să mă întorc?

— Pentru că noi vrem ca spargerea să aibă loc aşa cum ar fi avut dacă n-ai fi fost destul de înţelept şi de îndrăzneţ s-o dai în vileag, răspunse inspectorul. Şi, furat de bucuria pe care i-o da apropiata izbîndă, îmi făcu chiar cu ochiul. Doar nu eşti prost! Eşti destul de ager la minte ca să-ţi dai seama cum vreau

să punem la cale lucrurile. De asta nu mă-ndoiesc. Pentru tine nu e nici o primejdie, n-ai a te teme nici cît negru sub unghie, vorbi mai departe domnul inspector, dîndu-și seama că înțelesesem prea bine ce anume voia, dar că mi-era teamă. Îți dau cuvîntul că, începînd de-acum și pîn-om termina treaba asta, poliția n-o să te piardă din ochi nici o clipă.

Inspectorul spusese toate astea destul de apăsat, anume spre a-mi băga în cap că, dacă mi-ar trece prin gînd să-mi bat joc de oamenii legii, m-aș trezi pe nepusă masă trîntit la răcoare.

— Dar dacă mă-ntorc, ce-o să zică doamna Hopkins ? l-am întrebat eu.

— Ce-ți pasă ție de ea ? Tu o să-i spui că te-ai răzgîndit, că nu mai vrei să fugi : și-ai s-o ții așa, una și bună.

În clipa aceea s-a întors polițaiul trimis să-mi cumpere pantofi.

— Încă o vorbă : dacă nu mă-nșel, au de gînd să te treacă printr-un gemuleț. Să nu-ți fie frică. Cînd ai s-ajungi dincolo, ai să dai de mine. O să fiu acolo, n-avea nici o grijă ! Bineînțeles, o să stau în întuneric, dar ca să știi că eu sînt, am să te trag de păr, uite, în felul ăsta. Ei, și acuma șterge-o !

Și-așa m-am întors în strada Keate. George Lunganul era plecat de-acasă. Mi-a deschis nevastă-sa. Credeam că o să se arate mirată din cale-afară că m-am înapoiat. Ea însă s-a uitat lung la mine și a strigat veselă, chiar prea veselă, dar de asta mi-am dat seama mult mai tîrziu.

— Ei, Jim, te-ai întors ?

— Da, doamnă, m-am răzgîndit.

— Bravo, zise ea bucuroasă. Abia așteptam să te văd înapoi.

— Vra să zică nu voiai să fug? Atunci de ce m-ai îndemnat să fug, dacă nu voiai?

— Ba da. Dar de vreme ce te-ai răzgîndit şi te-ai întors acasă, n-am nimic împotrivă, răspunse ea, rîzînd într-un chip ciudat, care nu prea-mi venea la socoteală.

Peste puţină vreme m-a întrebat deodată:

— Jim, mai ţii minte, cum îi zice locului ăluia din cartierul Fulham, de care vorbeam aseară?

— Casa Prescot, am răspuns repede. Repetasem de atîtea ori numele ăsta în cursul dimineţii, că ar fi fost cu neputinţă să-l uit. Mi-aş fi adus aminte chiar de m-ar fi trezit cineva din somn, în miez de noapte.

— Bine. Dar pe ăi doi bărbaţi, tovarăşii lui George, mai ştii cum îi cheamă?

— Twiner şi Johnny Armitage.

— Ei, bravo! strigă ea cu acelaşi rîs ciudat. Ţie zic şi eu că ţi se poate încredinţa o taină! Nu-i nici o primejdie s-o uiţi. Vezi însă ca nu cumva s-o pierzi pe drum, Jim!

Nu mi-am putut da seama dacă ştia sau bănuia ceva, pentru că n-a mai pomenit de asta toată ziua. Pe la patru după-amiază s-a îmbrăcat şi a ieşit în oraş, poruncindu-mi să am grijă de casă pînă se-ntoarce George Lunganul. George s-a-ntors pe la şapte seara şi după ce-a luat ceaiul mi-a spus:

— Ascultă, Jim, ştii unde-i podul Fulham?

I-am răspuns că nu ştiu.

— Mă rog, nu-i nimic. Uite cum faci: Mergi pe jos pînă la Bancă — să-ţi pui pantofii, bagă de seamă — şi pe urmă iei omnibusul spre Fulham. Te dai jos la pod, îl treci şi numeri a treia stradă la stînga. Pe strada asta e o berărie. Intri şi întrebi de domnul Mason, auzi? Aşa. Şi acum şterge-o.

Nerăbdător să mă văd odată în stradă, am fost bucuros să fac ce-mi ceruse.

Pe la nouă am ajuns pe a treia stradă după podul Fulham şi am găsit berăria. Omul de la tejghea mi-a spus că domnul Mason mă aşteaptă în odăiţa din fund. În odăiţa din fund l-am găsit pe George Lunganul jucînd whist cu Twiner şi Johnny Armitage.

— Eu sînt Mason, zise George Lunganul, făcîndu-mi cu ochiul. Ia loc, puştiule!

Au jucat cărţi, bînd cu multă cumpătare, pînă la unsprezece şi jumătate noaptea. Berarul intra şi el în joc din cînd în cînd, şi după felul cum vorbea cu ei, îţi dădeai lesne seama că nu erau nişte muşterii întîmplători. Cu o jumătate de ceas înainte de miezul nopţii, cînd întunericul de-afară se-ngroşase, am ieşit din berărie şi am pornit-o pe jos. Eu cu George înainte, iar ceilalţi doi braţ la braţ, la mai bine de o sută de paşi în urma noastră. Am întins-o aşa aproape o milă. Pe drum, George Lunganul mi-a destăinuit ce-avea de gînd să facă şi ce anume voiau de la mine. După cîte-mi spunea, nu era mare lucru. Trebuia să mă strecor printr-o deschizătură tot aşa de îngustă ca şi ferestruica spălătoriei de acasă, să umblu cu grijă de-a lungul peretelui săliţei pînă dădeam de-o uşă. Să mă opresc şi să-i trag amîndouă zăvoarele — şi ăl de jos, şi ăl de sus.

— Îţi dai seama că nu-i nici o primejdie, că altfel n-aş pune la treaba asta un ageamiu ca tine. N-o să-ţi fie greu, ai să poţi, nu?

— Bineînţeles, i-am răspuns eu, în vreme ce dinţii îmi clănţăneau nevoie mare.

— E mai uşor decît să spargi o nucă, zise George Lunganul. În toată casa nu-i decît moşneagul, un ser-

vitor bătrîn și o îngrijitoare surdă de-a binelea. Cîine și chestii d-astea nu se află.

Am cotit pe o fundătură și ne-am oprit lîngă un gard de șipci. Curînd ne-au ajuns din urmă Twiner și Johnny Armitage. Întîi și-ntîi am sărit gardul, unul după altul, fără zgomot, ca pisicile. Apoi am străbătut niște răzoare verzi și o alee presărată cu pietriș, oprindu-ne din nou în umbra unei case, atît de tăcută și întunecoasă, că părea pustie. Nu vorbea nimeni. Am deslușit cu destulă greutate prin întuneric că Johnny Armitage scosese de undeva două unelte cu luciu mat. Twiner l-a luat în cîrcă, Johnny s-a săltat cu amîndouă picioarele pe spinarea lui și a început parcă să zgîrie cu ceva în perete. Nu se auzea decît un hîrșîit slab. După puțin timp a țăcănit ceva, și Johnny a sărit jos.

— Scoate-ți pantofii, Jim, mi-a șoptit George Lunganul.

Mi-am scos pantofii, tremurînd de frică. George Lunganul s-a urcat atunci în spinarea lui Twiner și m-a luat în brațe. Apoi mi-a vîrît picioarele printr-o deschizătură aflată în zid, șoptindu-mi :

— Vezi, Jim, că e destul de strîmtă, dar o scoți tu la capăt. Ține o mînă lipită și intră întîi cu umărul ăla. Așa, bine ! Ține-te acuma de pervaz și dă-ți drumul — nu-s decît doi stînjeni înălțime ! Gata ! Ai grijă de ușă și zăvoare !

Pe cînd vorbea, mi-a dat drumul, iar eu, ținîndu-mă de pervazul ferestrei am sărit, așa cum mi se poruncise. Spre marea și negrăita mea ușurare am simțit atunci cum cineva nevăzut mă trage de păr. Apoi, o mînă mi-a astupat gura, am fost dus pe sus pînă la camera alăturată și împins ușor înăuntru.

Ce s-a întîmplat după aceea, n-am mai văzut. Am auzit numai. Rămas în camera aceea străină, mi-am ascuţit urechile cît am putut. Întîi am auzit scîrţîitul slab al zăvoarelor de la uşa din spatele casei, pe care le deschidea cineva, apoi zgomot de paşi, şi după aia o hărmălaie de glasuri. Deasupra tuturor se auzea glasul lui George Lunganul. Pe urmă, prin crăpăturile uşii, am văzut cîteva fîşii de lumină străbătînd repede odaia. Şi după asta, nimic. Căzuseră-n cursă, aşa cum nădăjduise domnul inspector, şi acest om destoinic prinsese în undiţă şi vîrîse în plasă, o dată cu cei doi peşti falnici, zvîrluga aceea ciudată, care se numea George Hopkins Lunganul.

Aici povestea mea se încheie, după cum am făgăduit de la bun început. George Lunganul odată prins, viaţa mea de mic zdrenţăros ia sfîrşit. Ar mai fi încă multe de spus în legătură cu peripeţiile judecăţii, cu pedeapsa cumplită ce i s-a dat lui George, cu biata lui nevastă, care şi-a făcut singură seama, cu prietenii buni la inimă, în grija cărora m-a dat inspectorul acela de treabă, cu viaţa mea la şcoala de corecţie, ba chiar cu emigrarea în Australia, unde am avut parte de o soartă atît de schimbătoare.

Şi poate, într-o bună zi, voi găsi răgazul să înfăţişez toate acestea pe larg şi cu de-amănuntul.

CUPRINS

1441

J. GREENWOOD

POVESTEA UNUI MIC ZDRENȚĂROS

EDITURA TINERETULUI

Secția 390
Prețul lei 5,65

Borderoul Nr. . . . .

Data . . . .

Rămîne la Unitate

1441

J. GREENWOOD

POVESTEA UNUI MIC ZDRENȚĂROS

EDITURA TINERETULUI

Secția 390
Prețul lei 5,65

Se trimite la Centrul Regional

T. 1441

Nr. 2465

Redactor de carte: Lena Iacob
Tehnoredactor: V. Postelnicu
Corector: A. Riza

Dat la cules 22.V.956. Bun de tipar 3.VII.956. Tiraj 30.100. Hîrtie tipar de 52 gr. m.p. Coli de tipar 21,5. Coli de editură 17,2. Ft. 32/84×108. Com. editurii 1633. Ediţia I. A. 02008. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare (8 A-R)

Tiparul executat sub com. nr. 740 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", Bucureşti — R.P.R.